Date Printed: 04/20/2009

JTS Box Number:	IFES_63
Tab Number:	123
Document Title:	?
Document Date:	1998
Document Country:	Georgia
Document Language:	Georgian
IFES ID:	CE00703

D389948F-776D-4EA5-91CE-8F7B97E62975

დემოკრატია საქართველოსთვის!

სამოქალაქო საზოგადოება

სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოების ყოველთვიური გაზეთი
CIVIL SOCIETY - Monthly Newspaper of International Society for Fair Elections and Democracy

№ 9,10,11

საქართველოს მოქალაქეებს

1998 წლის 15 ნოემბერს მთელ საქართველოში, გარდა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკისა და ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიის ნაწილისა, ჩატარდება ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების - საკრებულოების არჩევნები. გადაიდგმება პირველი ნაბიჯი საქართველოში არსებული მმართველობის მკაცრად ცენტრალიზებული სისტემის დეცენტრალიზაციისაკენ.

სოფლების, თემების, დაბებისა და რაიონის შემადგენლობაში შემავალი ქალაქების მართვა მთლიანად თვითმმართველობის პრინციპზე აიგება. აქ აღარ გვეყოლება ზემოდან დანიშნული ერთმმართველი გამგებლები. ამ ადმინისტრაციულ ერთეულებში მოსახლეობის მიერ არჩეული საკრებულოები თავისი შემადგენლობიდან აირჩევენ გამგებელს და კონტროლს გაუწევენ თავისი აღმასრულებელი ორგანოების - გამგეობებისა და მათი თანამდებობის პირების საქმიანობას.

რაიონების დონეზე და ქალაქებში: თბილისში, ქუთაისში, რუსთავში, ფოთში, ბათუმში მმართველობას ერთობლივად განახორციელებენ არჩეული წარმომადგენლობითი ორგანოები - საკრებულოები და ზემდგომი ხელისუფლების მიერ დანიშნული რაიონის გამგებლები და ქალაქების მერები. მართალია, ეს არ არის თვითმმართველობა და ჩვენში ხელისუფლების დეცენტრალიზაციის შეზღუდულობაზე მეტყველებს, მაგრამ მოსახლეობის მიერ არჩეული და მათი ნდობით აღჭურვილი საკრებულოები ერთგვარად მაინც გააწონასწორებენ დანიშნული ადგილობრივი მოხელეების დღეს ჩვენთვის ასე კარგად ნაცნობ მონოპოლიას ხელისუფლებაზე. თუმცა, ამ საერთო წესთან შედარებით უფრო თამამი ნაბიჯი გადადგა აჭარის ავტონომიურმა რესპუბლიკამ, სადაც რაიონის გამგებლებსაც საკრებულოები აირჩევენ საკუთარი შემადგენლობიდან.

საკრებულოების სახით ადგილობრივ ხელისუფლებაში გვეყოლება მოსახლეობის მიერ არჩეული და უშუალოდ მის წინაშე ანგარიშვალდებული ორგანოები, რომლებმაც უნდა დაიცვან ჩვენი კანონიერი უფლებები და თავისუფლებები, ღიად, საჯაროდ და დამოუკიდებლად გადაწყვიტონ ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხები. ასეთ საკითხთა შორისაა, პირველ რიგში, მუნიციპალური ქონების ფლობა, სარგებლობა და განკარგვა; მიწათსარგებლობა; ადგილობრივი ბიუჯეტის ფორმირება, დამტკიცება, შესრულება და კონტროლი; ადგილობრივი მოსაკრებლებისა და გადასახადების შემოღება და გაუქმება; დაქვემდებარებული ტერიტორიის კეთილმოწყობა, სიციალურ-ეკონომიკური განვითარების პერსპექტიული გეგმებისა და პროგრამების დამტკიცება და შესრულება; ადგილობრივი მნიშვნელობის წყალმომარაგების სისტემისა და გზების მშენებლობა, განათლების, ჯანდაცვის, კულტურის და სხვა სოციალური სამსახურების ორგანიზება.

ადგილებზე თვითმმართველობის არჩევითი ორგანოების ფუნქციონირება, მათი რეგულარული ურთიერთობა ამომრჩევლებთან ხელს შეუწყობს ჩვენში ადგილობრივი დემოკრატიის განვითარებას, მოქალაქეთა ჩაბმას მართვისა და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში, დაგვაძლევინებს მოსახლეობასა და ხელისუფლებას შორის არსებულ გაუცხოვებას. ამასთან, უნდა გვახსოვდეს, რომ ამ პირველ ნაბიჯს აუცილებლად უნდა მოჰყვეს თვითმმართველობის გაფართოებისა და ხელისუფლების დეცენტრალიზაციის შემდგომი ნაბიჯები.

ჩვენი ქვეყნის დემოკრატიზაციასთან დაკავშირებულ მთელ ამ სამომავლო იმედებს ასრულება მხოლოდ იმ შემთხვევაში უწერია, თუ ეს არჩევნები, ისევე, როგორც უკვე მოახლოებული საპარლამენტო და საპრეზიდენტო არჩევნები, ლაგოდეხის ამასწინანდელი არჩევნებისგან განსხვავებით, კანონის უმკაცრესი დაცვით და სამართლიანად ჩატარდება. მხოლოდ ასეთი არჩევნები შეიძლება გახდეს საზოგადოებრივი თანხმობისა და ხალხის წინაშე ანგარიშვალდებული ხელისუფლების ჩამოყალიბების საფუძველი.

საქართველოში ადგილობრივი ხელისუფლების მომავალ სტრუქტურას, ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოებისა და მათი წევრების უფლებამოსილებას და არჩევის წესს განსაზღვრავს საქართველოს ორგანული კანონი "ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ", საქართველოს კანონები "საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის შესახებ", "საკრებულოს წევრის სტატუსის შესახებ" და "ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების - საკრებულოების არჩევნების შესახებ". ამიტომ, სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოებამ გადაწყვიტა თავისი ბიულეტენის "სამოქალაქო საზოგადოების" სპეციალურ გამოშვებაში მოსახლეობას გააცნოს ეს კანონები. ჩვენმა მოქალაქეებმა უნდა იცოდნენ რას ვირჩევთ, რისთვის ვირჩევთ და როგორ ვირჩევთ.

15 ნოემბერი საკრებულოების არჩევნების დღეა

ისარგებლეთ თქვენი პოლიტიკური უფლებებით!
მიიღეთ მონაწილეობა არჩევნებში!

იცით თუ არა, რა არის თვითმმართველობა?

იცით თუ არა, რისთვის ვირჩევთ საკრებულოებს?

იცით თუ არა, როგორ ტარდება ეს არჩევნები?

კანონები, რომელთა მიხედვითაც ტარდება საკრებულოების არჩევნები: გვ. 2, 8, 13, 15.

№ 15 ლაგოდეხის საარჩევნო ოლქში 1998 წლის 7 ივნისს ჩატარებული არჩევნების მონიტორინგის ანგარიში: გვ. 20.

ადმინისტრაციულ ერთეულთა ნუსხა, სადაც უნდა გაიმართოს საკრებულოების არჩევნები: გვ. 26.

შეიქმნა არასამთავრობო ორგანიზაციათა საკონსულტაციო საბჭო: გვ. 31.

NDI-ის პრეზიდენტი - საზოგადოების სტუმარი: გვ. 32.

ყურადღება!

სამართლიანი არჩევნ[...]
საერთაშორისო საზოგა[...]
ოფისმა შეიცვა[...]
ახალი მისამართია: თბილისი, მი[...]

Country: GEORGIA
Year: 1998 Language: GEORGIAN
Description: VOTER EDUCATION TABLOID FOR NATIONWIDE ELECTIONS FOR LOCAL COUNCILS - PRODUCED BY LOCAL NGOs ISFE/D
IFES developed/sponsored? NO

კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ

ეს კანონი, საქართველოს კონსტიტუციის მე-2 მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს ტერიტორიული სახელმწიფოებრივი მოწყობის შესახებ კონსტიტუციური კანონის მიღებამდე, განსაზღვრავს ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების შექმნისა და საქმიანობის საფუძვლებს.

თავი I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ცნება

1. ადგილობრივი თვითმმართველობა არის საქართველოს მოქალაქეთა კონსტიტუციით აღიარებული უფლება, შესაძლებლობა და პასუხისმგებლობა, დადგენილი წესით, თვითმმართველობის ერთეულებში მათ მიერ შექმნილი ადგილობრივი ორგანოების მეშვეობით, კანონის საფუძველზე, საკუთარი პასუხისმგებლობით და დამოუკიდებლად გადაწყვიტონ საქართველოს კონსტიტუციითა და კანონმდებლობით განსაზღვრული ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხები. ადგილობრივი თვითმმართველობა ხორციელდება სახელმწიფო სუვერენიტეტის შეულახავად.

2. ადგილობრივი მმართველობა არის კანონმდებლობით განსაზღვრული სახელმწიფო აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების ურთიერთკოორდინირებული საქმიანობა, რომელიც ადგილებზე, მოსახლეობის მოთხოვნათა გათვალისწინებით, უზრუნველყოფს სახელმწიფო ინტერესების დაცვას.

მუხლი 2. საქართველოს მოქალაქეთა მიერ ადგილობრივი თვითმმართველობის უფლების განხორციელება

1. საქართველოს მოქალაქენი ადგილობრივი თვითმმართველობის უფლებას ახორციელებენ საქართველოს კონსტიტუციისა და ამ კანონის შესაბამისად.

2. საქართველოს მოქალაქეებს უფლება აქვთ აირჩიონ და არჩეულ იქნენ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებში განურჩევლად რასისა, კანის ფერისა, ენისა, სქესისა, რელიგიისა, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებებისა, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილებისა, წარმოშობისა, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობისა.

3. საქართველოს მოქალაქეებს აქვთ კანონით გარანტირებული თანაბარი უფლება მიმართონ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებსა და თანამდებობის პირებს.

მუხლი 3. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის განხორციელების სამართლებრივი საფუძვლები

1. ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელების სამართლებრივი საფუძველია საქართველოს კონსტიტუცია, ეს კანონი და მათგან გამომდინარე სხვა ნორმატიული აქტები.

2. ადგილობრივი მმართველობის განხორციელების სამართლებრივი საფუძველია საქართველოს კონსტიტუცია, ეს კანონი და მათგან გამომდინარე სხვა ნორმატიული აქტები.

3. თბილისში ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის განხორციელების წესს განსაზღვრავს კანონი "საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის შესახებ".

4. მაღალმთიან რეგიონებში ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების დამატებითი უფლებამოსილებანი და თავისებურებანი განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით.

მუხლი 4. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის განხორციელება

1. ადგილობრივი თვითმმართველობა ხორციელდება სოფელში, თემში, დაბასა და ქალაქში.
2. თემში გაერთიანებულ სოფლებში აირჩევა მხოლოდ თემის თვითმმართველობის ორგანოები.
3. ადგილობრივი მმართველობა ხორციელდება რაიონებსა და იმ ქალაქებში, რომლებიც არ შედიან რაიონის შემადგენლობაში (ქქ. ბათუმი, რუსთავი, სოხუმი, ფოთი, ქუთაისი და ცხინვალი).

მუხლი 5. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების სამუშაო ენა

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებში სამუშაო ენის გამოყენების წესი განისაზღვრება საქართველოს კონსტიტუციითა და კანონმდებლობით ენის შესახებ.

მუხლი 6. ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელების პრინციპები

ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელების ძირითადი პრინციპებია:

ა) ადგილობრივი მოსახლეობის უფლება აირჩიოს ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანო და მონაწილეობა მიიღოს ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელებაში;

ბ) ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების დამოუკიდებლობა კანონით განსაზღვრული ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხთა გადაწყვეტაში;

გ) საქართველოს მოქალაქეთა კანონიერი უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა;

დ) კანონმდებლობის დაცვა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობის საჯაროობა;

ე) ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების დამოუკიდებელი პასუხისმგებლობა საკუთარი ფუნქციების განხორციელებაზე;

ვ) საერთო-სახელმწიფო და ადგილობრივი ინტერესების ერთიანობა.

მუხლი 7. ადგილობრივი თვითმმართველობის კომპეტენცია

1. ადგილობრივი თვითმმართველობის კომპეტენციას განეკუთვნება:

ა) ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების დებულების მიღება, მასში ცვლილებების შეტანა და კონტროლი მის შესრულებაზე;

ბ) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ადგილობრივი თვითმმართველობის ქონების ფლობა, სარგებლობა და განკარგვა; მიწათსარგებლობის საკითხების გადაწყვეტა;

გ) ადგილობრივი ბიუჯეტის ფორმირება, დამტკიცება, შესრულება და კონტროლი; საქართველოს კანონის შესაბამისად ადგილობრივი გადასახადებისა და მოსაკრებლების შემოღება და გაუქმება;

დ) დაქვემდებარებული ტერიტორიის კომპლექსური სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამების შემუშავება, დამტკიცება და შესრულება;

ე) ადგილობრივი სამსახურებისა და შესაბამისი საწარმოების შექმნა და ლიკვიდაცია;

ვ) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ადგილობრივი თვითმმართველობის საბინაო და არასაცხოვრებელი ფონდის შექმნა და განკარგვა; კომუნალური მეურნეობა;

ზ) ადგილობრივი არქივის შექმნა და შენახვა;

თ) მოსახლეობის ტრანსპორტით მომსახურების ორგანიზებისათვის ხელის შეწყობა;

ი) ადგილობრივი საინფორმაციო სამსახურის ორგანიზება და შენახვა; მისი ფუნქციონირებისათვის ხელის შეწყობა;

კ) დაქვემდებარებული ტერიტორიის კეთილმოწყობა და გამწვანება;

ლ) დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე, სახელმწიფო აღმასრულებელი ხელისუფლების ტერიტორიულ ორგანოსთან შეთანხმებით, დასახლებული პუნქტების გენერალური გეგმების შემუშავების ორგანიზება და კონტროლი მშენებლობის განხორციელებაზე;

მ) საცხოვრებელი, სოციალურ-კულტურული და საყოფაცხოვრებო დანიშნულების დაწესებულებათა მშენებლობისათვის ხელის შეწყობა;

ნ) ადგილობრივი მნიშვნელობის განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურისა და სპორტის საკითხების გადაწყვეტა; ბიბლიოთეკების, თეატრების, კულტურისა და სპორტულ-გამაჯანსაღებელი დაწესებულებების შექმნა და შენახვა;

ო) წყალმომარაგების ადგილობრივი სისტემის ორგანიზება, მისი შენახვა და განვითარება;

პ) შიდა სარგებლობის გზების შეკეთება, რეკონსტრუქცია და მშენებლობა;

ჟ) სასაფლაოების მოვლა-პატრონობა; სოციალური მომსახურების ორგანიზება;

რ) მოქალაქეთა სამხედრო სამსახურში გაწვევის საკითხებში საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსათვის ხელის შეწყობა;

ს) ამ კანონით, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული და სახელმწიფოს მიერ დელეგირებული სხვა საკითხები.

2. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისათვის სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოს მიერ თავის გამგებლობაში არსებული ცალკეული ფუნქციების გადაცემა დაიშვება მხოლოდ შესაბამისი მატერიალური და ფინანსური რესურსების გადაცემასთან ერთად.

3. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები წარმოადგენენ საჯარო-სამართლებრივ იურიდიულ პირებს.

მუხლი 8. ადგილობრივი მმართველობის კომპეტენცია

1. ადგილობრივი მმართველობის კომპეტენციას საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად განეკუთვნება:

ა) საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვა;

ბ) კონტროლი ადამიანთა უფლებებისა და კანონიერების დაცვაზე;

გ) ადგილობრივი ქონების ფლობა, სარგებლობა და განკარგვა;

დ) ბუნებათსარგებლობა, გარემოს დაცვა და ეკოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველყოფა;

ე) დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე მიწათსარგებლობის საკითხების გადაწყვეტა;

ვ) საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გადამუშავებისა და უტილიზების ორგანიზება;

ზ) სანიტარიულ-ეპიდემიოლოგიურ და ვეტერინარულ ღონისძიებათა განხორციელება;

თ) ბუნების დაცვის განსაკუთრებული ზონების განსაზღვრა; კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ორგანიზება;

ი) განათლების, სკოლამდელი დაწესებულებების, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურის, სპორტისა და ტურიზმის საკითხების გადაწყვეტა;

კ) ენერგიით, გაზით, წყლით მომარაგებისა და სამელიორაციო სისტემების ორგანიზაცია, მათი შენახვა და განვითარება; რაიონული მნიშვნელობის გზების შეკეთება, რეკონსტრუქცია და მშენებლობა;

მ) ადგილობრივი სახსრებით შექმნილი კავშირგაბმულობის ლოკალური ქსელების მართვა;

ნ) მოსახლეობის სოციალური დაცვა და დასაქმება;

ო) კატასტროფების, სტიქიური უბედურებებისა და ეპიდემიების შედეგების ლიკვიდაცია; სამოქალაქო თავდაცვის ღონისძიებათა განხორციელებისათვის ხელის შეწყობა;

პ) სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამების შედგენა და დაფინანსება;

ჟ) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევებში მოსახლეობისა და ტრანსპორტის რესურსების მობილიზება;

რ) ადგილობრივი რეზერვებით საქართველოს სამხედრო ძალებისათვის სამობილიზაციო სამუშაოთა ჩატარება;

ს) საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსათვის სამხედრო-სასწავლო შეკრებებისა და სამხედრო მომზადების ორგანიზებასა და სამხედრო ნაწილების სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციით მომარაგებაში ხელის შეწყობა;

ტ) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა საკითხები.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული საკითხები ურთიერთშეთანხმებით შეიძლება გადანაწილდეს ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებს შორის.

3. ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები წარმოადგენენ საჯარო-სამართლებრივ იურიდიულ პირებს.

თავი II. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები და თანამდებობის პირები

მუხლი 9. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოები და თანამდებობის პირები

1. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის წარმომადგენლობითი ორგანოა სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის საკრებულო, რომელიც შედგება შესაბამის ტერიტორიაზე მცხოვრებ საქართველოს მოქალაქეთა მიერ ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების არჩევნების შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული წესით პირდაპირი, საყოველთაო, თანასწორი და ფარული კენჭისყრით არჩეული წევრებისაგან.

2. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის საკრებულოს თანამდებობის პირები არიან:

ა) საკრებულოს თავმჯდომარე;

ბ) საკრებულოს მდივანი;

გ) საკრებულოს კომისიათა თავმჯდომარეები.

3. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის საკრებულოს აღმასრულებელი ორგანოა გამგეობა, რომელიც იქმნება ამ კანონით გათვალისწინებული წესით, 3-7 წევრის შემადგენლობით. იმ სოფელსა და თემში, რომელთა მოსახლეობის რაოდენობა არ აღემატება 3000 კაცს, საკრებულოს აღმასრულებელი ორგანო - გამგეობა არ იქმნება და მის ფუნქციას ახორციელებს უშუალოდ გამგებელი.

კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ

4. საკრებულოს აღმასრულებელი ორგანოს თანამდებობის პირები არიან:
ა) სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგებელი, რომელსაც ირჩევს შესაბამისი საკრებულო თავისი შემადგენლობიდან. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგებელი იმავდროულად არის საკრებულოს თავმჯდომარე;
ბ) სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგებლის მოადგილე (მოადგილეები), აპარატის უფროსი და ადგილობრივი სამსახურების ხელმძღვანელები, რომლებსაც ნიშნავს გამგებლი საკრებულოსთან შეთანხმებით.
5. სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის საკრებულოს და გამგეობის სტრუქტურა და მუშაობის ორგანიზაცია განისაზღვრება დებულებით, რომელსაც გამგებლის წარდგინებით ამტკიცებს საკრებულო.

მუხლი 10. იმ ქალაქის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოები და თანამდებობის პირები, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში

1. იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, წარმომადგენლობითი ორგანოა საკრებულო. იგი შედგება ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების არჩევნების შესახებ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით პირდაპირი, საყოველთაო, თანასწორი და ფარული კენჭისყრით, პროპორციული სისტემით, არჩეული წევრებისაგან.
2. იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, აღმასრულებელი ორგანოა მერია, რომლის შემადგენლობა განისაზღვრება 7-15 წევრით. მერია არის სახელმწიფო მმართველობის ორგანო, რომელიც იმავდროულად ასრულებს საკრებულოს აღმასრულებელი ორგანოს ფუნქციებს ამ კანონისა და მერიის დებულებით დადგენილი უფლებამოსილების ფარგლებში.
3. იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, საკრებულოს თანამდებობის პირები არიან:
ა) საკრებულოს თავმჯდომარე;
ბ) საკრებულოს მდივანი;
გ) საკრებულოს კომისიათა თავმჯდომარეები.
4. მერიის თანამდებობის პირები არიან:
ა) მერი, რომელსაც თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს პრეზიდენტი, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკებში - შესაბამისი უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოები საქართველოს პრეზიდენტთან შეთანხმებით;
ბ) მერის პირველი მოადგილე, მოადგილე (მოადგილეები) და ადგილობრივი სამსახურების ხელმძღვანელები, რომელთაც თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს მერი;
გ) აპარატის უფროსი, რომელსაც საკრებულოსთან შეთანხმებით თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს მერი.
3. იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, მერიის უფლებამოსილება, სტრუქტურა და მუშაობის ორგანიზაცია განისაზღვრება ამ კანონითა და დებულებით, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი.

მუხლი 11. რაიონის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოები და თანამდებობის პირები

1. რაიონის წარმომადგენლობითი ორგანოა რაიონის საკრებულო, რომელიც შედგება ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების არჩევნების შესახებ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით პირდაპირი, საყოველთაო, თანასწორი და ფარული კენჭისყრით, პროპორციული სისტემით არჩეული წევრებისაგან.
2. რაიონის საკრებულოს თანამდებობის პირები არიან:
ა) საკრებულოს თავმჯდომარე;
ბ) საკრებულოს მდივანი;
გ) საკრებულოს კომისიათა თავმჯდომარეები.
3. რაიონის აღმასრულებელი ორგანოა გამგეობა, რომლის შემადგენლობა განისაზღვრება 5-11 წევრით. გამგეობა არის სახელმწიფო მმართველობის ორგანო, რომელიც იმავდროულად ასრულებს საკრებულოს აღმასრულებელი ორგანოს ფუნქციებს ამ კანონისა და გამგეობის დებულებით დადგენილი უფლებამოსილების ფარგლებში.
4. რაიონის გამგეობის თანამდებობის პირები არიან:
ა) რაიონის გამგებელი, რომელსაც თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს პრეზიდენტი, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკებში - შესაბამისი უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანო საქართველოს პრეზიდენტთან შეთანხმებით;
ბ) გამგებლის პირველი მოადგილე, მოადგილე (მოადგილეები) და ადგილობრივი სამსახურების ხელმძღვანელები, რომელთაც თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს რაიონის გამგებელი;
გ) აპარატის უფროსი, რომელსაც საკრებულოსთან შეთანხმებით თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს რაიონის გამგებელი.
3. რაიონის გამგეობის უფლებამოსილება, სტრუქტურა და მუშაობის ორგანიზაცია განისაზღვრება ამ კანონითა და დებულებით, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი.

თავი III. საკრებულოს კომპეტენცია

მუხლი 12. საკრებულოს ზოგადი კომპეტენცია

1. საკრებულოს ზოგად კომპეტენციას განეკუთვნება:
ა) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესითა და ვადებში ადგილობრივი ბიუჯეტის პროექტის განხილვა, მასში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანა, ბიუჯეტის პროექტის დამტკიცება, მასში ცვლილებების შეტანა, ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის დამტკიცება, კონტროლი ბიუჯეტის შესრულებაზე;
ბ) სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პერსპექტიული გეგმებისა და პროგრამების დამტკიცება და კონტროლი მათ შესრულებაზე;
გ) საქართველოს კანონის შესაბამისად ადგილობრივი გადასახადებისა და მოსაკრებლების შემოღება და გაუქმება, მათზე შეღავათების დაწესება;
დ) კონტროლი საკრებულოს აღმასრულებელი ორგანოებისა და თანამდებობის პირების საქმიანობაზე, მათი ყოველწლიური ანგარიშების მოსმენა და შეფასება;
ე) საკრებულოს თავმჯდომარისა და მდივნის არჩევა და გადარჩევა;
ვ) საკრებულოს კომისიების შექმნა, კომისიათა თავმჯდომარეების არჩევა და გადარჩევა, კომისიათა პერსონალური შემადგენლობის დამტკიცება და მასში ცვლილებების შეტანა;
ზ) გადაწყვეტილების მიღება საკრებულოს წევრითა უფლებამოსილების ცნობისა და უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის შესახებ;
თ) საკრებულოს მიერ შექმნილი ორგანოების ხელმძღვანელთა და თანამდებობის პირთა ანგარიშების მოსმენა.
2. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის საკრებულოს განსაკუთრებულ უფლებამოსილებას განეკუთვნება დასაბუთებულად უნდობლობა გამოუცხადოს გამგებელს, გამგეობას ან გამგეობის ცალკეულ წევრს. უნდობლობის საკითხის დასმის უფლება აქვს საკრებულოს წევრთა 1/3-ს. გადაწყვეტილება მიღებულად ჩაითვლება, თუ მას მხარი დაუჭირა საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტმა. უნდობლობის გამოცხადების შემდეგ გამგებელი, გამგეობა ან გამგეობის წევრი ითვლება გადამდგარად. ამ შემთხვევაში ისინი ასრულებენ თავიანთ მოვალეობებს ახალი გამგებლის არჩევამდე, გამგეობის ახალი შემადგენლობის დამტკიცებამდე ან ახალი წევრის დანიშვნამდე.
3. რაიონის და იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, საკრებულოს განსაკუთრებულ უფლებამოსილებას განეკუთვნება წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტით დასაბუთებულად, საქართველოს პრეზიდენტის, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკებში შესაბამისი უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოს წინაშე დასვას საკითხი გამგებლის (მერის) თანამდებობიდან განთავისუფლების შესახებ. უნდობლობის საკითხის დასმის უფლება აქვს საკრებულოს წევრთა 1/3-ს.
4. რაიონის და იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, საკრებულოს განსაკუთრებულ უფლებამოსილებას განეკუთვნება წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტით დასაბუთებულად უნდობლობა გამოუცხადოს გამგეობას (მერიას) ან გამგეობის (მერიის) ცალკეულ წევრს. უნდობლობის საკითხის დასმის უფლება აქვს საკრებულოს წევრთა 1/3-ს. გადაწყვეტილება მიღებულად ჩაითვლება, თუ მას მხარი დაუჭირა საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტმა. უნდობლობის გამოცხადების შემდეგ გამგეობა (მერია) ან გამგეობის (მერიის) წევრი ითვლება გადამდგარად.
5. ამ მუხლით გათვალისწინებული უფლებამოსილებები არ შეიძლება მე-8 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი წესით გადაეცეს სხვა ორგანოებს.

მუხლი 13. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის საკრებულოს კომპეტენცია

მე-12 მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტებით გათვალისწინებულ ზოგად კომპეტენციათა გარდა სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის საკრებულოს უფლებამოსილებას განეკუთვნება:
ა) ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების დებულებათა მიღება, მათში ცვლილებების შეტანა და კონტროლი მათ შესრულებაზე;
ბ) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ადგილობრივი თვითმმართველობის ქონების ფლობის, სარგებლობისა და განკარგვის წესების დადგენა; მიწათსარგებლობის საკითხების გადაწყვეტა;
გ) ადგილობრივი სამსახურებისა და შესაბამისი საწარმოების შექმნა და ლიკვიდაცია, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, მათ ხელმძღვანელთა თანამდებობაზე დანიშვნა და თანამდებობიდან განთავისუფლება;
დ) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ადგილობრივი თვითმმართველობის საბინაო და არასაცხოვრებელი ფონდის შექმნა და მისი განკარგვის წესების დადგენა;
ე) კომუნალური მეურნეობის აღდგენა-განვითარების პროგრამების დამტკიცება და კონტროლი მის შესრულებაზე;
ვ) ადგილობრივი არქივის შექმნა;
ზ) ადგილობრივი თვითმმართველობის დაწესებულებებისა და მოსახლეობის ტრანსპორტით მომსახურების ორგანიზების წესების დადგენა;
თ) ადგილობრივი საინფორმაციო სამსახურის შექმნა;
ი) ადგილობრივი მნიშვნელობის განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურის და სპორტის საკითხების გადაწყვეტა; ბიბლიოთეკების, თეატრების, კულტურისა და სპორტულ-გამაჯანსაღებელი დაწესებულებების შექმნა;
კ) დაქვემდებარებული ტერიტორიის კეთილმოწყობის და გამწვანების პროგრამებისა და გეგმების დამტკიცება;
ლ) დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე დასახლებული პუნქტების გენერალური გეგმების განხილვა, დამტკიცება და კონტროლი მათ განხორციელებაზე;
მ) წყალმომარაგების ადგილობრივი სისტემის ორგანიზებისა და განვითარების პროგრამების დამტკიცება;
ნ) შიგა სარგებლობის გზების შეკეთების, რეკონსტრუქციისა და მშენებლობის გეგმების დამტკიცება;
ო) სოციალური მომსახურების ორგანიზების წესების განსაზღვრა;
პ) ადგილობრივი თვითმმართველობის სახელით დადებული შეთანხმებებისა და ხელშეკრულებების დამტკიცება;
ჟ) ამ კანონით, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული და სახელმწიფოს მიერ გადაცემული სხვა საკითხების გადაწყვეტა.

მუხლი 14. რაიონის და იმ ქალაქის საკრებულოს კომპეტენცია, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში

1. მე-12 მუხლით გათვალისწინებულ ზოგად კომპეტენციათა გარდა რაიონის საკრებულოს უფლებამოსილებას საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად განეკუთვნება:
ა) რაიონული მნიშვნელობის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამების დამტკიცება, დაფინანსება და კონტროლი მათ შესრულებაზე;
ბ) გადაწყვეტილებათა მიღება ადგილობრივი ქონების ფლობის, სარგებლობისა და განკარგვის საკითხებზე;
გ) რაიონში ადამიანის უფლებების, კანონიერებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის საკითხების განხილვა, შესაბამისი ორგანოებისა და თანამდებობის პირების ანგარიშებისა და ინფორმაციების მოსმენა-დამტკიცება;
დ) კონტროლი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ბუნებათსარგებლობის წესების დაცვაზე;
ე) დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე მიწათსარგებლობის საკითხებზე გადაწყვეტილებათა მიღება;
ვ) გარემოს დაცვისა და ეკოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ღონისძიებათა დამტკიცება;
ზ) რაიონში განხორციელებულ სანიტარიულ-ეპიდემიოლოგიურ და ვეტერინარულ ღონისძიებათა დამტკიცება;
თ) ბუნების დაცვის განსაკუთრებული ზონების განსაზღვრა; კულტურული მემკვიდრეობის დასაცავად განსახორციელებელ ღონისძიებათა დამტკიცება;
ი) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურის, სპორტისა და ტურიზმის საკითხების გადაწყვეტა;
კ) ენერგიით, გაზით, წყლით მომარაგებისა და სამელიორაციო რაიონული მნიშვნელობის სისტემების ორგანიზებისა და განვითარების პროგრამებისა და ღონისძიებების დამტკიცება; რაიონული მნიშვნელობის გზების შეკეთების, რეკონსტრუქციისა და მშენებლობის პროექტების დამტკიცება;

კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ

ლ) ადგილობრივი სამსახურების მიერ გაწეული კომუნალური და სხვა სახის მომსახურების გადასახდელის ტარიფების დადგენა;
მ) სახელმწიფო პროგრამათა განხორციელების უზრუნველსაყოფად ჩატარებულ სამუშაოთა განსაზღვრა;
ნ) ადგილობრივი სახსრებით შექმნილი კავშირგაბმულობის ლოკალური ქსელების მართვის წესების დადგენა;
ო) მოსახლეობის სოციალური დაცვისა და დასაქმების უზრუნველსაყოფად საჭირო პროგრამებისა და ღონისძიებების დამტკიცება;
პ) კატასტროფების, სტიქიური უბედურებებისა და ეპიდემიების შედეგების სალიკვიდაციო ღონისძიებათა დამტკიცება;
ჟ) ადგილობრივი სამსახურებისა და შესაბამისი საწარმოების შექმნა და ლიკვიდაცია;
რ) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევებში მოსახლეობისა და ტრანსპორტის მობილიზების შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;
ს) გადაწყვეტილების მიღება ადგილობრივი რეზერვების ხარჯზე საქართველოს სამხედრო ძალებისათვის სამობილიზაციო სამუშაოთა ჩატარების თაობაზე;
ტ) ამ კანონით და საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა საკითხები.

2. იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, საკრებულოს კომპეტენციას განეკუთვნება მე-13 მუხლითა და ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის და რაიონის საკრებულოების უფლებამოსილებები.

თავი IV. საკრებულოს საქმიანობის წესი და თანამდებობის პირები

მუხლი 15. საკრებულოს თანამდებობის პირები და მათი უფლებამოსილებანი
1. საკრებულოს წევრები ირჩევენ თავმჯდომარეს საკრებულოს უფლებამოსილების ვადით. თავმჯდომარე არჩეულად ჩაითვლება, თუ მის კანდიდატურას მხარი დაუჭირა საკრებულოს სხდომაზე დამსწრე წევრთა უმრავლესობამ, მაგრამ არანაკლებ საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის 1/3-ისა.
2. საკრებულოს თავმჯდომარე:
ა) ხელმძღვანელობს საკრებულოს მუშაობას, იწვევს და უძღვება მის სხდომებს, ორგანიზებას უწევს საკრებულოს სხდომების მომზადებას;
ბ) წარმოადგენს წარმომადგენლობით ორგანოს იმ კომპეტენციის ფარგლებში, რომელიც დადგენილია ამ კანონით და საკრებულოს დებულებით;
გ) კოორდინაციას უწევს საკრებულოს მუდმივმოქმედი და დროებითი კომისიების მუშაობას;
დ) ხელს აწერს საკრებულოს გადაწყვეტილებებს;
ე) ასრულებს სხვა მოვალეობებს მოქმედი კანონმდებლობისა და საკრებულოს დებულების შესაბამისად.
3. საკრებულოს თავმჯდომარეს უფლება არა აქვს ეკავოს რაიმე სხვა თანამდებობა, გარდა ამ კანონით გათვალისწინებული შემთხვევისა ან ეწეოდეს სამეწარმეო საქმიანობას.
4. საკრებულოს თავმჯდომარის წარდგინებით საკრებულო თავის წევრთა შემადგენლობიდან ირჩევს საკრებულოს მდივანს საკრებულოს უფლებამოსილების ვადით.
5. საკრებულოს მდივანი ასრულებს თავმჯდომარის მოვალეობას მისი დავალებით, თავმჯდომარის მიერ უფლებამოსილების განხორციელების შეუძლებლობის შემთხვევაში ან თანამდებობიდან მისი გადაყენებისას. საკრებულოს მდივანი თავმჯდომარის ან საკრებულოს დავალებით ახორციელებს ფუნქციებს საკრებულოს დებულებით დადგენილი წესითა და ფარგლებში.
6. საკრებულოს მდივანმა, თავისი უფლებამოსილების განხორციელებისას, საკრებულოს გადაწყვეტილებით, შეიძლება შეწყვიტოს საწარმოო ან სამსახურებრივი საქმიანობა და მას დაენიშნოს გასამრჯელო.
7. საკრებულოს სხვა თანამდებობის პირები თავიანთ უფლებამოსილებას ახორციელებენ საწარმოო ან სამსახურებრივი საქმიანობიდან მოუწყვეტლივ და უსასყიდლოდ.

მუხლი 16. საკრებულოს სხდომის მუშაობის ორგანიზაცია
1. საკრებულოს ახალი შემადგენლობის პირველ სხდომას იწვევს შესაბამისი საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ადგილობრივი არჩევნების შედეგების ოფიციალური გამოცხადების დღიდან ორი კვირის ვადაში, თუ საკრებულოს შემადგენლობაში არჩეულია წევრთა 2/3 მაინც. საკრებულოს სხდომებს თავმჯდომარის არჩევამდე უძღვება საკრებულოს უხუცესი წევრი.
2. საკრებულოს მორიგ სხდომებს, სამ თვეში ერთხელ მაინც, იწვევს საკრებულოს თავმჯდომარე, ხოლო მე-15 მუხლის მე-5 პუნქტით განსაზღვრულ შემთხვევაში - საკრებულოს მდივანი.
3. საკრებულოს რიგგარეშე სხდომა მოიწვევა:
ა) გამგებლის (მერის) წინადადებით;
ბ) საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის არანაკლებ 1/3-ის მოთხოვნით;
გ) ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობის არანაკლებ 1/5-ის მოთხოვნით.
4. საკრებულოს რიგგარეშე სხდომას იწვევს საკრებულოს თავმჯდომარე მოთხოვნიდან ერთი კვირის ვადაში.

მუხლი 17. საკრებულოში საკითხების განხილვის წესი
1. საკრებულო უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილება, თუკი საკრებულოს სხდომას ესწრება მის წევრთა ნახევარი მაინც, თუ ამ კანონით სხვა წესი არ არის დადგენილი.
2. საკრებულოს სხდომები ტარდება ღიად და საჯაროდ.
3. საკრებულოს სხდომა დახურულად ცხადდება:
ა) საკრებულოს გადაწყვეტილებით;
ბ) თუ სხდომაზე განსახილველ საკითხთან დაკავშირებული მონაცემების გახმაურება აკრძალული ან შეზღუდულია კანონით.

მუხლი 18. საკრებულოს სხდომაზე კენჭისყრის წესი
1. საკრებულოს სხდომაზე მის კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხები წყდება, როგორც წესი, ღია კენჭისყრით. ფარული კენჭისყრა ტარდება მხოლოდ პერსონალური და უნდობლობის გამოცხადების საკითხების გადაწყვეტის დროს.
2. თუ გამგებელმა (მერმა) დააბრუნა საკითხი საკრებულოში ხელახლა განსახილველად, საკრებულო ვალდებულია ორი კვირის ვადაში კენჭი უყაროს გამგებლის (მერის) შენიშვნებს. თუ შენიშვნები არ იქნა მიღებული, კენჭი ეყრება საკრებულოს მიერ გამგებლისადმი (მერისადმი) წარდგენილ თავდაპირველ ვარიანტს. გადაწყვეტილება მიღებულად ჩაითვლება, თუ თავდაპირველ ვარიანტს მხარი დაუჭირა საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტმა.
3. საკრებულოს გადაწყვეტილებები მიიღება დამსწრეთა ხმების უმრავლესობით, თუ ამ კანონით სხვა წესი არ არის დადგენილი.

მუხლი 19. საკრებულოს სხდომის ოქმი
1. საკრებულოს სხდომის ოქმში შეიტანება სხდომის ჩატარების დრო და ადგილი, დამსწრეთა გვარები, განსახილველი და განხილული საკითხები, მიღებული გადაწყვეტილებები, აგრეთვე დამსწრეთა განსაკუთრებული მოსაზრებები.
2. საკრებულოს სხდომის ოქმს ხელს აწერენ საკრებულოს თავმჯდომარე და მდივანი.
3. საკრებულოს სხდომის ოქმი უნდა შეესაბამებოდეს ადმინისტრაციული დოკუმენტაციისათვის დადგენილ მოთხოვნებს.

მუხლი 20. საკრებულოს კომისიები
1. საკრებულო ქმნის მუდმივ კომისიებს.
2. საკრებულო უფლებამოსილია საჭიროების შემთხვევაში შექმნას დროებითი კომისიებიც.
3. საკრებულოს კომისიების თავმჯდომარეები აირჩევიან საკრებულოს წევრთაგან. კომისიების წევრებს შესაბამისი კომისიის თავმჯდომარის წარდგინებით ამტკიცებს საკრებულო. კომისიის წევრი შეიძლება არ იყოს საკრებულოს წევრი.
4. საკრებულოს კომისიების საქმიანობის წესი განისაზღვრება საკრებულოს დებულებით, კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 21. საკრებულოს სარევიზიო კომისია
1. აღმასრულებელი ორგანოების საქმიანობისადმი კონტროლის მიზნით საკრებულო, თავისი უფლებამოსილების ვადით და შემადგენლობიდან, არანაკლებ სამი წევრისაგან ქმნის სარევიზიო კომისიას.
2. სარევიზიო კომისია ამოწმებს შემოსავლების ამოღების დროულობას და მათ აღრიცხვას, ხარჯების კანონიერებასა და ადგილობრივ ბიუჯეტთან მათ შესაბამისობას.
3. სარევიზიო კომისია სამ თვეში ერთხელ საკრებულოს წარუდგენს გაწეული მუშაობის ანგარიშს. ადგილობრივი ბიუჯეტის შესრულების შესახებ ანგარიშის დამტკიცებისას სარევიზიო კომისია საკრებულოს წარუდგენს შემოწმების წლიურ ანგარიშს.

მუხლი 22. საკრებულოს წევრისა და არჩევითი თანამდებობის პირის სტატუსი
1. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილება იწყება მისი უფლებამოსილების ცნობის დღიდან და მთავრდება ახალარჩეული საკრებულოს პირველი შეკრებისთანავე ან საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტისთანავე.
2. საკრებულოს წევრს უფლება აქვს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ისარგებლოს ყველა სახის ინფორმაციით, რაც აუცილებელია მისი უფლებამოსილების განსახორციელებლად, დაესწროს გამგეობის (მერიის) სხდომებს, კითხვით მიმართოს საკრებულოს წინაშე ანგარიშვალდებულ ორგანოს, გამგეობის (მერიის) წევრს, გამგებელს (მერს), მიიღოს პასუხი. შესაბამისი ორგანო და თანამდებობის პირი ვალდებულნი არიან ერთი კვირის ვადაში უპასუხონ საკრებულოს წევრის კითხვას. საკრებულოს წევრის და არჩევითი თანამდებობის პირის უფლებამოსილება, საქმიანობის წესი და გარანტიები განისაზღვრება საქართველოს კანონით და სხვა ნორმატიული აქტებით.
3. საკრებულოს წევრი თავის უფლებამოსილებას ახორციელებს საწარმოო ან სამსახურებრივი საქმიანობისაგან მოუწყვეტლივ.
4. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილება ხორციელდება უსასყიდლოდ.
5. საკრებულოს წევრს უფლებამოსილება ვადამდე შეუწყდება, თუ:
ა) პირადი განცხადებით მოეხსნა უფლებამოსილება;
ბ) არჩეული ან დანიშნულია აღმასრულებელ ორგანოში (გარდა სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგებლისა);
გ) მის მიმართ კანონიერ ძალაში შევიდა სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი;
დ) სასამართლომ ცნო ქმედუუნაროდ, უგზო-უკვლოდ დაკარგულად ან გარდაცვლილად;
ე) შეუწყდა საქართველოს მოქალაქეობა;
ვ) არასაპატიო მიზეზით ოთხი თვის განმავლობაში არ მონაწილეობდა საკრებულოს მუშაობაში;
ზ) გარდაიცვალა.
6. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის საკითხზე გადაწყვეტილებას იღებს საკრებულო.

თავი V. საკრებულოების აღმასრულებელი ორგანოები

მუხლი 23. გამგეობა (მერია)
1. საკრებულოს აღმასრულებელი ორგანოა გამგეობა (მერია). გამგეობა (მერია) შედგება გამგებლის (მერის) და გამგეობის (მერიის) წევრებისაგან - გამგებლის (მერის) პირველი მოადგილის და მოადგილის (მოადგილეების), აპარატის უფროსისა და ადგილობრივი სამსახურების ხელმძღვანელებისაგან.
2. გამგეობა (მერია) უზრუნველყოფს საკრებულოსა და გამგებლის (მერის) მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულებას, შეიმუშავებს ბიუჯეტისა და სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამების პროექტებს, უზრუნველყოფს საკრებულოს მიერ დამტკიცებული ბიუჯეტისა და სოციალურ - ეკონომიკური განვითარების პროგრამების შესრულებას; საკრებულოს თანხმობით, კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში, იღებს გადაწყვეტილებებს დაქვემდებარებულ ტერიტორიებზე მიწათსარგებლობის საკითხებთან დაკავშირებით; იძლევა წინასწარ თანხმობას ისეთი ეკონომიკური ხასიათის ხელშეკრულებების დადებაზე, რომელთა ღირებულება აღემატება 5 000 ლარს.
3. გამგეობის (მერიის) სხდომებს იწვევს და თავმჯდომარეობს გამგებელი (მერი). გამგეობის (მერიის) სხდომა უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილება, თუ სხდომას ესწრება გამგეობის (მერიის) წევრთა ნახევარი მაინც. გადაწყვეტილება მიიღება დამსწრეთა ხმების უმრავლესობით, თუ კანონით ან გამგეობის (მერიის) დებულებით სხვა წესი არ არის დადგენილი.
4. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგეობის სტრუქტურას და გამგეობის წევრთა კანდიდატურებს გამგებელი, არჩევიდან ორი კვირის ვადაში, დასამტკიცებლად წარუდგენს საკრებულოს. თუ საკრებულომ არ დაამტკიცა გამგეობის წევრის კანდიდატურა; გამგებელი უფლებამოსილია ხელახლა წარადგინოს იგივე ან ახალი კანდიდატურა. ერთი და იგივე კანდიდატურა შეიძლება წარდგენილ იქნეს ორჯერ.
5. გამგეობის (მერიის) წევრს უფლებამოსილება ვადამდე უწყდება თუ:

კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ

ა) სამსახურიდან განთავისუფლდა;
ბ) თანამდებობიდან გადადგა;
გ) მის მიმართ კანონიერ ძალაში შევიდა სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი;
დ) სასამართლომ ცნო ქმედუუნაროდ, უგზო-უკვლოდ დაკარგულად ან გარდაცვლილად;
ე) შეუწყდა საქართველოს მოქალაქეობა;
ვ) გარდაიცვალა;
ზ) "საჯარო სამსახურის შესახებ» საქართველოს კანონისა და საქართველოს შრომის კანონთა კოდექსით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.
6. ამ მუხლის მე-5 პუნქტის "ა" და "ბ" ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში უფლებამოსილების შეწყვეტისას გამგეობის (მერიის) წევრები ასრულებენ თავიანთ მოვალეობებს გამგეობის (მერიის) შესაბამისი ახალი წევრის დანიშვნამდე.

მუხლი 24. გამგებლის (მერის) ზოგადი კომპეტენცია
1. გამგებელი (მერი) წარმოადგენს აღმასრულებელი ორგანოს მეთაურს.
2. გამგებელი (მერი):
ა) უძღვება გამგეობის (მერიის) საქმიანობას, ანაწილებს ფუნქციებს გამგეობის (მერიის) წევრებს შორის, იწვევს და თავმჯდომარეობს გამგეობის (მერიის) სხდომებს, წელიწადში ერთხელ მაინც წარუდგენს საკრებულოს ანგარიშს გაწეული მუშაობის შესახებ;
ბ) ორგანიზაციას უწევს ადგილობრივი ბიუჯეტის პროექტის შედგენას, საბიუჯეტო წლის დამთავრებამდე 45 დღით ადრე წარუდგენს საკრებულოს დასამტკიცებლად საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით შედგენილ ადგილობრივი ბიუჯეტის პროექტს და საანგარიშო წლის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშს, უზრუნველყოფს დამტკიცებული ბიუჯეტის შესრულებას;
დ) საკრებულოს დასამტკიცებლად წარუდგენს ადგილობრივი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამებს, უზრუნველყოფს დამტკიცებული პროგრამების შესრულებას;
ე) გამგეობის საქმიანობიდან გამომდინარე შეიმუშავებს და საკრებულოს წარუდგენს შესაბამისი სამართლებრივი აქტების პროექტებს; უზრუნველყოფს საკრებულოს მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულებას;
ვ) უფლებამოსილია საკრებულოს გადაწყვეტილებების მიღებიდან ერთი კვირის ვადაში შესაბამისი შენიშვნებით დააბრუნოს საკითხი საკრებულოში ხელახლა განსახილველად;
ზ) ხელს აწერს შესაბამისად სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის, რაიონისა და იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, სახელით დადებულ ხელშეკრულებასა და შეთანხმებას, წარმოადგენს და მოქმედებს ამ ერთეულის სახელით ოფიციალური ურთიერთობებისას; ასრულებს სხვა წარმომადგენლობით ფუნქციებს;
თ) ხელს აწერს გამგეობის (მერიის) დადგენილებებს, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში გამოსცემს ბრძანებებსა და განკარგულებებს;
ი) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით თანხმობას აძლევს სამთავრობო დაწესებულებების შესაბამისი ტერიტორიული ორგანოების ხელმძღვანელების დანიშვნა-განთავისუფლებაზე.
3. გამგებელს (მერს) აქვს თანამდებობიდან გადადგომის უფლება. გამგებლის (მერის) თანამდებობიდან გადადგომა ან განთავისუფლება იწვევს შესაბამისი გამგეობის (მერიის) გადადგომას. გამგეობის (მერიის) წევრები თავიანთ მოვალეობებს ასრულებენ გამგეობის (მერიის) ახალი შემადგენლობის დამტკიცებამდე.

მუხლი 25. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგებლის უფლებამოსილება
1. 24-ე მუხლით გათვალისწინებულ ზოგად უფლებამოსილებათა გარდა სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგებელი:
ა) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი და საკრებულოს მიერ განსაზღვრული წესით ორგანიზაციას უწევს და უზრუნველყოფს ადგილობრივი თვითმმართველობის ქონების ფლობის, სარგებლობისა და განკარგვის საკითხების გადაწყვეტას;
ბ) საკრებულოს მიერ განსაზღვრული წესით განკარგავს ადგილობრივ ფინანსებს, კოორდინაციას უწევს ადგილობრივი გადასახადებისა და მოსაკრებლების ამოღებას;
გ) წარუდგენს საკრებულოს წინადადებებს ადგილობრივი სამსახურების და შესაბამისი საწარმოების შექმნისა და ლიკვიდაციის შესახებ, უზრუნველყოფს ლიკვიდირებულ საწარმოთა დაცვასა და შენახვას;
დ) უზრუნველყოფს ადგილობრივი თვითმმართველობის საბინაო და არასაცხოვრებელი ფონდის შექმნასა და განკარგვას, საერთო ხელმძღვანელობას და კონტროლს უწევს კომუნალური მეურნეობის საქმიანობას;
ე) უზრუნველყოფს ადგილობრივი არქივის შექმნას;
ვ) ორგანიზაციას უწევს მოსახლეობის ტრანსპორტით მომსახურებას;
ზ) უზრუნველყოფს ადგილობრივი საინფორმაციო სამსახურის ორგანიზებას და მისი ფუნქციონირებისათვის ხელის შეწყობას;
თ) თავისი კომპეტენციის ფარგლებში იღებს გადაწყვეტილებებს ადგილობრივი მნიშვნელობის განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურის, სპორტისა და ტურიზმის საკითხებზე;
ი) ორგანიზაციას უწევს დაქვემდებარებული ტერიტორიის კეთილმოწყობისა და გამწვანების სამუშაოებს;
კ) უზრუნველყოფს დაქვემდებარებულ ტერიტორიებზე მშენებლობის დაგეგმვასა და განხორციელებას, ასრულებს დამკვეთის ფუნქციებს;
ლ) ორგანიზაციას უწევს დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე დასახლებული პუნქტების გენერალური გეგმების შედგენასა და განხორციელებას;
მ) ხელმძღვანელობს წყალმომარაგების ადგილობრივი სისტემის ორგანიზებას, მის შენახვასა და განვითარებას;
ნ) უზრუნველყოფს შიგა სარგებლობის გზების შეკეთების, რეკონსტრუქციისა და მშენებლობის სამუშაოთა ჩატარებას; ასრულებს დამკვეთის ფუნქციებს;
ო) ორგანიზაციას უწევს სოციალურ მომსახურებას, ზედამხედველობს სასაფლაოების მოვლა-პატრონობას;
პ) ხელს უწყობს საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მოქალაქეთა სამხედრო სამსახურში გაწვევის საკითხებში;
ქ) ახორციელებს ამ კანონით, საქართველოს კანონმდებლობითა და გამგეობის დებულებით გათვალისწინებულ სხვა უფლებამოსილებებს.
2. გამგებელი თავის უფლებამოსილებას ისხნის და პასუხისმგებელია შესაბამისი საკრებულოს წინაშე.

მუხლი 26. რაიონის გამგებლისა და იმ ქალაქის მერის უფლებამოსილება, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში
1. 24-ე მუხლით გათვალისწინებულ ზოგად უფლებამოსილებათა გარდა რაიონის გამგებელი საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად:
ა) კოორდინაციასა და კონტროლს უწევს რაიონში საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვას;
ბ) აკონტროლებს რაიონში ადამიანის უფლებებისა და კანონიერების დაცვის საკითხებს;
გ) უზრუნველყოფს ადგილობრივი ქონების ფლობას, სარგებლობასა და განკარგვას;
დ) აკონტროლებს ბუნებათსარგებლობის წესების დაცვას;
ე) ახორციელებს ღონისძიებებს გარემოს დაცვისა და ეკოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად;
ვ) უზრუნველყოფს საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გადამუშავების და უტილიზების ორგანიზებას;
ზ) ორგანიზებას უწევს სანიტარიულ-ეპიდემიოლოგიურ და ვეტერინარულ ღონისძიებათა განხორციელებას;
თ) შეიმუშავებს და საკრებულოს დასამტკიცებლად წარუდგენს წინადადებებს ბუნების დაცვის განსაკუთრებული ზონების განსაზღვრის შესახებ, უზრუნველყოფს ამ საკითხზე მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულებასა და დაცვას;
ი) კოორდინაციას უწევს და აკონტროლებს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვას;
კ) თავისი კომპეტენციის ფარგლებში იღებს გადაწყვეტილებებს განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურის, სპორტისა და ტურიზმის საკითხებზე;
ლ) ორგანიზებას უწევს და უზრუნველყოფს რაიონული მნიშვნელობის ენერგო, გაზით, წყალმომარაგებისა და ლოკალური მელიორაციული სისტემების ექსპლუატაციასა და განვითარებას;
მ) უზრუნველყოფს სახელმწიფო პროგრამათა განხორციელებას;
ნ) უზრუნველყოფს ადგილობრივი სახსრებით შექმნილი კაპიტალდაბანდების ლოკალური ქსელების მართვას;
ო) კოორდინაციას უწევს და ხელმძღვანელობს მოსახლეობის სოციალური დაცვისა და დასაქმების საკითხთა გადაწყვეტას;
პ) ხელმძღვანელობს კატასტროფების, სტიქიური უბედურებებისა და ეპიდემიების შედეგების სალიკვიდაციო სამუშაოთა წარმოებას;
ქ) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევებში უზრუნველყოფს მოსახლეობისა და ტრანსპორტის მობილიზებას;
რ) უზრუნველყოფს ადგილობრივი რეზერვებით საქართველოს სამხედრო ძალებისათვის სამობილიზაციო სამუშაოთა ჩატარებას;
ს) ახორციელებს ამ კანონით, გამგეობის დებულებითა და საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა უფლებამოსილებებს.
2. რაიონის გამგებელი ანგარიშვალდებული და პასუხისმგებელია საქართველოს პრეზიდენტისა და საკრებულოს წინაშე, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკებში–აგრეთვე შესაბამისი უმაღლესი ორგანოს წინაშე.
3. იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, მერი უფლებამოსილია განახორციელოს ამ მუხლის პირველი პუნქტით და 25-ე მუხლით გათვალისწინებული უფლებამოსილებანი.
4. მერი ანგარიშვალდებული და პასუხისმგებელია საქართველოს პრეზიდენტისა და საკრებულოს წინაშე, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკებში– აგრეთვე შესაბამისი უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოს წინაშე.

მუხლი 27. გამგებლის (მერის) პირველი მოადგილე და მოადგილე (მოადგილეები)
1. გამგებლის (მერის) პირველი მოადგილე ხელმძღვანელობს გამგეობის (მერიის) საფინანსო-ეკონომიკურ საქმიანობას, წარმართავს ეკონომიკური რეფორმების ღონისძიებათა კომპლექსურ განხორციელებას; თუ გამგებელს (მერს) დროებით არ შეუძლია თავისი მოვალეობების შესრულება, ან გამგებლის (მერის) დავალებით ასრულებს გამგებლის (მერის) მოვალეობებს.
2. გამგებლის (მერის) მოადგილე (მოადგილეები) გამგებლის (მერის) მიერ ფუნქციათა განაწილების შესაბამისად ხელმძღვანელობს (ხელმძღვანელობენ) აღმასრულებელი ორგანოების კომპეტენციას მიკუთვნებულ დარგებს, ამზადებს და წარუდგენს გამგებელს (მერს) და გამგეობას (მერიას) წინადადებებს შესაბამის დარგებში განსახორციელებელ ღონისძიებათა შესახებ, ორგანიზაციას უწევს და აკონტროლებს გამგებლის (მერის), გამგეობის (მერიის) და საკრებულოს მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულებას.

მუხლი 28. ადგილობრივი სამსახურები
1. ადგილობრივი სამსახურები იქმნება ამ კანონისა და საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით, ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) კომპეტენციას მიკუთვნებული სოციალურ-ეკონომიკური დარგების მართვის მიზნით.
2. ადგილობრივი სამსახურების უფლებამოსილება განისაზღვრება შესაბამისი დებულებით.
3. ადგილობრივი სამსახურის ხელმძღვანელი წარმართავს სამსახურის საქმიანობას, იღებს გადაწყვეტილებებს თავის კომპეტენციას მიკუთვნებულ საკითხებზე, გამგებლის (მერის) და საკრებულოს გადაწყვეტილებათა საფუძველზე და მათ შესასრულებლად გამოსცემს ბრძანებებს.
4. სამსახურის ხელმძღვანელის ბრძანებებს აუქმებს გამგებელი (მერი), საკრებულო, აგრეთვე სასამართლო – კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში.
5. სამსახურის ხელმძღვანელი ანგარიშვალდებული და პასუხისმგებელია გამგებლის (მერის) და საკრებულოს წინაშე.

მუხლი 29. აპარატი
1. საკრებულოსა და გამგეობის (მერიის) საქმიანობას ორგანიზაციულად უზრუნველყოფს ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) აპარატი. აპარატის საქმიანობას უძღვება აპარატის უფროსი, რომელსაც საკრებულოსთან შეთანხმებით თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს გამგებელი (მერი).
2. აპარატის სტრუქტურას აპარატის უფროსის წარდგინებით განსაზღვრავს და ამტკიცებს საკრებულო.
3. აპარატის თანამშრომლებს - მრჩევლებსა და ტექნიკურ პერსონალს აპარატის უფროსის წარდგინებით თანამდებობაზე ნიშნავს გამგებელი (მერი).

მუხლი 30. საჯარო მოსამსახურე
1. პირი, რომელიც მუშაობს ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოებში, არის საჯარო მოსამსახურე.
2. საჯარო მოსამსახურის სტატუსი, სამუშაოზე მიღებისა და მუშაობის პირობები განისაზღვრება საქართველოს კანონით "საჯარო სამსახურის შესახებ.

მუხლი 31. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და

კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ

მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირების სამართლებრივი აქტები

1. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები და თანამდებობის პირები კანონით განსაზღვრული კომპეტენციის ფარგლებში გამოსცემენ სამართლებრივ აქტებს.

2. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირების ნორმატიული აქტების: საკრებულოს გადაწყვეტილების, გამგეობის (მერიის) დადგენილების, გამგებლის (მერის) ბრძანების მომზადების, მიღების, გამოქვეყნების, მოქმედების, აღრიცხვისა და სისტემატიზაციის წესი განისაზღვრება ამ კანონით, კანონით "ნორმატიული აქტების შესახებ», ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოს დებულებით და სხვა აქტებით.

3. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირების ინდივიდუალური სამართლებრივი აქტების: საკრებულოს, გამგეობის (მერიის) დადგენილების, გამგებლის (მერის) განკარგულების მომზადების, მიღების, გამოქვეყნების, მოქმედების, აღრიცხვისა და სისტემატიზაციის წესი განისაზღვრება ამ კანონით, ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოს დებულებით და სხვა აქტებით.

4. რაიონის და იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, გამგებელი (მერი) ნორმატიულ აქტს გამოსცემს გამგეობის (მერიის) წევრებთან კონსულტაციების შემდეგ. გამგებელს (მერს), გამგეობას (მერიას) ნორმატიული აქტის გამოცემის უფლება აქვს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს პირდაპირ გათვალისწინებულია კანონით ან, თუ საკრებულოს გადაწყვეტილებაში გათვალისწინებულია გამგებლის (მერის), გამგეობის (მერიის) მიერ ნორმატიული აქტის გამოცემა თავისი კომპეტენციის ფარგლებში.

5. საკრებულოს, გამგეობის (მერიის), გამგებლის (მერის) ნორმატიული აქტი ძალაში შედის დადგენილი წესით მისი გამოქვეყნების შემდეგ.

თავი VI. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ეკონომიკური საფუძვლები

მუხლი 32. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ეკონომიკური უფლებამოსილებანი

1. ადგილობრივი თვითმმართველობის ეკონომიკური უფლებამოსილებანი განისაზღვრება საქართველოს კონსტიტუციით, ამ კანონითა და სხვა საკანონმდებლო აქტებით.

2. ადგილობრივი მმართველობის ეკონომიკური უფლებამოსილებანი განისაზღვრება ამ კანონით, საქართველოს კანონმდებლობითა და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოს დებულებით.

მუხლი 33. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) საკუთრება და შექმნის საფუძვლები

1. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) საკუთრებაა ის ქონება, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით შედის ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოების მფლობელობის, სარგებლობის და განკარგვის სფეროში (ადგილობრივი საკუთრება).

2. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) საკუთრებაში შემავალი ობიექტების ნუსხა განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით.

3. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) საკუთრება იქმნება:

ა) საქართველოს პრეზიდენტის მიერ დადგენილი წესით ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოებისათვის სახელმწიფო საკუთრებაში მყოფი ობიექტების გადაცემით;

ბ) ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოების მიერ თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში, კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით, ახალი ობიექტების შეძენით ან შექმნით;

გ) იმ ხდომილებათა შედეგად, რომელთაც საქართველოს კანონმდებლობა უკავშირებს სამოქალაქო-სამართლებრივი შედეგების წარმოშობას;

დ) კანონით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებით.

მუხლი 34. ადგილობრივი ბიუჯეტი

1. ადგილობრივი ბიუჯეტი წარმოადგენს სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის, რაიონისა და იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, ფულადი სახსრების მობილიზაციისა და გამოყენების ძირითად საფინანსო გეგმას.

2. ადგილობრივი ბიუჯეტი დამოუკიდებელია როგორც სხვა ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოთა, ისე საქართველოს სახელმწიფო, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების ბიუჯეტებისაგან.

3. ადგილობრივი ბიუჯეტის დამოუკიდებლობას განაპირობებს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი საკუთარი შემოსავლები, დადგენილი წესით დამტკიცებული გრძელვადიანი, ეკონომიკური ნორმატივებით განსაზღვრული სახელმწიფო გადასახადებიდან მიღებული ანარიცხები და მიზნობრივი ტრანსფერტები, რომელთა გამოყენების მიმართულებებს, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში, საქართველოს კანონით განსაზღვრული წესით დამოუკიდებლად ადგენს საკრებულო.

4. ადგილობრივი ბიუჯეტის შედგენის, განხილვის, შესრულებისა და ანგარიშგების წესი განისაზღვრება ამ კანონით, კანონით "საბიუჯეტო სისტემისა და საბიუჯეტო უფლებამოსილებათა» შესახებ და სხვა შესაბამისი ნორმატიული აქტებით.

5. საგადასახადო ინსპექციასთან ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების ურთიერთობის ფორმები და წესი განისაზღვრება საგადასახადო კანონმდებლობით.

მუხლი 35. ადგილობრივი ბიუჯეტის შემოსავალი

1. ადგილობრივი ბიუჯეტის შემოსავლის სახეები და ზღვრული განაკვეთები განისაზღვრება საქართველოს შესაბამისი კანონით.

2. ადგილობრივი გადასახადებისა და მოსაკრებლების დიფერენცირება, მათგან მიღებული შემოსავლების გამიჯვნა და შემოსავლების ჩარიცხვის პროპორცია სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქისა და რაიონის ბიუჯეტებს შორის განისაზღვრება კანონით "საბიუჯეტო სისტემისა და საბიუჯეტო უფლებამოსილებათა შესახებ».

მუხლი 36. ადგილობრივი ბიუჯეტის მინიმალური დონის უზრუნველყოფა

1. სახელმწიფო ადგილობრივი ბიუჯეტიდან გაწეული აუცილებელი მინიმალური ხარჯების ასანაზღაურებლად უზრუნველყოფს ადგილობრივი თვითმმართველობის ბიუჯეტის მინიმალური დონის არსებობას მასზე შემოსავლის წყაროების მიმაგრებით.

2. ადგილობრივი ბიუჯეტის მინიმალური ხარჯების დონე განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ნორმატივებით.

მუხლი 37. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების ცალკეული ფუნქციების განხორციელებისას გაწეული ხარჯების კომპენსაცია

1. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისათვის სახელმწიფოს გამგებლობაში არსებული ცალკეული ფუნქციების გადაცემა დაიშვება მხოლოდ შესაბამისი მატერიალური და ფინანსური რესურსების გადაცემასთან ერთად. სახელმწიფოს მიერ გადაცემული ფუნქციების განხორციელება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ექვემდებარება სახელმწიფო კონტროლს.

2. საქართველოს უმაღლესი სახელმწიფო, აგრეთვე აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების მიერ ისეთი გადაწყვეტილების მიღება, რომელიც ზრდის ადგილობრივი თვითმმართველობის ხარჯებს ან ამცირებს მის შემოსავალს, უნდა იქნეს კომპენსირებული ამ გადაწყვეტილების მიმღები ორგანოს მიერ. ადგილობრივი თვითმმართველობის ბიუჯეტის ხარჯების შემცირების ან შემოსავლების გაზრდის შემთხვევაში იმავე ოდენობის სახსრები გადაეცემა შესაბამის სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოს.

თავი VII. ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელების სამართლებრივი გარანტიები

მუხლი 38. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოთა და თანამდებობის პირთა გადაწყვეტილებების შესრულების სავალდებულობა

ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირების მიერ თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებები სავალდებულოა შესასრულებლად დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე განლაგებული ყველა საწარმოს, დაწესებულებისა და ორგანიზაციისათვის, მიუხედავად მათი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმისა, აგრეთვე ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და მოქალაქეთათვის.

მუხლი 39. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირთა მიმართვების განხილვა

ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირთა მიმართვები სავალდებულოა განსახილველად სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებისა და თანამდებობის პირთათვის, აგრეთვე იმ საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციებისათვის, რომელთაც ეს მიმართვები ეგზავნებათ.

მუხლი 40. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) უფლებათა სასამართლო წესით დაცვა

საქართველოს მოქალაქეებს, ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოებსა და თანამდებობის პირებს უფლება აქვთ მიმართონ სასამართლოს სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებისა და თანამდებობის პირების, ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოებისა და თანამდებობის პირების, ასევე საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მიერ მიღებული იმ აქტების გასასაჩივრებლად, რომლებიც ზღუდავენ ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ამ კანონით გარანტირებულ უფლებებს.

მუხლი 41. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოებისათვის მიყენებული ზარალის ანაზღაურება

1. სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოები, საწარმოები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები, სხვა ფიზიკური თუ იურიდიული პირები პასუხს აგებენ იმ ზარალისათვის, რომელსაც ისინი თავიანთი ქმედებით ან გადაწყვეტილებებით მიაყენებენ ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოებს.

2. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოების სასარგებლოდ ზარალის ანაზღაურება ხდება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 42. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების გადაწყვეტილებათა შეჩერება და გაუქმება

1. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირების გადაწყვეტილებანი შეიძლება შეცვალოს მხოლოდ ამ გადაწყვეტილებათა მიმღებმა ორგანომ ან თანამდებობის პირმა.

2. საკრებულოს გადაწყვეტილება შეიძლება გაუქმდეს საკუთარი გადაწყვეტილებით ან სასამართლო წესით.

3. იმ სახელმწიფო ორგანოებს, რომლებმაც ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებს გადასცეს თავიანთ გამგებლობაში არსებული ცალკეული უფლებები, შეუძლიათ გააუქმონ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მათ მიერ გადაცემული უფლებამოსილებების ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებები.

4. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგეობის და გამგებლის გადაწყვეტილებების ერთი თვით შეჩერების უფლება აქვს შესაბამის საკრებულოს, გარდა 24-ე მუხლის მე-2 პუნქტის "ვ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა, აგრეთვე სასამართლოს – კანონით დადგენილი წესით. რაიონის გამგებელს უფლება აქვს ერთი თვით შეაჩეროს რაიონში შემავალი სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგეობის და გამგებლის გადაწყვეტილებები და მიმართოს მათი გაუქმების წინადადებით შესაბამის გამგეობას, გამგებელს, საკრებულოს ან სასამართლოს.

5. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის გამგეობის და გამგებლის გადაწყვეტილებებს აუქმებს სასამართლო კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში, აგრეთვე შესაბამისი საკრებულო, გარდა 24-ე მუხლის მე-2 პუნქტის "ვ" ქვეპუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა.

6. რაიონის და იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, გამგეობის (მერიის) და გამგებლის (მერის) გადაწყვეტილების ერთი თვის ვადით შეჩერების უფლება აქვს საქართველოს პრეზიდენტის სახელმწიფო რწმუნებულს, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკებში – შესაბამის უმაღლეს აღმასრულებელ ორგანოს, აგრეთვე სასამართლოს, კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში.

7. რაიონის და იმ ქალაქის, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, გამგეობის (მერიის) და გამგებლის (მერის) გადაწყვეტილებებს აუქმებს სასამართლო - კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში, საქართველოს პრეზიდენტი, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკებში – აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანო.

8. რაიონის და იმ ქალაქის საკრებულოს, რომელიც არ შედის რაიონის შემადგენლობაში, უფლება აქვს მიმართოს

კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ

თავისი აღმასრულებელი ორგანოს გადაწყვეტილების შეჩერების ან გაუქმების მოთხოვნით ამ მუხლის მე-6 და მე-7 პუნქტებში მითითებულ შესაბამის სახელმწიფო ორგანოს ან თანამდებობის პირს და ათ დღეში მიიღოს მათგან მოტივირებული პასუხი.

მუხლი 43. საკრებულოს საქმიანობის შეჩერება, დათხოვნა ან მისი უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტა
1. საკრებულოს საქმიანობის შეჩერება ან დათხოვნა დაიშვება საქართველოს კონსტიტუციის 73-ე მუხლის პირველი პუნქტის "ი" ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და წესით.
2. საკრებულოს უფლებამოსილება ვადამდე შეწყდება საქართველოს პარლამენტის თანხმობით, საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულების საფუძველზე საქართველოს პრეზიდენტის სახელმწიფო რწმუნებულის წარდგინებით, თუ:
ა) საკრებულოს წევრთა რაოდენობა შემცირდა ნახევარზე მეტით;
ბ) საკრებულომ ორ თვეში ვერ აირჩია აღმასრულებელი ორგანოს ხელმძღვანელი;
გ) საკრებულომ საბიუჯეტო წლის დასაწყისიდან ორ თვეში არ დაამტკიცა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით შედგენილი ადგილობრივი ბიუჯეტი.
3. სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის საკრებულოს საქმიანობის შეჩერების, დათხოვნის ან მათი უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის შემთხვევაში უფლებამოსილება უწყდებათ აგრეთვე მათ აღმასრულებელ ორგანოებს.

მუხლი 44. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შეცვლა პირდაპირი სახელმწიფო მმართველობით
1. პირდაპირი სახელმწიფო მმართველობა ხორციელდება, თუ:
ა) კანონით დადგენილი წესით ვერ აირჩიეს საკრებულო;
ბ) საკრებულოს უფლებამოსილება ვადამდე შეუწყდა ამ კანონით დადგენილი წესით;
გ) საკრებულო დათხოვნილია ან მისი საქმიანობა შეჩერებულია საქართველოს კონსტიტუციის 73-ე მუხლის პირველი პუნქტის "ი" ქვეპუნქტის საფუძველზე.
2. პირდაპირი სახელმწიფო მმართველობა საკრებულოს უფლებამოსილების შეჩერების, დათხოვნის ან მისი უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის შემთხვევაში ხორციელდება შესაბამისი ვადის განმავლობაში, მაგრამ არა უგვიანეს საკრებულოს უფლებამოსილების ვადის გასვლისა.
3. პირდაპირი სახელმწიფო მმართველობის განხორციელების ფორმები და წესი განისაზღვრება კანონით.

თავი VIII. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოებისა და თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა

მუხლი 45. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოებისა და თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა სახელმწიფოს წინაშე
1. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოებისა და თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა სახელმწიფოს წინაშე დგება მათ მიერ საქართველოს კონსტიტუციის და საქართველოს კანონების დარღვევის შემთხვევაში.
2. ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) ორგანოები და თანამდებობის პირები სახელმწიფო ხელისუფლების ცალკეული ფუნქციების განხორციელებისას პასუხისმგებელნი არიან ამ ფუნქციათა განხორციელებისათვის სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების მიერ გამოყოფილი მატერიალური და ფინანსური სახსრების ფარგლებში.

მუხლი 46. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა ფიზიკური და იურიდიული პირების წინაშე
ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა ფიზიკური და იურიდიული პირების წინაშე დგება საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით.

თავი IX. გარდამავალი დებულებანი

მუხლი 47. ამ კანონით გათვალისწინებულ ცალკეულ ურთიერთობათა დროებითი სამართლებრივი რეგულირება
1. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები იქმნება ამ კანონის ძალაში შესვლის დროს არსებული ტერიტორიული დაყოფის საფუძველზე.
2. საქართველოს ტერიტორიული სახელმწიფოებრივი მოწყობის შესახებ კონსტიტუციური კანონის მიღებამდე საქართველოს რაიონების, ქალაქების, დაბების, თემების და სოფლების შექმნა-გაუქმება, საზღვრების დადგენა, კატეგორიათა შეცვლა, სახელების დარქმევა-გადარქმევა, აღრიცხვა და რეგისტრაცია ხდება საქართველოს პრეზიდენტის მიერ დამტკიცებული დებულებით "საქართველოს ადმინისტრაციული მოწყობის საკითხების გადაწყვეტის წესის შესახებ». ამასთან, რაიონების შექმნა და გაუქმება, რაიონებისათვის სახელის დარქმევა-გადარქმევა, მათი საზღვრების შეცვლა, ქალაქებისათვის კატეგორიათა შეცვლა დაიშვება მხოლოდ საქართველოს პარლამენტის თანხმობით.
3. გორის რაიონის ერედვისა და ქურთის, ქარელის რაიონის თიღვის და გულრიფშის რაიონის აჟარის თემების და მათში გაერთიანებული სოფლებისა და თემების თვითმმართველობის ორგანოთა შექმნა, უფლებამოსილების განსაზღვრა, თვითმმართველობის (მმართველობის) თანამდებობის პირთა არჩევა (დანიშვნა) ხდება ამ კანონით რაიონისათვის გათვალისწინებული წესით.

მუხლი 48. ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელებისათვის აუცილებელი სამართლებრივი ბაზის შექმნა
1. ამ კანონის ამოქმედებიდან ექვს თვეში საქართველოს პრეზიდენტი და პარლამენტი უზრუნველყოფენ:
ა) ამ კანონის ამოქმედებამდე მიღებული ნორმატიული აქტების, უპირველესად საკუთრების, საბიუჯეტო და საგადასახადო კანონების შესაბამისობას ამ კანონთან;
ბ) ნორმატიული აქტების მიღებას (გამოცემას) ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელების სამართლებრივი უზრუნველყოფისა და დაცვის კანონთა მიღებას.

თავი X. დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 49. კანონის ამოქმედება
1. საქართველოს ორგანული კანონი "ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ" ამოქმედდეს ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების არჩევნების შედეგების ოფიციალური გამოცხადების დღიდან.
2. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების არჩევნები ჩატარდეს ამ კანონის შესაბამისად ადგილობრივი და თვითმმართველობისა და მმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების არჩევნების შესახებ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 50. ცალკეული სამართლებრივი აქტების ძალადაკარგულად ცნობა
1. ამ კანონის გამოქვეყნებიდან ძალადაკარგულად ჩაითვალოს:
ა) საქართველოს რესპუბლიკის 1991 წლის 29 იანვრის კანონი "გარდამავალ პერიოდში ადგილობრივი მმართველობის შესახებ" (საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს უწყებები, 1991 წ., № 1, მუხ. 13);
ბ) საქართველოს რესპუბლიკის 1991 წლის 14 მაისის კანონი "სახელმწიფო ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების – საკრებულოების სტრუქტურის, კომპეტენციისა და მუშაობის ორგანიზაციის ზოგადი საწყისების შესახებ» (საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს უწყებები, 1991 წ., № 5, მუხ. 375);
გ) საქართველოს რესპუბლიკის 1991 წლის 10 აგვისტოს კანონი "საქართველოს რესპუბლიკის ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოს - საკრებულოს წევრის სტატუსის შესახებ». (საქართველოს უზენაესი საბჭოს უწყებები, 1991 წ., № 8, მუხ. 597);
დ) საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს 1991 წლის 23 მაისის დადგენილება "საქართველოს რესპუბლიკის ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის გადაწყვეტის წესის შესახებ» (საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს უწყებები, 1991 წ., № 5, მუხ. № 387).
2. ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად ჩაითვალოს მმართველობის ადგილობრივი ორგანოების საქმიანობის მარეგულირებელი შემდეგი ნორმატიული აქტები:
ა) საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1995 წლის 16 სექტემბრის ბრძანებულებით (საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის ბრძანებულებების და განკარგულებების კრებული, 1995 წლის №№ 8-9-10-11, მუხ. № 362) დამტკიცებული დებულება "საქართველოს რესპუბლიკის მმართველობის ადგილობრივი ორგანოების შესახებ»;
ბ) საქართველოს პრეზიდენტის 1996 წლის 26 ივლისის № 498 ბრძანებულებით დამტკიცებული დებულება "ქალაქ ფოთის მმართველობის შესახებ»;
გ) საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1995 წლის 28 ივლისის № 292 ბრძანებულებით დამტკიცებული დებულება "ქალაქ ქუთაისის მმართველობის შესახებ»;
დ) საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1995 წლის 17 მაისის № 177 ბრძანებულებით დამტკიცებული დებულება "ქალაქ რუსთავის მმართველობის შესახებ»;
ე) საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1995 წლის 1 მარტის № 50 ბრძანებულებით დამტკიცებული დებულება "ქალაქ ჭიათურის მმართველობის შესახებ»;
ვ) საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1995 წლის 21 სექტემბრის № 443 ბრძანებულებით დამტკიცებული დებულება "ქალაქ წყალტუბოს მმართველობის შესახებ»;
ზ) საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1995 წლის 26 ივნისის № 258 ბრძანებულებით დამტკიცებული დებულება "ქალაქ ტყიბულის მმართველობის შესახებ»;
თ) საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1995 წლის 5 აპრილის № 106 ბრძანებულებით დამტკიცებული დებულება "ქალაქ ზუგდიდისა და ზუგდიდის რაიონის მმართველობის შესახებ»;
ი) საქართველოს პრეზიდენტის 1996 წლის 18 აპრილის № 278 ბრძანებულებით დამტკიცებული "ქალაქ გორისა და გორის რაიონის მმართველობის შესახებ»;
კ) საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1993 წლის 18 მაისის № 58 ბრძანებულებით დამტკიცებული დებულებები "გორის რაიონის ერედვის თემის მმართველობის შესახებ» და "გორის რაიონის ქურთის თემის მმართველობის შესახებ»;
ლ) საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1993 წლის 13 აგვისტოს № 108 ბრძანებულებით დამტკიცებული "ქარელის რაიონის თიღვის თემის მმართველობის შესახებ».
3. ამ კანონის ამოქმედების შემდეგ ძალაშია მხოლოდ ის სამართლებრივი აქტი ან აქტის ნაწილი, რომელიც არ ეწინააღმდეგება ამ კანონს.

საქართველოს პრეზიდენტი ედუარდ შევარდნაძე

თბილისი, 1997 წლის 16 ოქტომბერი

გინდათ გყავდეთ პასუხისმგებელი და ანგარიშვალდებული ადგილობრივი ხელისუფლება? გამოიყენეთ თქვენი უფლება – აირჩიეთ იგი!

კანონი საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის შესახებ

ეს კანონი განსაზღვრავს თბილისის, როგორც საქართველოს დედაქალაქის სტატუსს, თბილისის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების უფლებამოსილებას, საქმიანობის წესს და საფინანსო-ეკონომიკურ საფუძვლებს.

თავი I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. საქართველოს დედაქალაქი და მისი სტატუსი

1. საქართველოს კონსტიტუციის მე-10 მუხლის თანახმად, საქართველოს დედაქალაქი არის თბილისი.
2. დედაქალაქის სტატუსი, ამ კანონის მიხედვით, გულისხმობს თბილისის განსაკუთრებულ სამართლებრივ მდგომარეობას, რომელიც საერთო-სახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი ინტერესების დაცვის მიზნით უზრუნველყოფს ქალაქ თბილისის მართვას თვითმმართველობისა და სახელმწიფო მმართველობის ორგანოების მეშვეობით.
3. საქართველოს დედაქალაქი საქართველოს პარლამენტის, საქართველოს პრეზიდენტის, საქართველოს მთავრობის, აღმასრულებელი ხელისუფლების სხვა ორგანოების, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს, საქართველოს კონტროლის პალატის, საქართველოს სახალხო დამცველის, საქართველოს ეროვნული ბანკის, უცხო ქვეყნების დიპლომატიური და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლობების ადგილსამყოფელია.

მუხლი 2. დედაქალაქის ადმინისტრაციული საზღვრები

1. დედაქალაქის ადმინისტრაციული საზღვრები, მათი დადგენისა და შეცვლის წესი განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით.
2. დედაქალაქის ტერიტორია იყოფა რაიონებად და დაბა წყნეთად.

მუხლი 3. დედაქალაქის მოსახლეობა

დედაქალაქის მოსახლეობას შეადგენენ საქართველოს მოქალაქეები, უცხო ქვეყნების მოქალაქეები და მოქალაქეობის არმქონე პირები, რომლებიც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცხოვრობენ დედაქალაქში.

მუხლი 4. ქალაქ თბილისში თვითმმართველობისა და მმართველობის განხორციელების სამართლებრივი საფუძველი

1. ქალაქ თბილისში თვითმმართველობისა და მმართველობის განხორციელების სამართლებრივი საფუძველია საქართველოს კონსტიტუცია, საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ", ეს კანონი და მათგან გამომდინარე სხვა ნორმატიული აქტები.
2. ქალაქ თბილისში ადგილობრივი თვითმმართველობა ხორციელდება წარმომადგენლობითი ორგანოს - ქალაქ თბილისის საკრებულოს მეშვეობით.
3. ქალაქ თბილისში ადგილობრივი მმართველობა ხორციელდება ქალაქ თბილისის მერიის მეშვეობით. ადგილობრივი მმართველობის ორგანო - ქალაქ თბილისის მერია, ამ კანონითა და საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის მერიის დებულებით დადგენილი უფლებამოსილების ფარგლებში იმავდროულად ასრულებს ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს - საკრებულოს აღმასრულებელი ორგანოს ფუნქციებს.
4. ქალაქ თბილისის მერია (თბილისის მთავრობა, მისი რაიონებისა და დაბა წყნეთის გამგეობები, რაიონებში შემავალი ადმინისტრაციული ერთეულების ორგანოები) წარმოადგენს სახელმწიფო მმართველობის ორგანოთა სისტემას, რომელიც უზრუნველყოფს ქალაქ თბილისის თვითმმართველობის აღმასრულებელ-განმკარგულებელ საქმიანობას.

მუხლი 5. ქალაქ თბილისში თვითმმართველობისა და მმართველობის განხორციელების ძირითადი პრინციპები

1. ქალაქ თბილისში თვითმმართველობისა და მმართველობის განხორციელების ძირითადი პრინციპებია:

ა) ქალაქ თბილისის მოსახლეობის უფლება, კანონით დადგენილი წესით აირჩიოს წარმომადგენლობითი ორგანო - ქალაქ თბილისის საკრებულო და მონაწილეობა მიიღოს ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელებაში;
ბ) ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს დამოუკიდებლობა კანონით განსაზღვრულ ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხთა გადაწყვეტისას;
გ) საქართველოს მოქალაქეთა კანონიერი უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა;
დ) კანონმდებლობის დაცვა და ქალაქ თბილისის წარმომადგენლობითი ორგანოს საქმიანობის საჯაროობა;
ე) ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს დამოუკიდებლობა კანონით განსაზღვრული ფუნქციების განხორციელებისას;
ვ) საერთო-სახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი ინტერესების ერთიანობა.

2. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები მოქმედებენ უფლებამოსილებათა გამიჯვნის პრინციპის დაცვით.

მუხლი 6. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოთა უფლებამოსილება თბილისის მიერ საქართველოს დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებაში

1. თბილისის მიერ საქართველოს დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებისათვის ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები:

ა) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით გამოუყოფენ საქართველოს უმაღლეს სახელმწიფო ორგანოებს, სამთავრობო და სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებებს, უცხო ქვეყნების საელჩოებსა და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლობებს მათი ფუნქციონირებისათვის საჭირო შენობა-ნაგებობებს და მიწის ნაკვეთებს;
ბ) ხელს უწყობენ სახელმწიფო და საერთაშორისო მნიშვნელობის ღონისძიებების ჩატარებისათვის საჭირო პირობების შექმნას;
გ) მონაწილეობენ დედაქალაქის პერსპექტიული განვითარების გენერალური გეგმის და სხვა მიზნობრივი სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებაში და უზრუნველყოფენ მათ განხორციელებას.

2. საქართველოს სამთავრობო და სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებები ხელს უწყობენ ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებს თბილისის მიერ საქართველოს დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებაში. ამ მიზნით ისინი მონაწილეობენ:

ა) დედაქალაქის პერსპექტიული განვითარების გენერალური გეგმის და სხვა სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებასა და განხორციელებაში;
ბ) თბილისის მიერ საქართველოს დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებისათვის საჭირო ობიექტების მშენებლობაში, რეკონსტრუქციასა და მოვლა-პატრონობაში;
გ) კავშირგაბმულობის, სატრანსპორტო სისტემისა და კომუნალური მეურნეობის აღდგენა-განვითარებაში.

3. საქართველოს სამთავრობო და სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებები ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებს უთანხმებენ ამ დაწესებულებებისადმი დაქვემდებარებული დარგების პროგრამათა იმ ნაწილებს, რომლებიც დაკავშირებულია თბილისის მიერ საქართველოს დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებასთან.

მუხლი 7. თბილისის მიერ საქართველოს დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებისათვის გაწეული ხარჯების ანაზღაურება

1. თბილისის მიერ საქართველოს დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებისათვის საჭირო სახელმწიფო პროგრამები ფინანსდება ცენტრალური ბიუჯეტიდან მიზნობრივი ტრანსფერტების ხარჯზე, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.
2. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისათვის სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ მის გამგებლობაში არსებული ცალკეული ფუნქციების გადაცემა დაიშვება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, მათთან შეთანხმებით, შესაბამისი მატერიალური და ფინანსური სახსრების გადაცემასთან ერთად.

მუხლი 8. სახელმწიფოსა და დედაქალაქს შორის კომპეტენციების განაწილება

1. დედაქალაქის კომპეტენცია განისაზღვრება საქართველოს კონსტიტუციით, საქართველოს ორგანული კანონით „ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ", ამ კანონით და მათგან გამომდინარე ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოთა სამართლებრივი აქტებით.
2. სახელმწიფოსა და დედაქალაქის ერთობლივ კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხები დადგენილია ამ კანონით.

მუხლი 9. სახელმწიფოსა და დედაქალაქის ერთობლივი კომპეტენცია

1. სახელმწიფოსა და დედაქალაქის ერთობლივ კომპეტენციას განეკუთვნება:

ა) საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის საკითხების კოორდინაცია;
ბ) ბუნებათსარგებლობა, გარემოს დაცვა და ეკოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველყოფა;
გ) დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული ღონისძიებების განხორციე-ლება; ისტორიული და კულტურული ძეგლების დაცვა;
დ) ურბანისტიკის, მშენებლობისა და კომუნალური მეურნეობის სტრატეგიული პროგრამების შემუშავება და განხილვა;
ე) განათლების, მეცნიერების, კულტურის, ჯანმრთელობის დაცვის, სპორტისა და ტურიზმის საკითხების კოორდინაცია;
ვ) მოსახლეობის სოციალური დაცვისა და დასაქმების საკითხების კოორდინაცია;
ზ) კატასტროფების, სტიქიური უბედურებების, ეპიდემიებისა და ეპიზოოტიების შედეგების ლიკვიდაცია;
თ) განსაკუთრებული მნიშვნელობის ქალაქგანვითარების დაფინანსება;
ი) საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა საკითხები.

2. ამ მუხლით გათვალისწინებული საკითხები ურთიერთშეთანხმებით შეიძლება გადანაწილდეს საქართველოს უმაღლეს სახელმწიფო ორგანოებსა და ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებს შორის.
3. ის ურთიერთობები, რომლებიც წარმოიშობა თბილისის მიერ საქართველოს დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებისას და არ წესრიგდება ამ კანონით, რეგულირდება საქართველოს კანონმდებლობით.

მუხლი 10. ქალაქ თბილისის სიმბოლოები

1. საქართველოს სახელმწიფო სიმბოლოთა გამოყენების წესის დაცვით, ქალაქ თბილისს აქვს გერბი, დროშა, ჰიმნი და სხვა სიმბოლოები.
2. ქალაქ თბილისის გერბს, დროშას, ჰიმნს და სხვა სიმბოლოებს ადგენს ქალაქ თბილისის საკრებულო. ისინი საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით ექვემდებარება სახელმწიფო რეგისტრაციას.

თავი II. ქალაქ თბილისის წარმომადგენლობითი ორგანო

მუხლი 11. ქალაქ თბილისის საკრებულო

1. ქალაქ თბილისის საკრებულო (შემდგომში–საკრებულო) არის ქალაქ თბილისის თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანო, რომელსაც ირჩევს საარჩევნო უფლების მქონე თბილისის მოსახლეობა პროპორციული წესით, პირდაპირი, თავისუფალი, თანასწორი და ფარული კენჭისყრის საფუძველზე.
2. საკრებულოს არჩევის წესს ადგენს საქართველოს კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს - საკრებულოს არჩევნების შესახებ.

მუხლი 12. საკრებულოს კომპეტენცია

1. საკრებულოს კომპეტენციას განეკუთვნება:

ა) საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის საკრებულოს რეგლამენტის, საკრებულოს ორგანოების დებულებების დამტკიცება, მათში ცვლილებების შეტანა და მათი დაცვის კონტროლი;
ბ) საქართველოს კანონით დადგენილი წესით ქალაქ თბილისის ადგილობრივი საკუთრების ფლობა, სარგებლობა და განკარგვა;
გ) საქართველოს კანონით დადგენილი წესითა და დადგენილ ვადებში დედაქალაქის (ქალაქის, მისი რაიონებისა და დაბა წყნეთის) ბიუჯეტის პროექტის განხილვა, დამტკიცება, მასში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანა, ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის დამტკიცება, ბიუჯეტის შესრულების კონტროლი;
დ) საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ადგილობრივი გადასახადებისა და მოსაკრებლების შემოღება და გაუქმება;
ე) დედაქალაქის პერსპექტიული განვითარების გენერალური გეგმის და სხვა მიზნობრივი სახელმწიფო პროგრამების განხილვა; დედაქალაქის კომპლექსური სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამების დამტკიცება; ასეთი პროგრამებიდან გამომდინარე ქალაქის რაიონებისა და დაბა წყნეთის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამების დამტკიცება და მათი შესრულების კონტროლი;
ვ) საკრებულოს თავმჯდომარის, მდივნის, მუდმივი და დროებითი კომისიების თავმჯდომარეების არჩევა და გადარჩევა; საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი განაკვეთების ფარგლებში საკრებულოს თავმჯდომარის, მდივნის, მუდმივი კომისიის თავმჯდომარის და ფრაქციის თავმჯდომარის ყოველთვიური გასამრჯელოს ოდენობის განსაზღვრა;
ზ) საკრებულოს სტრუქტურის დამტკიცება; საკრებულოს კომისიების შექმნა; ამ კომისიათა თავმჯდომარეების არჩევა და გადარჩევა; კომისიათა პერსონალური შემადგენლობის დამტკიცება და მასში ცვლილებების შეტანა;
თ) საკრებულოს წევრთა უფლებამოსილების ცნობა და უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტა;
ი) ქალაქ თბილისის მერის, პრემიერის, სხვა თანამდებობის პირების და მთავრობის საქმიანობის კონტროლი; მათი ყოველწლიური ანგარიშების მოსმენა და შეფასება;
კ) ქალაქ თბილისის პრემიერის კანდიდატურაზე თანხმობის მიცემა; ქალაქ თბილისის მთავრობის შემადგენლობის დამტკიცება; მერის წარდგინებით პრემიერის მოადგილეების, დაბა წყნეთის გამგებლის და ქალაქ თბილისის მთავრობის წევრ საქალაქო სამსახურების ხელმძღვანელთა და საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის მერიის დებულებით გათვალისწინებულ სხვა თანამდებობის პირთა კანდიდატურებზე თანხმობის მიცემა;
ლ) ქალაქ თბილისის მთავრობის დადგენილებებისა და პრემიერის განკარგულებების გაუქმება;
მ) საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ქალაქ თბილისის მთავრობისათვის საბანკო კრედიტის აღებაზე თანხმობის მიცემა;
ნ) საკრებულოს მიერ შექმნილი ორგანოების ხელმძღვანელთა და თანამდებობის პირთა ანგარიშების მოსმენა;
ო) ადამიანის უფლებების, კანონიერებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის საკითხების განხილვა, შესაბამისი ორგანოებისა და თანამდებობის პირების სათანადო ანგარიშებისა და ინფორმაციების მოსმენა და დამტკიცება;
პ) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ბუნებათსარგებლობის წესების დაცვის კონტროლი; ქალაქ თბილისის ზონებად დაყოფა და მის საფუძველზე მიწათსარგებლობის საკითხების გადაწყვეტის წესების განსაზღვრა; სანიტარიულ-ეპიდემიური, გარემოს დაცვისა და ეკოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველყოფისათვის გასატარებელ ღონისძიებათა დამტკიცება;
ჟ) მერის წარდგინებით ქალაქის რაიონისათვის ან უბნისათვის განსაკუთრებული სტატუსის მინიჭება; ისტორიულ-კულტურული, გამწვანების, სამრეწველო, სავაჭრო და სხვა სპეციალური ზონების გამოყოფა; ქალაქის შიდა ადმინისტრაციული ერთეულების შექმნა და გაუქმება, მათთვის სახელწოდებების მინიჭება, მათი საზღვრების დადგენა და შეცვლა;
რ) ადგილობრივი სამსახურებისა და შესაბამისი საწარმოების შექმნა და გაუქმება; ადგილობრივი სამსახურების მიერ გაწეული კომუნალური და სხვა მომსახურების ტარიფების განსაზღვრა კანონით დადგენილი წესით;
ს) კანონით დადგენილი წესით ადგილობრივი საბინაო და არასაცხოვრებელი ფონდის შექმნა, მისი განკარგვის წესების განსაზღვრა;
ტ) საქალაქო არქივის, საქალაქო საინფორმაციო სამსახურის შექმნა;
უ) საქალაქო მნიშვნელობის განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურისა და სპორტის საკითხების გადაწყვეტა; ქალაქში სასკოლო ოლქების დამტკიცება; ბიბლიოთეკების, თეატრების, კულტურისა და სპორტულ-გამაჯანსაღებელი დაწესებულებების შექმნა; კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისათვის გასატარებელ ღონისძიებათა დამტკიცება;
ფ) ქალაქის კეთილმოწყობისა და გამწვანების პროგრამებისა და გეგმების დამტკიცება;
ქ) ქალაქის რაიონებისა და დაბა წყნეთის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამების განხილვა, დამტკიცება და მათი შესრულების კონტროლი;
ღ) ენერგო-, გაზ- და წყალმომარაგების საქალაქო სისტემის ორგანიზებისა და განვითარების პროგრამების დამტკიცება;
ყ) ქალაქის შიდა სარგებლობის გზების შეკეთების, რეკონსტრუქციისა და მშენებლობის გეგმების დამტკიცება;

კანონი საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის შესახებ

წესების დადგენა;
შ) საცხოვრებელი, სოციალურ-კულტურული და საყოფაცხოვრებო დაწესებულებების მშენებლობის წესების დადგენა;
ჩ) სახელმწიფო პროგრამების განხორციელების უზრუნველყოფისათვის გასატარებელ ღონისძიებათა განსაზღვრა;
ც) მოსახლეობის სოციალური დაცვისა და დასაქმების უზრუნველყოფისათვის საჭირო პროგრამებისა და გასატარებელი ღონისძიებების დამტკიცება; სოციალური მომსახურების ორგანიზების წესების დადგენა;
ძ) კატასტროფების, სტიქიური უბედურებების, ეპიდემიებისა და ეპიზოოტიების შედეგების სალიკვიდაციო ღონისძიებათა დამტკიცება;
წ) საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში გადაწყვეტილების მიღება მოსახლეობისა და სატრანსპორტო რესურსების მობილიზაციის ჩატარების შესახებ;
ჭ) დედაქალაქის სახელით დადებული ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების დამტკიცება;
ხ) ქალაქ თბილისის გერბის, დროშის, ჰიმნის და სხვა სიმბოლოების დადგენა, მათი გამოყენების წესების განსაზღვრა; ჯ) ქალაქ თბილისის საპატიო წოდებებისა და ჯილდოების დადგენა;
ჰ) ამ კანონით, საქართველოს კანონმდებლობითა და საკრებულოს რეგლამენტით გათვალისწინებული სხვა საკითხები.
2. საკრებულოს განსაკუთრებულ უფლებამოსილებას განეკუთვნება კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში, წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტით, საქართველოს პრეზიდენტის წინაშე დასვას საკითხი ქალაქ თბილისის მერის, პრემიერის ან რაიონის გამგებლის თანამდებობიდან განთავისუფლების შესახებ. საკრებულოს წინაშე უნდობლობის საკითხის დასმის უფლება აქვს საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის არანაკლებ 1/3-ს.
3. საკრებულოს განსაკუთრებულ უფლებამოსილებას განეკუთვნება კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში, წევრთა სიითი შემადგენლობის 2/3-ით, უნდობლობა გამოუცხადოს ქალაქ თბილისის პრემიერს, ხოლო წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტით – პრემიერის მოადგილეს, დაბა წყნეთის გამგებელს ან საქალაქო სამსახურის ხელმძღვანელს. საკრებულოს წინაშე უნდობლობის საკითხის დასმის უფლება აქვს საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის არანაკლებ 1/3-ს. უნდობლობის გამოცხადების შემდეგ პრემიერი, პრემიერის მოადგილე, დაბა წყნეთის გამგებელი ან საქალაქო სამსახურის ხელმძღვანელი ითვლება გადამდგარად და ასრულებს თავის მოვალეობებს ახალი პრემიერის, პრემიერის ახალი მოადგილის, დაბა წყნეთის ახალი გამგებლის ან საქალაქო სამსახურის ახალი ხელმძღვანელის დანიშვნამდე.

მუხლი 13. საკრებულოს თანამდებობების პირები და მათი უფლებამოსილებანი
1. საკრებულოს თანამდებობის პირები არიან:
ა) საკრებულოს თავმჯდომარე;
ბ) საკრებულოს მდივანი;
გ) საკრებულოს მუდმივ და დროებით კომისიათა თავმჯდომარეები და მათი მოადგილეები;
დ) საკრებულოს ფრაქციათა თავმჯდომარეები.
2. საკრებულოს წევრები თავისი შემადგენლობიდან ირჩევენ თავმჯდომარეს საკრებულოს უფლებამოსილების ვადით. თავმჯდომარე ჩაითვლება არჩეულად, თუ მის კანდიდატურას მხარი დაუჭირა საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლო-ბის ნახევარზე მეტმა.
3. საკრებულოს თავმჯდომარე:
ა) ხელმძღვანელობს საკრებულოს მუშაობას; ორგანიზებას უწევს საკრებულოს სხდომების მომზადებას; თავმჯდომარეობს საკრებულოს სხდომებს; უზრუნველყოფს სხდომაზე აზრის თავისუფლად გამოხატვას;
ბ) წარმოადგენს საკრებულოს ამ კანონითა და საკრებულოს რეგლამენტით დადგენილი კომპეტენციის ფარგლებში;
გ) კოორდინაციას უწევს საკრებულოს მუდმივი და დროებითი კომისიების მუშაობას;
დ). იწვევს საკრებულოს რიგგარეშე სხდომებს;
ე) ხელს აწერს საკრებულოს გადაწყვეტილებებს, დადგენილებებს, განცხადებებს, მიმართვებს და სხვა დოკუმენტებს;
ვ) ასრულებს სხვა მოვალეობებს საქართველოს კანონმდებლობისა და საკრებულოს რეგლამენტის შესაბამისად.
4. საკრებულოს თავმჯდომარის წარდგინებით, საკრებულო თავისი შემადგენლობიდან ირჩევს საკრებულოს მდივანს საკრებულოს უფლებამოსილების ვადით. საკრებულოს მდივანი ჩაითვლება არჩეულად, თუ მის კანდიდატურას მხარი დაუჭირა საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტმა.
5. საკრებულოს სხვა თანამდებობის პირების არჩევის წესი დგინდება საკრებულოს რეგლამენტით.
6. საკრებულოს მდივანი ასრულებს თავმჯდომარის მოვალეობას მისი დავალებით, თავმჯდომარის მიერ უფლებამოსილების განხორციელების შეუძლებლობის შემთხვევაში ან თავმჯდომარის თანამდებობიდან გადაყენებისას. საკრებულოს მდივანი ახორციელებს ფუნქციებს ამ კანონის შესაბამისად, საკრებულოს თავმჯდომარის ან საკრებულოს დავალებით, მისი რეგლამენტით დადგენილი წესითა და დადგენილ ფარგლებში.
7. საკრებულოს თავმჯდომარე, ფრაქციის თავმჯდომარე, მუდმივი კომისიის თავმჯდომარე და მდივანი ღებულობენ გასამრჯელოს. მათ უფლება არა აქვთ ეკავოთ რაიმე სხვა თანამდებობა, ეწეოდნენ სამეწარმეო ან სხვა საქმიანობას, "საჯარო სამსახურის შესახებ" საქართველოს კანონით დადგენილი შემთხვევების გარდა.
8. საკრებულოს სხვა თანამდებობის პირები და წევრები თავის უფლებამოსილებას ახორციელებენ საწარმოო ან სამსახურებრივი საქმიანობისაგან მოუწყვეტლად და უსასყიდლოდ.

მუხლი 14. საკრებულოს სხდომის მუშაობის ორგანიზაცია
1. საკრებულოს ახალი შემადგენლობის პირველ სხდომას იწვევს ქალაქ თბილისის საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე საკრებულოს არჩევნების შედეგების ოფიციალურად გამოცხადების დღიდან ორი კვირის ვადაში. საკრებულოს სხდომებს საკრებულოს თავმჯდომარის არჩევამდე უძღვება საკრებულოს უხუცესი წევრი.
2. საკრებულოს მორიგ სხდომებს, სამ თვეში ერთხელ მაინც, იწვევს საკრებულოს თავმჯდომარე, ხოლო ამ კანონის მე-13 მუხლის მე-6 პუნქტით განსაზღვრულ შემთხვევაში - საკრებულოს მდივანი.
3. საკრებულოს რიგგარეშე სხდომა მოიწვევა:
ა) ქალაქ თბილისის მერის ან პრემიერის წინადადებით;
ბ) საკრებულოს თავმჯდომარის ინიციატივით ან საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის არანაკლებ 1/3-ის მოთხოვნით;
გ) ქალაქ თბილისის არანაკლებ 10 000 ამომრჩევლის მოთხოვნით.
4. საკრებულოს რიგგარეშე სხდომას იწვევს საკრებულოს თავმჯდომარე მისი მოწვევის მოთხოვნიდან ერთი კვირის ვადაში.

მუხლი 15. საკრებულოში საკითხების განხილვის წესი
1. საკრებულო უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილება, თუ მის სხდომას ესწრება საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტი, თუკი ამ კანონით სხვა წესი არ არის დადგენილი.
2. საკრებულოს სხდომები ტარდება ღიად და საჯაროდ.
3. საკრებულოს სხდომა დახურულად ცხადდება:
ა) საკრებულოს გადაწყვეტილებით;
ბ) თუ სხდომაზე განსახილველ საკითხთან დაკავშირებული მონაცემების გახმაურება აკრძალულია ან შეზღუდულია კანონით.

მუხლი 16. საკრებულოს სხდომაზე კენჭისყრის წესი
1. საკრებულოს სხდომაზე საკრებულოს კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხები წყდება, როგორც წესი, ღია კენჭისყრით. ფარული კენჭისყრა ტარდება მხოლოდ პერსონალური და უნდობლობის გამოცხადების საკითხების გადაწყვეტის დროს.
2. საკრებულოში სამართლებრივი აქტების ინიციირების უფლება აქვთ საკრებულოს წევრებს, კომისიებსა და ფრაქციებს, ქალაქ თბილისის მერს, პრემიერს, აგრეთვე ქალაქ თბილისის არანაკლებ 5000 ამომრჩეველს, შესაბამის პეტიციაზე ხელმოწერის გზით.
3. ინიციირების უფლების გამოყენება ხდება საკრებულოში შესაბამისი აქტის პროექტის შეტანით. ინიციირების წესით შეტანილი საკითხის განხილვის შესახებ გადაწყვეტილება საკრებულომ უნდა მიიღოს უახლოეს სხდომაზე.
4. საკრებულოს გადაწყვეტილებები მიიღება მის სხდომაზე დამსწრეთა ხმების უმრავლესობით, თუ ამ კანონით სხვა წესი არ არის დადგენილი.
5. თუ ქალაქ თბილისის მერმა დააბრუნა საკითხი საკრებულოში ხელახლა განსახილველად, საკრებულო ვალდებულია ორი კვირის ვადაში უყაროს კენჭი მერის შენიშვნებს. შენიშვნების მისაღებად საკმარისია ხმათა იგივე რაოდენობა, რომელიც ამ სახის აქტისათვის დადგენილია ამ კანონით. თუ შენიშვნები არ იქნება მიღებული, კენჭი ეყრება საკრებულოს მიერ მერისათვის წარდგენილ თავდაპირველ ვარიანტს. გადაწყვეტილება მიღებულად ჩაითვლება, თუ თავდაპირველ ვარიანტს მხარი დაუჭირა საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტმა.

მუხლი 17. საკრებულოს სხდომის ოქმი
1. საკრებულოს სხდომის ოქმში აღინიშნება სხდომის ჩატარების დრო და ადგილი, სხდომაზე დამსწრეთა გვარები, განსახილველი და განხილული საკითხები, მიღებული გადაწყვეტილებები, აგრეთვე დამსწრეთა განსაკუთრებული მოსაზრებები.
2. საკრებულოს სხდომის ოქმს ხელს აწერენ საკრებულოს თავმჯდომარე და მდივანი.
3. საკრებულოს სხდომის ოქმი უნდა შეესაბამებოდეს ადმინისტრაციული დოკუმენტაციისათვის დადგენილ მოთხოვნებს.

მუხლი 18. საკრებულოს კომისიები
1. საკრებულო ქმნის მუდმივ კომისიებს, რომელთა რაოდენობა არ აღემატება ხუთს.
2. საკრებულო უფლებამოსილია საჭიროების შემთხვევაში შექმნას დროებითი კომისიები.
3. საკრებულოს კომისიათა თავმჯდომარეები აირჩევიან საკრებულოს წევრთაგან. კომისიათა წევრებს შესაბამისი კომისიის თავმჯდომარის წარდგინებით ამტკიცებს საკრებულო.
4. საკრებულოს კომისიების შექმნისა და საქმიანობის წესი განისაზღვრება საკრებულოს რეგლამენტით, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 19. საკრებულოს სარევიზიო კომისია
1. ქალაქ თბილისის აღმასრულებელი ორგანოების საფინანსო საქმიანობის კონტროლის მიზნით საკრებულო საკუთარი შემადგენლობიდან, თავისი უფლებამოსილების ვადით ქმნის სარევიზიო კომისიას.
2. სარევიზიო კომისია აკონტროლებს შემოსავლების ამოღების დროულობას და მათ აღრიცხვას, ხარჯების კანონიერებას და ადგილობრივ ბიუჯეტთან შესაბამისობას.
3. სარევიზიო კომისია საკრებულოს სამ თვეში ერთხელ წარუდგენს გაწეული მუშაობის ანგარიშს. ადგილობრივი ბიუჯეტის შესრულების შესახებ ანგარიშის დამტკიცებისას სარევიზიო კომისია საკრებულოს წარუდგენს შემოწმების წლიურ ანგარიშს.

მუხლი 20. საკრებულოს წევრის და არჩევითი თანამდებობის პირის სტატუსი
1. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილება იწყება მისი უფლებამოსილების ცნობის დღიდან და მთავრდება ახალარჩეული საკრებულოს პირველი შეკრებისთანავე ან საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტისთანავე.
2. საკრებულოს წევრს უფლება აქვს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ისარგებლოს ყველა ინფორმაციით, რომელიც აუცილებელია მისი უფლებამოსილების განსახორციელებლად; სათათბირო ხმის უფლებით დაესწროს ქალაქ თბილისის მთავრობის, მისი რაიონებისა და დაბა წყნეთის გამგეობათა სხდომებს, შეკითხვით მიმართოს საკრებულოს წინაშე ანგარიშვალდებულ ორგანოს, ქალაქ თბილისის მერს, პრემიერს, რაიონის (დაბა წყნეთის) გამგებელს, ქალაქ თბილისის მთავრობის სხვა წევრებს და მიიღოს მათგან შესაბამისი პასუხი. შესაბამისი ორგანო და თანამდებობის პირი ვალდებულნი არიან ერთი კვირის ვადაში უპასუხონ საკრებულოს წევრის შეკითხვას. საკრებულოს წევრის და არჩევითი თანამდებობის პირის უფლებამოსილება, საქმიანობის წესი და გარანტიები განისაზღვრება საქართველოს კანონით და სხვა ნორმატიული აქტებით.
3. საკრებულოს წევრს უფლებამოსილება ვადამდე შეუწყდება:
ა) პირადი განცხადების საფუძველზე;
ბ) თუ მის მიმართ კანონიერ ძალაში შევიდა სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი;
გ) თუ სასამართლომ ცნო ქმედუუნაროდ, უგზო-უკვლოდ დაკარგულად ან გარდაცვლილად;
დ) თუ შეუწყდა საქართველოს მოქალაქეობა;
ე) თუ არასაპატიო მიზეზით ოთხი მოწვევის

კანონი საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის შესახებ

განმაელობაში არ მონაწილეობდა საკრებულოს მუშაობაში;
ვ) თუ გარდაიცვალა;
ზ) საქართველოს კანონით განსაზღვრულ სხვა შემთხვევებში.
4. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის საკითხზე გადაწყვეტილებას იღებს საკრებულო.

მუხლი 21. საკრებულოს უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტა და რიგგარეშე არჩევნები
საკრებულოს უფლებამოსილება ვადამდე შეუწყდება:
ა) თუ საკრებულომ მიიღო შესაბამისი გადაწყვეტილება;
ბ) საქართველოს კონსტიტუციის 73-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ი" ქვეპუნქტით, „ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონით და ამ კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში, ქალაქ თბილისის მერის წინადადებით ან უამისოდ.

თავი III. ქალაქ თბილისის საკრებულოს აღმასრულებელი ორგანოები

მუხლი 22. ქალაქ თბილისის მერი
1. ქალაქ თბილისის მერი (შემდგომში–მერი) არის ქალაქ თბილისის უმაღლესი თანამდებობის პირი. მერს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს პრეზიდენტი.
2. მერის თანამდებობაზე შეიძლება დანიშნულ იქნეს ქალაქ თბილისში მცხოვრები, საარჩევნო უფლების მქონე საქართველოს მოქალაქე.
3. მერი:
ა) საკრებულოს დასამტკიცებლად წარუდგენს ქალაქ თბილისის მთავრობის შემადგენლობას; თავისი კომპეტენციის ფარგლებში იღებს მთავრობის ცალკეულ წევრთა გადადგომას; უფლებამოსილია მთავრობის წევრებს დააკისროს თანამდებობრივ მოვალეობათა შესრულება მთავრობის ახალი წევრის დამტკიცებამდე ან ახალი მთავრობის შექმნამდე;
ბ) საქართველოს პრეზიდენტს დასამტკიცებლად წარუდგენს ქალაქ თბილისის პრემიერის, მისი რაიონებისა და დაბა წყნეთის გამგებლების კანდიდატურებს;
გ) საკრებულოსთან შეთანხმებით თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს პრემიერის მოადგილეებს, აპარატის უფროსს, დაბა წყნეთის გამგებელს და ქალაქ თბილისის მთავრობის წევრ საქალაქო სამსახურების ხელმძღვანელებს, ხოლო საკრებულოსთან შეუთანხმებლად – სხვა საქალაქო სამსახურების ხელმძღვანელებს;
დ) უფლებამოსილია ერთი კვირის ვადაში, შესაბამისი შენიშვნებით დააბრუნოს საკითხი საკრებულოში ხელახლა განსახილველად. საკრებულო ვალდებულია ორი კვირის ვადაში უყაროს კენჭი მერის შენიშვნებს. თუ შენიშვნები არ იქნება მიღებული, კენჭი ეყრება საკრებულოს მიერ მერისათვის წარდგენილ თავდაპირველ ვარიანტს. საკრებულოს ნორმატიული აქტები მიღებულად ითვლება და ქვეყნდება საკრებულოს თავმჯდომარის ხელმოწერით, თუ თავდაპირველ ვარიანტს მხარი დაუჭირა საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტმა;
ე) უფლებამოსილია საქართველოს კონსტიტუციის 73-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ი" ქვეპუნქტით და ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში მიმართოს საქართველოს პრეზიდენტს საკრებულოს საქმიანობის შეჩერების ან დათხოვნის წინადადებით;
ვ) უფლებამოსილია ექვსი თვის ვადით დანიშნოს პრემიერის მოადგილის, აპარატის უფროსის ან ქალაქ თბილისის მთავრობის წევრი საქალაქო სამსახურის ხელმძღვანელის მოვალეობის შემსრულებელი, თუ საკრებულომ ორჯერ ზედიზედ არ დაამტკიცა მერის მიერ წარდგენილი კანდიდატურა და ორი კვირის ვადაში საკრებულოს წევრთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტით ვერ აირჩია შესაბამისი თანამდებობის პირი;
ზ) უფლებამოსილია შეაჩეროს ქალაქ თბილისის მთავრობის დადგენილებათა მოქმედება და მათი გაუქმების წინადადებით მიმართოს საკრებულოს;
თ) უფლებამოსილია შეაჩეროს ან გააუქმოს პრემიერისა და გამგებლების აქტები;
ი) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით თანხმობას აძლევს სამთავრობო დაწესებულებების შესაბამისი ტერიტორიული ორგანოების ხელმძღვანელების დანიშვნა-განთავისუფლებაზე;
კ) ხელს აწერს დედაქალაქის სახელით დადებულ ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს; წარმოადგენს ქალაქ თბილისს და მოქმედებს მისი სახელით ოფიციალური ურთიერთობებისას; ასრულებს სხვა წარმომადგენლობით ფუნქციებს;
ლ) უფლებამოსილია მიმართოს ქალაქ თბილისის მოსახლეობას;
მ) ანიჭებს ქალაქ თბილისის საპატიო წოდებებსა და ჯილდოებს;
ნ) თავისი კომპეტენციის ფარგლებში გამოსცემს ბრძანებებსა და განკარგულებებს;
ო) ახორციელებს ამ კანონითა და საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის მერიის დებულებით გათვალისწინებულ სხვა უფლებამოსილებებს.
4. მერი ვალდებულია საკრებულოს წელიწადში ერთხელ მაინც წარუდგინოს ანგარიში გაწეული საქმიანობის შესახებ.
5. მერს აქვს გადადგომის უფლება. იგი თავის უფლებამოსილებას იხსნის და პასუხისმგებელია საქართველოს პრეზიდენტის წინაშე. მერი ანგარიშვალდებულია დედაქალაქის მოსახლეობის და საკრებულოს წინაშე.

მუხლი 23. ქალაქ თბილისის მთავრობა
1. ქალაქ თბილისის მთავრობა (შემდგომში–მთავრობა) შედგება: პრემიერის, პრემიერის მოადგილეებისა და ქალაქ თბილისის ცალკეული საქალაქო სამსახურების ხელმძღვანელებისაგან. თბილისის რაიონებისა და დაბა წყნეთის გამგებლები თანამდებობრივად შედიან მთავრობის შემადგენლობაში.
2. მთავრობა უზრუნველყოფს საკრებულოსა და მერის გადაწყვეტილებათა შესრულებას; შეიმუშავებს დედაქალაქის ბიუჯეტისა და სოციალურ - ეკონომიკური განვითარების პროგრამების პროექტებს; უზრუნველყოფს საკრებულოს მიერ დამტკიცებული ბიუჯეტისა და პროგრამების შესრულებას.
3. მთავრობის შემადგენლობას ამტკიცებს საკრებულო მერის წარდგინებით. მთავრობის სტრუქტურა, უფლებამოსილება და საქმიანობის წესი განისაზღვრება ამ კანონით და ქალაქ თბილისის მერიის დებულებით, რომელსაც ბრძანებულებით ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი.

მუხლი 24. პრემიერი
1. პრემიერი არის მთავრობის ხელმძღვანელი. პრემიერს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს პრეზიდენტი. პრემიერის კანდიდატურას საქართველოს პრეზიდენტს საკრებულოსთან შეთანხმებით წარუდგენს მერი. საკრებულოს თანხმობა მიიღება საკრებულოს სხდომაზე დამსწრე საკრებულოს წევრთა ხმების უმრავლესობით. საკრებულოსთან შესათანხმებლად პრემიერის თანამდებობაზე დასანიშნი ერთი და იგივე კანდიდატურა მერმა შეიძლება წარადგინოს არა უმეტეს ორჯერ.
2. პრემიერი პასუხისმგებელია მთავრობის საქმიანობისათვის. იგი ანგარიშვალდებულია საქართველოს პრეზიდენტის, საკრებულოსა და მერის წინაშე.
3. პრემიერი:
ა) უძღვება მთავრობის საქმიანობას, ანაწილებს ფუნქციებს თავის მოადგილეებს შორის;
ბ) თავმჯდომარეობს მთავრობის სხდომებს;
გ) მერთან შეთანხმებით საკრებულოს წარუდგენს დედაქალაქის ბიუჯეტის პროექტს და ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშს;
დ) მერთან შეთანხმებით საკრებულოს წარუდგენს დედაქალაქის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამებს;
ე) მთავრობის საქმიანობიდან გამომდინარე, შეიმუშავებს და საკრებულოს წარუდგენს ქალაქ თბილისის საკრებულოს სამართლებრივი აქტების პროექტებს;
ვ) ხელს აწერს მთავრობის დადგენილებებს;
ზ) თავისი კომპეტენციის ფარგლებში გამოსცემს განკარგულებებს;
თ) მერის არყოფნის შემთხვევაში ასრულებს მის მოვალეობებს;
ი) უფლებამოსილია გადადგეს თანამდებობიდან. იგი თავის უფლებამოსილებას იხსნის და პასუხისმგებელია საქართველოს პრეზიდენტის წინაშე;
კ) ახორციელებს ამ კანონითა და საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის მერიის დებულებით გათვალისწინებულ სხვა უფლებამოსილებებს.

მუხლი 25. პრემიერის მოადგილეები
1. პრემიერს ჰყავს მოადგილეები, რომელთა რაოდენობა არ აღემატება სამს.
2. პრემიერის მოადგილეები პრემიერის მიერ ფუნქციათა განაწილების შესაბამისად ხელმძღვანელობენ აღმასრულებელი ორგანოების კომპეტენციას მიკუთვნებულ დარგებს; ამზადებენ და პრემიერს წარუდგენენ წინადადებებს შესაბამის დარგებში გასატარებელ ღონისძიებათა შესახებ; ორგანიზებას უწევენ და აკონტროლებენ საკრებულოს, მერის, პრემიერისა და მთავრობის გადაწყვეტილებათა შესრულებას.
მუხლი 26. საქალაქო სამსახურები
1. საქალაქო სამსახურები იქმნება ამ კანონითა და საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით, მთავრობის კომპეტენციას მიკუთვნებული სოციალურ-ეკონომიკური დარგების მართვის მიზნით.
2. საქალაქო სამსახურების უფლებამოსილება განისაზღვრება შესაბამისი დებულებებით.
3. საქალაქო სამსახურის საქმიანობას უძღვება სამსახურის ხელმძღვანელი. იგი იღებს გადაწყვეტილებებს მის კომპეტენციას მიკუთვნებულ საკითხებზე, მერის, საკრებულოს, პრემიერისა და მთავრობის გადაწყვეტილებათა საფუძველზე და მათ შესასრულებლად გამოსცემს ინდივიდუალურ სამართლებრივ აქტს - ბრძანებას.
4. საქალაქო სამსახურის ხელმძღვანელი ანგარიშვალდებული და პასუხისმგებელია მერის, პრემიერისა და საკრებულოს წინაშე.

მუხლი 27. აპარატი
1. საკრებულოსა და მთავრობის საქმიანობას ორგანიზაციულად უზრუნველყოფს აპარატი. აპარატის საქმიანობას უძღვება აპარატის უფროსი, რომელსაც თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს მერი საკრებულოსთან შეთანხმებით.
2. აპარატის სტრუქტურას აპარატის უფროსის წარდგინებით განსაზღვრავს და ამტკიცებს საკრებულო.
3. აპარატის თანამშრომლებს - მრჩევლებსა და ტექნიკურ პერსონალს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს პრემიერი აპარატის უფროსის წარდგინებით.

მუხლი 28. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირების სამართლებრივი აქტები
1. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები და თანამდებობის პირები კანონით განსაზღვრული კომპეტენციის ფარგლებში გამოსცემენ სამართლებრივ აქტებს.
2. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირების ნორმატიული აქტების: საკრებულოს გადაწყვეტილების, მერის ბრძანების, მთავრობის დადგენილების, გამგებლის ბრძანების მომზადების, მიღების, გამოქვეყნების, მოქმედების, აღრიცხვისა და სისტემატიზაციის წესი განისაზღვრება ამ კანონით, საქართველოს კანონით „ნორმატიული აქტების შესახებ", საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის საკრებულოს რეგლამენტით, მერიის დებულებით და სხვა ნორმატიული აქტებით.
3. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისა და თანამდებობის პირების ინდივიდუალური სამართლებრივი აქტების: საკრებულოს დადგენილების, მერის, პრემიერისა და გამგებლის განკარგულებების, საქალაქო სამსახურის ხელმძღვანელის ბრძანების მომზადების, მიღების, გამოქვეყნების, მოქმედების, აღრიცხვისა და სისტემატიზაციის წესი განისაზღვრება ამ კანონით, საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის საკრებულოს რეგლამენტით, მერიის დებულებით და სხვა აქტებით.
4. მერი და გამგებელი ნორმატიულ აქტებს გამოსცემენ შესაბამისად მთავრობისა და გამგეობის წევრებთან კონსულტაციის შემდეგ.
5. საკრებულოს, მერისა და გამგებლის ნორმატიული აქტები ძალაში შედის დადგენილი წესით მათი გამოქვეყნების შემდეგ.

მუხლი 29. ქალაქ თბილისის რაიონის (დაბა წყნეთის) გამგეობა
1. ქალაქ თბილისის რაიონის (დაბა წყნეთის) გამგეობა (შემდგომში – გამგეობა) შედგება გამგებლის, მისი მოადგილეებისა და ცალკეული რაიონული სამსახურების ხელმძღვანელებისაგან.
2. გამგეობის უფლებამოსილება და საქმიანობის წესი განისაზღვრება საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებით საქართველოს დედაქალაქის –

კანონი საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის შესახებ

თბილისის მერიის დებულებისა და სტრუქტურის დამტკიცების შესახებ.

მუხლი 30. ქალაქ თბილისის რაიონის (დაბა წყნეთის) გამგებელი
1. ქალაქ თბილისის რაიონის (დაბა წყნეთის) გამგებელი (შემდგომში – გამგებელი) უძღვება გამგეობის საქმიანობას, უზრუნველყოფს რაიონის (დაბა წყნეთის) მართვას და სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებას; კოორდინაციას უწევს საკრებულოს, მერიისა და მთავრობის გადაწყვეტილებათა შესრულებას.
2. რაიონის გამგებელს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს პრეზიდენტი მერის წარდგინებით. დაბა წყნეთის გამგებელს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს მერი.
3. გამგებელი თანამდებობრივად შედის მთავრობის შემადგენლობაში.
4. გამგებელი:
ა) საკრებულოს დასამტკიცებლად წარუდგენს გამგეობის შემადგენლობას;
ბ) მერს დასამტკიცებლად წარუდგენს გამგეობის წევრებს; უფლებამოსილია გამგეობის წევრებს დააკისროს თანამდებობრივ მოვალეობათა შესრულება გამგეობის ახალი წევრის დანიშვნამდე;
გ) უძღვება გამგეობის საქმიანობას, ანაწილებს ფუნქციებს გამგეობის წევრებს შორის; თავმჯდომარეობს გამგეობის სხდომებს;
დ) თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს რაიონის (დაბა წყნეთის) მუნიციპალურ საწარმოთა ხელმძღვანელებს;
ე) საკრებულოს დასამტკიცებლად წარუდგენს რაიონის (დაბა წყნეთის) ბიუჯეტის პროექტს და სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამას;
ვ) ხელს აწერს გამგეობის სახელით დადებულ ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს; წარმოადგენს გამგეობას და მოქმედებს მისი სახელით ოფიციალური ურთიერთობებისას; ასრულებს სხვა წარმომადგენლობით ფუნქციებს;
ზ) თავისი კომპეტენციის ფარგლებში გამოსცემს ბრძანებებსა და განკარგულებებს;
თ) ახორციელებს ამ კანონითა და საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის მერიის დებულებით გათვალისწინებულ სხვა უფლებამოსილებებს.
5. გამგებელს აქვს გადადგომის უფლება. რაიონის გამგებელი თავის უფლებამოსილებას იხსნის და პასუხისმგებელია საქართველოს პრეზიდენტის წინაშე. დაბა წყნეთის გამგებელი თავის უფლებამოსილებას იხსნის და პასუხისმგებელია მერის წინაშე. გამგებელი ანგარიშვალდებულია მერის, საკრებულოსა და რაიონის (დაბა წყნეთის) მოსახლეობის წინაშე.

მუხლი 31. გამგებლის მოადგილეები
1. გამგებელს შეიძლება ჰყავდეს არა უმეტეს 3 მოადგილისა.
2. გამგებელი თავის მოადგილეს ნიშნავს მერთან შეთანხმებით.
3. გამგებლის მოადგილეები გამგებლის მიერ ფუნქციათა განაწილების შესაბამისად ხელმძღვანელობენ გამგეობის კომპეტენციას მიკუთვნებულ დარგებს; ამზადებენ და გამგებელს წარუდგენენ წინადადებებს შესაბამის დარგებში გასატარებელ ღონისძიებათა შესახებ; ორგანიზებას უწევენ და აკონტროლებენ გამგებლის გადაწყვეტილებათა შესრულებას.
4. გამგებლის არყოფნის შემთხვევაში, ან თუ გამგებელს დროებით არ შეუძლია თავისი მოვალეობების შესრულება, მისი დავალებით გამგებლის მოვალეობებს ასრულებს ერთ-ერთი მოადგილე.

მუხლი 32. გამგეობის სამსახურები
1. გამგეობის სამსახურები თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში უძღვებიან სამეურნეო კომპლექსისა და მოსახლეობის მომსახურების სხვადასხვა დარგების საქმიანობას.
2. გამგეობის სამსახურების საქმიანობას ხელმძღვანელობენ სამსახურების უფროსები, რომელთაც თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს გამგებელი მერთან შეთანხმებით.
3. გამგეობის სამსახურის მუშაობის ორგანიზაცია და კომპეტენცია განისაზღვრება შესაბამისი დებულებით, რომელსაც ბრძანებით ამტკიცებს გამგებელი.

თავი IV. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების საქმიანობის ეკონომიკური და ფინანსური საფუძვლები

მუხლი 33. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების ეკონომიკური უფლებამოსილება და ფინანსური ბაზა
1. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობის ორგანოს ეკონომიკური უფლებამოსილება განისაზღვრება საქართველოს კონსტიტუციით, ამ კანონით და სხვა საკანონმდებლო აქტებით.
2. ქალაქ თბილისის მმართველობის ორგანოების ეკონომიკური უფლებამოსილება განისაზღვრება ამ კანონით, საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის მერიის დებულებით და სხვა ნორმატიული აქტებით.
3. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების ეკონომიკურ-ფინანსურ ბაზას შეადგენს: ქალაქ თბილისის ბუნებრივი რესურსები (მიწა, მისი წიაღი, წყალი, მცენარეთა და ცხოველთა სამყარო); ქალაქ თბილისის ადგილობრივი საკუთრება; ქალაქ თბილისის ბიუჯეტის სახსრები და ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების გამგებლობაში არსებული სხვა ფინანსები.

მუხლი 34. ქალაქ თბილისის ბუნებრივი რესურსები
1. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ქალაქ თბილისის ბუნებრივ რესურსებს შეადგენს მისი ტერიტორიის ფარგლებში არსებული მიწა, მისი წიაღი, წყალი, მცენარეთა და ცხოველთა სამყარო.
2. ქალაქ თბილისის მიწის ფონდი საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად იყოფა მიზნობრივი დანიშნულების მიხედვით.
3. ქალაქ თბილისის სარგებლობაში შეიძლება იყოს მისი ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ არსებული მიწის ნაკვეთები და სხვა ბუნებრივი რესურსები, რომლებიც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, თბილისის საჭიროების ან მის მიერ დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებისათვის გადაცემულია ქალაქის სარგებლობაში.

მუხლი 35. ქალაქ თბილისის ადგილობრივი საკუთრება
1. ქალაქ თბილისის ადგილობრივ საკუთრებას წარმოადგენს საკუთრების გამიჯვნის შესახებ კანონმდებლობით განსაზღვრული საკუთრება, რომელსაც განაგებენ ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები.
2. ადგილობრივ საკუთრებაში შეიძლება იყოს შენობა-ნაგებობები, კომუნალური საბინაო ფონდი და კომუნალური მეურნეობის ობიექტები; სატრანსპორტო საწარმოები, ვაჭრობისა და საყოფაცხოვრებო მომსახურების ობიექტები; განათლების, კულტურის, სპორტისა და ჯანმრთელობის დაცვის დაწესებულებები, მრეწველობის, მშენებლობისა და სოფლის მეურნეობის საწარმოები, აგრეთვე ქალაქ თბილისის ბიუჯეტის სახსრები, ფასიანი ქაღალდები (აქციები, ობლიგაციები და ა.შ.), სამეცნიერო-ტექნიკური, ტექნოლოგიური და სხვა ინფორმაცია; სხვა უძრავ-მოძრავი ქონება, რომელიც აუცილებელია ქალაქ თბილისის მმართველობის ორგანოების უფლებამოსილების და მის მიერ დედაქალაქის ფუნქციების განსახორციელებლად, აგრეთვე საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა ობიექტები.
3. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ადგილობრივი საკუთრების ობიექტები შეიძლება მდებარეობდეს ქალაქ თბილისის ტერიტორიის ფარგლებს გარეთაც.
4. ადგილობრივ საკუთრებაში არსებული საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების საქმიანობა წესრიგდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 36. ქალაქ თბილისის ადგილობრივი საკუთრების შექმნის საფუძვლები
ადგილობრივი საკუთრება საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით იქმნება:
ა) კანონმდებლობით დადგენილი წესით ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისათვის სახელმწიფო საკუთრებაში მყოფი ობიექტების გადაცემით;
ბ) ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების მიერ ახალი ობიექტების შეძენით ან შექმნით;
გ) ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების მიერ თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში ამ კანონითა და საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული გარიგებების დადების შემთხვევაში, აგრეთვე იმ გარიგებათა საფუძველზე, რომლებიც არ არის გათვალისწინებული საქართველოს კანონმდებლობით, მაგრამ არც ეწინააღმდეგება მას;
დ) იმ ხდომილებათა შედეგად, რომლებსაც საქართველოს კანონმდებლობა უკავშირებს სამოქალაქო-სამართლებრივი შედეგების წარმოშობას;
ე) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.

მუხლი 37. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების ურთიერთობა იმ საწარმოებთან, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებთან, რომლებიც არ შედის ადგილობრივ საკუთრებაში
ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების ურთიერთობა იმ საწარმოებთან, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებთან, რომლებიც არ შედის ადგილობრივ საკუთრებაში, მიუხედავად მათი საკუთრებისა და ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმისა, წესრიგდება საქართველოს კანონმდებლობითა და მათთან დადებული ხელშეკრულებებით.

მუხლი 38. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების საგარეო-ეკონომიკური ურთიერთობები
1. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებს, კანონით დადგენილი წესით, უფლება აქვთ დაამყარონ საგარეო-ეკონომიკური ურთიერთობები თვითანაზღაურების პრინციპების საფუძველზე.
2. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები ხელს უწყობენ მათდამი დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე არსებულ საწარმოებს, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებს საგარეო-ეკონომიკური ურთიერთობების დამყარებაში, საექსპორტო ბაზრისა და წარმოების განვითარებაში.

მუხლი 39. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების ფინანსური სისტემა
ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების ფინანსური სისტემა განისაზღვრება "საბიუჯეტო სისტემისა და საბიუჯეტო უფლებამოსილებათა შესახებ" საქართველოს კანონით და მოიცავს ქალაქის, მისი რაიონებისა და დაბა წყნეთის ბიუჯეტებს, აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა სახსრებს; რომლებიც გამოიყენება თბილისის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისათვის და მის მიერ დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებისათვის.

მუხლი 40. ქალაქ თბილისის ბიუჯეტი
1. ქალაქ თბილისის ბიუჯეტი არის ფულადი სახსრების მობილიზაციისა და გამოყენების ძირითადი ფინანსური გეგმა. ქალაქ თბილისის ბიუჯეტი შედგება ქალაქის, მისი რაიონებისა და დაბა წყნეთის ბიუჯეტებისაგან და მას ამტკიცებს საკრებულო.
2. ქალაქ თბილისის ბიუჯეტი დამოუკიდებელია საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და ტერიტორიული ერთეულების ბიუჯეტებისაგან.
3. ქალაქ თბილისის ბიუჯეტის დამოუკიდებლობას განაპირობებს საკუთარი შემოსავლითა და დადგენილი წესით დამტკიცებული გრძელვადიანი ეკონომიკური ნორმატივებით განსაზღვრული სახელმწიფო საგადასახადო შემოსავლიდან მიღებული ანარიცხები, აგრეთვე ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების უფლება – დამოუკიდებლად განკარგონ ბიუჯეტის შემოსავალი ამ კანონით განსაზღვრული უფლებამოსილების ფარგლებში.
4. სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებს უფლება არა აქვთ ადმინისტრაციული წესით ჩაერიონ ქალაქ თბილისის საბიუჯეტო უფლებამოსილებაში.

მუხლი 41. ქალაქ თბილისის ბიუჯეტის შემოსავალი და ხარჯები
1. ქალაქ თბილისის ბიუჯეტი შეიცავს საშემოსავლო და საგასავლო ნაწილებს.
2. ბიუჯეტის შემოსავლის ფორმირება ხდება საქართველოს კანონმდებლობისა და მისგან

კანონი საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის შესახებ

გამომდინარე ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების სამართლებრივი აქტების შესაბამისად.
3. ბიუჯეტის გასავალი იყოფა მიმდინარე და კაპიტალურ ხარჯებად.
4. კაპიტალური ხარჯები ითვალისწინებს ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების ხარჯების საინვესტიციო და საინოვაციო საქმიანობის დაფინანსებას ქალაქის, მისი რაიონებისა და დაბა წყნეთის მიხედვით.
5. მიმდინარე ხარჯები ითვალისწინებს ქალაქ თბილისის მმართველობის ორგანოების, რაიონების (დაბა წყნეთის), სამართალდამცავი სამსახურების საქმიანობის, თბილისის მიერ დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, ადგილობრივი მეურნეობის, მეცნიერების, განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, სოციალური უზრუნველყოფის, გარემოს დაცვის, საბინაო-კომუნალური მეურნეობის და მომსახურების სხვა სფეროს დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების, აგრეთვე სხვა მიმდინარე ხარჯების დაფინანსებას.
6. ქალაქ თბილისის ბიუჯეტში არის სარეზერვო ფონდი, რომელიც ხმარდება გაუთვალისწინებელი ხარჯების დაფინანსებას. სარეზერვო ფონდის გამოყენების შესახებ ანგარიში შედის პრემიერის ანგარიშში ბიუჯეტის შესრულების თაობაზე.

მუხლი 42. საბიუჯეტო პროცესი
1. საბიუჯეტო პროცესი მოიცავს ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების მიერ ბიუჯეტის შედგენას, განხილვას, მიღებასა და შესრულებას.
2. საბიუჯეტო პროცესი რეგულირდება საქართველოს კანონმდებლობითა და ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების სამართლებრივი აქტებით.
3. ქალაქ თბილისის ბიუჯეტის შესრულებისათვის პასუხისმგებელნი არიან თბილისის მთავრობა, მისი რაიონებისა და დაბა წყნეთის გამგეობები. ბიუჯეტის შესრულებისას მიღებული დამატებითი შემოსავალი, აგრეთვე შემოსავლის გასავალზე გადამეტება, რომელიც მიღებულია ხარჯების ეკონომიით ან დამატებითი შემოსავლით, კანონმდებლობით დადგენილი წესით რჩება ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების განკარგულებაში და გამოიყენება მათი შეხედულებისამებრ.
4. ქალაქ თბილისის რაიონებისა და დაბა წყნეთის გამგეობებისათვის თბილისის მთავრობის გამგებლობაში არსებული ფუნქციების გადაცემა დაიშვება მხოლოდ სესაბამისი მატერიალური და ფინანსური რესურსების გადაცემასთან ერთად.

მუხლი 43. ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოების საკრედიტო უფლებები
საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ქალაქ თბილისის მმართველობის ორგანოებს თბილისის საკრებულოს თანხმობით უფლება აქვთ ისარგებლონ საბანკო კრედიტებით.

თავი V. ქალაქ თბილისის თვით-მმართველობისა და მმართველობის ორგანოების ზოგადი კომპეტენცია ეკონომიკურ საკითხებში

მუხლი 44. ქალაქ თბილისის საკრებულოს და მმართველობის ორგანოების კომპეტენცია მიწის და სხვა ბუნებრივი რესურსების გამოყენების საკითხებში
1. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ქალაქ თბილისის საკრებულოს კომპეტენციას განეკუთვნება:
ა) ქალაქ თბილისის ტერიტორიის ფარგლებში არსებული მიწის და სხვა ბუნებრივი რესურსების გამოყენების, დაცვისა და კონტროლის წესების განსაზღვრა;
ბ) მიწის იჯარის ოდენობის დადგენა, მისი გაანგარიშებისა და გადახდის წესის განსაზღვრა;
გ) თბილისის მთავრობის წარდგინებით ქალაქ თბილისის მიწის ფონდის მიზნობრივი დანიშნულების შესაბამისად განაწილების, ტერიტორიული ზონების ჩამონათვალისა და მათი საზღვრების დამტკიცება.
2. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ქალაქ თბილისის მმართველობის ორგანოების კომპეტენციას განეკუთვნება:
ა) მიწის ნაკვეთების მართვა;
ბ) მიწათსარგებლობისა და გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევისათვის დაწესებული ჯარიმების ამოღება;
გ) ქალაქ თბილისის ტერიტორიის ზონებად დაყოფა;
დ) მიწის გაწმენდა და რეკულტივაცია;
ე) მიწით და სხვა ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის წესების დაცვა;
ვ) ქალაქ თბილისის ბრუნვიდან ამოღებული მიწის ნაკვეთებითა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის დანაკარგების და შესაბამისი კომპენსაციის მოცულობის განსაზღვრა;
ზ) ქალაქ თბილისის მიწის კადასტრის შედგენა და წარმოება.

მუხლი 45. ქალაქ თბილისის საკრებულოს და მმართველობის ორგანოების კომპეტენცია ეკონომიკურ საკითხებში
1. ქალაქ თბილისის საკრებულოს და მმართველობის ორგანოებს თავისი კომპეტენციის ფარგლებში უფლება აქვთ:
ა) დააფუძნონ სახაზინო და სხვა ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები;
ბ) მოახდინონ ადგილობრივი საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია;
გ) თანამდებობაზე დანიშნონ ადგილობრივი საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების ხელმძღვანელები;
დ) კანონით გათვალისწინებულ ფარგლებში წაახალისონ ის საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები, რომლებიც ხელს უწყობენ ქალაქ თბილისის სოციალური და საწარმოო ინფრასტრუქტურის განვითარებას, მოსახლეობის მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებას, თბილისის მიერ დედაქალაქის ფუნქციების განხორციელებას;
ე) დადონ ეკონომიკური თანამშრომლობის ხელშეკრულებები ფიზიკურ და იურიდიულ პირებთან;
ვ) კანონით დადგენილი წესით განახორციელონ საგარეო - ეკონომიკური ურთიერთობები;
ზ) განახორციელონ ამ კანონით, საქართველოს კანონმდებლობით, ქალაქ თბილისის საკრებულოსა და მმართველობის ორგანოების სამართლებრივი აქტებით გათვალისწინებული სხვა უფლებამოსილებანი.
2. ქალაქ თბილისის მმართველობის ორგანოები ვალდებულნი არიან:
ა) იზრუნონ ქალაქ თბილისის სოციალურ-ეკონომიკური ინფრასტრუქტურის განვითარების, მოსახლეობის ცხოვრების პირობების გაუმჯობესების და მომხმარებელთა ინტერესების დაცვისათვის;
ბ) შექმნან ხელსაყრელი პირობები მოსახლეობის სოციალური დაცვისათვის;
გ) ხელი შეუწყონ კერძო ინიციატივასა და მეწარმეობის განვითარებას, კონკურენტული გარემოს შექმნას;
დ) უზრუნველყონ ეკონომიკური რეფორმების განხორციელება;
ე) შექმნან პირობები ტრადიციული მეწარმეობის განვითარებისათვის.

მუხლი 46. ქალაქ თბილისის საკრებულოს და მმართველობის ორგანოების კომპეტენცია საკუთრებითი ურთიერთობების საკითხებში
1. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ქალაქ თბილისის საკრებულოს კომპეტენციას განეკუთვნება:
ა) ადგილობრივი საკუთრების მართვისა და განკარგვის, ამ საკუთრების შექმნის, შეძენის, იჯარით გადაცემის ან გასხვისების წესების დადგენა;
ბ) ისტორიულ-კულტურული ობიექტების გამოყენებისა და დაცვის წესების დადგენა;
გ) სახელმწიფო საკუთრებისა და ქალაქ თბილისის ადგილობრივი საკუთრების გამიჯვნის თაობაზე საქართველოს აღმასრულებელი ხელისუფლების შესაბამის ორგანოებთან შეთანხმება;
დ) საკუთრების შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის შესრულების კონტროლი;
ე) მთავრობის წარდგინებით ადგილობრივი საკუთრების იმ ობიექტების განსაზღვრა, რომლებიც არ შეიძლება გასხვისდეს;
ვ) მთავრობის წარდგინებით ადგილობრივი საკუთრების ობიექტებით იჯარით სარგებლობის ოდენობის განსაზღვრა.
2. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ქალაქ თბილისის მმართველობის ორგანოების კომპეტენციას განეკუთვნება:
ა) ადგილობრივი საკუთრების ობიექტების მართვა; მათი რეკონსტრუქცია, რესტავრაცია და მშენებლობა; ამ ობიექტების დაცვა და მოვლა-პატრონობა;
ბ) ადგილობრივი საკუთრების ობიექტების იჯარით გადაცემა;
გ) ადგილობრივი საკუთრების შექმნა, შეძენა და გასხვისება;
დ) სახელმწიფო საკუთრებისა და ქალაქ თბილისის ადგილობრივი საკუთრების გამიჯვნის თაობაზე საქართველოს მთავრობასთან შეთანხმების პროექტის მომზადება;
ე) ამ კანონითა და საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა უფლებამოსილებანი.

მუხლი 47. ქალაქ თბილისის საკრებულოს და მმართველობის ორგანოების საბიუჯეტო უფლებამოსილებანი
1. ქალაქ თბილისის საკრებულოს კომპეტენციას განეკუთვნება:
ა) ბიუჯეტის პროექტის განხილვა;
ბ) ბიუჯეტის მიღება;
გ) ბიუჯეტის შესრულების შესახებ პრემიერისა და გამგებლების ანგარიშების განხილვა და დამტკიცება;
დ) ბიუჯეტის შესრულების კონტროლი;
ე) მთავრობის წარდგინებით საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ადგილობრივი გადასახადებისა და მოსაკრებლების შემოღება და გაუქმება.
2. ქალაქ თბილისის მმართველობის ორგანოების კომპეტენციას განეკუთვნება:
ა) ბიუჯეტის პროექტის შედგენა;
ბ) ბიუჯეტის შესრულება;
გ) საკრებულოსათვის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის წარდგენა.
3. ბიუჯეტში ცვლილებების შეტანა შეუძლია საკრებულოს მერის, პრემიერის, მთავრობის ან გამგებლის წარდგინებით. ცვლილებების შეტანა სარეზერვო ფონდის ან თავისუფალი საბიუჯეტო სახსრების ფარგლებში ხდება ქალაქ თბილისის საკრებულოსა და მმართველობის ორგანოების სამართლებრივი აქტებით დადგენილი წესით.

თავი VI. გარდამავალი დებულებანი

მუხლი 48. ნორმატიული აქტები, რომელთა მიღებაც საჭიროა ამ კანონთან დაკავშირებით
ამ კანონთან დაკავშირებით მიღებულ უნდა იქნეს:
ა) საქართველოს კანონი „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე;
ბ) საქართველოს კანონი „საბიუჯეტო სისტემისა და საბიუჯეტო უფლებამოსილებათა შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე;
გ) საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება სახელმწიფო და ადგილობრივი საკუთრების გამიჯვნის შესახებ;
დ) საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება საქართველოს დედაქალაქის – თბილისის მერიის დებულებისა და სტრუქტურის დამტკიცების შესახებ.

მუხლი 49. ამ კანონით გათვალისწინებულ ცალკეულ ურთიერთობათა დროებითი სამართლებრივი რეგულირება
ეს კანონი ვრცელდება და ქალაქ თბილისის თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები იქმნება ამ კანონის ამოქმედების დროს არსებულ დედაქალაქის ადმინისტრაციულ საზღვრებში.

თავი VII. დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 50. კანონის ამოქმედება
1. ეს კანონი ამოქმედდეს ქალაქ თბილისის წარმომადგენლობითი ორგანოს – საკრებულოს არჩევნების შედეგების ოფიციალურად გამოცხადების დღიდან.
2. ქალაქ თბილისის საკრებულოს არჩევნები ჩატარდეს ამ კანონითა და ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს – საკრებულოს არჩევნების შესახებ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 51. ნორმატიული აქტი, რომელიც ძალას კარგავს ამ კანონის ამოქმედებისთანავე
ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად ჩაითვალოს საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის 1992 წლის 19 დეკემბრის №9 ბრძანებულება „საქართველოს რესპუბლიკის დედაქალაქის – ქ. თბილისის მმართველობითი ორგანოების უფლებამოსილებათა შესახებ“.

საქართველოს პრეზიდენტი
ედუარდ შევარდნაძე.

თბილისი,
1998 წლის 20 თებერვალი.

ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოს - საკრებულოს წევრის სტატუსის შესახებ

(1998 წ. 30 სექტემბრის ცვლილებებითურთ)

ეს კანონი, საქართველოს კონსტიტუციის, "ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონისა და "საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის შესახებ" საქართველოს კანონის შესაბამისად, განსაზღვრავს ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოს - საკრებულოს (შემდგომში — საკრებულო) წევრის უფლებამოსილებას, პასუხისმგებლობას, საქმიანობის წესსა და გარანტიებს.

თავი I
ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. საკრებულოს წევრი
საკრებულოს წევრი არის "საკრებულოების არჩევნების შესახებ" საქართველოს კანონის შესაბამისად ადგილობრივ წარმომადგენლობით ორგანოში საკრებულოში არჩეული პირი.

მუხლი 2. საკრებულოს წევრის სტატუსი
საკრებულოს წევრის სტატუსი არის მისი კანონით განსაზღვრული სამართლებრივი მდგომარეობა, რომელიც მოიცავს საკრებულოს წევრის უფლებამოსილებას, პასუხისმგებლობას, საქმიანობის წესსა და გარანტიებს.

მუხლი 3. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების განხორციელების სამართლებრივი საფუძვლები
1. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების განხორციელების სამართლებრივი საფუძველია საქართველოს კონსტიტუცია, "ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონი, "საქართველოს დედაქალაქის თბილისის შესახებ" საქართველოს კანონი, ეს კანონი, საკრებულოს დებულება და სხვა ნორმატიული აქტები.
2. საკრებულოს წევრი თავის უფლებამოსილებას ახორციელებს საქართველოს კონსტიტუციისა და საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, სახელმწიფო, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის და ამომრჩეველთა ინტერესების გათვალისწინებით.

მუხლი 4. საკრებულოს წევრის მანდატი
1. საკრებულოს წევრი სარგებლობს თავისუფალი მანდატით და მისი გაწვევა დაუშვებელია. თავისი მოვალეობების შესრულებისას იგი შებოჭილი არ არის ამომრჩევლებისა და მისი წარმდგენი პოლიტიკური გაერთიანებების განაწესებითა და დავალებებით.
2. დაუშვებელია საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების სხვა პირისათვის გადაცემა.
3. თავისუფალი მანდატი საკრებულოს წევრს არ ათავისუფლებს ამომრჩევლებთან მუშაობისა და მასთან დაკავშირებული პასუხისმგებლობისაგან საკრებულოს დებულებით დადგენილი წესით.

მუხლი 5. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების ვადა
საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების ვადა იწყება საკრებულოს მიერ მისი უფლებამოსილების ცნობის დღიდან და მთავრდება ახალარჩეული საკრებულოს პირველი შეკრებისთანავე ან საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტისას.

მუხლი 6. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტა
1. საკრებულოს წევრს უფლებამოსილება ვადამდე შეუწყდება თუ:
ა) არსებობს საკრებულოს წევრის პირადი განცხადება უფლებამოსილების მოხსნის თაობაზე;
ბ) დაიკავა მის სტატუსთან შეუთავსებელი თანამდებობა;
გ) მის მიმართ კანონიერ ძალაში შევიდა სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი;
დ) სასამართლომ ცნო ქმედუუნაროდ, უგზოუკვლოდ დაკარგულად ან გარდაცვლილად;
ე) შეუწყდა საქართველოს მოქალაქეობა;
ვ) არასაპატიო მიზეზით ოთხი თვის განმავლობაში არ მონაწილეობდა საკრებულოს მუშაობაში, რაც ერთობლივად მოიცავს საკრებულოს სხდომებსა და კომისიებში მუშაობას;
ზ) გარდაიცვალა.
2. გადაწყვეტილებას საკრებულოს წევრის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის შესახებ იღებს საკრებულო.
3. საკრებულოს წევრის უფლებამოსილება ვადამდე წყდება საკრებულოს მიერ შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღებისთანავე. საკრებულოს გადაწყვეტილება მიღებიდან ორი კვირის ვადაში შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში.

მუხლი 7. საკრებულოს წევრის თანამდებობრივი შეუთავსებლობა
1. საკრებულოს წევრი თავის საქმიანობას ახორციელებს საწარმოო და სამსახურებრივი საქმიანობისაგან მოუწყვეტლად, გარდა კანონით განსაზღვრული შემთხვევებისა.
2. საკრებულოს წევრს უფლება არა აქვს იმავდროულად ეკავოს:
ა) თანამდებობა, რომელზედაც არჩევა, დანიშვნა ან დამტკიცება ხდება საქართველოს პარლამენტის მიერ;
ბ) თანამდებობა, რომელზედაც დანიშვნა ან დამტკიცება ხდება საქართველოს პრეზიდენტის მიერ;
გ) თანამდებობა, რომელზედაც არჩევა, დანიშვნა ან დამტკიცება ხდება აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოების მიერ;
დ) საქართველოს პროკურატურის, კონტროლის პალატის, სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს, შინაგან საქმეთა სამინისტროს, თავდაცვის სამინისტროს, სახელმწიფო საზღვრის დაცვის სახელმწიფო დეპარტამენტის მგტაგით გათვალისწინებული თანამდებობა.
3. საკრებულოს წევრს არ შეიძლება იმავდროულად ეკავოს "ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონის მე-9, მე-10 და მე-11 მუხლების მე-4 პუნქტებით გათვალისწინებული თანამდებობა, გარდა სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის გამგებლისა.
4. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის აღმასრულებელი ორგანოს საჯარო მოსამსახურეს უფლება აქვს შეთავსებით ეწეოდეს სამეცნიერო, პედაგოგიურ, შემოქმედებით საქმიანობას.
5. ამ მუხლის მე2 პუნქტით გათვალისწინებულ თანამდებობის პირებს საკრებულოს წევრობის კანდიდატად დასახელების შემთხვევაში უჩერდებათ სამსახურებრივი უფლებამოსილება.

მუხლი 8. საკრებულოს წევრის საქმიანობის ფორმები
საკრებულოს წევრის საქმიანობის ფორმებია:
ა) საკრებულოს სხდომებში მონაწილეობა;
ბ) საკრებულოს ორგანოების მუშაობაში მონაწილეობა;
გ) საკრებულოს გადაწყვეტილებათა პროექტების მომზადება და მათი ინიცირება;
დ) საკრებულოსა და საკრებულოს თავმჯდომარის დავალებათა შესრულება;
ე) საკრებულოს ფრაქციების, ჯგუფებისა და კომისიების მუშაობაში მონაწილეობა;
ვ) საკრებულოსადმი დაქვემდებარებულ ორგანოთა ხელმძღვანელებისადმი კითხვით მიმართვა;
ზ) ამომრჩეველთა მიღება, მათი წერილების, წინადადებებისა და საჩივრების განხილვა;
თ) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი სხვა ფორმები.

მუხლი 9. საკრებულოს წევრის ურთიერთობა ამომრჩევლებთან
საკრებულოს წევრის ურთიერთობა ამომრჩევლებთან მოიცავს:
ა) ამომრჩეველთა უფლებების, თავისუფლებებისა და ინტერესების დაცვის მიზნით კანონმდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიებების გატარებას;
ბ) მოქალაქეთა მიღებას;
გ) საზოგადოებრივი აზრის შესწავლას;
დ) სახელმწიფო ხელისუფლების, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებთან, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან და პოლიტიკურ გაერთიანებებთან თანამშრომლობას;
ე) გაწეული მუშაობის შესახებ ამომრჩეველთა ინფორმირებას;
ვ) ამომრჩევლებთან შეხვედრას სამ თვეში ერთხელ მაინც.

თავი II
საკრებულოს წევრის საქმიანობა

მუხლი 10. ინიცირების უფლება
1. საქართველოს კანონმდებლობითა და საკრებულოს დებულებით დადგენილი წესით საკრებულოს წევრს უფლება აქვს ინიცირების წესით საკრებულოში:
ა) შეიტანოს საკრებულოს გადაწყვეტილების პროექტი;
ბ) წარადგინოს წინადადება საკრებულოს გადაწყვეტილების შესახებ;
გ) წარადგინოს წინადადება საკრებულოს მიერ მიღებული სამართლებრივი აქტის გაუქმების ან მასში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის შესახებ.
2. საკრებულო ვალდებულია განიხილოს ინიცირების წესით საკრებულოს სხდომაზე შეტანილი საკითხი.

მუხლი 11. საკრებულოს სხდომებში მონაწილეობის უფლება
1. საკრებულოს წევრი საკრებულოს კომპეტენციას მიკუთვნებული ყველა საკითხის განხილვისას სარგებლობს გადამწყვეტი ხმის უფლებით.
2. საკრებულოს წევრი სათათბირო ხმის უფლებით სარგებლობს საკრებულოს იმ ორგანოების მუშაობაში, რომლის წევრიც არ არის.
3. საკრებულოს წევრს უფლება აქვს საკრებულოს სხდომაზე:
ა) დასვას საკითხი განსახილველად;
ბ) შეიტანოს შენიშვნები და წინადადებები საკრებულოს კომპეტენციაში შემავალ ყველა საკითხზე;
გ) მონაწილეობდეს კამათში, შეკითხვით მიმართოს მომხსენებელსა და სხდომის თავმჯდომარეს, მოითხოვოს პასუხი და შეაფასოს იგი;
დ) გააცნოს საკრებულოს მოქალაქეთა წერილები და მიმართვები;
ე) გამოთქვას აზრი საკრებულოს მიერ შესაქმნელი ორგანოებისა და იმ თანამდებობის პირთა კანდიდატურების შესახებ, რომელთაც ირჩევს, ნიშნავს, ამტკიცებს ან რომელთა დანიშვნაზედაც თანხმობას აძლევს საკრებულო;
ვ) მონაწილეობა მიიღოს ადგილობრივი ბიუჯეტის, მასში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის საკითხის, აგრეთვე ადგილობრივი ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის განხილვაში;
ზ) განახორციელოს საქართველოს კანონმდებლობითა და საკრებულოს დებულებით გათვალისწინებული სხვა უფლებამოსილება.
4. საკრებულოს წევრის მიერ საკრებულოს სხდომაზე მისი უფლებამოსილების განხორციელების პროცედურული საკითხები განისაზღვრება საკრებულოს დებულებით.

მუხლი 12. საკრებულოს კომისიებისა და ფრაქციების ფორმირებაში მონაწილეობის უფლება
1. საკრებულოს წევრს უფლება აქვს აირჩიოს საკრებულოს კომისიათა შემადგენლობა ან არჩეულ იქნეს მათში, გაერთიანდეს საკრებულოს ფრაქციაში და გამოვიდეს ამ ორგანოებიდან (გაერთიანებიდან).
2. საკრებულოს კომისიებსა და ფრაქციებში საკრებულოს წევრის არჩევისა (შესვლის) და გამოსვლის წესები განისაზღვრება საკრებულოს დებულებით.

მუხლი 13. უფლებამოსილება კონტროლის სფეროში
საკრებულოს წევრს, საკრებულოს თავმჯდომარის, კომისიის ან ფრაქციის დავალებით, საკრებულოს დებულებით დადგენილი წესით, უფლება აქვს:
ა) დაესწროს გამგეობის (მერიის) სხდომებს, დასვას საკითხი თავისი კომპეტენციის ფარგლებში;
ბ) კითხვით მიმართოს საკრებულოს წინაშე ანგარიშვალდებულ ორგანოს, გამგეობის (მერიის) წევრს, გამგებელს (მერს), მიიღოს პასუხი. შესაბამისი ორგანო და თანამდებობის პირი ვალდებული არიან ერთი კვირის ვადაში უპასუხონ საკრებულოს წევრის კითხვას. კითხვის ავტორთან ან საკრებულოს თავმჯდომარესთან შეთანხმებით ეს ვადა შეიძლება გაგრძელდეს არაუმეტეს ათი დღით.
გ) შეუფერხებლად შეხვდეს საკრებულოს წინაშე ანგარიშვალდებულ თანამდებობის პირებს;
დ) უშუალოდ მონაწილეობდეს თავის მიერ დასმული საკითხების განხილვაში.

ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოს - საკრებულოს წევრის სტატუსის შესახებ

მუხლი 14. უფლება ინფორმაციაზე
1. საკრებულოს წევრს უფლება აქვს:
ა) კანონმდებლობით დადგენილი წესით ისარგებლოს ნებისმიერი ინფორმაციით, რომელიც აუცილებელია მისი უფლებამოსილების განსახორციელებლად;
ბ) დადგენილი წესით მოსთხოვოს ადგილობრივი თვითმმართველობის (მმართველობის) აპარატის განყოფილებებსა და სამსახურებს სათანადო ინფორმაცია და ორგანიზაციულტექნიკური მომსახურებით უზრუნველყოფა.
2. საკრებულოს წევრი სარგებლობს მასობრივი ინფორმაციის საბიუჯეტო საშუალებებში თავის საქმიანობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ინფორმაციის მიწოდების უპირატესი უფლებით. საკრებულოს კომისიებისა და ფრაქციების მიერ მასობრივი ინფორმაციის საბიუჯეტო საშუალებებში მიწოდებული მასალები ექვემდებარება სავალდებულო გამოქვეყნებას (გავრცელებას), ამასთან ხარჯებს ანაზღაურებს საკრებულო თავისი დებულებით დადგენილი წესით განსაზღვრული ლიმიტის ფარგლებში.

მუხლი 15. საკრებულოს წევრისათვის იურიდიული დახმარებისა და სპეციალური კონსულტაციების გაწევა
საკრებულოს დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე არსებული ორგანოები, საწარმოები, ორგანიზაციები და დაწესებულებები ვალდებულნი არიან კანონმდებლობით დადგენილი წესით დახმარება გაუწიონ საკრებულოს წევრს მისი საქმიანობისას წამოჭრილი სამართლებრივი საკითხების გადაწყვეტაში, აგრეთვე საჭიროებისამებრ უზრუნველყონ საკრებულოს წევრი სპეციალისტთა კონსულტაციებით.

მუხლი 16. საკრებულოს წევრის მოვალეობანი
1. საკრებულოს წევრი ვალდებულია:
ა) დაიცვას საქართველოს კონსტიტუცია და კანონები;
ბ) დებულებით დადგენილი წესით შეხვდეს მოქალაქეებს;
გ) მონაწილეობა მიიღოს საკრებულოს სხდომებსა და საკრებულოს კომისიათა მუშაობაში;
დ) იყოს საკრებულოს ერთი კომისიის შემადგენლობაში მაინც;
ე) არ გაახმაუროს და პირადი ინტერესებისათვის არ გამოიყენოს სახელმწიფო საიდუმლეობის შემცველი ან კონფიდენციალური ინფორმაცია;
ვ) ამომრჩეველთა მოთხოვნით შეხვდეს მათ და არანაკლებ წელიწადში ერთხელ ჩააბაროს ანგარიში გაწეული საქმიანობის შესახებ.
2. საკრებულოს წევრი ვალდებულია დაუყოვნებლივ აცნობოს საკრებულოს თავმჯდომარეს ან გამგებელს (მერს) კანონმდებლობით განსაზღვრულ მოვალეობათა შესრულების ხელის შემშლელი გარემოებების თაობაზე.

თავი III
საკრებულოს წევრის საქმიანობის გარანტიები

მუხლი 17. საკრებულოს წევრის ხელშეუხებლობა
1. საკრებულოსადმი დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე დაუშვებელია მისი წევრის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემა, დაკავება, დაპატიმრება, გაჩხრეკა, თუ სასამართლო ხელისუფლების დაწესებულების სათანადო შეტყობინებაზე არ არის საკრებულოს თავმჯდო-მარის თანხმობა, გარდა დანაშაულზე წასწრების შემთხვევისას, რის შესახებაც დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს საკრებულოს თავმჯდომარეს.
2. დაუშვებელია საკრებულოს წევრის პასუხისგებაში მიცემა თავისი მოვალეობების შესრულებისას საკრებულოში ან მის გარეთ გამოთქმული აზრებისა და შეხედულებებისათვის, გარდა საქართველოს კონსტიტუციითა და კანონით დადგენილი შემთხვევებისა.
3. საკრებულოს წევრს უფლება აქვს არ მისცეს ჩვენება იმ ფაქტის გამო, რომელიც მას გაანდეს, როგორც საკრებულოს წევრს. დაუშვებელია ამ საკითხთან დაკავშირებული წერილობითი მასალის დაყადაღება. ეს უფლება საკრებულოს წევრს უნარჩუნდება მისი უფლებამოსილების შეწყვეტის შემდეგაც.
4. საკრებულოს წევრის დაკავების ან დაპატიმრების შემთხვევაში მას უჩერდება საკრებულოს წევრის უფლებამოსილება სისხლის სამართლის საქმის შესახებ საბოლოო გადაწყვეტილების გამოტანამდე.
5. სისხლის სამართლის საქმის შეწყვეტის ან სასამართლოს მიერ გამამართლებელი განაჩენის გამოტანის შემთხვევაში საკრებულოს წევრს:
ა) აღუდგება წევრის უფლებამოსილება, თუ გასული არ არის იმ საკრებულოს უფლებამოსილების ვადა, რომლის წევრიც იგი არის და მიეცემა კომპენსაცია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით;
ბ) თუ გასულია საკრებულოს უფლებამოსილების ვადა, რომლის წევრიც იგი იყო, დაკავების ან დაპატიმრების ვადა ჩაეთვლება საკრებულოს წევრად ყოფნის საერთო ვადაში და მიეცემა შესაბამისი კომპენსაცია.

მუხლი 18. საკრებულოს წევრის შრომითი გარანტიები
1. საკრებულოს წევრი არ შეიძლება ადმინისტრაციის ინიციატივით დაითხოვონ სახაზინო საწარმოდან, დაწესებულებიდან ან ორგანიზაციიდან ან დისციპლინარული წესით გადაიყვანონ დაბალხელფასიან სამუშაოზე საკრებულოს, ხოლო საკრებულოს სხდომებს შორის პერიოდში, საკრებულოს თავმჯდომარის თანხმობის გარეშე.
2. საკრებულოს წევრს საკრებულოში იმ თანამდებობაზე არჩევის შემთხვევაში, რომელზეც უფლებამოსილება ხორციელდება საწარმოო ან სამსახურებრივი საქმიანობისაგან მოწყვეტით, უფლებამოსილების დამთავრების შემდეგ ეძლევა წინანდელი სამუშაო (თანამდებობა), ხოლო თუ ასეთი აღარ არსებობს სხვა ტოლფასი სამუშაო (თანამდებობა) იმავე ან მისი თანხმობით სხვა საწარმოში, დაწესებულებაში ან ორგანიზაციაში.
3. ამ მუხლის მე2 პუნქტში მითითებულ თანამდებობაზე საკრებულოს წევრის მუშაობის დრო ითვლება იმ სპეციალობით შრომის სტაჟში, რომლითაც საკრებულოს წევრი მუშაობდა ამ თანამდებობაზე არჩევამდე.
4. საკრებულოს წევრი საკრებულოს სხდომებში ან მის ორგანოთა მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად, აგრეთვე ამომრჩევლებთან შესახვედრად, საკრებულოს ან საკრებულოს თავმჯდომარის დავალებათა შესასრულებლად, საკრებულოს თავმჯდომარის ოფიციალური შეტყობინების საფუძველზე შესაბამისი ვადით თავისუფლდება საწარმოო ან სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან საშუალო ხელფასის შენარჩუნებით და უნაზღაურდება საკრებულოს წევრის საქმიანობის განხორციელებასთან დაკავშირებული ხარჯები.

თავი IV
პასუხისმგებლობა საკრებულოს წევრის სტატუსის შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისათვის

მუხლი 19. პასუხისმგებლობა საკრებულოს წევრის სტატუსის შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისათვის
საკრებულოს წევრის პასუხისმგებლობა საკრებულოს წევრის სტატუსის შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისათვის განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობითა და საკრებულოს დებულებით. საკრებულოს წევრის მიერ თავისი უფლებების გადამეტება ან მათი ბოროტად გამოყენება იწვევს პასუხისმგებლობას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 20. პასუხისმგებლობა საკრებულოს წევრის მოთხოვნათა შეუსრულებლობის ან მისი საქმიანობისათვის ხელის შეშლისათვის
საჯარო მოსამსახურეების, საწარმოების, დაწესებულებების, ორგანიზაციების, საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ გაერთიანებათა მიერ საკრებულოს წევრის საქმიანობასთან დაკავშირებული კანონიერი მოთხოვნების შეუსრულებლობა ან მისი საქმიანობის განხორციელებისათვის ხელის შეშლა იწვევს პასუხისმგებლობას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 21. პასუხისმგებლობა ხელშეუხებლობის, პატივისა და ღირსების ხელყოფის, ოჯახის წევრებსა და ახლო ნათესავებზე კანონსაწინააღმდეგო ზემოქმედებისათვის
საკრებულოს წევრის ხელშეუხებლობის, პატივისა და ღირსების ხელყოფა, მისი ოჯახის წევრებსა და ახლო ნათესავებზე კანონსაწინააღმდეგო ზემოქმედება საკრებულოს წევრის მიერ საქმიანობის შეწყვეტის ან მისი ხასიათის შეცვლის მიზნით, ისჯება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

თავი V
დასკვნითი დებულება

მუხლი 22. კანონის ამოქმედება
ეს კანონი ამოქმედდეს ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების არჩევნების შედეგების ოფიციალურად გამოცხადების დღიდან.

საქართველოს პრეზიდენტი
ედუარდ შევარდნაძე.

თბილისი, 1998 წლის 26 ივნისი.

საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის დადგენილება № 25 (170)

ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების - საკრებულოების 1998 წლის 15 ნოემბრის არჩევნებში ამომრჩეველთა რაოდენობის დადგენის, რეგისტრაციისა და სიების შედგენის წესის დადგენის შესახებ

საქართველოს კანონის "ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების-საკრებულოების არჩევნების შესახებ" 39-ე მუხლის თანახმად ცენტრალური საარჩევნო კომისია ადგენს:
1. ამომრჩეველთა სიაში შეიტანება საქართველოს მოქალაქე, რომელსაც არჩევნების დღისთვის შეუსრულდა 18 წელი და რეგისტრირებულია შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე.
2. რეგისტრირებულად ჩაითვლება ამომრჩეველი, რომელსაც:
ა) აქვს საქართველოს მოქალაქის პირადობის დამადასტურებელი საბუთი (რეგისტრაციის მოწმობა);
ბ) აქვს ყოფილი სსრკ-ს პასპორტი შესაბამისი ჩაწერის აღნიშვნით;
გ) მოქალაქეს, რომელსაც არჩევნების დღეს უსრულდება 18 წელი ან არ გააჩნია ამ დადგენილების პირველი პუნქტის ა და ბ ქვეპუნქტებში ჩამოთვლილი დოკუმენტები, უნდა მიმართოს მისი მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით შინაგან საქმეთა სამინისტროს რაიონულ განყოფილებას მოქალაქის პირადობის მოწმობის მისაღებად არჩევნებამდე არა უგვიანეს 10 დღისა -5 ნოემბერი.
3. ამომრჩეველი შეიტანება ამომრჩეველთა მხოლოდ ერთ სიაში. სიაში შეაქვთ ამომრჩევლის სახელი და გვარი, დაბადების თარიღი და მისამართი. 1980 წელს დაბადებულ პირებზე აუცილებლად უნდა იქნეს მითითებული დაბადების თვე და რიცხვი.
4. საქართველოს მოქალაქეობის მქონე ვადიანი სამხედრო მოსამსახურეები მონაწილეობენ მათი სამხედრო ნაწილის მუდმივი დისლოკაციის ადგილის მიხედვით მხოლოდ რაიონის, ქალაქების: თბილისის, ბათუმის, რუსთავის, სოხუმის, ფოთის, ქუთაისის და ცხინვალის საკრებულოების არჩევნებში.
5. საუბნო საარჩევნო კომისიები, რომლებიც რაიონის საარჩევნო ოლქის ტერიტორიაზე მდებარეობენ, ვადიანი სამხედრო მოსამსახურეები უნდა შეიტანონ მხოლოდ რაიონის საკრებულოს არჩევნების სიაში. ვადიანი სამხედრო მოსამსახურეები არ შეიტანებიან სოფლის, თემის ან დაბის საკრებულოების საარჩევნო სიაში.
6. ამომრჩეველთა სიაში არ შეიტანება ის მოქალაქე, რომლის მოცემული საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე ცხოვრების ფაქტი დოკუმენტურად არ დასტურდება.
7. ამომრჩეველთა სიაში გარდა აღნიშნულისა არ შეიტანება:
ა) მოქალაქე, რომელიც სასამართლომ ქმედუუნაროდ ცნო;
ბ) მოქალაქე, რომელიც სასამართლოს განაჩენით იმყოფება სასჯელთა აღსრულების დაწესებულებაში;
გ) მოქალაქე, რომელიც არჩევნების დღისთვის საზღვარგარეთ მუდმივად ან დროებით მცხოვრებია;
დ) აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკიდან და ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქიდან იძულებით გადაადგილებული - დევნილი ამომრჩევლები.
8. ამომრჩეველთა რაოდენობა დგინდება საარჩევნო უბნის ამომრჩეველთა სიების მიხედვით.
9. წინასწარი მონაცემების შესაბამისად საკრებულოების არჩევნების მაჟორიტარული თუ პროპორციული სისტემის განსაზღვრის შემთხვევაში ამომრჩეველთა სიის ამ წესის შესაბამისად დადგენის შემდეგ საკრებულოს არჩევნების განსაზღვრული სისტემა და მანდატების რაოდენობა არ შეიცვლება.

კომისიის თავმჯდომარე ჯუმბერ ლომინაძე
14 აგვისტო, 1998 წ.

კანონი "ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების არჩევნების შესახებ"

(1998 წლის 18 და 30 სექტემბრის ცვლილებებითა და დამატებებით)

თავი I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. არჩევნების საფუძვლები

1. ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების - საკრებულოების (შემდგომში - საკრებულოები) არჩევნები ტარდება საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე, ფარული კენჭისყრით.
2. ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების - საკრებულოების არჩევნები ტარდება მრავალმანდატიანი საარჩევნო ოლქების მიხედვით, პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა აღემატება 2000-ს.
3. ადგილობრივი წარმომადგნლობითი ორგანოების - საკრებულოების არჩევნები ტარდება მრავალმანდატიანი საარჩევნო ოლქების მიხედვით, მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა არ აღემატება 2000-ს.
4. საკრებულოს წევრები აირჩევიან მისი უფლებამოსილების ვადით – 3 წლით.

მუხლი 2. საქართველოს კანონმდებლობა საკრებულოების არჩევნების შესახებ

საქართველოს კანონმდებლობა საკრე-ბულოების არჩევნების შესახებ შედგება საქართველოს კონსტიტუციის, "ადგი-ლობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ" და „საქართველოს პარლამენტის არჩევნების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონების, ამ კანონისა და სხვა საკანონმდებლო აქტებისაგან.

მუხლი 3. საყოველთაო საარჩევნო უფლება

1. საკრებულოების არჩევნები საყოველთაოა. არჩევის უფლება აქვს საქართველოს მოქალაქეს, რომელსაც არჩევნების დღისათვის 18 წელი შეუსრულდა და საკრებულოების არჩევნებამდე არა უგვიანეს სამი თვისა კანონით დადგენილი წესით რეგისტრირებულია შესაბამისი საკრე-ბულოს ტერიტორიაზე, ხოლო არჩეული შეიძლება იყოს საქართველოში მცხოვრები საქართველოს მოქალაქე, რომელსაც არჩევნების დღისათვის 21 წელი შეუს-რულდა, კანონით დადგენილი წესით რეგისტრირებულია შესაბამისი საკრებუ-ლოს ტერიტორიაზე და საქართველოში მუდმივად ცხოვრობდა 5 წელი მაინც, განურჩევლად რასისა, კანის ფერისა, ენისა, სქესისა, რელიგიისა, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებებისა, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილებისა, წარმოშობისა, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობისა.
2. საქართველოს მოქალაქე არ შეიძლება ერთდროულად იყოს ორი წარმომად-გენლობითი ორგანოს წევრი, გარდა რაიონის და ამავე რაიონში შემავალი სოფლის, თემის, დაბის ან ქალაქის საკრებულოსი.
3. არჩევნებში მონაწილეობას არ იღებს:
ა) მოქალაქე, რომელიც სასამართლომ ქმედუუნაროდ ცნო;
ბ) მოქალაქე, რომელიც სასამართლოს განაჩენით იმყოფება სასჯელთა აღსრუ-ლების დაწესებულებაში;
გ) არჩევნების დღისათვის საზღვარგარეთ მუდმივად ან დროებით მცხოვრები საქართველოს მოქალაქე.
4. საქართველოს მოქალაქეობის მქონე ვადიანი სამხედრო მოსამსახურეები მონაწილეობენ მხოლოდ რაიონის, ქალაქების – თბილისის, ბათუმის, რუსთავის, სოხუმის, ფოთის, ქუთაისისა და ცხინვალის საკრებულოების არჩევნებში, შესაბამისი სამხედრო ნაწილის დისლო-კაციის ადგილის მიხედვით.

მუხლი 4. თანასწორი საარჩევნო უფლება

საკრებულოს არჩევნები თანასწორია. პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოს არჩევნებში ყოველ ამომრჩეველს ერთი ხმა აქვს. მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოს არჩევნებში ამომრჩეველს აქვს იმდენი ხმის უფლება, რამდენი წევრიცაა ასარჩევი შესაბამის საარჩევნო ოლქში.

მუხლი 5. პირდაპირი საარჩევნო უფლება

საკრებულოების არჩევნები პირდაპირია. საკრებულოების წევრებს ამომრჩევლები უშუალოდ ირჩევენ.

მუხლი 6. ფარული კენჭისყრა

საკრებულოების არჩევნების დროს კენჭისყრა ფარულია. კონტროლი ამომრჩე-ველთა ნების გამოვლენისადმი დაუშვე-ბელია.

მუხლი 7. არჩევნების ჩატარება საარჩევნო კომისიების მიერ

1. საკრებულოების არჩევნების ჩატარებას და მოქალაქეთა საარჩევნო უფლების განხორციელებას უზრუნველყოფენ საარჩევნო კომისიები, რომლებიც იქმნება კანონით დადგენილი წესით რეგისტრირე-ბული მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერ-თიანებების (შემდგომში - პარტიების), საარჩევნო ბლოკების, საზოგადოებრივი გაერთიანებების, ამომრჩეველთა ჯგუფების წარმომადგენლებისაგან.
2. საარჩევნო კომისიები თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში დამოუკიდე-ბელნი არიან სხვა სახელმწიფო ორგა-ნოებისაგან.

მუხლი 8. საჯაროობა არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისას

1. საკრებულოების არჩევნების მომზადებაში მონაწილეობენ საარჩევნო კომისიები, პარტიები, საარჩევნო ბლოკები, საზოგადო-ებრივი გაერთიანებები, ამომრჩეველთა ჯგუფები და ადგილობრივი თვით-მმართველობისა და მმართველობის ორგანოები.
2. საარჩევნო კომისიები არჩევნებს ამზადებენ და ატარებენ ღიად და საჯაროდ.
3. საარჩევნო კომისიები მოქალაქეებს აცნობენ თავიანთ მუშაობას, აწვდიან ცნობებს საარჩევნო ოლქებისა და უბნების შექმნის, საარჩევნო კომისიების შემადგენ-ლობის, ადგილსამყოფელის, მუშაობის დროის, ამომრჩეველთა სიების, საკრებულო-ების წევრობის კანდიდატების (შემდგომში - კანდიდატი) სახელის, გვარის და რეგისტრაციის შესახებ, თითოეული კანდიდატის კენჭისყრისა და არჩევნების შედეგების თაობაზე.

მუხლი 9. საკრებულოების შემადგენლობა

1. საკრებულოები შედგება:
ა) ხუთი წევრისაგან, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა არ აღემატება 500-ს;
ბ) შვიდი წევრისაგან, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა არ აღემატება 1 000-ს;
გ) ცხრა წევრისაგან, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა არ აღემატება 2 000-ს;
დ) ცამეტი წევრისაგან, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა არ აღემატება 5 000-ს;
ე) ჩვიდმეტი წევრისაგან, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა არ აღემატება 10 000-ს;
ვ) ცხრამეტი წევრისაგან, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა არ აღემატება 30 000-ს;
ზ) ოცდაერთი წევრისაგან, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა არ აღემატება 50 000-ს;
თ) ოცდახუთი წევრისაგან, თუ შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა 50 000-ზე მეტია.
2. ქალაქების - ბათუმის, რუსთავის, სოხუმის, ფოთის, ქუთაისისა და ცხინვალის საკრებულოები შედგება 30 წევრისაგან.
3. ქალაქ თბილისის საკრებულო შედგება 55 წევრისაგან.
4. საკრებულოებში ასარჩევ წევრთა რაოდენობა განისაზღვრება შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობის (არჩევნების წლის 1 იანვრის მდგომარეობით) მიხედვით.
5. საკრებულოს ახალი შემადგენლობის უფლებამოსილება იწყება, ხოლო ძველისა წყდება ახალარჩეული საკრებულოს პირველი შეკრებისთანავე.

მუხლი 10. საკრებულოების არჩევნებში მონაწილეობისა და კანდიდატის დასა-ხელების უფლება

საკრებულოების არჩევნებში მონაწილეო-ბისა და კანდიდატის დასახელების (წარდგენის) უფლება აქვთ კანონით დადგენილი წესით რეგისტრირებულ პარტიებსა და მათ გაერთიანებებს - საარჩევნო ბლოკებს, რომლებიც საკრებუ-ლოების არჩევნებში მონაწილეობისათვის რეგისტრაციას გადიან ცენტრალურ სარჩევნო კომისიაში, აგრეთვე კანდიდატის დასახელების (წარდგენის) უფლება აქვთ ამომრჩეველთა არანაკლებ ხუთკაციან საინიციატივო ჯგუფებს, რომლებიც საკრებულოების არჩევნებში მონაწილე-ობისათვის რეგისტრაციას გადიან შესაბამის სარჩევნო კომისიაში.

მუხლი 11. საკრებულოს წევრისა და საკრებულოს წევრობის კანდიდატის შეუთავსებლობა თანამდებობრივ მდგომარეობასთან.

1. საკრებულოს წევრისა და საკრებულოს წევრობის კანდიდატის შეუთავსებლობა თანამდებობრივ მდგომარეობასთან განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით.
2. საკრებულოს წევრობის კანდიდატად დასახელების შემთხვევაში სამსახურებრივი უფლებამოსილება უჩერდებათ თანამდებობის პირებს:
ა) რომელთა არჩევა, დანიშვნა ან დამტკიცება ხდება საქართველოს პარლამენტის მიერ;
ბ) რომელთა დანიშვნა ან დამტკიცება ხდება საქართველოს პრეზიდენტის მიერ;
გ) რომელთა არჩევა, დანიშვნა ან დამტკიცება ხდება აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოების მ.ერ;
დ) რომელთაც უკავიათ საქართველოს პროკურატურის, კონტროლის პალატის, სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს, შინაგან საქმეთა სამინისტროს, თავდაცვის სამინისტროს, სახელმწიფო საზღვრის დაცვის სახელმწიფო დეპარტამენტის შტატით გათვალისწინებული თანამდებობა;
ე) რომელთაც უკავიათ მერიის და/ან გამგეობის ხელმძღვანელის, მათი მოადგილეების, გამგეობის და/ან მერიის იმ სტრუქტურული ქვედანაყოფის ხელმძღვანელის ან მოადგილის თანამდებობა, რომელთაც დადგენილი წესით ნიშნავს შესაბამისად მერი და/ან გამგეობის თავმჯდომარე, გარდა სოფლის, თემის და იმ ქალაქის გამგებლისა (მერისა) რომელიც შედის რაიონის შემადგენლობაში.
3. საკრებულოს წევრის კანდიდატის სამსახურებრივი უფლებამოსილების შეჩერება ხდება "საჯარო სამსახურის შესახებ" საქართველოს კანონის შესაბამისად.

მუხლი 12. არჩევნებთან დაკავშირებული ხარჯები. არჩევნების მატერიალური უზრუნველყოფა. საარჩევნო ფონდი

1. საკრებულოების არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს სახელმწიფო გაიღებს. ამ ხარჯების სავარაუდო ოდენობას ყოველი საკრე-ბულოს მიხედვით განსაზღვრავს საქარ-თველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია და არჩევნების დამთავრებიდან ორი თვის ვადაში ადგენს მათ ფაქტობრივ ოდენობას. არჩევნების დამთავრებიდან სამი თვის ვადაში მათ ამტკიცებს საქართველოს პარლამენტი.
2. არჩევნების მომზადებისა და ჩატარე-ბისათვის ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ განსაზღვრული თანხის გამოყოფას და კომისიის ანგარიშზე მის ჩარიცხვას ახორციელებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო არჩევნებამდე არა უგვიანეს 90 დღისა. საარჩევნო კომისიების დაფინანსება ხდება მხოლოდ სახელმწიფო ხარჯით.
3. არჩევნებში მონაწილე პარტიები, საარჩევნო ბლოკები და კანდიდატები ქმნიან შესაბამისი ადმინისტრაციული ერთეულის საარჩევნო ფონდს, რისთვისაც უფლება აქვთ გამოიყენონ თავიანთი სახსრები, აგრეთვე საქართველოს მოქალაქეთა და იურიდიული პირები შემოწირულობანი.
4. საარჩევნო ფონდისათვის განკუთვნილი თანხა ჩაირიცხება არჩევნებში მონაწილე პარტიის, საარჩევნო ბლოკისა და კანდიდატის ანგარიშსწორების ანგარიშზე, რომელიც იხსნება საქართველოს ბანკებში (მათ ფილიალებში) შესაბამის საარჩევნო კომისიაში შესაბამისი პარტიის, საარჩევნო ბლოკის, კანდიდატის რეგისტრაციის შემდეგ. სახელმწიფოს მიერ გამოყოფილი თანხა პარტიისა და საარჩევნო ბლოკის ანგარიშზე ჩაირიცხება არჩევნებამდე არა უგვიანეს 30 დღისა, ხოლო მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე არჩევნებში მონაწილე კანდიდატის ანგარიშზე – არა უგვიანეს 25 დღისა.
5. არჩევნებთან დაკავშირებული ხარჯების განაწილებისა და გამოყენების წესს ადგენს საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია არჩევნებამდე 60 დღით ადრე. ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ საარჩევნო კომისიებისათვის

კანონი "ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების არჩევნების შესახებ"

გამოყოფილი თანხა მათ მიმდინარე ანგარიშზე უნდა ჩარიცხოს.ანგარიშები იხსნება საქარ-თველოს ბანკების ადგილობრივ ფილი-ალებში კომისიებისათვის სახსრების გამოყოფის შესახებ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის დადგენილების გამოქვეყნებიდან არა უგვიანეს ორი დღისა. საარჩევნო კომისიისათვის გამოყოფილ სახსრებს კომისიის სახელით განაგებენ და დანიშნულებისამებრ მათი სწორად გამოყენებისათვის პასუხისმგებელნი არიან კომისიის თავმჯდომარე და ბუღალტერი.

6. საოლქო საარჩევნო კომისიები შესაბამისი საკრებულოს ტერიტორიაზე არჩევნების ჩატარებიდან არა უგვიანეს 30 დღისა წყვეტენ ყოველგვარ ანგარიშსწორებას ორგანიზაციებთან და ცალკეულ პირებთან და ორი კვირის ვადაში ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას წარუდგენენ ანგარიშს მის მიერ დადგენილი ფორმით, ხოლო სამი კვირის ვადაში მის ანგარიშზე ჩარიცხავენ თავიანთ ანგარიშზე არსებულ ნაშთებს.

7. არჩევნების ჩატარებიდან არა უგვიანეს 30 დღისა წყდება ყოველგვარი ანგარიშ-სწორება საარჩევნო ფონდებიდან. თითოეული პარტია ან საარჩევნო ბლოკი საარჩევნო ფონდის ნაშთს ჩარიცხავს შესაბამისი საკრებულოს სპეციალურ საბანკო ანგარიშზე. თუ პარტიის, საარჩევნო ბლოკის პარტიული სიით ერთი კანდიდატი მაინც იქნა არჩეული საკრებულოს წევრად, მისი უფლებამოსილების ცნობის შემდეგ ფონდის ნაშთი უნდა ჩაირიცხოს პარტიის, საარჩევნო ბლოკის ანგარიშზე.

8. თითოეული პარტიის, საარჩევნო ბლოკისა და კანდიდატის საარჩევნო კამპანიისათვის საარჩევნო ფონდიდან დახარჯული თანხის ოდენობა მოცემული ადმინისტრაციული ერთეულის მიხედვით არ უნდა აღემატე-ბოდეს შესაბამისი საარჩევნო კომისიის მიერ საოლქო საარჩევნო კომისიისათვის საკრებულოს არჩევნებისათვის ამ მიზნით განსაზღვრული თანხის ხუთმაგ ოდენობას. საარჩევნო ფონდს განაგებს მისი გამგებელი ან, საჭიროების შემთხვევაში, გამგეობა ფონდის გამგებლის, ბუღალტრისა და მოლარის შემადგენლობით, რომელთაც შესაბამისად ნიშნავს არჩევნებში მონაწილე პარტიისა თუ საარჩევნო ბლოკის ხელმძღვანელი ან კანდიდატი. საარჩევნო ფონდის გამგებელი (გამგეობა) პასუხის-მგებელია ფონდის მიზნობრივი გამოყე-ნებისათვის.

9. არჩევნების შედეგების გამოქვეყნებიდან არა უგვიანეს ერთი თვისა საოლქო საარჩევნო კომისიები აქვეყნებენ არჩევნებში მონაწილე პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და კანდიდატების ანგარიშებს არჩევნებში სახსრების გამოყენების თაობაზე ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ დადგენილი ფორმით. არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების მიერ გამოყენებული სახსრების ანგარიშებს თან უნდა ერთვოდეს კონტროლის პალატის დასკვნა სახელმწიფო სახსრების გამოყენებისა და ხარჯვის თაობაზე ჩატარებული შემოწმების შესახებ. არჩევნებში მონაწილე პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და კანდიდატების მიერ საარჩევნო ფონდების გამოყენების მართლზომიერებას აკონტროლებენ საქართველოს კონტროლის პალატა, ცენტრალური და ქვემდგომი საარჩევნო კომისიები, საარჩევნო კომისიების მიერ არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებული ხარჯების მართლზო-მიერებას - ზემდგომი საარჩევნო კომისია და ცენტრალური საარჩევნო კომისია, ხოლო ამ უკანასკნელისას კი - საქართველოს პარლამენტი და საქართველოს კონტროლის პალატა.

10. სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საწარმოები, სახელმწიფო დაწესებულებები და ორგანიზაციები საარჩევნო კომისიებს უსასყიდლოდ გამოუყოფენ და გადასცემენ არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისათვის საჭირო შენობებსა და მოწყობილობებს. საბიუჯეტო დაფინანსებაზე მყოფი მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები, ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ თითოეული საკრებულოსათვის დადგენილი ფორმისა და მოცულობის ფარგლებში, უფასოდ აქვეყნებენ საარჩევნო კომისიების მიერ წარდგენილ ცნობებს, არჩევნებში მონაწილე პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და კანდიდატების წინასაარჩევნო პროგრამებს. მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით სხვაგვარი სარგებლობა ანაზღაურებადია კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

თავი II
არჩევნების დანიშვნა. არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების რეგისტრაცია

მუხლი 13. არჩევნების დანიშვნა

1. საკრებულოების არჩევნებს ნიშნავს საქართველოს პრეზიდენტი საკრებულოების უფლებამოსილების ვადის გასვლამდე არა უგვიანეს ოთხი თვისა.

2. ყველა დონის საკრებულოების არჩევნები ტარდება სამ წელიწადში ერთხელ.

3. ცნობა საკრებულოების არჩევნების დანიშვნის შესახებ ქვეყნდება ცენტრალურ და ადგილობრივ გაზეთებში არჩევნების დანიშვნიდან არა უგვიანეს სამი დღისა.

მუხლი 14. არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების რეგისტრაცია

საკრებულოების არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების რეგისტრაცია წარმოებს "საქართველოს პარლამენტის არჩევნების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონით დადგენილი წესით.

თავი III. საარჩევნო ოლქები და საარჩევნო უბნები

მუხლი 15. საარჩევნო ოლქები

1. თითოეული რაიონის, სოფლის, თემის, დაბისა და ქალაქის საკრებულოების ასარჩევად, რომელთა ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა 2000-ს აღემატება, პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე იქმნება ერთი მრავალ-მანდატიანი საარჩევნო ოლქი.

2. იმ სოფლის, თემის, დაბის და ქალაქის საკრებულოების ასარჩევად, რომელთა ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა 2000-ს არ აღემატება, მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე იქმნება ერთი მრავალმანდატიანი საარჩევნო ოლქი.

3. რაიონის და ქალაქების - ბათუმის, სოხუმის, რუსთავის, ფოთის, ქუთაისისა და ცხინვალის საარჩევნო ოლქებს ქმნის ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

4. სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის საარჩევნო ოლქებს ქმნის რაიონის საოლქო საარჩევნო კომისია.

5. საოლქო საარჩევნო კომისიები არჩევნებამდე არა უგვიანეს 55 დღისა შესაბამის ადგილობრივ გაზეთებში აქვეყნებენ ცნობას საარჩევნო ოლქების თაობაზე, მათი საზღვრების მითითებით.

მუხლი 16. საარჩევნო უბნები

საკრებულოების არჩევნების დროს კენჭისყრის მოსაწყობად და ხმების დასათვლელად იქმნება საარჩევნო უბნები "საქართველოს პარლამენტის არჩევნების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონით დადგენილი წესით.

თავი IV. საარჩევნო კომისიები

მუხლი 17. საარჩევნო კომისიები

1. საკრებულოების არჩევნების საარჩევნო კომისიების სისტემა, მათი ორგანიზაცია, უფლებამოსილება და მუშაობის საჯაროობა განისაზღვრება "საქართველოს პარლამენტის არჩევნების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონითა და ამ კანონით.

2. ქ.თბილისის ტერიტორიაზე პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე თბილისის საკრებულოს არჩევნებისას საოლქო საარჩევნო კომისიები ასრულებენ "საქართველოს პარლამენტის არჩევნების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონით განსაზღვრულ ფუნქციებს, გარდა პარტიული სიების რეგისტრაციისა და არჩევნების საბოლოო შედეგების დადგენისა. ქ.თბილისის საკრებულოს არჩევნებისას პარტიული სიების რეგისტრაციას ახდენს და არჩევნების საბოლოო შედეგებს ადგენს ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

მუხლი 18. საარჩევნო კომისიის გადაწყვე-ტილების გასაჩივრება

1. საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილება და მოქმედება სასამართლოში შეიძლება გასაჩივრდეს 'საქართველოს პარლამენტის არჩევნების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონით დადგენილი წესით.

2. საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილების (მოქმედების) სასამართლოში გასაჩივრები-სათვის აუცილებელი არ არის ზემდგომი საარჩევნო კომისიისათვის წინასწარი მიმართვა.

თავი V. ამომრჩეველთა სია და ამომრჩევლის ბარათი

მუხლი 19. ამომრჩეველთა სია და ამომრჩევლის ბარათი

ამომრჩეველთა სიების შედგენის, სიაში მოქალაქეთა შეყვანის, მოქალაქეთათვის ამომრჩეველთა სიების გაცნობის, ამომრჩეველთა ბარათების დარიგების, ამომრჩეველთა სიებში უზუსტობის გასაჩივრების წესი განისაზღვრება "საქართველოს პარლამენტის არჩევნების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონით.

თავი VI. კანდიდატთა წარდგენა, მათი რეგისტრაცია და საარჩევნო ბიულეტენი

მუხლი 20. პარტიული სიების წარდგენა

1. პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნებში მონაწილეობის მისაღებად შესაბამის საოლქო საარჩევნო კომისიაში პარტიული სიების წარდგენის უფლება აქვთ არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე პარტიებსა და საარჩევნო ბლოკებს არჩევნებამდე არა უგვიანეს 40 დღისა.

2. ამ მუხლის პირველ პუნქტში აღნიშნული საკრებულოების არჩევნებში დამოუკიდებ-ლად მონაწილე ყოველ პარტიასა და საარჩევნო ბლოკს უფლება აქვს შესაბამის საოლქო საარჩევნო კომისიას წარუდგინოს თითო პარტიული სია. პარტიულ სიებში კანდიდატთა რაოდენობა არ უნდა იყოს ამ კანონით დადგენილი წესით გათვალისწი-ნებული მანდატების შესაბამის რაოდენო-ბაზე ნაკლები და არ უნდა აღემატებოდეს საარჩევნო ოლქში ასარჩევ საკრებულოს წევრთა ორმაგ ოდენობას.

3. პარტიულ სიაში შეიძლება შეტანილ იქნენ მხოლოდ ამ პარტიის წევრები ან ის პირები, რომლებიც არ არიან არჩევნებში მონაწილე სხვა პოლიტიკური პარტიების წევრები, ხოლო საარჩევნო ბლოკის მიერ წარდგე-ნილ პარტიულ სიაში - მხოლოდ ამ ბლოკში გაერთიანებული პარტიების წევრები ან ის პირები, რომლებიც არ არიან არჩევნებში მონაწილე სხვა პოლიტიკური პარტიების წევრები. დაუშვებელია ერთი და იმავე პიროვნების შეყვანა სხვადასხვა პარტიულ სიაში, გარდა ამ კანონის 21-ე მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი შემთხვევებისა.

4. კანდიდატთა შერჩევისა და პარტიული სიების შედგენის წესებს განსაზღვრავენ თავად პარტიები და საარჩევნო ბლოკები. პარტიული სიის შედგენისას გათვალისწი-ნებული უნდა იყოს, რომ არჩევნების შედეგად პარტიის, საარჩევნო ბლოკის მიერ მიღებული მანდატები ნაწილდება თანამიმ-დევრულად, სიის დასაწყისიდან, რიგის მიხედვით.

5. პარტიულ სიაში მითითებული უნდა იყოს თითოეული კანდიდატის გვარი, სახელი, დაბადების თარიღი, პროფესია და ძირითადი საქმიანობა, სამუშაო და საცხოვრებელი ადგილი, პარტიულობა. პარტიული სია დამოწმებული უნდა იყოს არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე პარტიის ან შესაბამისი რეგიონალური ორგანოს ხელმძღვანელის, ხოლო საარჩევნო ბლოკის პარტიული სია - ბლოკში გაერთიანებული ყველა პარტიის ან შესაბამისი რეგიო-ნალური ორგანოს ხელმძღვანელთა ხელმოწერით.

6. პარტიულ სიებს თან უნდა ერთვოდეს ყოველი კანდიდატის მიერ ხელმოწერილი სააღრიცხვო ბარათი (ორ ცალად) მისი შევსების თარიღის მითითებით, სადაც კანდიდატის საანკეტო მონაცემებთან ერთად მითი-თებული უნდა იყოს, რომ იგი თანახმაა კენჭი იყაროს მოცემული პარტიული სიით, ხოლო თუ იგი წარდგენილია მაჟორიტარ კანდიდატადაც ამ რაიონში შემავალი სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქშიც - თანხმობა ამ ოლქში კენჭისყრაზეც. სააღრიცხვო ბარათებს პარტიის წარმო-მადგენელს წინასწარ გადასცემს შესაბა-მისი საოლქო საარჩევნო კომისია. საბუთების მიღებისთანავე პარტიის, საარჩევნო ბლოკის წარმომადგენელს ეძლევა დათარიღებული ცნობა საბუთების მიღების შესახებ.

7. საკრებულოების არჩევნებში მონაწილეო-ბის მისაღებად პარტიამ, საარჩევნო ბლოკმა პარტიული სიები უნდა წარადგინონ არსებული მრავალმანდატიანი პროპორ-ციული საარჩევნო ოლქების საერთო რაოდენობის ნახევარში მაინც.

კანონი "ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების არჩევნების შესახებ"

მუხლი 21. კანდიდატთა წარდგენა

1. მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნებში მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქში კანდიდატთა წარდგენის უფლება განცხა-დების შეტანის მეშვეობით აქვთ არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე პარტიას, საარჩევნო ბლოკს და ამომრჩეველთა არანაკლებ ხუთკაციან საინიციატივო ჯგუფს.

2. პარტიის, საარჩევნო ბლოკის მიერ რაიონის საკრებულოს არჩევნებში წარდგენილ სიაში შეყვანილი კანდიდატი იმავდროულად შეიძლება შეყვანილ იქნეს ამ რაიონში შემავალი სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის საკრებულოს პროპორცი-ულ არჩევნებში წარდგენილ სიაში (თუ ამომრჩეველთა რაოდენობა 2000-ს აღემატება), ან წარდგენილ იქნეს კანდიდატად ამ რაიონში შემავალი სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის საკრებულოს არჩევნებში მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე (თუ ამომრჩეველთა რაოდენობა 2000-ს არ აღემატება).

3. ამომრჩეველთა საინიციატივო ჯგუფს უფლება აქვს მაჟორიტარულ საარჩევნო ოლქში წარადგინოს საარჩევნო უფლების მქონე პირი, თუ მას მხარს უჭერს შესაბამისად სოფელში, თემში, დაბაში მცხოვრები არანაკლებ 10 ამომრჩეველი, ხოლო ქალაქში - არანაკლებ 100 ამომრჩეველი.

4. კანდიდატთა შერჩევის წესს განსაზღვრა-ვენ თავად პარტიები და საარჩევნო ბლოკები.

5. საარჩევნო ოლქში კანდიდატთა წარსადგენად პარტიამ, საარჩევნო ბლოკმა განცხადებით უნდა მიმართონ შესაბამის საოლქო საარჩევნო კომისიას. განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს კანდიდატთა სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი, პროფესია და ძირითადი საქმიანობა, სამუშაო და საცხოვრებელი ადგილი, პარტიულობა და საარჩევნო ოლქის ნომერი, რომელშიც ისინი არიან წარდგენილნი.

6. საარჩევნო ოლქში დამოუკიდებელი კანდიდატის წარდგენის მიზნით ამომრჩე-ველთა საინიციატივო ჯგუფმა სათანადო განცხადებით უნდა მიმართოს შესაბამის საოლქო საარჩევნო კომისიას არჩევნებამდე არა უგვიანეს 50-ე დღისა, რის შემდეგაც უფლება აქვს შეაგროვოს მხარდამჭერთა ხელმოწერები. განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს ამომრჩეველთა საინიციატივო ჯგუფის ყველა წევრის ან ამომრჩეველთა ჯგუფის წარმომადგენლის ვინაობა, მისამართი და ტელეფონის ნომერი, აგრეთვე დამოუკიდებელი კანდიდატის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი, პროფესია, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო და საცხოვრებელი ადგილი, საარჩევნო ოლქის ნომერი, რომელშიც იგი წარდგენილია დამოუკიდებელ კანდიდატად. განცხადებას თან უნდა ერთვოდეს კანდიდატის მიერ ხელმოწერილი სააღრიცხვო ბარათი (ორ ცალად), რომელშიც კანდიდატის საანკეტო მონაცემებთან ერთად მითითებული უნდა იყოს, რომ იგი თანახმაა კენჭი იყაროს მოცემულ საარჩევნო ოლქში. სააღრიცხვო ბარათებს გასცემს შესაბამისი საარჩევნო კომისია. ერთ შევსებულ სააღრიცხვო ბარათს, თუ არის შესაბამისი კანდიდატის მხარდამჭერთა ხელმოწერების საჭირო რაოდენობა, საარჩევნო კომისია გადასცემს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას არჩევნებამდე არა უგვიანეს 35 დღისა.

7. საბუთების მიღებისთანავე ამომრჩეველთა საინიციატივო ჯგუფს ეძლევა დათარიღე-ბული ცნობა საბუთების მიღებისა და მხარდამჭერთა ხელმოწერების შეგროვების უფლების შესახებ, აგრეთვე ხელმოწერათა ბლანკები.

8. ხელმოწერათა შევსებული და დანომრი-ლი ბლანკები ამომრჩეველთა საინიციატივო ჯგუფის განცხადებასთან ერთად, რომელშიც აღნიშნული უნდა იყოს ხელმოწერათა ბლანკებისა და ხელმომწერ ამომრჩეველთა სრული რაოდენობა, არჩევნებამდე არა უგვიანეს მე-40 დღისა უნდა წარედგინოს საოლქო საარჩევნო კომისიას.

9. კანდიდატთა წარდგენა იწყება არჩევნე-ბამდე 48 და მთავრდება არჩევნებამდე 40 დღით ადრე.

10. თითოეული საოლქო საარჩევნო კომისია ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას აწვდის მონაცემებს პროპორციულ არჩევნებში მონაწილე პარტიული სიებისა და მაჟორიტარულ არჩევნებში მონაწილე კანდიდატთა შესახებ მათი წარდგენის კანონიერების დადგენის მიზნით.

მუხლი 22. დამოუკიდებელი კანდიდატის მხარდამჭერთა სია და მისი შემოწმება

1. დამოუკიდებელი კანდიდატის მხარდამჭერ ამომრჩეველთა ხელმოწერებით შევსებული ყოველი ფურცლის თავში უნდა ეწეროს დამოუკიდებელი კანდიდატის სახელი, გვარი და მისი მხარდაჭერის ტექსტი. ყოველი ხელმოწერის გასწვრივ მითითებული უნდა იყოს ხელმომწერის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი, მისამართი, პირადობის მოწმობის (პასპორტის) სერია და ნომერი, ხელმოწერის თარიღი. ხელმოწერებისათვის შეიძლება ფურცლის ორივე მხარის გამოყენება. ხელმოწერები დანომრილი უნდა იყოს. ფურცელს ხელს უნდა აწერდეს ხელმოწერების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი პირი და მითითებული უნდა იყოს მისი მისამართი და ტელეფონის ნომერი.

2. საარჩევნო კომისიებს უფლება აქვთ შეამოწმონ ხელმოწერების ნამდვილობა. ბათილად მიიჩნევა იმ ბლანკზე შესრულებული ყველა ხელმოწერა, რომელიც კანონით დადგენილი წესით არ არის დადასტურებული ხელმოწერების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი პირის მიერ. ბათილად მიიჩნევა აგრეთვე მოტყუებით, მუქარით ან ძალდატანებით შესრულებული ხელმოწერა, თუ ამას წერილობით დაადასტურებს ხელმომწერი ამომრჩეველი, აგრეთვე სხვა პირის მიერ შესრულებული ხელმოწერა, თუ ეს წერილობით დაადასტურა თვით ამომრჩეველმა. ხელმოწერებთან დაკავშირებით ამომრჩეველთა საჩივარს საარჩევნო კომისია მიიღებს მხარდამჭერთა სიის წარდგენიდან არა უგვიანეს 30 დღისა.

3. მხარდამჭერთა სიების გაცნობის უფლება აქვთ მხოლოდ საარჩევნო კომისიის წევრებს, საჩივრის შეტანის შემთხვევაში კი – სასამართლო დაწესებულებებს. მხარდამჭერთა სიები ნადგურდება არჩევნებამდე 20 დღით ადრე.

მუხლი 23. პარტიული სიებისა და საარჩევნო ოლქებში წარდგენილ კანდიდატთა რეგისტრაცია

1. პარტიულ სიას რეგისტრაციაში ატარებს შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისია მისთვის პარტიული სიის წარდგენიდან არა უგვიანეს 3 დღისა.

2. საარჩევნო ოლქში წარდგენილ კანდიდატებს რეგისტრაციაში ატარებს შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისია: დამოუკიდებელ კანდიდატებს - მათი წარდგენიდან არა უადრეს მე-3 და არა უგვიანეს მე-8 დღისა, პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების მიერ დასახელებულ კანდიდატებს - მათი წარმოდგენიდან არა უგვიანეს მე-3 დღისა. კანდიდატთა რეგისტრაცია მთავრდება არჩევნებამდე არა უგვიანეს 30-ე დღისა.

3. კანდიდატთა რეგისტრაციის შემდეგ სამი დღის ვადაში შესაბამისი საარჩევნო კომისიები კანდიდატებს გადასცემენ კანდიდატის მოწმობებს.

4. პარტიული სიის რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღება, თუ არის შემდეგი საბუთები: პარტიის ან მისი რეგიონული ორგანოს ხელმძღვანელის (საარჩევნო ბლოკში შემავალ პარტიათა ან მათი რეგიონული ორგანოების ხელმძღვანელთა) მიერ ხელმოწერილი განცხადება, თითოეული კანდიდატის სააღრიცხვო ბარათი (ორ ცალად).

5. საარჩევნო ოლქში წარდგენილი კანდიდატის რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღება, თუ არის შემდეგი საბუთები: პარტიის ან მისი რეგიონული ორგანოს ხელმძღვანელის (საარჩევნო ბლოკში შემავალ პარტიათა ან მათი რეგიონული ორგანოების ხელმძღვანელთა) წარდგინება და სააღრიცხვო ბარათი, ხოლო დამოუკიდებელი კანდიდატისათვის კი - კანდიდატის სააღრიცხვო ბარათი, ამომრჩეველთა საინიციატივო ჯგუფის განცხადება, მხარდამჭერთა სია.

6. თუ წარდგენილი საბუთები არ აკმაყოფილებს ამ კანონის მოთხოვნებს, საარჩევნო კომისია პარტიულ სიას ან კანდიდატს რეგისტრაციაში არ გაატარებს.

7. დაუშვებელია ერთმა და იმავე პიროვნებამ კენჭი იყაროს სხვადასხვა პარტიული სიით ან შეტანილ იქნეს პარტიულ სიაში და იმავდროულად კენჭს იყრიდეს, როგორც დამოუკიდებელი კანდიდატი, ან კენჭს იყრიდეს ერთზე მეტ საარჩევნო ოლქში, გარდა ამ კანონით დადგენილი შემთხვევე-ბისა. ამ მოთხოვნათა დარღვევისას კანდიდატურას არჩევნებიდან მოხსნის შესაბამისი საოლქო ან ცენტრალური საარჩევნო კომისია. თუ ამის შემდეგ პარტიულ სიაში აღმოჩნდება ამ კანონის მე-20 მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული საკრებულოს წევრობის კანდიდატთა დადგენილ რაოდენობაზე ნაკლები, პარტიულ სიას არჩევნებიდან მოხსნის შესაბამისი საარჩევნო კომისია.

8. პარტიული სიებსა და მაჟორიტარ კანდიდატებს ეძლევათ ნომრები შესაბამის საარჩევნო კომისიაში მათი წარდგენის რიგის მიხედვით, რაც ქვეყნდება პრესაში რეგისტრაციის დამთავრებიდან 5 დღის ვადაში საარჩევნო ოლქების მიხედვით. ამავე ვადაში ქვეყნდება იმ პარტიათა და საარჩევნო ბლოკების სია, რომელთაც უარი ეთქვათ სიების რეგისტრაციაზე ან მაჟორიტარი კანდიდატის დასახელებაზე, აგრეთვე უარის თქმის მიზეზები.

9. რეგისტრაციაზე უარის თქმის ან რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმების შემთხვევაში პარტიებს, საარჩევნო ბლოკებს, აგრეთვე დამოუკი-დებელ კადიდატებს უფლება აქვთ 3 დღის ვადაში გაასაჩივრონ შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში, ხოლო ამ უკანასკნელისა - საქართველოს უზენაეს სასამართლოში. ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ და უზენაესმა სასამართლომ გადაწყვეტილება უნდა მიიღონ საჩივრის შეტანიდან 2 დღის ვადაში.

10. ცენტრალური საარჩევნო კომისია საკრებულოების არჩევნებში მონაწილეობის საარჩევნო რეგისტრაციას გაუუქმებს იმ პარტიას, საარჩევნო ბლოკს, რომლის პარტიული სია აღმოჩნდება არსებული მრავალმანდატიანი პროპორციული საარჩევნო ოლქების საერთო რაოდენობის ნახევარზე ნაკლებში.

მუხლი 24. კანდიდატად წარდგენის შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმება. კანდიდატის მიერ თავისი კანდიდატურის მოხსნა

1. პარტიას, საარჩევნო ბლოკს უფლება აქვთ კანდიდატის რეგისტრაციის შემდეგ არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს, კენჭისყრის წინა დღის 12 საათამდე, გააუქმონ თავიანთი გადაწყვეტილება კანდიდატის წარდგენის შესახებ. წარდგენილ კანდიდატურას არჩევნებიდან მოხსნის შესაბამისი საარჩევნო კომისია ამ კომისიაში პარტიის, საარჩევნო ბლოკის პასუხისმგებელი წარმომადგენლის (პარტიის, საარჩევნო ბლოკის ხელმძღვანელის) მიერ ხელმო-წერილი განცხადების საფუძველზე.

2. კანდიდატს კენჭისყრის წინა დღის 12 საათამდე შეუძლია მოხსნას თავისი კანდიდატურა, რისთვისაც სათანადო განცხადებით უნდა მიმართოს შესაბამის საარჩევნო კომისიას, რომელიც ამის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობებს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას.

3. ინფორმაციას კანდიდატად წარდგენის შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმების ან კანდიდატის მიერ თავისი კანდიდატურის მოხსნის შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისია აქვეყნებს შესაბამისი განცხადების მიღებიდან სამი დღის ვადაში, ხოლო თუ არჩევნებამდე სამ დღეზე ნაკლებია დარჩენილი - დაუყოვნებლივ. ყოველი საუბნო საარჩევნო კომისია ხმის მისაცემ კაბინაში აკრავს ინფორმაციას იმ კანდიდატის შესახებ, რომელიც შეყვანილია ბიულეტენში, მაგრამ არჩევნებში არ მონაწილეობს.

მუხლი 25. საარჩევნო ბიულეტენი

1. საკრებულოების არჩევნებისათვის მზადდება ორი სხვადასხვა სახის საარჩევნო ბიულეტენი.

2. პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნებისათვის განკუთვნილ საარჩევნო ბიულეტენში შეაქვთ პარტიის, საარჩევნო ბლოკის სახელწოდება (ბლოკის სახელწოდების შემდეგ მითითებული უნდა იყოს მასში გაერთიანებულ პარტიათა სახელწოდებები) იმ თანამიმდევრობით, რომელიც წილისყრით განსაზღვრა ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ.

3. მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნებისა-თვის განკუთვნილ საარჩევნო ბიულეტენში შეაქვთ შესაბამის' საკრებულოში ასარჩევად წარდგენილი ყველა კანდიდატის სახელი, მამის სახელი და გვარი იმ პარტიის, საარჩევნო ბლოკის სახელწოდების მითითებით, რომელმაც დაასახელა კანდიდატი. ამომრჩეველთა ჯგუფის მიერ დასახელებულ კანდიდატს მიეწერება - ''დამოუკიდებელი კანდიდატი". კანდიდატე-ბის თაობაზე

კანონი "ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების არჩევნების შესახებ"

მონაცემები საარ-ჩევნო ბიულეტენში შეიტანება შესაბამისი კანდიდატის საარჩევნო კომისიაში რეგის-ტრაციის თანამიმდევრობით.

4. შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისია უზრუნველყოფს საარჩევნო ბიულეტენების დამზადებას სახელმწიფო ენაზე.

5. საარჩევნო ბიულეტენები ზუსტ აღრიცხვას ექვემდებარება. შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისია უზრუნველყოფს საუბნო საარჩევნო კომისიისათვის ბიულეტენების გადაცემას. ყოველ საუბნო საარჩევნო კომისიას უნდა გადაეცეს შესაბამის უბანში ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობაზე 5 პროცენტით მეტი ბიულეტენი. ბიულეტენების მიღებას საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ან მისი მოადგილე და მდივანი ხელმოწერით ადასტურებენ.

თავი VII
საკრებულოების არჩევნებში მონაწილე პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და კანდიდატთა საქმიანობის გარანტიები

მუხლი 26. საკრებულოების არჩევნებში მონაწილე პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და კანდიდატთა საქმიანობის გარანტიები

საკრებულოების არჩევნებში მონაწილე პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და კანდიდატთა საქმიანობის გარანტიები განისაზღვრება "საქართველოს პარლამენ-ტის არჩევნების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად.

თავი VIII
კენჭისყრის წესი. ხელახალი ხმის მიცემა და საკრებულოში არჩეულ წევრთა რეგისტრაცია

მუხლი 27. კენჭისყრის წესი

საკრებულოების არჩევნებისას კენჭისყრის დრო და ადგილი, კენჭისყრის მოწყობა განისაზღვრება ამ კანონისა და "საქართვე-ლოს პარლამენტის არჩევნების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონით დადგენილი წესის შესაბამისად.

მუხლი 28. კენჭისყრის ჩატარება

1. საარჩევნო ბიულეტენს ამომრჩეველი ავსებს ფარული კენჭისყრის კაბინაში ან ოთახში. ბიულეტენის შევსებისას აკრძალულია ვინმეს დასწრება. ამომრჩე-ველს, რომელსაც არ შეუძლია დამოუკიდებ-ლად შეავსოს ბიულეტენი, უფლება აქვს კაბინაში ან ოთახში მიიწვიოს ნებისმიერი პირი საარჩევნო კომისიის წევრის, ნდობით აღჭურვილი პირის, კანდიდატის, პარტიის ან საარჩევნო ბლოკის წარმომადგენლის გარდა.

2. პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნებისა-თვის განკუთვნილ საარჩევნო ბიულეტენში, რომელშიც შეტანილია პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების სახელწოდებები, ამომრჩეველი შემოხაზავს მხოლოდ იმ პარტიის ან საარჩევნო ბლოკის პარტიული სიის რიგით ნომერს, რომელსაც აძლევს ხმას, დანარჩენებს კი გადახაზავს.

3. მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის საკრებულოების არჩევნებისათვის განკუთვნილ საარჩევნო ბიულეტენში, რომელშიც შეტანილია მონაცემები კანდიდატების თაობაზე, ამომრჩეველი შემოხაზავს არაუმეტეს იმდენი კანდიდატის რიგით ნომერს, რამდენი წევრიცაა ასარჩევი შესაბამის საარჩევნო ოლქში.

4. თუ ამომრჩეველს გაუფუჭდა საარჩევნო ბიულეტენი, მას შეუძლია დაუყოვნებლივ მიმართოს საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს ან მდივანს, ჩააბაროს გაფუჭებული ბიულეტენი და მიიღოს ახალი. გაფუჭებულ ბიულეტენს ამომრჩევლის თანდასწრებით ჩამოეჭრება კუთხე და ცალკე შეინახება.

5. შევსებულ ბიულეტენს ამომრჩეველი უშვებს საარჩევნო ყუთში.

6. კენჭისყრის შენობა იღება 7 საათზე და იკეტება 20 საათზე. ამ დროისათვის შენობაში მყოფ ამომრჩევლებს შეუძლიათ ხმის მიცემა.

მუხლი 29. ხმების დათვლა საარჩევნო უბანში

1. ხმის მიცემის დამთავრების შემდეგ საარჩევნო კომისია ითვლის და პაკეტად კრავს გამოუყენებელ საარჩევნო ბიულე-ტენებს. პაკეტს უნდა დაეწეროს საარჩევნო უბნის დასახელება და ნომერი, მიეთითოს გამოუყენებელი ბიულეტენების რაოდენობა. პაკეტზე ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდო-მარე. (მოადგილე) და მდივანი და სვამენ კომისიის ბეჭედს. ამავე წესით დაითვლება და პაკეტად შეიკვრება გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენებიც.

2. ამომრჩეველთა ძირითადი და დამატებითი სიების მიხედვით საუბნო საარჩევნო კომისია ადგენს საარჩევნო უბანში ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობას და არჩევნებში მონაწილეთა რაოდენობას.

3. საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე კომისიის წევრების თანდასწრებით ამოწმებს საარჩევნო ყუთზე ბეჭდის მთლიანობას, ხსნის მას და ამოწმებს საკონტროლო ფურცლის არსებობას. თუ ყუთში საკონტროლო ფურცელი არ აღმოჩნდა, ამის შესახებ ოქმს უნდა დაერთოს კომისიის ახსნა-განმარტება.

4. კომისია ცალ-ცალკე ითვლის ყუთში არსებულ სხვადასხვა სახის დადგენილი ნიმუშის ბიულეტენების რაოდენობას. ცალკე ითვლება დაუდგენელი ნიმუშის ბიულეტე-ნები. ბათილად ცნობილი და დაუდგენელი ნიმუშის სხვადასხვა სახის ბიულეტენები ცალ-ცალკე კონვერტებში იდება და იმდაგვარად იბეჭდება, რომ ბეჭდის დაუზიანებლად შეუძლებელი იყოს ბიულეტენების კონვერტიდან ამოღება ან მასში ჩადება. კონვერტებს უნდა დაეწეროს საარჩევნო უბნის დასახელება და ნომერი, მათში ჩადებული ბიულეტენების რაოდენობა და სახეობა.

5. პროპორციული სისტემით არჩევნებისას ბიულეტენი ნამდვილად იქნება ცნობილი, თუ ამომრჩეველმა ამ კანონით დადგენილი წესით შესაბამისად ერთ პარტიას, საარჩევნო ბლოკს მისცა ხმა. წინააღმდეგ შემთხვევაში ბიულეტენი ბათილად ჩაითვლება.

6. მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის საკრებულოს არჩევნებისას ბიულეტენი ბათილად იქნება ცნობილი, თუ ამომრჩეველმა ხმა მისცა იმაზე მეტ კანდიდატს, რამდენიცაა ასარჩევი შესაბამის საარჩევნო ოლქში.

7. საარჩევნო ბიულეტენი ბათილად იქნება ცნობლი, თუ შეუძლებელია დადგინდეს, რომელ პარტიულ სიას ან კანდიდატს (კანდიდატებს) მისცა ხმა ამომრჩეველმა.

8. თუ საარჩევნო ბიულეტენის ნამდვილობა საეჭვოა, საკითხს კენჭისყრით წყვეტს საუბნო საარჩევნო კომისია.

9. პროპორციული სისტემით არჩევნებისას კომისია ახარისხებს და ცალ-ცალკე ითვლის თითოეული სიისათვის მიცემული ხმების რაოდენობას. ამის შემდეგ ბიულეტენები კონვერტში ისევე უნდა ჩაიწყოს, როგორც ამ მუხლის მე-4 პუნქტშია მითითებული. ყოველ კონვერტს უნდა დაეწეროს საარჩევნო უბნის დასახელება და ნომერი, პარტიის ან საარჩევნო ბლოკის სიის სახელწოდება, ნომერი და ბიულეტე-ნების რაოდენობა.

10. მაჟორიტარული სისტემით არჩევნებისას. კომისია ახარისხებს და ცალ-ცალკე ითვლის ყოველი კანდიდატისათვის მიცემული ხმების რაოდენობას. ამის შემდეგ ბიულეტენები კონვერტში ისევე უნდა ჩაიწყოს, როგორც ამ მუხლის მე-4 პუნქტშია მითითებული. ყოველ კონვერტს უნდა დაეწეროს საარჩევნო უბნის დასახელება და ნომერი, მასში ჩადებული ბიულეტენების რაოდენობა.

11. საუბნო საარჩევნო კომისია თავის სხდომაზე განიხილავს ხმების დათვლის შედეგებს, ადგენს ოქმს, რომელშიც აღნიშნული უნდა იყოს მაჟორიტარული სისტემით არჩევნებში მონაწილე ყოველი კანდიდატის მიერ მიღებული ხმების რაოდენობა. რაიონის და იმ სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის ტერიტორიაზე, სადაც ამომრჩეველთა რაოდენობა 2000-ს აღემატება, შექმნილი საუბნო საარჩევნო კომისია ადგენს ერთ ოქმს, რომელშიც მითითებულია ყოველი პარტიის, საარჩევნო ბლოკის მიერ მიღებული ხმების რაოდენობა. ოქმში აგრეთვე მითითებული უნდა იყოს საარჩევნო უბანში ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობა, არჩევნებში მონაწილეთა რაოდენობა, ნამდვილად და ბათილად ცნობილ ბიულეტენთა რაოდენობა (ცალკე უნდა იყოს აღნიშნული დაუდგენელი ნიმუშის ბიულეტენთა რაოდენობა), არჩევნების შედეგად ყოველი სიის ან კანდიდატის მიერ მიღებული ხმათა რაოდენობა. ოქმის ცალთა რაოდენობა ოთხით უნდა აღემატებოდეს საარჩევნო ბიულეტენში შეტანილი შესაბამისად პარტიების, საარჩევნო ბლოკების, დამოუკიდებელი კანდიდატების რაოდენო-ბას. ოქმის ყოველ ცალს ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე, მისი მოადგილე, მდივანი და წევრები. ოქმს უნდა დაესვას კომისიის ბეჭედი.

12. ოქმის ორი ცალი და ყველა საარჩევნო ბიულეტენი დაუყოვნებლივ ეგზავნება შესაბამის საოლქო საარჩევნო კომისიას მის მიერ დადგენილი წესით. ოქმის ერთი ცალი ინახება საუბნო საარჩევნო კომისიაში, მეორე კი შესაბამისად უნდა ჩაბარდეთ კანდიდატის ნდობით აღჭურვილ პირს, პარტიებსა და საარჩევნო ბლოკებს. საარჩევნო კომისია ვალდებულია შედეგების შეჯამების შემდეგ ოქმის მონაცემები ხმების დათვლის შედეგების შესახებ დაუყოვნებ-ლივ გამოაკრას თვალსაჩინო ადგილას საყოველთაო გაცნობისათვის.

13. საარჩევნო უბანში ხმების დათვლისას სავალდებულოა ამ მუხლით დადგენილ მოქმედებათა თანამიმდევრობის დაცვა.

მუხლი 30. საარჩევნო კომისიის მიერ საარჩევნო ოლქში არჩევნების შედეგების დადგენა. რჩევნების შედეგების გამოქვეყ-ნება

1. პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნები მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქში ჩატარებულად ჩაითვლება, თუ არჩევნებში მონაწილეობდა ოლქში ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობის სულ ცოტა ერთი მესამედი.

2. პროპორციული სისტემით სიის მიერ მიღებული მანდატების რაოდენობის დასადგენად ამ სიის მიერ მიღებული ხმების რაოდენობა უნდა გამრავლდეს საარჩევნო ოლქში მანდატების რაოდენობაზე და გაიყოს პარტიების (საარჩევნო ბლოკების) მიერ მიღებულ ხმათა რაოდენობის ჯამზე. მიღებული რიცხვის მთელი ნაწილი წარმოადგენს სიის მიერ მიღებული მანდატების რაოდენობას. პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე იმ საკრებულოების არჩევნებში, სადაც ასარჩევია 21 წევრზე მეტი, მანდატები ნაწილდება მხოლოდ იმ სიებზე, რომლებმაც მიიღეს არჩევნებში მონაწილეთა ხმების არანაკლებ ხუთი პროცენტი.

3. თუ სიების მიერ მიღებული მანდატების რაოდენობათა ჯამი საარჩევნო ოლქში მანდატების საერთო რაოდენობაზე ნაკლები აღმოჩნდება, გაუნაწილებელი მანდატები მიეკუთვნება მხოლოდ იმ სიებს, რომლებმაც არჩევნებში მოიპოვეს ერთი მანდატი მაინც. ამ შემთხვევაში თითო მანდატი მიეკუთვნება იმ სიებს, რომლებმაც არჩევნებში ხმების მეტი რაოდენობა მიიღეს. თუ ორი ან მეტი სიის მიერ მიღებული ხმების რაოდენობა თანაბარი აღმოჩნდება, მანდატი მიეკუთვნება იმას, რომელმაც საკრებულოების არჩევნებში მონაწილეობის მისაღებად შესაბამის საარჩევნო კომისიაში უფრო ადრე გაიარა რეგისტრაცია.

4. პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოებში არჩეულად ჩაითვლებიან ის კანდიდატები, რომელთა რიგითი ნომრებიც სიაში ნაკლებია ან ტოლია ამ სიის მიერ მიღებული მანდატების რაოდენობისა.

5. მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნებში საოლქო საარჩევნო კომისია საუბნო საარჩევნო კომისიებისგან მიღებული ოქმების თანახმად მრავალმანდატიანი საარჩევნო ოლქის მიხედვით ადგენს გამოუყენებელი და გაფუჭებული ბიულეტე-ნების რაოდენობას, ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობას, არჩევნებში მონაწილეთა რაოდენობას, ნამდვილად და ბათილად ცნობილი და დაუდგენელი ნიმუშის ბიულეტენების რაოდენობას, კანდიდატთა-თვის მიცემული ხმების რაოდენობას, არჩევნების შედეგებს.

6. მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების მრავალმან-დატიან საარჩევნო ოლქში ამ კანონის მიხედვით, საკრებულოში ასარჩევ წევრთა რაოდენობის შესაბამისად, არჩეულად ჩაითვლებიან ის კანდიდატები, რომლებიც სხვებზე მეტ ხმას მიიღებენ. თუ არჩევნებში მონაწილე ორმა კანდიდატმა მოაგროვა ხმათა თანაბარი რაოდენობა, არჩეულად ჩაითვლება ის კანდიდატი, რომელიც უფრო ადრე იყო რეგისტრირებული საოლქო საარჩევნო კომისიაში.

7. საოლქო საარჩევნო კომისიას შეუძლია არჩევნები ბათილად ცნოს იმ საარჩევნო უბანში, სადაც უხეშად დაირღვა ეს კანონი. საჩივარი კანონის დარღვევის შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიას შეიძლება წარედგინოს არა უგვიანეს არჩევნების მომდევნო დღისა, ხოლო გადაწყვეტილება არჩევნების

კანონი "ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების არჩევნების შესახებ"

ბათილად ცნობის შესახებ კომისიამ უნდა მიიღოს ორი დღის ვადაში. იმ საჩივრების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებამდე, რომელთა საფუძველზედაც შესაძლოა არჩევნებს ბათილად ცნობა, დაუშვებელია საოლქო საარჩევნო კომისიაში სიების ან კანდიდატების მიერ მიღებული ხმების დათვლა.

8. საარჩევნო ოლქში არჩევნები ბათილად იქნება ცნობილი, თუ იმ საარჩევნო უბნებში, რომლებშიც არჩევნები ბათილად ჩაითვალა, ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობა საარჩევნო ოლქში ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობის 20%-ზე მეტია.

9. თუ არჩევნები საარჩევნო ოლქში ბათილად იქნა ცნობილი, შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისია ნიშნავს ხელახალ ხმის მიცემას, რომელიც საერთო არჩევნებიდან ორი კვირის ვადაში უნდა ჩატარდეს.

10. თუ ხელახალი ხმის მიცემისას არჩევნები საარჩევნო ოლქში ბათილად იქნა ცნობილი, შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისია ხელახალი ხმის მიცემის ჩატარებიდან ორი თვის ვადაში ატარებს ხელახალ არჩევნებს.

11. საოლქო საარჩევნო კომისია თავის სხდომაზე ამტკიცებს არჩევნების შედეგებს და ადგენს ოქმს.

12. ოქმის ცალთა რაოდენობა ოთხით უნდა აღემატებოდეს საარჩევნო ბიულეტენში შეტანილი პარტიების, საარჩევნო ბლოკების, დამოუკიდებელი კანდიდატების რაოდენო-ბას. ოქმის ყველა ცალს ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე, მისი მოადგილე, მდივანი და წევრები. ოქმს ესმება კომისიის ბეჭედი.

13. ოქმის პირველი ცალი არჩევნების დამთავრებიდან არა უგვიანეს მე-5 დღისა ეგზავნება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას მის მიერ დადგენილი წესით, მეორე ინახება შესაბამის საოლქო საარჩევნო კომისიაში, თითო ცალი კი გადაეცემათ საკრებულოს სამანდატო კომისიას და პარტიების, საარჩევნო ბლოკების, დამოუკიდებელი კანდიდატების ნდობით აღჭურვილ პირებს. საოლქო საარჩევნო კომისია ვალდებულია შედეგების შეჯამების შემდეგ ოქმი დაუყოვნებლივ გამოაკრას თვალსაჩინო ადგილას საყოველთაო გაცნობისათვის.

14. საოლქო საარჩევნო კომისიის ოქმში მითითებული უნდა იყოს:

ა) იმ საარჩევნო უბნების დასახელება და ნომრები, რომლებშიც არჩევნები ბათილად იქნა ცნობილი, აგრეთვე მათში ამომ-რჩეველთა რაოდენობა და არჩევნების ბათილად ცნობის მიზეზები;

ბ) საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობა, არჩევნებში მონაწილეთა რაოდენობა, ასარჩევ პირთა რაოდენობა, არჩეულ პირთა რაოდენობა და ანბანურად დალაგებული მათი სია.

15. შედეგების შეჯამებიდან ათი დღის ვადაში საოლქო საარჩევნო კომისია ადგილობრივ გაზეთებში და მასობრივი ინფორმაციის სხვა საშუალებებით აქვეყნებს ცნობას შესაბამის ტერიტორიაზე საკრებუ-ლოს არჩევნების შედეგების შესახებ. ცნობაში მითითებული უნდა იყოს აგრეთვე არჩეული საკრებულოს წევრების პარტი-ულობა, დაბადების წელი, პროფესია, ძირითადი საქმიანობა, სამუშაო ადგილი.

მუხლი 31. ხელახალი ხმის მიცემა

1. ხელახალი ხმის მიცემა საარჩევნო ოლქში ინიშნება საერთო არჩევნებიდან ორი კვირის თავზე, თუ ამ ოლქში არჩევნები ბათილად იქნა ცნობილი. ხელახალ ხმის მიცემაში მონაწილეობის უფლება აქვთ ამ ოლქში არჩევნებში მონაწილე ყველა პარტიას, საარჩევნო ბლოკსა და დამოუკიდებელ კანდიდატს.

2. ხელახალი ხმის მიცემისას არჩევნები ჩატარებულად ჩაითვლება მიუხედავად მასში მონაწილე ამომრჩეველთა რაოდენობისა.

3. ხელახალი ხმის მიცემისას კენჭისყრა, ხმების დათვლა და არჩევნების შედეგების დადგენა ხდება ამ კანონით განსაზღვრული წესის შესაბამისად. სათანადო ოქმი ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას უნდა ჩაბარდეს ხუთი დღის ვადაში, ხოლო არჩევნების შედეგები უნდა გამოქვეყნდეს ერთი კვირის ვადაში.

მუხლი 32. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ არჩევნების შედეგების შეჯამება

1. ცენტრალური საარჩევნო კომისია საარჩევნო კომისიებისაგან მიღებული ოქმების საფუძველზე, საკრებულოების არჩევნების ჩატარებიდან 20 დღის ვადაში, თავის სხდომებზე აჯამებს პროპორციული სისტემით ასარჩევი საკრებულოების არჩევნების შედეგებს და შეაქვს ოქმში.

2. ოქმის პირველი ცალი ინახება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში, მეორე კი გადაეცემა საქართველოს პარლამენტს.

3. ოქმში მითითებული უნდა იყოს იმ საარჩევნო ოლქებისა და უბნების დასახელება და ნომრები, რომლებშიც არჩევნები ბათილად იქნა ცნობილი და ამომრჩეველთა რაოდენობა მათში, არჩევნების ბათილად ცნობის მიზეზები, აგრეთვე ყოველ შესაბამის საკრებულოს დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე ამომრჩე-ველთა საერთო რაოდენობა, არჩევნებში მონაწილეთა რაოდენობა, საკრებულოს არჩეულ წევრთა რაოდენობა და ანბანურად დალაგებული მათი სია.

4. პროპორციული სისტემით ასარჩევი საკრებულოების არჩევნების შედეგების შეჯამებიდან 5 დღის ვადაში ცენტრალური საარჩევნო კომისია ცენტრალურ გაზეთებში, ტელევიზიითა და რადიოთი აქვეყნებს ცნობას არჩევნების შედეგების შესახებ.

მუხლი 33. საკრებულოში არჩეულ წევრთა რეგისტრაცია

არჩევნების შედეგების შეჯამებიდან 5 დღის ვადაში შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისია რეგისტრაციაში ატარებს სოფლის, თემის, დაბის, ქალაქის, რაიონის საკრებულოებში არჩეულ წევრებს და აძლევს მათ საკრებულოს წევრად არჩევის მოწმობებს.

მუხლი 34. საკრებულოს გამოკლებული წევრის შენაცვლება

თუ საკრებულოს წევრს ვადამდე შეუწყდება საკრებულოს წევრის უფლებამოსილება, მის ადგილს შესაბამის საკრებულოში ორი კვირის ვადაში დაიკავებს იმავე სიაში რიგით მიმდევნო კანდიდატი (პროპორციული სისტემით არჩეუ: საკრებულოებისათვის) ან საკრებულოს წევრად აურჩეველ კანდიდატებს შორის საუკეთესო შედეგების მქონე კანდიდატი (მაჟორიტარული სისტემით არჩეული საკრებულოსათვის), თუ იგი შეტყობინებიდან 10 დღის განმავლობაში თანხმობას განაცხადებს საკრებულოს წევრობაზე. წინააღმდეგ შემთხვევაში ეს კანდიდატი სიიდან ამოიღება და ვაკანტურ ადგილს დაიკავებს მისი მომდევნო კანდიდატი. თუ წარდგენილ სიაში კანდიდატი აღარ არის, მანდატი უქმდება.

თავი IX
პასუხისმგებლობა ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების საკრებულოების არჩევნების შესახებ კანონის დარღვევისათვის

მუხლი 35. პასუხისმგებლობა ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების არჩევნების შესახებ კანონის დარღვევისათვის

1. პირებს, რომლებიც ძალადობით, მოტყუებით, მუქარით, მოსყიდვით ან სხვა გზით ხელს უშლიან საქართველოს მოქალაქეს თავისუფლად განახორციელოს თავისი კონსტიტუციური უფლებამოსილება – აირჩიოს და იყოს არჩეული წარმომადგენლობით ორგანოებში, ეწეოდეს წინასაარჩევნო აგიტაციას, ერევიან საარჩევნო კომისიების საქმიანობაში და ხელს უშლიან საარჩევნო უბნებში ხმის მიცემას, კანდიდატის რეგისტრაციასთან, ხმების დათვლასა და არჩევნების შედეგების დადგენასთან დაკავშირებული მოვალე-ობების შესრულებას, აქვეყნებენ ან სხვა საშუალებებით ავრცელებენ კანდიდატის პატივისა და ღირსების შემლახავ ცნობებს ან აგიტაციას ეწევიან არჩევნების დღეს, აგრეთვე საარჩევნო კომისიის წევრებს, სახელმწიფო ორგანოებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების თანამდებობის პირებს, რომლებმაც გააყალბეს საარჩევნო დოკუმენტები, განზრახ არასწორად დათვალეს ხმები, დაარღვიეს კენჭისყრის საიდუმლოება, საარჩევნო კომისიებს არ წარუდგინეს საჭირო მასალები ან არ შეასრულეს მათი გადაწყვეტილებები, ეკისრებათ პასუხისმგებლობა კანონმდებ-ლობით დადგენილი წესით.

2. იმ პარტიებს, საარჩევნო ბლოკებსა და კანდიდატებს, რომლებიც დაუშვებენ ამ კანონით დადგენილი საარჩევნო ფონდის ზღვრული ოდენობის გადამეტებას, ან კანონით დადგენილ ვადაში არ წარადგენენ არჩევნებისათვის გამოყენებული სახსრების ანგარიშს, ან არამართლზომიერად გამოიყენებენ სახსრებს, ჩამოერთმევათ ადგილობრივ წარმომადგენლობით ორგანოებში - საკრებულოებში მათ მიერ მოპოვებული მანდატები და გამოკლებული წევრების ნაცვლად არჩევნებში მონაწი-ლეობის უფლება, აგრეთვე ეკრძალებათ საკრებულოების მომდევნო ორი მოწვევის განმავლობაში ადგილობრივი წარმო-მადგენლობითი ორგანოების - საკრე-ბულოების არჩევნებში მონაწილეობა. ასეთი დარღვევების საქმეს განიხილავს ის სასამართლო, რომლის იურისდიქციას დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზედაც მოხდა კანონის დარღვევა. სასამართლოს გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს უზენაეს სასამართლოში, რომლის გადაწყვეტილებაც საბოლოოა და გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.

თავი X
გარდამავალი დებულებანი

მუხლი 36. ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების პირველი არჩევნების ჩატარება და მასში მონაწილეობა

1. ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების პირველი არჩევნები არ ტარდება აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკისა და ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის იმ ტერიტორიებზე, რომლებზედაც არ ვრცელდება საქართველოს უმაღლეს სახელმწიფო ორგანოთა იურისდიქცია.

2. ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების პირველი არჩევნებში არ მონაწილეობენ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკიდან და ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქიდან იძულებით გადაადგილებული - დევნილი ამომრჩევლები.

მუხლი 37. ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების პირველ არჩევნებში ბიულეტენების დამზადების წესი

ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების პირველ არჩევნებში შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისია უზრუნველყოფს საარჩევნო ბიულეტენების დამზადებას სახელმწიფო ენაზე, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში, აგრეთვე საარჩევნო ოლქის მოსახლეობი უმრავლესობისათვის გასაგებ სხვა ენაზეც.

მუხლი 38. მმართველობის ადგილობრივი ორგანოების მონაწილეობა საკრებულოების არჩევნების მომზადებაში

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ფორმირებამდე ამ კანონით მათზე დაკისრებ; უფლებამოსილებებს ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების - საკრებულოების პირველი არჩევნების მომზადებისათვის ასრულებენ 'საბიუჯეტო სისტემისა და საბიუჯეტო უფლებამოსილებათა შესახებ" საქართვე-ლოს კანონის თაობაზე" საქართველოს პარლამენტის 1996 წლის 29 მაისის დადგენილების მე-5 პუნქტით განსაზღვრული ორგანოები.

მუხლი 39. ამომრჩეველთა რაოდენობის დადგენის, რეგისტრაციისა და სიების შედგენის წესი ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების პირველ არჩევნებში

ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების – საკრებულოების პირველ არჩევნებში ამ კანონით განსაზღვრული ამომრჩეველთა რაოდენობის დადგენის, რეგისტრაციისა და სიების შედგენის წესს განსაზღვრავს საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია არჩევნებამდე არა უგვიანეს სამი თვისა.

თავი XI
დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 40. კანონის ძალადაკარგულად ცნობა და ამოქმედება

1. ძალადაკარგულად ჩაითვალოს საქართველოს რესპუბლიკის კანონი "საქართვე-ლოს რესპუბლიკის ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების - საკრებულოთა არჩევნების შესახებ" (საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს უწყებები, 1991 წ., №1, მუხ.16).

2. ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

საქართველოს პრეზიდენტი
ედუარდ შევარდნაძე.

თბილისი, 1998 წლის 25 ივნისი.

საქართველოს პარლამენტის გამოკლებული წევრის ნაცვლად №15 ლაგოდეხის საარჩევნო ოლქში 1998 წლის 7 ივნისს ჩატარებული არჩევნების მონიტორინგის ანგარიში

სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოებამ ჩაატარა 1998 წლის 7 ივნისს № 15 ლაგოდეხის საარჩევნო ოლქში საქართველოს პარლამენტის გამოკლებული წევრის ნაცვლად ახალი წევრის არჩევნების მონიტორინგი. ჩვენი საზოგადოების 1998 წლის 9 და 24 ივნისის პრეს-რელიზებში მოკლედ უკვე იყო გადმოცემული როგორც 7 ივნისის არჩევნების, ისე 21 ივნისს № 17 და № 18 საარჩევნო უბნებში ჩატარებული ხელახალი ხმის მიცემის მონიტორინგის შედეგები. წინამდებარე ანგარიში არის მონიტორინგის შედეგების ამსახველი საბოლოო დოკუმენტი. მასში გამოყენებულია როგორც ჩვენი დამკვირვებლების მიერ მოწოდებული მასალები, ისე მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში გამოქვეყნებული ინფორმაცია.

დასაწყისშივე აღვნიშნავთ, რომ გარდა სადამკვირვებლო საქმიანობისა, წინასაარჩევნო პერიოდში "სამართლიანი არჩევნები" ცდილობდა ინფორმაციის ნაკლებობის პირობებში დახმარებოდა ამომრჩევლებს მეტი ინფორმაცია მიეღოთ როგორც არჩევნებში მონაწილე კანდიდატებისა და მათი პროგრამების, ისე ხმის მიცემის პროცედურისა და ამომრჩევლის უფლებების შესახებ. ამ მიზნით, საზოგადოებამ 22 მაისს ლაგოდეხში მოაწყო პარლამენტის წევრობის კანდიდატთა საჯარო დებატები, რომელზეც მოიწვია ყველა კანდიდატი და გაავრცელა ამომრჩევლის სამახსოვროები.

"სამართლიანი არჩევნების" უპარტიო დამკვირვებლები მონიტორინგს ახორციელებდნენ როგორც წინასაარჩევნო პერიოდში, ისე ხმის მიცემის დღეს № 15 ლაგოდეხის საარჩევნო ოლქის 24-ვე უბანზე. მონიტორინგის მიზანი იყო დავკვირვებოდით არჩევნების პროცესში ჩართული ყველა სუბიექტის: საარჩევნო კომისიების, ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების, პარლამენტის წევრობის კანდიდატების, აგრეთვე, მათი ნდობით აღჭურვილი პირებისა თუ მხარდამჭერი პოლიტიკური პარტიების, სხვადასხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და ცხადია, რიგით ამომრჩეველთა მოქმედებას არჩევნების პროცესში.

მიმდინარე და მომავალი ორი წელიწადი საქართველოსთვის სამი დიდი არჩევნების წლებია. წელს შემოდგომაზე გველოდება საკრებულოების არჩევნები, გაისად პარლამენტისა, ხოლო შემდეგ კი პრეზიდენტის არჩევნები. ამდენად, ლაგოდეხის არჩევნებს უნდა გამოევლინა ამომრჩეველთა სადღეისო განწყობა და პრიორიტეტები. ეს გარემოება თავისთავად აძლიერებდა ინტერესს ამ არჩევნებისადმი.

"სამართლიანი არჩევნებისთვის", როგორც არჩევნების მეთვალყურე არაპარტიული ორგნიზაციისთვის, ლაგოდეხის არჩევნებს პასუხი უნდა გაეცა სულ მცირე რამდენიმე კითხვაზე: რამდენად არიან მზად საარჩევნო კომისიები იმოქმედონ კომპეტენტურად და კანონის შესაბამისად? შეძლეს თუ არა ხელისუფლების ორგანოებმა და თანამდებობის პირებმა, პოლიტიკურმა პარტიებმა და ელექტორატის მნიშვნელოვანმა ნაწილმა თუნდაც ნაწილობრივ დაეძლიათ სამართლებრივი ნიჰილიზმი, რომელიც ახასიათებდა 1995 წლის არჩევნებს? ხდება თუ არა არჩევნები საქართველოში საზოგადოებრივი კონსენსუსის მთავარი მექანიზმი?

სამწუხაროდ, მონიტორინგის შედეგები ყველა ამ კითხვაზე უარყოფით პასუხს გვაძლევს.

მართალია წინასაარჩევნო პერიოდში "სამართლიან არჩევნებს" არ დაუფიქსირებია კანონის ისეთი უხეში დარღვევები, რომლებიც არჩევნების საბოლოო შედეგებზე იმოქმედებდა, მაგრამ დაირღვა საოლქო და საუბნო კომისიებში წევრთა დანიშვნის საპროცედურო წესები, რამაც ხელი შეუწყო დაძაბულობისა და ურთიერთუნდობლობის ატმოსფეროს შექმნას. მიგვაჩნია, რომ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ სპეციალურად შექმნილ კომისიას ამგვარი დარღვევები უფრო პრინციპულად რომ შეეფასებინა, ეს სტიმულს მისცემდა არჩევნების მთელი შემდგომი პროცესის კანონიერ კალაპოტში წარმართვას.

მთელი რიგი საარჩევნო უბნებისა მოუმზადებელი შეხვდა ხმის მიცემის დღეს. ბევრგან არ იყო გამოკრული ამომრჩეველთა და არჩევნებში მონაწილე კანდიდატთა სიები, ბიულეტენის შევსების წესები. იგრძნობოდა ფარული ხმის მიცემის კაბინების ნაკლებობა, რაც ქმნიდა რიგებსა და არეულობას.

ამომრჩევლისადმი უპატივცემულობას ადასტურებს ისიც, რომ კაბალისა და განჯალა-უზუნთალას უბნების ამომრჩევლები, რომელთა უმრავლესობამ ქართულად წერა-კითხვა არ იცის, არ უზრუნველყვეს მათთვის გასაგებ ენაზე დაბეჭდილი ბიულეტენებით. ცხადია, უნდა მივაღწიოთ, რომ ყველა ჩვენმა არაქართველმა მოქალაქემ იცოდეს სახელმწიფო ენა, მაგრამ რადგან ამას, ჩვენდა სამწუხაროდ, ჯერ ვერ ვახერხებთ, იმაზე მაინც უნდა ვიზრუნოთ, რომ ისინი არსებითად ჩავაბათ სახელმწიფოებრივ ცხოვრებაში. წინააღმდეგ შემთხვევაში მოქალაქეთა ეს მნიშვნელოვანი ნაწილი კვლავ დიდხანს იქნება მანიპულირების ობიექტი. ლაგოდეხის არჩევნებმა ეს კიდევ ერთხელ დაადასტურა.

ჯერ კიდევ საქართველოს პარლამენტისა და პრეზიდენტის 1995 წლის არჩევნების მონიტორინგმა გვიჩვენა, რომ საარჩევნო, განსაკუთრებით საუბნო კომისიების თავმჯდომარეები და წევრები ხშირად ვერ ერკვევიან საარჩევნო კანონმდებლობაში, არ იციან თავისი უფლება-მოვალეობანი. ხშირად მოქმედებენ კანონსაწინააღმდეგო მითითებებით და ადვილად განიცდიან გავლენიანი პირების ზემოქმედებას. ამაში ლაგოდეხის არჩევნებმა კიდევ ერთხელ დაგვარწმუნა.

უკანონოდ მიგვაჩნია ცენტრალური საარჩევნო კომისიის იურიდიული განყოფილების მითითება საუბნო საარჩევნო კომისიებისადმი, რომლის მიხედვითაც პირადობის დამადასტურებელი საბუთის არმქონე ამომრჩეველს შეუძლია ხმის მიცემა, თუკი ორი საბუთიანი ამომრჩეველი დაადასტურებს მის პიროვნებას. გვწამს, რომ ეს მითითება ამომრჩევლისთვის თავისი სამოქალაქო უფლების გამოყენების გაადვილების სურვილით არის ნაკარნახევი. მეორე მხრივ, ასეთი "საბუთის" იურიდიულ არასრულფასოვნებაში ცსკ ადვილად დარწმუნდება, თუკი დაინტერესდება - შემოუშვებს კი მსგავსი "პირადობის დამადასტურებელი საბუთით" მისივე შენობის შესასვლელში მდგარი დაცვა რომელიმე მოქალაქეს? ცხადია არა. ამით იმის თქმა კი არ გვინდა, რომ მოგვწონს ცსკ-ში დაწესებული მკაცრი სასაშვო სისტემა, არამედ ხაზს ვუსვამთ საარჩევნო კანონის მოთხოვნისადმი ნიჰილისტურ დამოკიდებულებას, თუნდაც იგი კეთილშობილური მოტივებით იყოს ნაკარნახევი. მთავარი ისაა, რომ ამ მითითებამ ნოყიერი ნიადაგი შეუქმნა არაკეთილსინდისიერ ამომრჩეველთა მიერ სხვის მაგივრად ხმის მიცემასა და კენჭისყრაში რამდენჯერმე მონაწილეობას. მიგვაჩნია, რომ ეს მითითება უნდა გაუქმდეს.

განსაკუთრებულ აღნიშვნას მოითხოვს ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების წარმომადგენელთა ჩარევა საარჩევნო კომისიების საქმიანობაში. ამას დაემატა კანდიდატთა ნდობით აღჭურვილი პირებისა და მრავალრიცხოვანი პარტიული დამკვირვებლების აქტიური ჩარევაც. თუ გავითვალისწინებთ, რომ ასეთ მეთვალყურეთა როლში ხშირად პარლამენტის წევრები, ხელისუფლების თანამდებობის პირები და პარტიული ლიდერები გვევლინებოდნენ, ადვილი წარმოსადგენი გახდება კომისიებზე ზეგავლენის მასშტაბები. ამ მხრივ აშკარად გამოირჩეოდნენ საქართველოს მოქალაქეთა კავშირისა და სოციალისტური პარტიის მხარდამჭერები. ზოგჯერ საქმე იქამდეც კი მიდიოდა, რომ გადაწყვეტილებებს კანდიდატთა ნდობით აღჭურვილი პირები და პარტიული მეთვალყურეები იღებდნენ.

მასობრივი ხასიათი მიიღო სერიოზულმა დარღვევებმა № 17 და № 18 საარჩევნო უბნებზე. ამ უკანასკნელზე ბიულეტენების გატაცების მცდელობაც კი მოხდა, თუმცა ამ დროისათვის შედეგები უკვე შეჯამებული იყო. ამდენად, ჩვენთვის გასაგებია გადაწყვეტილება ამ უბნებზე ხმის მიცემის შედეგების ბათილად ცნობის შესახებ.

№ 17 და № 18 უბნებზე ხელახალი ხმის მიცემის დღისთვის აღნიშნულმა პარტიებმა სხვადასხვა არასამთავრობო ორგანიზაციების სახელს ამოფარებული პარტიული დამკვირვებლების ხარჯზე კიდევ უფრო გააძლიერეს თავისი "პარტიულ მეთვალყურეთა დესანტები". პოლიტიკურ პარტიებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს შორის ამ გარიგების შედეგად მეტოქე პარტიების ინტერესების სადარაჯოზე ფხიზლად დადგნენ პატიმართა, მედიკოსთა, ახალგაზრდა შემოქმედთა, მშვიდობის, ეკონომიკური პროგრესისა თუ სამოქალაქო კულტურის მხარდამჭერი არასამთავრობო ორგანიზაციების "წარმომადგენლები".

სამწუხაროდ, ბიულეტენების გატაცების მცდელობასთან ერთად საარჩევნო აჟიოტაჟს არ დაკლებია არც გინება და ქუჩის ჯგუფური ჩხუბები, რომელშიც აქტიურ მონაწილეობას იღებდნენ პარლამენტის წევრები, მოქალაქეთა კავშირისა და სოციალისტური პარტიის თბილისელი და ადგილობრივი აქტივისტები. ლაგოდეხელი ელექტორატი თვალნათლივ დარწმუნდა, რომ ხელისუფლებისთვის ბრძოლაში ჩვენში არ არსებობს აკრძალული მეთოდები. სამწუხაროდ, ჯერ არავის არაფრისთვის არ უგია პასუხი.

ჩვენს ხელთ არსებული მონაცემებით № 17 საარჩევნო უბანში 21 ივნისს ხელახალი ხმის მიცემისას განმეორდა თითქმის ყველა ის სერიოზული დარღვევა, რაც მოხდა 7 ივნისს. ამდენად გაუგებარი რჩება, რა მოსაზრებებით იხელმძღვანელა საოლქო საარჩევნო კომისიამ (და მასთან ერთად ცსკ-მ), როდესაც ბათილად მიიჩნია ამ უბანზე 7 ივნისის ხმის მიცემის შედეგები, ხოლო 21 ივნისის ხელახალი ხმის მიცემის შედეგები ძალაში დატოვა.

ყოველივე ზემოაღნიშნული საფუძველს გვაძლევს დავასკვნათ, რომ № 15 ლაგოდეხის საარჩევნო ოლქში ხმის მიცემის პროცედურა ჩატარდა საარჩევნო კანონის უხეში დარღვევებით, რომლებიც განაპირობა ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უკანონო მითითებამ, რიგი საუბნო საარჩევნო კომისიების არაკომპეტენტურობამ და უსუსურობამ, ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოებისა და პარტიული მეთვალყურეების უხეშმა ჩარევამ საარჩევნო კომისიების საქმიანობაში და ამომრჩეველთა ნაწილის დაბალმა სამართლებრივმა და სამოქალაქო კულტურამ. ასეთი არჩევნები ვერ პასუხობს სამართლიანი არჩევნების საყოველთაოდ აღიარებულ კრიტერიუმებს.

საერთაშორისო საზოგადოება "სამართლიანი არჩევნების" დამკვირვებელთა ინფორმაცია

1998 წლის აპრილის თვეში № 15 ლაგოდეხის საოლქო საარჩევნო კომისიამ საქართველოს პარლამენტის შესახებ კანონის მე-16 მუხლის შესაბამისად, რაიონში არჩევნების ჩასატარებლად შექმნა საუბნო საარჩევნო კომისიები, სულ შეიქმნა 24 ასეთი უბანი. საოლქო საარჩევნო კომისიის ეს გადაწყვეტილება გამოქვეყნდა 1998 წლის 22 მაისს ლაგოდეხის ახალგაზრდობის გაზეთ "ლაგოდეხში" (№ 3). საოლქო კომისიამ რეგისტრაციაში გაატარა პოლიტიკური პარტიებიდან და საინიციატივო ჯგუფებიდან წარდგენილი ყველა (9) კანდიდატი:

1. ბარბაქაძე ლევან - წარდგენილია საინიციატივო ჯგუფის მიერ;
2. სირაძე ზაურ - წარდგენილია ლეიბორისტული პარტიის მიერ;
3. წერეთელი ირაკლი - წარდგენილია საინიციატივო ჯგუფის მიერ;
4. ხიდეშელი გიორგი -წარდგენილია ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მიერ
5. კაპანაძე დავით - წარდგენილია საქართველოს მოქალაქეთა კავშირის მიერ;
6. ბაქრაძე ვალერიან - წარდგენილია საქართველოს სოციალისტური პარტიის მიერ;
7. ვენჯელაშვილი გივი - წარდგენილია მერაბ კოსტავას საზოგადოების მიერ;
8. დათუაშვილი ივანე - წარდგენილია საინიციატივო ჯგუფის მიერ;
9. მესხიშვილი აკაკი - წარდგენილია სახალხო პარტიის მიერ

არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 8 კანდიდატმა, ედპ-ს წარმომადგენელმა გიორგი ხიდეშელმა შემდგომ მოხსნა თავისი კანდიდატურა.

ამომრჩეველთა სიები არჩევნებამდე 10 დღით ადრე გამოკრული იყო ძირითადად ყველა საარჩევნო უბანში. მათი შედგენისას მნიშვნელოვან დარღვევებს ჰქონდა ადგილი. როგორც ეს არჩევნების დღეს აღმოჩნდა, მრავალი მოქალაქე არ იქნა შეტანილი ამომრჩეველთა სიაში. არჩევნების დღეს ასეთი ამომრჩევლების რიცხვი საკმაოდ დიდი აღმოჩნდა, რამაც შეაფერხა კომისიის მუშაობა. გამომდინარე აქედან, არჩევნებამდე ყველა ამომრჩეველმა ვერ მიიღო ამომრჩევლის ბარათი.

წინასაარჩევნო კამპანია დაძაბულად

(გაგრძელება 17–ე გვერდზე)

საქართველოს პარლამენტის გამოკლებული წევრის ნაცვლად №15 ლაგოდეხის საარჩევნო ოლქში 1998 წლის 7 ივნისს ჩატარებული არჩევნების მონიტორინგის

ანგარიში

მიმდინარეობდა და მან თავის აპოგეას შაბათს, 20 ივნისს, ხელახალი ხმის მიცემის წინადღეს მიაღწია. მოქალაქეთა კავშირისა და სოციალისტური პარტიის წარმომადგენლებმა ამ დღეს ერთმანეთს ფიზიკური შეურაცხყოფაც კი მიაყენეს.

გამოკვეთილ წინასაარჩევნო კამპანიას ძირითადად ორი პარტიის, საქართველოს მოქალაქეთა კავშირისა და სოციალისტური პარტიის წარმომადგენლები აწარმოებდნენ. სწორედ ისინი იყვნენ, უმეტესწილად, ადგილობრივი და დედაქალაქის პრესის ყურადღების ცენტრში. 1998 წლის 22 მაისის ლაგოდეხის რაიონის ახალგაზრდობის გაზეთ "ლაგოდეხის" მე-3 ნომერში გამოქვეყნდა არჩევნებში მონაწილე პარლამენტის წევრობის ყველა კანდიდატის ბიოგრაფია და ივანე დათუაშვილის, ვალერიან ბაქრაძის, დავით კაპანაძის და ზაურ სირაძის წინასაარჩევნო პროგრამები. ლაგოდეხის ახალგაზრდობის გაზეთი "ლაგოდეხი" საქართველოს მოქალაქეთა კავშირიდან წამოყენებულ კანდიდატს უჭერდა მხარს. (იხ. გაზეთი ლაგოდეხი №4). თავის მხრივ, სოციალისტური პარტიის წინასაარჩევნო აგიტაცია წარმოებდა სოცილისტური პარტიის გაზეთში "საქართველო დღეს" (იხ. გაზეთი "საქართველო დღეს" №7 , №9 სპეციალური გამოშვება). მოქალაქეთა კავშირის კანდიდატის წინასაარჩევნო პროგრამა და საიგიტაციო მასალა გამოქვეყნდა, აგრეთვე, გაზეთ "თაობის" სპეციალურ გამოშვებაში. საინციატივო ჯგუფის მიერ წამოყენებულმა პარლამენტის წევრობის კანდიდატმა ლევან ბარბაქაძემ და ლეიბორისტული პარტიის კანდიდატმა ზაურ სირაძემ თავიანთი პროგრამები საიგიტაციო ფურცლების სახით წარმოადგინეს. როგორც ჩანს, პარლამენტის წევრობის ყველა კანდიდატს არ ჰქონდა წინასაარჩევნო აგიტაციისათვის მასმედიის გამოყენების თანაბარი პირობები, თუმცა ამომრჩევლებთან შეხვედრების მოწყობაში დაბრკოლება არცერთ მათგანს არ ჰქონია.

ლაგოდეხის არჩევნებს აშუქებდა დედაქალაქის პრესაც. პრესაში სუსტად აისახა წინასაარჩევნო პერიოდის მსვლელობა. მაისის თვეში პრესაში (ძირითადად "ახალ თაობაში" და "ალიაში"), ამ საკითხებთან დაკავშირებით, სულ რამდენიმე სტატია გამოქვეყნდა, რომელთა უმეტესობა ამა თუ იმ პარტიის ლიდერის პოზიციას გადმოსცემდა მომავალ არჩევნებთან დაკავშირებით.

გაზეთ "ახალ თაობაში"(იხ. 6 მაისის "ახალი თაობა") გამოქვეყნდა სტატია სათაურით "საარჩევნო ყუთთან ეუბნაც რომ დადგეს, ჩემი კანდიდატი მაინც გავა". სტატიაში გადმოცემულია ვახტანგ რჩეულიშვილის და იური ჩიხრაძის დამოკიდებულება სათლელ საარჩევნო კომისიის მიერ საარჩევნო კანონის დარღვევებისადმი. კერძოდ, საუბნო კომისიაში წევრთა დანიშვნის კანონით დადგენილი პროცედურის უგულებელყოფის ფაქტებზე.

პუბლიკაციების რაოდენობა გაიზარდა არჩევნების ჩატარების შემდეგ. 8, 9, 10, 22, 23 ივნისის "ახალი თაობის", "ალიას", "რეზონანსის", "საქართველოს გაზეთის," "ახალი შეიდი დღის" ფურცლებზე არჩევნებთან დაკავშირებით მრავალი მასალა გამოქვეყნდა. ჟურნალისტური გამოძიება ან მონიტორინგი წინასაარჩევნო და არჩევნების დღის მომხდარ დარღვევებთან დაკავშირებით, პრესას არ ჩატარებია. პრესამ თავი შეიკავა არჩევნების შედეგების შეფასებისაგანაც. თითქმის ყველა პუბლიკაციაში ჟურნალისტები ხაზს უსვამდნენ მხოლოდ იმას, რომ ლაგოდეხში გამართული არჩევნები "დიდი არჩევნების პატარა მაგალითია". გაზეთი "ახალი თაობა", "ალია", "ახალი შეიდი დღე" საკუთარ ფურცლებს უთმობდა სოციალისტური პარტიისა და საქართველოს მოქალაქეთა კავშირის ლიდერებს ან ცდილობდა ორივე მხარის პოზიციის წარმოჩენას, რომლის არსი ერთმანეთის დადანაშაულებაში და ბრალდებათა წაყენებაში მდგომარეობდა. წერილების უმეტესობა სკანდალებისა და პიკანტური ისტორიების გადმოცემაზე იყო ორიენტირებული.

პრესის მეშვეობით პოლიტიკური ძალები (საქართველოს მოქალაქეთა კავშირი და სოციალისტური პარტია) ცდილობდნენ გაებათილებინათ ერთმანეთის არგუმენტები და ახალი სამხილი გამოენახათ. პრესა პოლიტიკური რუპორის როლში გამოდიოდა და ნაკლებ ყურადღებას უთმობდა არჩევნებთან დაკავშირებით საკუთარი პოზიციის დაფიქსირებას. სამართლიანად აღნიშნავდა გაზეთი "რეზონანსი" 10 ივნისის ნომერში, რომ პოლიტიკური ძალების მიერ "ურთიერთბრალდებებში კანონის უპატივცემულობა იკითხებოდა". საქართველოს მოქალაქეთა კავშირი და სოციალისტური პარტიის წარმომადგენლები "ჯენტლმენურად" თანხმდებოდნენ, თუ რამდენი დამკვირვებელი ჰყოლოდათ საარჩევნო უბანზე, ხოლო აბგარ "შეთანხმებას" პრესა უკომენტაროდ აქვეყნებდა (იხ. "ახალი თაობა", 22 ივნისი, №169).

უდაოა, რომ არჩევნების დემოკრატიულად ჩატარებისათვის მასმედიის მონაწილეობას არჩევნების პროცესში დიდი მნიშვნელობა აქვს. მასმედია ლაგოდეხში გამართულ არჩევნებში ძირითადად პოსტ-ფაქტუმ აშუქებდა მოვლენებს. არადა, სასურველი იქნებოდა პრესას თვითონაც ჩაეტარებინა მონიტორინგი არჩევნებზე და შეეფასება მიეცა შედეგებისათვის.

ხმის მიცემის დღეს დაფიქსირებული დარღვევები

1998 წლის 7 ივნისს ლაგოდეხის №15 საარჩევნო ოლქში, რომელიც თავის მხრივ დაყოფილი იყო 24 საარჩევნო უბნად, დაკვირვებაში მონაწილეობა მიიღო საზოგადოება "სამართლიანი არჩევნების" 27-მა დამკვირვებელმა. დაკვირვებამ მოიცვა ყველა უბანი. გარდა ამისა, არჩევნების დღეს უბნებზე საარჩევნო პროცესს აკვირდებოდა "სამართლიანი არჩევნების" მობრავი ჯგუფი.

1. საარჩევნო უბნები ხშირ შემთხვევაში არ იყო სათანადოდ მომზადებული კენჭისყრის პროცესის ორგანიზებულად წარმართვისათვის (საარჩევნო კანონის 50-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 პუნქტების მოთხოვნათა დარღვევა). არ იყო გამოკრული ამომრჩეველთა და არჩევნებში მონაწილე კანდიდატთა სიები, საარჩევნო უბნებში არ იყო მოთავსებული ერთ სივრცეში (ერთ ოთახში მოთავსებული იყო კომისია, მეორეში - კაბინები, ხოლო მესამეში - საარჩევნო ყუთი), რაც ართულებდა დაკვირვების პროცესის სრულყოფილად ჩატარებას. აღსანიშნავია უბნების სივიწროვე და კაბინების სიმცირე, რამაც გამოიწვია ხალხმრავლობა, ფარულობის პრინციპის დარღვევა და ბიულეტენების შევსების დროს უცხო პირთა ჩარევა. ზოგიერთ საარჩევნო უბანში არჩევნების შედეგების შეჯამებისას (20 საათის შემდეგ) არ იყო მოწესრიგებული ელ. განათება. ასეთი დარღვევები დაფიქსირებულია კაბალის №17, განჯალა-უზუნთალის №18 , ნინიგორის №6 და თელის №9 საარჩევნო უბნებში.

განმეორებითი ხმის მიცემის დღეს, 21 ივნისს განჯალა-უზუნთალას №18 საარჩევნო უბანი გადატანილ იქნა სხვა შენობაში, რომელიც ასევე მოუწყობელი და არასათანადოდ მომზადებული იყო კენჭისყრის პროცესის წარმართვისათვის. არაფერი შეცვლილა კაბალის №17 საარჩევნო უბანშიც, რომელიც ასევე ტექნიკურად მოუწყობელი იყო.

2. ამომრჩეველთა მიერ კენჭისყრაში მასობრივი მონაწილეობა პირადობის დამადასტურებელი საბუთების გარეშე (საარჩევნო კანონის 50-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მოთხოვნათა დარღვევა) მაწიმის №1, კავკასიონის №2, ჭიაურაძის №3, ლაგოდეხის №4, ნინიგორის №6, გურჯიანის №7 , თამარიანის №11, კართუბნის №13, ფონის №15, კაბალის №17, განჯალა-უზუნთალის №18, ლელიანის №23 საარჩევნო უბნებში. ამ უბნებში ცსკ-ს მითითების თანახმად, რომელსაც ხელს აწერდა იურიდიული განყოფილების უფროსი ლადო სანიკიძე, უსაბუთო ამომრჩევლებს პირადობას უდასტურებდა პირადობის დამადასტურებელი საბუთის მქონე ორი პიროვნება. ეს პიროვნებები ამომრჩეველთა უმრავლესობას არც კი იცნობდნენ. აქედან გამომდინარე ბევრი მოქალაქე ორჯერ და მეტჯერ აძლევდა ხმას. ბაისუბნის №16 საარჩევნო უბანში ამომრჩეველმა სამხრამ ორჯერ ჩააგდო ბიულეტენი საარჩევნო ყუთში. განჯალა-უზუნთალას №18 საარჩევნო უბანში მოქ. მახრამ აიუბოვმა ალიარა მის მიერ განმეორებით ხმის მიცემის ფაქტი. ხოლო საარჩევნო ასაკს მიუღწეველ გულბაზის ადიგოზალოვაზე კომისიის წევრმა გასცა ბიულეტენი.

3. კომისიის მუშაობის არაორგანიზებულობის გამო დაგვიანებით დაიწყო კენჭისყრა ვარდისუბნის №10 საარჩევნო უბანში - 7 საათსა და 25 წუთზე და კაბალის №17 საარჩევნო უბანში 7 საათსა და 50 წუთზე (საარჩევნო კანონის 49-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მოთხოვნათა დარღვევა).

4. ადგილობრივი და ზოგჯერ ცენტრალური სახელისუფლო სტრუქტურების წარმომადგენლები, რომლებსაც საარჩევნო უბნებში ყოფნის უფლება არ ჰქონდათ, უხეშად ერეოდნენ არჩევნების პროცესში და თავიანთი ქმედებებით ზეწოლას ახდენდნენ როგორც ამომრჩევლებზე, ასევე კომისიის წევრებზეც (საარჩევნო კანონის 31-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მოთხოვნათა დარღვევა). ნინიგორის №6 საარჩევნო უბანში სოფლის გამგეობის თავმჯდომარე ალიომა მაჩაიძე უხეშად ერეოდა კომისიის საქმიანობაში. ლაგოდეხის №4 საარჩევნო უბანში ურთიერთშელაპარაკება პარლამენტის წევრებს ჯაყელსა და ჯგუშიას შორის ურთიერთშეურაცხყოფაში გადაიზარდა, რამაც არეულობა შეიტანა არჩევნების პროცესში. ბაისუბნის №16 საარჩევნო უბანში დაფიქსირდა საგადასახადო ინსპექციის უფროსის მოადგილის შემსრულებლის მალხაზ მაჭარაშვილის მხრიდან აგიტაციისა და ამომრჩევლებზე ზეწოლის ფაქტები.

5. დაფიქსირდა საარჩევნო უბნებში აგიტაციის ფაქტები. (საარჩევნო კანონის 47-ე მუხლის მე-7 პუნქტის მოთხოვნათა დარღვევა). კავკასიონის №2 საარჩევნო უბანში ამომრჩეველთა ჯგუფს დაურიგეს კანდიდატების - ბაქრაძისა და ბარბაქაძის საიგიტაციო ბარათები. თელის №9 საარჩევნო უბანში ზოგიერთი დამკვირვებელი და კომისიის წევრები "ინსტრუქტაჟს" უტარებდნენ ამომრჩევლებს კაბინებში შესვლამდე. განჯალა-უზუნთალას №18 საარჩევნო უბანში ხმის მისაცემად მოსულ სამხედრო მოსამსახურეებს დაუდგენელი პირები "ურჩევდნენ" ხმა მიეცათ კაპანაძისათვის.

6. პარტიული დამკვირვებლები ერეოდნენ არჩევნების პროცესში (საარჩევნო კანონის 50-ე მუხლის მე-3 პუნქტის მოთხოვნათა დარღვევა): ლაგოდეხის №4, ვარდისუბნის №10, ბაისუბნის №16, კაბალის №17, განჯალა - უზუნთალას №18, კარაჯალის №24 საარჩევნო უბნებში. ბაისუბნის №16 საარჩევნო უბანში დამკვირვებელი გურამ დვალამე სთავაზობდა ამომრჩეველ ხათუნა ბოგაძეს სხვის მაგივრად მიეცა ხმა. ხოლო კაბალის №17 და განჯალა - უზუნთალას №18 საარჩევნო უბნებში ამ პროცესებმა მიიღო უმართავი ხასიათი. აქ სისტემატურად ერთმანეთს უპირისპირდებოდნენ სმკ-ს და სოციალისტური პარტიის დამკვირვებლები, ამ პარტიების კანდიდატთა ნდობით აღჭურვილი პირები როგორც სიტყვიერად, ასევე ფიზიკურად, რამაც გამოიწვია სიტუაციის უაღრესად დაძაბვა, საარჩევნო პროცესის პარალიზება.

7. საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრებმა არ იცოდნენ საარჩევნო კანონი, რამაც გამოიწვია მათი არაორგანიზებული მუშაობა და მათ საქმიანობაში სხვადასხვა პარტიულ დამკვირვებელთა ჩარევა. ასეთი ფაქტები დაფიქსირებულია ნინიგორის №6 , კაბალის №17 და განჯალა-უზუნთალას №18 საარჩევნო უბნებში.

8. მეთვალყურეებს არ მისცეს უფლება დასწრებოდნენ საოლქო საარჩევნო კომისიიდან მიღებული ბიულეტენების დათვლის პროცესს (საარჩევნო კანონის 31-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მოთხოვნათა დარღვევა). ამ ფაქტს ადგილი ჰქონდა განჯალა-უზუნთალას №18 საარჩევნო უბანში. ამავე უბანზე "სამართლიანი არჩევნების" დამკვირვებლები პოლიციის თანამშრომლებმა არ შეუშვეს საარჩევნო უბნის ეზოში. ეზოში შეღწევის შემდეგ კი მათ იგივე პოლიციის თანამშრომლები არ უშვებდნენ თვით უბანში (საარჩევნო კანონის 31-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მოთხოვნათა დარღვევა). მხოლოდ დამკვირვებლების დაჟინებული მოთხოვნის შემდეგ ისინი დაუშვეს უბანში.

ხელახალი ხმის მიცემა კაბალის №17 და განჯალა-უზუნთალას №18 საარ-ჩევნო უბნებში.

7 ივნისის არჩევნებში დაფიქსირებული სერიოზული დარღვევების გამო ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ გააუქმა ამ ორი უბნის შედეგები და დანიშნა ხელახალი ხმის მიცემა 21 ივნისს.

საერთაშორისო საზოგადოება "სამართლიანი არჩევნების" განმეორებითი ხმის მიცემის დღეს ორივე უბანზე ჰყავდა თავისი დამკვირვებლები. კაბალის №17 უბანში ამ უკანასკნელებმა კვლავ დააფიქსირეს საარჩევნო კანონის იგივე სერიოზული დარღვევის ფაქტები, რომლებსაც ადგილი ჰქონდა 7 ივნისს: ამომრჩეველთა მიერ კენჭისყრაში მონაწილეობა პირადობის დამადას-

საქართველოს პარლამენტის გამოკლებული წევრის ნაცვლად №15 ლაგოდეხის საარჩევნო ოლქში 1998 წლის 7 ივნისს ჩატარებული არჩევნების მონიტორინგის

ა ნ გ ა რ ი შ ი

ტურებელი საბუთების გარეშე, აგიტაცია, პარტიული დამკვირვებლებისა და ხელისუფლების წარმომადგენელთა ზეწოლა კომისიის წევრებსა და ამომრჩევლებზე, ამომრჩეველთა მიერ განმეორებით და სხვის მაგიერად ხმის მიცემის ფაქტები.

ხმების დათვლა და არჩევნების შედეგების შეჯამება

როგორც არჩევნების დღეს 7 ივნისს, ასევე განმეორებითი კენჭისყრისას 21 ივნისს, ხმების დათვლისა და არჩევნების შედეგების შეჯამებისას დაფიქსირდა მთელი რიგი დარღვევები.

განჯალა-უზუნთალას № 18 საარჩევნო უბანში კენჭისყრის შედეგების შეჯამებისას გადასატან ყუთში არ აღმოჩნდა საკონტროლო ფურცელი, ხოლო სტაციონარულ (დიდ) საარჩევნო ყუთში მოთავსებულ საკონტროლო ფურცელზე არასწორად ჩაწერილი იყო საარჩევნო უბნის ნომერი: 18-ის ნაცვლად ეწერა 17. კომისიის მიერ ხმების დათვლისა და გამოცხადების შემდეგ კომისიის თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ უამრავი დარღვევების გამო ის დასვამს საკითხს საოლქო კომისიის წინაშე, რათა ბათილად იქნას ცნობილი № 18 საარჩევნო უბნის შედეგები. აღნიშნულმა განცხადებამ უმართავი სიტუაცია შექმნა: ოთახში შემოცვივდნენ დაუდგენელი პირები, რომლებმაც ატეხეს ხმაური. ამ დროს გამოირთო შუქი, რასაც მოჰყვა დაულუქავი ბიულეტენების ერთი შეკვრის გატაცების მცდელობა. ფაქტობრივად საარჩევნო უბანზე საარჩევნო პროცესის დასრულება ვერ მოხერხდა.

ზოგიერთი საუბნო კომისიის ოქმი დაუბალანსებელია. მაგალითად, კაბალის № 17 უბანში ყუთში აღმოჩნდა 959 ბიულეტენი. ბათილი ბიულეტენების რაოდენობაა - 64, ხოლო კანდიდატთა მიერ მიღებული ხმების ჯამია - 900, ე.ი. 5 ხმით მეტი. ნინიგორის № 6 უბანში ყუთში აღმოჩნდა - 726, ბათილი ბიულეტენების რაოდენობაა - 7, ხოლო კანდიდატთა მიერ მიღებული ხმების ჯამია - 720, ე.ი. 1 ხმით მეტი.

განმეორებითი ხმის მიცემის შედეგების მონაცემებით კაბალის № 17 უბანში შემდეგი სურათია: გაცემულია - 1279 ბიულეტენი, ყუთში ჩაყრილი აღმოჩნდა - 1294. როგორც ვხედავთ, საარჩევნო ყუთში იყო 15 ზედმეტი ბიულეტენი.

ამავე უბანში კენჭისყრის შედეგების შეჯამებისას საუბნო კომისიამ ბათილად ჩათვალა ის ბიულეტენები, რომლებზედაც შემოხაზული იყო კანდიდატთა სურათები, თუმცა შესაბამისი ინსტრუქცია ამის შესახებ არც საუბნო და არც საოლქო კომისიებს არ გააჩნდათ.

7 ივნისის ხმის მიცემისა და 21 ივნისის ხელახალი ხმის მიცემის შედეგად კანდიდატთა მიერ მიღებული ხმები შემდეგნაირად განაწილდა:

1. ბარბაქაძე ლევან - 1 814
2. სირაძე ზაურ - 1 315
3. წერეთელი ირაკლი - 30
5. კაპანაძე დავით - 8 076
6. ბაქრაძე ვალერიან - 7 522
7. ვენჯელაშვილი გივი - 102
8. დათუაშვილი ივანე - 1 019
9. მესხიშვილი აკაკი - 2 092

საოლქო და საუბნო საარჩევნო კომისიები

საოლქო საარჩევნო კომისიას საკმარისი დრო გააჩნდა საუბნო საარჩევნო კომისიების ჩამოყალიბებისათვის, მაგრამ, როგორც არჩევნების დღეს აღმოჩნდა, საუბნო კომისიები არაორგანიზებულად მუშაობდნენ. ეს გამოიხატა მთელი რიგი კომისების წევრთა და თავმჯდომარეთა მიერ საარჩევნო კანონების არცოდნაში. საუბნო საარჩევნო კომისიები საშუალებას აძლევდნენ დამკვირვებლებს აქტიურად ჩარეულიყვნენ კომისიის საქმიანობაში. ხშირ შემთხვევაში კომისიები მითითე–ბებს ელოდებოდნენ საოლქო საარჩევნო კომისიიდან და დამოუკიდებლად გადაწყვეტილებებს ვერ იღებდნენ. ფაქტობრივად არ იყენებდნენ კანონით მათთვის მინიჭებულ უფლებებს. ჩვენს დამკვირვებლებს არ დაუფიქსირებიათ არც ერთი ფაქტი, როდესაც კომისიის თავმჯდომარეს უბნიდან დაეთხოვოს კანონის დარღვევისათვის თუნდაც ერთი პიროვნება.

საარჩევნო კანონის 31-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად საარჩევნო კომისიების სხდომებზე და ხმის მისაცემ შენობაში დასწრების უფლება აქვთ საზოგადოებრივი გაერთიანებების თითო წარმომადგენელს. მათი წარდგენა უნდა მოხდეს შესაბამის კომისიაში არჩევნებამდე არაუგვიანეს ორი დღისა (იხ. კანონის 31-ე მუხლის მე-2 პუნქტი). 21 ივნისს, განმეორებითი კენჭისყრის დღეს აღმოჩნდა, რომ საოლქო კომისიამ წინა დღით რეგისტრაციაში გაატარა შემდეგი საზოგადოებრივი ორგანიზაციების წარმომადგენლები:

- დემოკრატიის ქართული ინსტიტუტი;
- საქართველოს სტრატეგიული კვლევისა და განვითარების ცენტრი;
- საქართველოს სტუდენტ მედიკოსთა ასოციაცია;
- ახალგაზრდა აგრარიკოსთა კავშირი;
- ახალგაზრდა შემოქმედთა ასოციაცია "გალათეა";
- პარტნიორები დემოკრატიულ ცვლილებებში;
- სამოქალაქო განვითარების საერთაშორისო ცენტრი;
- ახალგაზრდული ორგანიზაცია "21-ე საუკუნის ვარსკვლავები";
- სოფლის მეურნეობის მუშაკთა სწავლებისა და გადამზადების საერთაშორისო ცენტრი;
- სამოქალაქო კულტურის საერთაშორისო ცენტრი;
- თავისუფლება აღკვეთილთა დაცვის საზოგადოება;
- მშვიდობის დაცვის კომიტეტი;
- საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია;
- საქართველოს ახალგაზრდობის მრავალეროვნული ასოციაცია;
- აფხაზეთის ახალგაზრდა პოლიტოლოგთა ასოციაცია;
- საქართველოს ეკონომიკური ფორუმი;

ჩვენ დავუკავშირდით ზემოთჩამოთვლილ არასამთავრობო ორგანიზაციათა ხელმძღვანელებს. ზოგიერთმა მათგანმა ვერ შეძლო აეხსნა ჩვენთვის, თუ როგორ მოხდა, რომ მათი უფლებამოსილებით ისარგებლეს პოლიტიკურმა პარტიებმა და, ფაქტობრივად, ისინი საკუთარი ინტერესებისათვის გამოიყენეს.

ცენტრალური საარჩევნო კომისია

№ 15 ლაგოდეხის საარჩევნო ოლქში არჩევნების მსვლელობას დიდად შეუშალა ხელი თვით არსებული საარჩევნო კანონმდებლობის არასრულფასოვნებამ, ასევე ცენტრალური საარჩევნო კომისიის იურიდიული განყოფილების მითითებამ ამომრჩეველთა პირადობის დადასტურების წესის შესახებ. სწორედ ეს მითითება გახდა არჩევნების დღეს საარჩევნო კანონის დარღვევის ძირითადი წყარო. როგორც "სამართლიანი არჩევნების" ერთერთი დამკვირვებელი აღნიშნავდა, საუბნო კომისიების მიერ პირადობის დასადასტურებლად გამოყოფილი ამომრჩევლები ადასტურებდნენ ყველა მოქალაქის პირადობას, მიუხედავად იმისა, იცნობდნენ თუ არა მათ.

სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოების დამკვირვებელთა მიერ დაფიქსირებული დარღვევები, რომელთა შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიაში შეტანილ იქნა საჩივრები

საარჩევნო უბანი №	დარღვევა	განცხ. რეეის. №
მაწიმის 1	ამომრჩეველთა მონაწილეობა კენჭისყრაში პირადობის დამადასტურებელი საბუთის გარეშე	504
კაუკასიონის 2	საკონტროლო ფურცელი ჩაშვებული იქნა ყუთში კენჭისყრის დაწყების შემდეგ, ამომრჩევლებს ურიგებდნენ სააგიტაციო ბარათებს	კომისიის მდივნის ხელმოწერა
შრომის 5	მეთვალყურეთა ჩარევა არჩევნების პროცესში	497
ნინიგორის 6	კომისიის წევრმა სოციალისტური პარტიისგან ლალი ბახუტაშვილმა სცადა ამომრჩეველთა ორგანიზებული მოყვანა; ამომრჩეველთა მნიშვნელოვანმა ნაწილმა კენჭისყრაში მიიღო მონაწილეობა პირადობის დამადასტურებელი საბუთების გარეშე; ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენელი ერეოდა საარჩევნო პროცესში; ამომრჩეველთა სიები არ იყო გამოკრული	კომისიის მდივნის ხელმოწერა
კაბალის 17	უბანი გაიხსნა 7.30 საათზე, საკონტროლო ფურცელი ჩაუშვეს 7.40 საათზე; სკოლის მასწავლებელმა ხმის მისაცემად მოიყვანა მოსწავლეები; ამომრჩეველთა უმრავლესობას არ ჰქონდა პირადობის დამადასტურებელი საბუთი. მოქალაქეთა კავშირისა და სოციალისტური პარტიის დამკვირვებლები აქტიურად ეწეოდნენ აგიტაციას და ერეოდნენ კომისიის საქმიანობაში; სმკ-ს წარმომადგენლები არ აძლევდნენ ჟურნალისტებს ნორმალური მუშაობის საშუალებას, ახდენდნენ კომისიის თავმჯდომარეზე ზეწოლას.	508
განჯალა-უზუნთალას 18	კომისიის თავმჯდომარეს არ შეუმოწმებია მეთვალყურეთა ვინაობა, ამიტომ უბანში იმყოფებოდნენ პირები, რომლებსაც ამის უფლება არ ჰქონდათ; ადგილი ჰქონდა აგიტაციას, კაბინებში ხმას ერთდროულად აძლევდა რამდენიმე ამომრჩეველი, მეთვალყურეები ერეოდნენ კომისიის საქმიანობაში; ამომრჩეველთა უმრავლესობას არ ჰქონდა პირადობის დამადასტურებელი საბუთები, და ბევრი მათგანი რამოდენიმეჯერ აძლევდა ხმას; ბიულეტენები გაიცა საარჩევნო ასაკს მიუღწეველ პირებზე; ხმის მიცემა სხვის მაგიერად. ბიულეტენების გატაცების მცდელობა.	509 522

განმეორებითი კენჭისყრა 21 ივნისს

საარჩ. უბანი	დარღვევა	განცხ. რეგ. №
კაბალის № 17	დილიდან არჩევნებს უკანონოდ ესწრებოდა რამოდენიმე ათეული დამკვირვებელი, რომლებსაც საოლქო საარჩევნო კომისიამ დარღვევით მისცა დამკვირვებლის სტატუსი. ეს სტატუსი საოლქო კომისიამვე გაუუქმა მათ დღის 12.00 საათისათვის, მაგრამ უბანში და ეზოში არსებული ქაოსის გამო ვერ დადგინდა დატოვა თუ არა ყველა უკანონო დამკვირვებელმა უბანი; ამომრჩეველთა მიერ მასობრივად ხმის მიცემა პირადობის დამადასტურებელი საბუთების გარეშე. ე.წ. პირადობის დამადასტურებელმა კომისიამ პირადობა დაუდასტურა ყველა ამომრჩეველს, მიუხედავად იმისა, იცნობდა თუ არა მათ. კომისიის თავმჯდომარე არავითარ ზომებს არ იღებს; მოქ. იამირ ალიევს კომისიის თავმჯდომარე ალიევი არ აძლევდა კენჭისყრაში მონაწილეობის უფლებას, იმ მიზეზით, რომ მისი გვარის გასწვრივ ხელმოწერა უკვე დასმული იყო; კომისიის თავმჯდომარემ ალიევმა არ იცის საარჩევნო კანონი;კ ენჭისყრის შედეგების შეჯამებისას კომისიამ ბათილად ჩათვალა ის ბიულეტენები რომლებზედაც შემოხაზული იყო კანდიდატთა სურათები, თუმცა რაიმე ინსტრუქცია ამის შესახებ არც საუბნო და არც საოლქო კომისიას არ გააჩნიათ.	608 609 611 610
განჯალა უზუნთალას 18	დამკვირვებლები არ დაასწრეს ოლქიდან მიღებული ბიულეტენების დათვლის პროცესს; კომისიის წევრები ამომრჩევლებზე გასცემდნენ ბიულეტენებს პირადობის დამადასტურებელი საბუთების გარეშე; , დღის 12.00 საათამდე უბანში იმყოფებოდნენ პირები, რომლებსაც საოლქო საარჩევნო კომისიამ კანონის დარღვევით წინადღით მიანიჭა დამკვირვებლების სტატუსი. 12.00 საათის შემდეგ კომისიამ მათ გაუუქმა სტატუსი და დაატოვებინა უბანი.	607

როგორ "მოიპარეს" დეპუტატის მანდატი "მოქალაქეებმა" და მათმა დამქაშებმა ლაგოდეხის არჩევნების დროს

ლაგოდეხის არჩევნების დაწყებამდე გულუბრყვილოდ მჯეროდა, რომ შესაძლებელია ჩავატაროთ არჩევნები სამართლიანად, რაინდულად, კანონის დაცვით.

პირველი სიმპტომები არჩევნების უკანონოდ ჩატარებისა გამოიკვეთა აპრილის ბოლოს - მაისის დასაწყისში, როდესაც ლაგოდეხის საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარემ ბატონმა ე.ჭაბაშვილმა დაუშვა 1 და 3 მაისს საარჩევნო კომისიის სხდომებზე რამოდენიმე კომისიის წევრი, ვისაც არ ჰქონდათ იმ თარიღებში კომისიის სხდომებში მონაწილეობის უფლება.

აღნიშნულ სხდომებზე იხილებოდა ერთი საკითხი - ლაგოდეხის №15 საარჩევნო ოლქის 24 საუბნო საარჩევნო კომისიათა თავმჯდომარეებისა და ორ-ორი წევრის დანიშვნის შესახებ. გარდა ზემოთხსენებული დარღვევებისა, საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარემ სხვადასხვა უბნებზე 8-დან 19-მდე წარმოდგენილ კანდიდატებიდან კენჭისყრაზე დააყენა ძირითადად თითო კანდიდატურა თავმჯდომარისა და წევრების ადგილზე და დაამატა კიდევაც ისინი. ეს მაშინ, როდესაც თოთხმეტიდან ხუთმა კომისიის წევრმა სხდომაზე განაცხადა პროტესტი უკანონო არჩევნების გამო, ამ პროტესტს არ მოჰყვა ე.ჭაბაშვილის მხრიდან შესაბამისი რეაგირება და ხუთმა კომისიის წევრმა უკანონო არჩევნების მოტივად მიატოვეს სხდომა. ამის თაობაზე 3 მაისს ჩატარებული სხდომის ოქმი საოლქო კომისიის თავმჯდომარემ თვით წარადგინა ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში. ასეთი მოქმედებით ორჯერ დაირღვა საკონსტიტუციო უფლება მათი - ვინც იყო წარმოდგენილი თავმჯდომარისა და წევრების კნდიდატებად, და მათი, ვინც წარმოადგინა ეს პიროვნებები - 10 კაციანი საინიციატივო ჯგუფების ხელმოწერებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ხელმძღვანელების.

მათ, ჯერ ლაგოდეხის №15 საოლქო საარჩევნო კომისიამ ხსენებული ქმედებით, მერე კი ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ - 1998 წლის 14-16 მაისის სხდომებზე გაუკეთეს იგნორირება, როდესაც კენჭისყრის შედეგად ძალაში დატოვეს უკანონოდ, არაკონსტიტუციურად დანიშნული კომისიის თავმჯდომარეები და ორ-ორი წევრი.

არჩევნების ჩატარებამდე, ანუ 7 ივნისამდე, ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ხელმძღვანელობას არა ერთხელ მეც და კომისიის სხვა წევრებიც ვუმტკიცებდით, რომ უკანონოა იურიდიული განყოფილების მიერ მომზადებული წერილი, რომლის შესაბამიად: "თუ ამომრჩეველს არ ექნება თან პირადობის დამადასტურებელი მოწმობა და კომისიის რომელიმე წევრი ან საუბნო საარჩევნო კომისიაში დასწრების უფლების მქონე რომელიმე პირი გამოთქვამს პრეტენზიას ამომრჩევლის პიროვნებასთან დაკავშირებით. ასეთი პრეტენზია მიღებულად ჩაითვალოს მხოლოდ წერილობითი ფორმით. წერილობითი პრეტენზიის შემთხვევაში საუბნო საარჩევნო კომისიამ ამომრჩევლის პიროვნების დადგენის მიზნით შეიძლება გამოიყენოს მინიმუმ ორი პიროვნება დადგენილი სუბიექტის წერილობითი დასტური ამომრჩევლის პიროვნების შესახებ, რაც უნდა დაერთოს ამომრჩეველთა სიას და მის საფუძველზე გაიცეს საარჩევნო ბიულეტენი". აღნიშნულ წერილს არანაირი იურიდიული საფუძველი არ გააჩნია, ვინაიდან ეწინააღმდეგება "საქართველოს პარლამენტის არჩევნების შესახებ" კანონს, 1995 წლის 20 მარტს ცსკ-ს მიერ მიღებულ ინსტრუქციას, არ გააჩნია ნომერი, გამოცემის თარიღი, არ არის დაბეჭდილი ცსკ-ს ბლანკზე და არც ბეჭედი არტყია.

პარასკევს 5 ივნისს, მაშინ, როდესაც საოლქო კომისიის თავმჯდომარემ წაიღო ცენტრალური საარჩევნო კომისიიდან საარჩევნო ბიულეტენები და უბნებისათვის ბეჭდები, ცსკ-ს ხელმძღვანელობასთან შევიკრიბეთ რამდენიმე კომისიის წევრი, აპარატის მუშაკები. სხვა საკითხებთან ერთად საოლქო კომისიის თავმჯდომარეს აწუხებდა ის მდგომარეობა, რომ მისი ინფორმაციით ლაგოდეხის რაიონის მოსახლეობის გარკვეულ ნაწილს არ გააჩნია პასპორტი ან პირადობის დამადასტურებელი რაიმე მოწმობა. აქვე მან მიიღო პასუხი, რომ მომზადებულია იურიდიული განყოფილების წერილი და უნდა იხელმძღვანელოს არჩევნების ჩატარებისას მისი შინაარსით. ამ საკითხთან დაკავშირებით იქვე წარმოიშვა დავა. ჩვენ ვუმტკიცებდით, რომ ეს წერილი არაკანონიერია, შეიქმნება შედეგების გაყალბებისათვის ყველა პირობა. კომისიის ხელმძღვანელობის არგუმენტი იყო მხოლოდ ის, რომ ამომრჩევლების დიდი ნაწილი იქნება საბუთების გარეშე და საერთო ჯამში შეიძლება აღმოჩნდეს, რომ არჩევნებზე არ გამოვა ამომრჩეველთა საჭირო რაოდენობა, ანუ ერთ მესამედზე მეტი.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ხელმძღვანელობამ რატომღაც, ჩვენთვის ეს დღესაც გაუგებარია, იტვირთა თავის თავზე ის, რაც მისი არც საქმე იყო და არც საფიქრებელი.

აქვს თუ არა ამომრჩეველს, საერთოდ მოქალაქეს პასპორტი ან სხვა მისი პიროვნების დამადასტურებელი საბუთი, არის თვით მოქალაქის და ადგილობრივი ხელისუფლების საზრუნავი.

საბოლოოდ, მიუხედავად აზრთა დაპირისპირებისა, მომზადებული წერილის აშკარა უკანონობისა, ცსკ-ს ხელმძღვანელობამ დაავალა ე.ჭაბაშვილს გადაეცა სახელმძღვანელოდ ხსენებული წერილი საუბნო კომისიებისათვის. თათბირზე ხსენებული წერილის ავტორმა ლ.სანიკიძემ აღნიშნა, რომ ეს არ არის ცსკ-ს ოფიციალური წერილი, ეს არის მისი კონსულტაცია.

იბადება კითხვა, კონსულტაციის სახით დაშვებული ნებისმიერი წერილი, რომელიც არ იმეორებს არც კანონის რომელიმე მუხლს და არც მიღებულ ინსტრუქციას, რამდენად კანონიერია, და ამ შემთხვევაში ვინ დაარღვია ყველაზე მეტად საარჩევნო კანონი - იმან, ვინც შეადგინა რაღაც მოსაზრება, თუ იმან, ვინც ამის განხორციელების უფლება დაამკვიდრა - ანუ ცსკ-მ?

სწორედ ამ უკანონო წერილით შეიარაღებული, საარჩევნო ბრძოლაში ჩაბმული ერთ-ერთი მხარე - მოქალაქეთა კავშირმა და მათმა მხარდამჭერებმა ლაგოდეხის რაიონში მოახერხეს სიებში რიცხული ამომრჩევლების მაგიერ მოეყვანათ რამდენიმეჯერ სხვადასხვა პიროვნებები, რომლებსაც არც საბუთი ჰქონდათ, არც ამომრჩევლის ბარათი. ამ პიროვნებებს დაზეპირებული ჰქონდათ მხოლოდ გარკვეული გვარი და სახელი, კომისიის წევრები ნახულობდნენ ამ გვარებს ამომრჩეველთა სიებში და

(გაგრძელება 29–ე გვერდზე)

"შევეცდები შეფასება მივცე ყველა იმ მოვლენას, რომლის უშუალო მომსწრე და მონაწილეც ვიყავი"

ლაგოდეხის არჩევნებზე ბევრი საუბარი იყო და ბევრიც დაიწერა, ასე რომ, რაიმე ახლის თქმა ძალიან ძნელია. მე შევეცდები შეფასება მივცე ყველა იმ მოვლენას, რომლის უშუალო მომსწრე და მონაწილეც ვიყავი.

უპირველეს ყოვლისა, უნდა აღინიშნოს, რომ ლაგოდეხში ჩატარებული არჩევნები არ შეიძლება განხილულ იქნეს, როგორც საქართველოში არსებული მდგომარეობის ობიექტური სურათი.

ორი თვის განმავლობაში ლაგოდეხის რაიონში მოხდა საქართველოს პოლიტიკური სპექტრის კონცენტრირება და არჩევნების მთავარმა სუბიექტმა - ამომრჩეველმა - უკანა პლანზე გადაიწია. ამას განსაკუთრებით ხელი შეუწყო არჩევნებში მონაწილე პარტიათა წარმომადგენლებისა და მხარდამჭერების საქართველოს ყველა რეგიონიდან ლაგოდეხში გადანაცვლებამ. ამიტომ სიტუაცია უფრო დამძიმდა. ლაგოდეხის არჩევნები საქართველოში მიმდინარე არჩევნების ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილი რომ ყოფილიყო, 7 ივნისს მდგომარეობა რადიკალურად განსხვავებული იქნებოდა.

მთელი რიგი პოლიტიკური ორგანიზაციებისა ლაგოდეხის არჩევნებს მოიაზრებდა არა როგორც პარლამენტში ერთ დამატებით მანდატს, არამედ როგორც პოლიტიკურ ძალთა ხელახალი გადანაწილების დასაწყისს. ამ გადანაწილების ძირითადი ფორმულა იყო "ნებისმიერი მინუს ერთი", რომლითაც წარმართეს წინასაარჩევნო კამპანია «სახალხო», «ლეიბორისტულმა» და «სოციალისტურმა» პარტიებმა, «დემოკრატიული აღორძინების კავშირმა». მათი წინასაარჩევნო მოწოდება ასეთი იყო: «აუცილებელი არ არის ხმა მისცეთ ჩვენი პარტიის კანდიდატს, მიეცით ხმა ნებისმიერს, გარდა მოქალაქეთა კავშირის კანდიდატისა». აქედან გამომდინარე, პოლიტიკური ალიანსები ძალიან ადვილად შეიქმნა და თვით დეპუტატობის კანდიდატებმა წინასაარჩევნო კამპანიებში ძირითადი ადგილი პოლიტიკურ გარიგებებს დაუთმეს.

სიტუაცია რომ დაიძაბებოდა, ამას ისიც მოწმობდა, თუ როგორ წარიმართა არჩევნების წინ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის სხდომები. თავიდანვე მომზადდა მომავალი არჩევნების შედეგებისა და საარჩევნო (საოლქო და საუბნო) კომისიებისათვის უნდობლობის გამოსაცხადებლად საჭირო არგუმენტები, იმ შემთხვევისათვის, თუ არჩევნების შედეგები «სოციალისტებისათვის» ან «სახალხოელებისათვის» არასასურველი აღმოჩნდებოდა. ამასვე მოწმობს ის ფაქტი, რომ 7 ივნისს ოცდაოთხივე საარჩევნო უბანზე დაფიქსირებული დარღვევების შესახებ ათეულობით აქტი, რომელთა მომზადებაზე «სოციალისტურ პარტიას» სათითაოდ გაპიროვნებული პასუხისმგებელი პირი ჰყავდა, უგზო-უკვლოდ გაქრა და საოლქო კომისიას არ წარედგინა.

7 ივნისის არჩევნების შემდეგ ერთბაშად მოიხსნა საოლქო თუ საუბნო კომისიის კომპეტენციის «პრობლემა» და საარჩევნო უბნებზე დაფიქსირებული ყველა დარღვევა ერთი «მარტივი» მიზეზის გამო: სოციალისტებს არჩევნების შედეგი აწყობდათ, ხოლო დანარჩენი პარტიებისთვის მნიშვნელობა აღარ ჰქონდა. თვით განჯალა-უზუნთალის უბნის დარღვევის ფაქტიც კი ჩვეულებრივ საარჩევნო მოვლენად განიხილებოდა. არც ის იყო პრობლემა, რომ მთელი ღამის განმაელობაში არავინ იცოდა, რა ბედი ეწია მე-18 საარჩევნო უბნის ბიულეტენებს. ერთი წუთით წარმოვიდგინოთ, რა რეზონანსი ექნებოდა აღნიშნულ ფაქტს, თუ ეს ხელსაყრელი არ იქნებოდა სოციალისტებისათვის. საკითხავეია, რატომ გაახსენდათ მათ 7 ივნისის არჩევნების ყველა პრობლემა მხოლოდ 21 ივნისის შემდეგ? ამ შეკითხვაზე პასუხი იმდენად მარტივია, რომ თვით სოციალისტებიც იძულებულნი არიან ასე უპასუხონ: «მაშინ არ გვაწყობდა და იმიტომ».

კიდევ ერთი შეკითხვა, რომელიც ასევე ხშირად გაისმოდა ამ პერიოდში: რატომ გაბათილდა 7 ივნისის არჩევნების შედეგები მე-17 და მე-18 საარჩევნო უბნებზე და არ გაბათილდა 21 ივნისის არჩევენბის შედეგები იმავე უბნებზე? შევეცდები შეძლებისდაგვარად ამომწურავი პასუხი გავცე ამ შეკითხვას. პირველი, რამაც ეს განაპირობა, არის ის, თუ რა დარღვევები მოხდა 7 ივნისს: საარჩევნო კომისიები განიცდიდნენ ზეწოლას უბნებზე მყოფი დამკვირვებლებისაგან. "ზეწოლა" ყველაზე მარტივი სიტყვაა იმ ისტერიული ვითარებისა და არეულობის აღსაწერად, რომელიც შექმნეს მე-17 საარჩევნო უბანზე ქალბატონებმა ეთერ პაპაშვილმა, მარინა აბულაძემ, ხათუნა პაპაშვილმა, დოდო თოდრაძემ, მაგული გაფრინდაშვილმა, ია პაპაშვილმა. მათი ჩარევა საარჩევნო პროცესში იმდენად დიდი იყო, რომ რამდენიმე აქტში (იმის შესახებ, რომ საარჩევნო უბანზე სხვა დამკვირვებლები თუ ნდობით აღჭურვილი პირები არ შეუშვეს) ისინი მოხსენიებულნი არიან, როგორც კომისიის წევრები. მათთვის, ვინც აქტებს ადგენდა, ძალიან რთული იყო იმის წარმოდგენა, რომ მეთვალყურეები თავიანთ უფლებებს ამდენად გადაამეტებდნენ. სიტუაციას ისიც ართულებდა, რომ აღნიშნული ქალბატონები სხვადასხვა პოლიტიკურ თუ არასამთავრობო ორგანიზაციებს წარმოადგენდნენ, ამიტომ მათი როგორც ერთი ნავარჯიშევი და ერთნაირად ინსტრუქტირებული „გუნდის" დაფიქსირებას საკმაო დრო დასჭირდა. მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ოთხი წევრი ამ ქალბატონების მორიგი მეტევის ობიექტი გახდა, საოლქო კომისიის წევრებმა მიიღეს გადაწყვეტილება მათი უბნიდან გაძევების შესახებ. თუმცა ეს გადაწყვეტილებაც ვერ შესრულდა: ბატონი შალვა რჩეულიშვილის უშუალო ზეწოლითა და „თაედებით" საუბნო კომისიის თავმჯდომარე დათანხმდა (კანონის შესაბამისად საუბნო კომისიის თავმჯდომარეს ამის უფლება აქვს) მათ უბანზე დატოვებას, რამაც გამოიწვია საღამოს 8 საათამდე მორიგი ისტერიე

(გაგრძელება 29–ე გვერდზე)

სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოების რეგიონული ოფისები

იმერეთის რეგიონი
ქუთაისი, თბილისის ქუჩა, 24.
ტელ.: 4 26 96.

შიდა ქართლის რეგიონი
გორი, დიმიტრი ამილახვარის ქუჩა, 6. ტელ.: 2 18 77.

ქვემო ქართლის რეგიონი
რუსთავი, რუსთაველის ქუჩა, 20.
ტელ.: 12 77 56.

კახეთის რეგიონი
თელავი, ქეთევან წამებულის ქუჩა, 3. ტელ.: 3 32 84.

როგორ "მოიპარეს" დეპუტატის მანდატი "მოქალაქეებმა" და მათმა დამქაშებმა ლაგოდეხის არჩევნების დროს

(გაგრძელება 23–ე გვერდიდან)

დაუყოვნებლივ აძლევდნენ მათ ბიულეტენებს. წინასწარ მომზადებული მოქალაქეები ამდაგვარ პროცედურას რამდენიმეჯერ ახორციელებდნენ სხვადასხვა უბნებზე. დაახლოებითი გაანგარიშებით ზემოთ აღწერილი გაყალბებით, მოქალაქეთა კავშირის კანდიდატმა უკანონოდ მიიღო 7 ივნისს სამი ათასამდე ხმა.

ამ არჩევნებში დაფიქსირებულ დარღვევათა შესახებ მრავალი დოკუმენტი მოგვეპოვება. თვით მოქალაქეთა კავშირსაც კარგად ესმის ეს და ამიტომაც არ ჩქარობს დავით კაპანაძის უფლებამოსილების ცნობას პარლამენტის სხდომაზე. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის 24 წევრიდან მხოლოდ თერთმეტმა მოაწერა ხელი ლაგოდეხის არჩევნების შედეგებს. ცენტრალური საარჩევნო კომიტეტი იძულებული გახდა პროკურატურისა–თვის გადაეცა ლაგოდეხის არჩევნების შედეგები 620 გვერდიანი დანართით, რომელშიც დაფიქსირებულია ყველა დარღვევა. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის იურიდიულმა განყოფილებამ მკაცრი და ობიექტური შეფასება მისცა 7 ივნისის არჩევნებში დაფიქსირებულ დარღვევეებს და მხარი დაუჭირა საოლქო საარჩევნო კომისიის დადგენილებას 2 უბანზე არჩევნების შედეგების გაუქმების შესახებ, ხოლო 21 ივნისს ამავე უბნებზე ხელახალი ხმის მიცემისას დაფიქსირებულ ანალოგიურ დარღვე–ვებზე თვალი დახუჭა. ეს არის ცინიზმი.

მე იმედი მაქვს, რომ როსტომ დოლიძის კომიტეტი პროკურატურის მიერ ძიების დამთავრებამდე არ შეიტანს პარლამენტში წინადადებას დ.კაპანაძი–სათვის პარლამენტის წევრის უფლება–მოსილების მინიჭების თაობაზე.

დენის დავითაშვილი

(მასალა მომზადებულია 18 აგვისტოს)

"შევეცდები შეფასება მივცე ყველა იმ მოვლენას, რომლის უშუალო მომსწრე და მონაწილეც ვიყავი"

(გაგრძელება 23–ე გვერდიდან)

ბისა და გულყრების სერია, რომელთა დროსაც სიტუაცია საარჩევნო უბანში აბსოლუტურად უმართავი იყო (არავინ უწყოდა, ვინ რამდენ ბიულეტენს იღებდა და რას ყრიდა საარჩევნო ყუთში). მთელი დღის განმავლობაში არჩევნებში მონაწილეობდნენ ერთი და იგივე ამომრჩევლები, მოქალაქეები, რომელთაც არ შესრულებოდათ საარჩევნო ასაკი, ერთ ამომრჩეველზე გაიცემოდა რამდენიმე ბიულეტენი, საარჩევნო უბანი ერთ-ერთი მეთვალყურის გამო 40 წუთი იყო დაკეტილი, არჩევნები დაიწყო 50 წუთით გვიან, მთელი დღის განმავლობაში ხდებოდა აგიტაცია, გამოუყენებელი ბიულეტენები არ დაილუქა ყუთის გახსნამდე და ა.შ. თითოეული ასეთი ფაქტი დაფიქსირდა აქტებში და დაფიქსირდა არა ისე, როგორც 21 ივნისს სოციალისტების მიერ («რამდენიმე შემთხვევაში», «რამდენიმე ამომრჩევლის მიერ, რომელთა გვარების დადგენა ვერ მოხერხდა»), არამედ, კონკრეტული დროის, გვარებისა და მომხდარი დარღვევის მითითებით, აღიბეჭდა ვიდეოფირზე.

რაც შეეხება მე-18 საარჩევნო უბანს, სიტუაცია საღამოს 7 საათისათვის იმდენად უმართავი გახდა, რომ კომისიის თავმჯდომარემ და ექვსმა წევრმა შეადგინეს სპეციალური ოქმი, რომლითაც ატყობინებდნენ საოლქო კომისიის თავმჯდომარეს დღის განმავლობაში მომხდარი დარღვევების შესახებ და თხოვდნენ, რომ ამ უბანზე არჩევნების შედეგები გაბათილებულიყო. ასე რომ, 19.30-ისათვის ყველა იქ მყოფისათვის აშკარა გახდა ამ უბანზე შედეგების გაბათილების დიდი ალბათობა. სწორედ ამ მომენტში ამუშავდა ის მარტივი ლოგიკა, რომელსაც დღემდე ასე გულდასმით მისდევდნენ სოციალისტური პარტიის წარმომადგენლები. ყუთში რამდენი ზედმეტი ბიულეტენი ჩაიყარა და ვის სასარგებლოდ, ეს მათთვის კარგად იყო ცნობილი. შესაბამისად, არც ის იყო დიდი საიდუმლეობა, რომ ხმები ვალერი ბაქრაძის სასარგებლოდ სჭარბობდა. ასე რომ, ნებისმიერი ფაქტი (ხანძარი, მიწისძვრა თუ რაიმე სხვა), რა თქმა უნდა «მოქალაქეთა კავშირს» დაბრალდებოდა და შესაბამისი მანქანაც ამუშავდა: ბიულეტენების ნაწილი გაიტაცეს, კომისიის წევრებმა, მათივე განმარტებით, «ზოგმა კარებიდან და ზოგმა ფანჯრიდან უშველა თავს», სად იყო ბიულეტენები მთელი ღამის განმავლობაში, როგორ იპოვეს და დათვალეს მეორე დილის 12 საათზე, ეს რატომღაც მხოლოდ სოციალისტებისთვისაა ცნობილი. აღნიშნულ პროცესებს მათ გარდა არავინ დასწრებია და, ამდენად, მოხდა თუ არა რაიმე დარღვევა, ამის თქმის «უფლებაც» მხოლოდ მათ აქვთ. ადასტურებენ კიდეც, რომ ყველაფერი კანონიერად და კანონით გათვალისწინებული პროცედურით წარიმართა, ამიტომ ვერანაირ საფუძველს ვერ ხედავენ ამ უბნის შედეგის გასაბათილებლად.

ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ ისევე, როგორც მანამდე საოლქო საარჩევნო კომისიამ სოციალისტების «არგუმენტები» არ გაიზიარა და მე-17 და მე-18 უბნების შედეგები გააბათილა, რასაც სოციალისტების (მათ შორის, პარლამენტის წევრის ჯგუშიას) მხრიდან ცსკ-ის წევრის ფიზიკური შეურაცხყოფა მოჰყვა. თუმცა ამ ფაქტს სოციალისტური პარტია არ აღუშფოთებია. როგორც ჩანს, ცემის ფაქტი საგანგაშო მხოლოდ იმ შემთხვევაშია, თუ დაზარალებული სოციალისტია, სხვა ანალოგიური ფაქტი (თუნდაც პარლამენტის წევრის და თან ქალის ფიზიკური შეურაცხყოფა) არანაირ პრობლემას არ ქმნის.

რაც შეეხება ხმის მიცემის პროცესს 21 ივნისს. რა თქმა უნდა, დარღვევები ამ დღესაც იყო. ძირითად პრობლემას ისევ ამომრჩევლის პიროვნების დადასტურება წარმოადგენდა, თუმცა არჩევნები 7 ივნის–თან შედარებით გაცილებით უფრო მოწესრიგებულად და ორგანიზებულად ჩატარდა. ამას ხელი შეუწყო იმ წინასწარმა მოლაპარაკებამ, რომელიც დაპირისპირებულ მხარეებს შორის ორი კვირის განმავლობაში წარმოებდა. საარჩევნო პროცესი წყნარად და ექსცესების გარეშე მიმდინარეობდა. ალბათ, სწორედ ამან განაპირობა ის ფაქტი, რომ ძირითადი «პრეტენზიები», რომლებსაც სოციალისტები გამოთქვამენ, დაკავშირებულია საარჩევნო უბნის ნათურებთან, გაღებულ ფანჯრებთან, კომისიის წევრების სადილობასთან, აგრეთვე იმ ფაქტებთან, რომ საარჩევნო უბანი არ დაკეტილა და იქ უცხო პირებს არ უშვებდნენ.

ყველა ზემოხსენებული საჩივარი რომ ერთი ხელით არის დაწერილი, რა თქმა უნდა, გაკვირვებას არ იწვევს. საოცარი ისაა, რომ მე-17 საარჩევნო უბანზე მომხდარ დარღვევებზე ხელს მე-18 საუბნო კომისიის წევრები აწერენ (სოციალისტთა განმარტებით, კომისიის წევრებს ვიდეომასალა რომ უნახავთ, იმდენად აღშფოთებულან, სასწრაფოდ აქტი შეუდგენიათ); რომ ისინი დღემდე ბოდიშს უხდიან საჩივრის ობიექტებს: ხელი ისე მოვაწერეთ, არც წაგვიკითხავს, რა ეწერაო. გაუგებარია, რისთვის იყო საჭირო ამ აქტების შედგენა. ნებისმიერ შემთხვევაში – გაუქმდებოდა ერთ-ერთი, თუ ორივე უბნის შედეგები, ან არ გაუქმდებოდა არც ერთი - გამარჯვებული მაინც სმკ-ის კანდიდატი დარჩებოდა.

ერთადერთი ახსნა, რომელიც შეიძლება ამ ალოგიკური აქტების შედგენას მოვუძებნოთ, არის სოციალისტების მიერ პლაცდარმის მომზადება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში საერთოდ ლაგოდეხის საარჩევნო პროცესისათვის უნდობლობის გამოსაცხადებლად. იმ შემთხვევაში, თუ ესეც არ გაამართლებდა, უნდობლობის ობიექტი უკვე თვით ცენტრალური საარჩევნო კომისია გახდებოდა. შემდგომი მოვლენები სწორედ ამ სცენარით განვითარდა.

ლაგოდეხის არჩევნების შედეგების საერთოდ გაბათილების ორი ვარიანტი იქნა მოსინჯული: პირველი - გაუქმებულიყო მოქალაქეთა კავშირის კანდიდატის რეგისტრაცია და მეორე - მოქალაქეთა კავშირი საერთოდ უკანონო პოლიტიკურ გაერთიანებად (შესაბამისად, არჩევნებში მონაწილეობის უფლების არმქონედ) გამოცხადებულიყო. ძალისხმევა არც ერთი მიმართულებით არ დაუკლიათ. ჯერ საოლქო, ხოლო შემდეგ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში (ცსკ-მ აშკარად სოციალისტების მეტი პატივისცემა დაიმსახურა და საოლქო კომისიაში წარდგენილ აქტებში არსებული შეცდომების უმეტესობა გასწორდა) შეტანილ იქნა კაბალისა და განჯალა-უზუნთალის უბნების 10 ამომრჩევლის ახსნა-განმარტებითი ბარათი იმის შესახებ, თუ როგორ სთავაზობდნენ სხვადასხვა სახის ხვავსა და ბარაქას, თუ კი დავით კაპანაძეს მისცემდნენ ხმას. ამ შემთხვევაშიც არავის გაჰკვირვებია, რომ ყველა საჩივარი ერთი და იმავე ხელით არის დაწერილი (ეს საერთოდ ტრადიციაა სოციალისტებისათვის: მე-17 უბანზე ყველა აქტს კომისიის წევრი ელგუჯა შაფათავა აღგენდა, მე-18 უბანზე – ცსკ-ის წევრი დანიელ დავითაშვილი; ცსკ-ს ამ საკითხშიც გაუმართლა: პარტიის რწმუნებულის - ადვოკატ შალვა რჩეულიშვილის «საჩივარი», «საჩივარი № 2», «საჩივარი № 2 (.შ.-იანი ვარიანტი)» და «საჩივარი № 3» ხვდა წილად). არც ის გაჰკვირვებია არავის, რომ ათმა ადამიანმა ივნისის ერთ მშვენიერ დილას გაიღვიძა და საკუთარი სურვილით ხელი მოაწერა – „გუშინწინ ქრთამი ავიღე და, თქვენი ჭირიმე, სასწრაფოდ პასუხისგებაში მიმეცითო"; გასაკვირი მხოლოდ ის აღმოჩნდა, რომ ამ ათიდან ექვსი ან საერთოდ არ არსებობს ან ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში საქართველოში არავის უნახავს; დანარჩენი ოთხიდან სამმა მეორე დღეს ახსნა-განმარტება დაწერა და უარყო მის მიერ ასეთი დოკუმენტის ხელმოწერის ფაქტი; ხოლო მეათე, ბაქირ იუნუსოვი, კაბალის საარჩევნო უბანზე «ტრადიციონალისტთა კავშირის» ის «აქტიური» დამკვირვებელი იყო, რომელიც არანაირი «სიკეთის» გამო „მოქალაქეთა კავშირის" სასარგებლოდ თვალსაც კი არ დაახამხამებდა. მოსყიდვის ფაქტების დადასტურება სასამართლოს კომპეტენციაა და ეს სოციალისტურმა პარტიამ, რომელიც გამოცდილი იურისტების ნაკლებობას, როგორც ამბობენ, არ განიცდის, რა თქმა უნდა, იცის. მაგრამ სასამართლოში აღნიშნული სარჩელის აღძვრის შემთხვევაში შესაძლებელი იქნებოდა სიმართლის დადგენა, ამიტომ გაცილებით «სწორი» გზა იქნა არჩეული: საოლქო, შემდეგ კი – ცენტრალური საარჩევნო კომისია. ვერც პირველი და ვერც მეორე, ბუნებრივია, თავის თავზე სასამართლოს ფუნქციას ვერ აიღებდა და ამ ბრალდებას ვერც დაადასტურებდა და ვერც უარყოფდა. ეს თვითმიზანს არც არავისთვის წარმოადგენდა. ძირითადი გათვლა მასმედიაზე და საზოგადოებრივი აზრის შექმნაზე იყო გაკეთებული. ტალახი ნასროლია და როგორ და როდის ჩამოიწმენდენ, ეს უკვე ტალახში ამოსვრილების პრობლემაა და არა მისი მსროლელების. მთავარია, დაფიქსირდა, რომ «საწყალ» სოციალისტებს «ძლიერი» მოქალაქეები ყველა დაშვებული თუ აკრძალული ილეთებით ებრძოდნენ და გულაჩუყებული ამომრჩევლებიც დარაზმულები შევლენ სოციალისტურ პარტიაში.

ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ არც დავით კაპანაძის რეგისტრაციის გაუქმებას და არც "მოქალაქეთა კავშირის" უკანონო პოლიტიკურ გაერთიანებად გამოცხადებას მხარი არ დაუჭირა. შესაბამისად, ლაგოდეხის საარჩევნო ციებ-ცხელება ბოლო ეტაპზე გადავიდა და ეს ეტაპი უკვე ცსკ-ისათვის უნდობლობის გამოცხადება იყო. მიზეზის მოძებნაც ადვილი აღმოჩნდა: შ. რჩეულიშვილის № 2 საჩივრის მე-2 პუნქტის მიხედვით პარლამენტის წევრი თენგიზ ჯგუშია შეგნებულად იმ დროს სცემეს მოქალაქეებმა, როდესაც ცსკ-ის თავმჯდომარე და მოადგილე «ადგილობრივი თვითმართველობის არჩევნების შესახებ» კანონის განხილვის გამო პარლამენტის პლენარულ სხდომათა დარბაზის სამთავრობო ლოჟაში იხდნენ. მათთვის აშკარა გახდა, რომ მოქალაქეებისათვის არასასურველი გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში მათ ჯგუშიაზე უარესი დღე დაადგებოდათ. კომისიის ხელმძღვანელობის შიში მის წევრთა უმრავლესობამაც გაიზიარა და მეორე დღეს შედეგი სახეზე იყო - კომისიამ ლაგოდეხის არჩევნების შედეგები დაამტკიცა.

ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში სოციალისტების მიერ საჩივრებისა და პრეტენზიების წარდგენა დღემდე გრძელდება, რასაკვირველია, საარჩევნო კომისიაში და არა სასამართლოში ან პროკურატურაში (ცსკ-ის საბოლოო გადაწყვეტილებას არჩევნების მსვლელობისას შემოსული ყველა დოკუმენტის გენერალური პროკურორისათვის გადაგზავნის შესახებ სოციალისტური პარტიის წარმომადგენელმა მხარი არ დაუჭირა). ეს პროცესი შეიძლება უსასრულოდ გაგრძელდეს. ცენტრალური საარჩევნო კომისია საკითხებს მხოლოდ კანონით მინიჭებული კომპეტენციის ფარგლებში განიხილავს. თითოეული საკითხის განუხილველობის შესახებ ახალი საჩივარი დაიწერება და შემოდგომამდე ამ გზით მოხდება დაჩაგრულის იმიჯისა და საზოგადოების ყურადღების შენარჩუნება, შემდეგ ადგილობრივი არჩევნების დრო მოვა, შემდეგ საპარლამენტოსი და სოციალისტებსაც ალბათ ახალი (იმედია, უფრო სერიოზული) სანერვიულო გაუჩნდებათ.

ხათუნა გოგორიშვილი

ამომრჩევლის სამახსოვრო

შესაძლოა თქვენ ფიქრობთ, რომ ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების - საკრებულოების 15 ნოემბრის არჩევნების შემდეგ თქვენს ცხოვრებაში არაფერი შეიცვლება, მაგრამ ეს ასე არ არის!

თქვენს ყოველდღიურ ცხოვრებასთან დაკავშირებულ ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებს, როგორიცაა მიწათსარგებლობა, მუნიციპალური ქონების მართვა, ადგილობრივი მოსაკრებლებისა და გადასახადების დაწესება და გაუქმება, თქვენი სოფლის, რაიონის თუ ქალაქის ბიუჯეტის დამტკიცება და შესრულება, სოციალური სამსახურების ორგანიზაცია, ამიერიდან თქვენს მიერ არჩეული და თქვენდამი ანგარიშვალდებული საკრებულოები გადაწყვეტენ ღიად, საჯაროდ და თქვენი აზრის გათვალისწინებით. .

მოდით, ერთად ვიზრუნოთ არჩევნების სამართლიანად ჩატარებაზე, შემოუერთდით "სამართლიანი არჩევნების" არაპარტიულ დამკვირვებელთა რიგებს!.

გინდათ გყავდეთ პასუხისმგებელი და ანგარიშვალდებული ადგილობრივი ხელისუფლება? გამოიყენეთ თქვენი უფლება – აირჩიეთ იგი!

1. სარჩევნო უბნები ღიაა 7 საათიდან 20 საათამდე.

2. თან იქონიეთ საქართველოს მოქალაქის პირადობის დამადასტურებელი საბუთი(რეგისტრაციის მოწმობა) ან ყოფილი საბჭოთა პასპორტი შესაბამისი ჩაწერის აღნიშვნით. თუ ასეთი დოკუმენტები არ გაგაჩნიათ, ხუთ ნოემბრამდე მიმართეთ თქვენი რაიონის შინაგან საქმეთა განყოფილებას.

3. თითეული ამომრჩეველი პირადად აძლევს ხმას. ხმის მიცემა სხვის მაგივრად დაუშვებელია.

4. საარჩევნო ბიულეტენების მიღება დაადასტურეთ ამომრჩეველთა სიაში ხელმოწერით.

5. თუ ასარჩევი საკრებულოს ტერიტორიაზე ამომრჩეველთა რაოდენობა 2000-ს არ აღემატება, არჩევნები ტარდება მაჟორიტარული სისტემის საფუძველზე, ხოლო იქ, სადაც ამომრჩეველთა რაოდენობა 2000-ზე მეტია - პროპორციული სისტემის საფუძველზე. ამიტომ, მაჟორიტარული არჩევნებისას, ბიულეტენში შეტანილი იქნება საკრებულოს წევრობის კანდიდატთა გვარები, მათი წარმდგენი პარტიების, საარჩევნო ბლოკების ან საინიციატივო ჯგუფების მითითებით, ხოლო პროპორციული არჩევნებისას კი ბიულეტენში ჩამოთვლილი იქნება პარტიები და საარჩევნო ბლოკები.

6. თბილისის, ბათუმის, ქუთაისის, რუსთავისა და ფოთის ამომრჩევლები პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე ირჩევენ მხოლოდ ერთ – თავისი ქალაქის საკრებულოს, ამიტომ, ისინი მიიღებენ ერთ ბიულეტენს.

დანარჩენ ტერიტორიაზე მცხოვრები ამომრჩევლები ირჩევენ ორ საკრებულოს და შესაბამისად მიიღებენ ორ ბიულეტენს:

– თავისი სოფლის, თემის, დაბის ან ქალაქის საკრებულოს ასარჩევად (მაჟორიტარული ან პროპორციული სისტემის საფუძველზე, ამომრჩეველთა რაოდენობის მიხედვით);

– თავისი რაიონის საკრებულოს ასარჩევად (პროპორციული სისტემის საფუძველზე).

7. საარჩევნო კომისიის წევრმა ბიულეტენების მეორე მხარეს უნდა დაუსვას კომისიის ბეჭედი.

8. კენჭისყრა ფარულია (შეუძლებელია იმის გარკვევა, თუ კანდიდატს, პარტიას ან საარჩევნო ბლოკს მიეცით ხმა)

9. არავის არა აქვს უფლება თქვენს დაუკითხავად თან შემოგყვეთ ფარული კენჭისყრის ოთახში ან კაბინაში. თუ თავად არ შეგიძლიათ ბიულეტენის შევსება, შეგიძლიათ კაბინაში მიიწვიოთ ნებისმიერ პირი, გარდა საარჩევნო კომისიის წევრის, კანდიდატის ნდობით აღჭურვილი პირის, პარტიის ან საარჩევნო ბლოკის რწმუნებულის და მეთვალყურისა.

10. თუ ვინმე შეეცდება თქვენზე ზეგავლენის მოხდენას, მიმართეთ საარჩევნო კომისიას ან სასამართლოს.

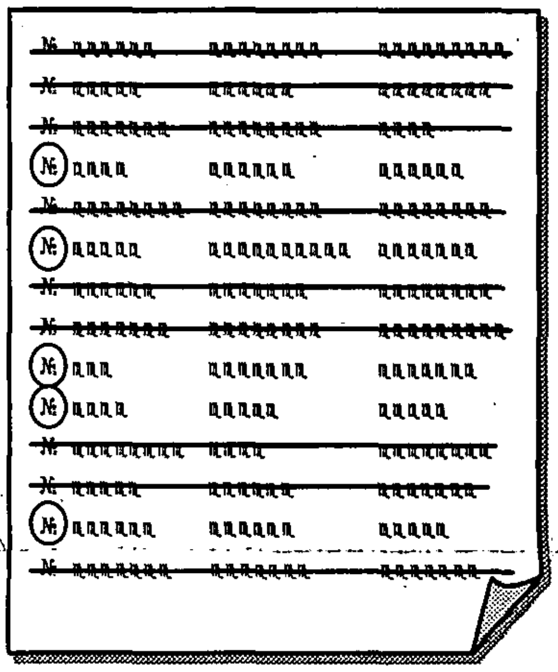

11. მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნებისათვის განკუთვნილ საარჩევნო ბიულეტენში თქვენ უნდა შემოხაზოთ იმ კანდიდატების სახელი და გვარი, რომელსაც თქვენ აძლევთ ხმას. სხვები კი უნდა გადახაზოთ. გახსოვდეთ, მაჟორიტარული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნებისათვის განკუთვნილ საარჩევნო ბიულეტენში თქვენს მიერ შემოხაზული კანდიდატების რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს თქვენს საკრებულოში ასარჩევ კანდიდატთა რაოდენობას. მაგალითად, თუ თქვენს საკრებულოში ასარჩევია 5 წევრი, მაშინ თქვენს მიერ შემოხაზული საკრებულოს წევრობის კანდიდატთა რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს 5-ს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, საუბნო საარჩევნო კომისია თქვენს მიერ შევსებულ ბიულეტენს ბათილად სცნობს.

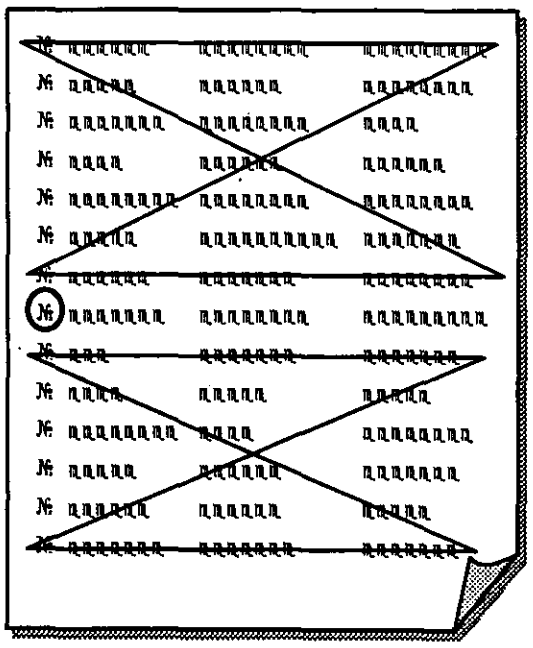

12. პროპორციული საარჩევნო სისემის საფუძველზე საკრებულოების არჩევნებისათვის განკუთვნილ საარჩევნო ბიულეტენში თქვენ უნდა შემოხაზოთ მხოლოდ იმ პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) რიგითი ნომერი, რომელსაც აძლევთ ხმას, სხვები კი უნდა გადახაზოთ, ისე როგორც ეს ქვემოთ ნიმუშზეა ნაჩვენები.

13. თუ უყურადღებობით ბიულეტენი გაგიფუჭდებათ, შეგიძლიათ მიმართოთ საარჩევნო კომისიას, ჩააბაროთ გაფუჭებული ბიულეტენი და მიიღოთ ახალი. გაფუჭებულ ბიულეტენს თქვენს თვალწინ კუთხე უნდა ჩამოაჭრან და ცალკე შეინახონ

ძვირფასო ამომრჩევლებო!

კენჭისყრის დროს ისე შეავსეთ ბიულეტენები, რომ ნათელი იყოს თუ ვის მიეცით ხმა.

გინდათ გყავდეთ პასუხისმგებელი და ანგარიშვალდებული ადგილობრივი ხელისუფლება? გამოიყენეთ თქვენი უფლება – აირჩიეთ იგი!

საქართველოს იმ ადმინისტრაციულ ერთეულთა ნუსხა, სადაც "ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების - საკრებულოების შესახებ" შესაბამისად უნდა გაიმართოს საკრებულოების არჩევნები პროპორციული და მაჟორიტარული სისტემით

№	რაიონი, ქალაქი	საკრებულო	ამომრჩეველთა რაოდენობა	მანდატების რაოდენობა	საარჩევნო სისტემა
01	თბილისი*	თბილისის ქალაქის*	743004	55	პროპორციული
11.	საგარეჯოს რაიონი	საგარეჯოს რაიონის	39039	21	პროპორციული
11,01		საგარეჯოს ქალაქის	8143	17	პროპორციული
11,02		ბოგდანოვკის სოფლის	476	5	მაჟორიტარული
11,03		გიორგიწმინდის თემის	2068	13	პროპორციული
11,04		გომბორის თემის	910	7	მაჟორიტარული
11,05		დუზაგრამის თემის	1578	9	მაჟორიტარული
11.06		თოხლიაურის სოფლის	852	7	მაჟორიტარული
11,07		უჯარმის თემის	2200	13	პროპორციული
11.08		იორმუღანლოს თემის	5489	17	პროპორციული
11,09		კაკაბეთის თემის	2861	13	პროპორციული
11.10		კოჭბანის თემის	327	5	მაჟორიტარული
11.11		კრასნოგორსკის სოფლის	70	5	მაჟორიტარული
11.12		მანავის თემის	2465	13	პროპორციული
11.13		ნინოწმინდის თემის	2193	13	პროპორციული
11,14		პატარძეულის სოფლის	2303	13	პროპორციული
11.15		უდაბნოს სოფლის	580	7	მაჟორიტარული
11,16		ვაკირის თემის	990	7	მაჟორიტარული
11.17		ყანდაურის თემის	2281	13	პროპორციული
11,18		შიბლიანის სოფლის	394	5	მაჟორიტარული
11.19		[illegible] თემის	1581	9	მაჟორიტარული
11.20		ხაშმის სოფლის	1278	9	მაჟორიტარული
12.	გურჯაანის რაიონი	გურჯაანის რაიონის	57365	25	პროპორციული
12,01		გურჯაანის ქალაქის	9170	17	პროპორციული
12.02		არაშენდის თემის	2050	13	პროპორციული
12,03		ახაშენის სოფლის	2660	13	პროპორციული
12.04		ბაკურციხის სოფლის	2400	13	პროპორციული
12,05		გურჯაანის სოფლის	3750	13	პროპორციული
12.06		ვაზისუბნის სოფლის	3160	13	პროპორციული
12,07		ვაჩნაძიანის თემის	1720	9	მაჟორიტარული
12.08		ველისციხის სოფლის	5040	17	პროპორციული
12,09		ვეჯინის სოფლის	3000	13	პროპორციული
12.10		კალაურის სოფლის	2000	9	მაჟორიტარული
12,11		კარდენახის სოფლის	4750	13	პროპორციული
12,12		კაჭრეთის თემის	2995	13	პროპორციული
12.13		კოლაგის სოფლის	1050	9	მაჟორიტარული
12,14		მელაანის სოფლის	1000	7	მაჟორიტარული
12.15		მუკუზნის თემის	1410	9	მაჟორიტარული
12,16		შაშიანის სოფლის	2560	13	პროპორციული
12,17		[illegible] სოფლის	780	7	მაჟორიტარული
12,18		ჩუმლაყის თემის	3200	13	პროპორციული
12.19		ჭანდრის თემის	2700	13	პროპორციული
12,20		ჭერემის სოფლის	140	5	მაჟორიტარული
12.21		ჯიმითის თემის	1830	9	მაჟორიტარული
13.	სიღნაღის რაიონი	სიღნაღის რაიონის	36005	21	პროპორციული
13,01		სიღნაღის ქალაქის	2300	13	პროპორციული
13.02		წნორის ქალაქის	5267	17	პროპორციული
13,03		ანაგის სოფლის	3084	13	პროპორციული
13.04		ბოდბის თემის	3279	13	პროპორციული
13,05		ბოდბისხევის სოფლის	3010	13	პროპორციული
13.06		ვაქირის სოფლის	2410	13	პროპორციული
13,07		მაღაროს სოფლის	2192	13	პროპორციული
13,08		ნუკრიანის თემის	2767	13	პროპორციული
13,09		საქობოს თემის	3751	13	პროპორციული
13,10		ტიბაანის სოფლის	1946	9	მაჟორიტარული
13.11		ულიანოვკის სოფლის	550	7	მაჟორიტარული
13,12		ქვემო მაჩხაანის თემის	1540	9	მაჟორიტარული
13.13		ძველი ანაგის სოფლის	1495	9	მაჟორიტარული
13,14		ჯუგაანის თემის	2414	13	პროპორციული
14.	დედოფლისწყაროს რაიონი	დედოფლისწყაროს რაიონის	22543	19	პროპორციული
14,01		დედოფლისწყაროს ქალაქის	6630	17	პროპორციული
14,02		არბოშიკის სოფლის	1543	9	მაჟორიტარული
14,03		არხილოსკალოს სოფლის	1192	9	მაჟორიტარული
14,04		გამარჯვების სოფლის	1270	9	მაჟორიტარული
14.05		ზემო მაჩხაანის თემის	2458	13	პროპორციული
14,06		ზემო ქედის სოფლის	2340	13	პროპორციული
14.07		ოზაანის თემის	1100	9	მაჟორიტარული
14,08		სამთაწყაროს თემის	987	7	მაჟორიტარული
14.09		ქვემო ქედის სოფლის	1537	9	მაჟორიტარული
14,10		საბათლოს სოფლის	300	5	მაჟორიტარული
14,11		წითელი წყაროს თემის	1533	9	მაჟორიტარული
14,12		ჯაფარიძის სოფლის	1653	9	მაჟორიტარული
15,	ლაგოდეხის რაიონი	ლაგოდეხის რაიონის	35492	21	პროპორციული
15,01		ლაგოდეხის ქალაქის	5550	17	პროპორციული
15,02		არეშფერანის თემის	735	7	მაჟორიტარული
15.03		აფენის თემის	4475	13	პროპორციული
15,04		ბაისუბნის თემის	2136	13	პროპორციული
15,05		გიორგეთის თემის	865	7	მაჟორიტარული
15.06		ვარდისუბნის თემის	2032	13	პროპორციული
15,07		კაბალის თემის	6028	17	პროპორციული
15.08		კართუბნის თემის	2720	13	პროპორციული
15,09		ლელიანის თემის	1845	9	მაჟორიტარული
15.10		მაწიმის თემის	758	7	მაჟორიტარული
15,11		ნინიგორის თემის	1935	9	მაჟორიტარული
15.12		ულიანოვკის თემის	1544	9	მაჟორიტარული
15,13		ფონის თემის	490	5	მაჟორიტარული
15.14		შრომის თემის	1794	9	მაჟორიტარული
15,15		ცოდნისკარის თემის	2585	13	პროპორციული
16,	ყვარლის რაიონი	ყვარლის რაიონის	28860	19	პროპორციული
16.01		ყვარლის ქალაქის	7330	17	პროპორციული
16,02		ახალსოფლის თემის	5990	17	პროპორციული
16.03		გავაზის სოფლის	2610	13	პროპორციული
16,04		გრემის თემის	790	7	მაჟორიტარული
16,05		ენისელის სოფლის	1450	9	მაჟორიტარული
16.05		ენისელის სოფლის	1450	9	მაჟორიტარული
16,06		[illegible] თემის	1520	9	მაჟორიტარული
16.07		მთისძირის სოფლის	630	7	მაჟორიტარული
16,08		საბუის თემის	1800	9	მაჟორიტარული
16.09		შილდის სოფლის	4330	13	პროპორციული
16.10		ჭიკაანის თემის	2410	13	პროპორციული
17,	თელავის რაიონი	თელავის რაიონის	54645	25	პროპორციული
17,01		თელავის ქალაქის	17538	19	პროპორციული
17.02		აკურის თემის	2773	13	პროპორციული
17,03		გულგულის სოფლის	1018	9	მაჟორიტარული
17.04		ვარდისუბნის სოფლის	2432	13	პროპორციული
17,05		თეთრი წყლების თემის	285	5	მაჟორიტარული
17,06		იყალთოს სოფლის	1921	9	მაჟორიტარული
17.07		კისისხევის თემის	2092	13	პროპორციული
17,08		კონდოლის სოფლის	1920	9	მაჟორიტარული
17,09		კურდღელაურის სოფლის	3290	13	პროპორციული
17,10		ნაფარეულის თემის	2755	13	პროპორციული
17.11		რუისპირის თემის	2482	13	პროპორციული
17,12		სანიორის თემის	2179	13	პროპორციული
17.13		ფშაველის თემის	2275	13	პროპორციული
17,14		ქვემო ხოდაშნის თემის	1965	9	მაჟორიტარული
17.15		ყარაჯალის სოფლის	5060	17	პროპორციული
17,16		შალაურის სოფლის	1888	9	მაჟორიტარული
17,17		წინანდლის სოფლის	2772	13	პროპორციული
18,	ახმეტის რაიონი	ახმეტის რაიონის	28113	19	პროპორციული
18,01		ახმეტის ქალაქის	6180	17	პროპორციული
18,02		დუისის თემის	1265	9	მაჟორიტარული
18.03		ზემო ალვანის თემის	2562	13	პროპორციული
18,04		ზემო ხალაწანის თემის	418	5	მაჟორიტარული
18.05		ზემო ხოდაშნის თემის	1565	9	მაჟორიტარული
18,06		კასრისწყლის სოფლის	332	5	მაჟორიტარული
18.07		მატნის სოფლის	4293	13	პროპორციული
18,08		მაღრაანის თემის	1023	9	მაჟორიტარული
18,09		ომალოს თემის	76	5	მაჟორიტარული
18.10		ოჟიოს თემის	1598	9	მაჟორიტარული
18,11		საკობიანოს თემის	848	7	მაჟორიტარული
18.12		ქვემო ალვანის თემის	3595	13	პროპორციული
18,13		ქისტაურის თემის	2720	13	პროპორციული
18.14		შახვეტილის თემის	260	5	მაჟორიტარული
18.15		ჯოყოლოს თემის	1378	9	მაჟორიტარული
19,	თიანეთის რაიონი	თიანეთის რაიონის	11360	19	პროპორციული
19,01		თიანეთის დაბის	3226	13	პროპორციული
19.02		სიონის დაბის	1132	9	მაჟორიტარული
19,03		არტანის თემის	282	5	მაჟორიტარული
19,04		ახალსოფლის თემის	688	7	მაჟორიტარული
19,05		ზარიძეების თემის	879	7	მაჟორიტარული
19,06		ნაქალაქარის თემის	789	7	მაჟორიტარული
19,07		ჟებოტის თემის	968	7	მაჟორიტარული
19,08		სიმონიანთხევის თემის	1177	9	მაჟორიტარული
19,09		ტუშურების თემის	572	7	მაჟორიტარული
19,10		ღულელების თემის	672	7	მაჟორიტარული
19,11		ჩეკურაანთგორის თემის	252	5	მაჟორიტარული
19,12		ხევსურთსოფლის თემის	723	7	მაჟორიტარული
20,	რუსთავი**	რუსთავის ქალაქის**	40000	30	პროპორციული
21,	გარდაბნის რაიონი	გარდაბნის რაიონის	78627	25	პროპორციული
21,01		გარდაბნის ქალაქის	10200	19	პროპორციული
21,02		დიდი ლილოს დაბის	5845	17	პროპორციული
21,03		კოჯრის დაბის	1680	9	მაჟორიტარული
21,04		ახთაქლის თემის	9044	17	პროპორციული
21,05		ახალი სამგორის სოფლის	1435	9	მაჟორიტარული
21.06		ახალსოფლის თემის	2562	13	პროპორციული
21,07		გამარჯვების სოფლის	3752	13	პროპორციული
21,08		ვახტანგისის სოფლის	1736	9	მაჟორიტარული
21,09		თელეთის თემის	3353	13	პროპორციული
21,10		კალინინის თემის	3885	13	პროპორციული
21,11		კრწანისის სოფლის	1372	9	მაჟორიტარული
21,12		ლემშვენიერის თემის	1918	9	მაჟორიტარული
21,13		მარტყოფის თემის	5782	17	პროპორციული
21,14		ნაზარლოს სოფლის	3906	13	პროპორციული
21,15		ნორიოს თემის	2954	13	პროპორციული
21,16		სართიჭალის თემის	6673	17	პროპორციული
21,17		ტაბახმელის თემის	3066	13	პროპორციული
21,18		ყარაჯალის სოფლის	3598	13	პროპორციული
21,19		ქესალოს სოფლის	3808	13	პროპორციული
21,20		ჯანდარის სოფლის	2058	13	პროპორციული
22.	მარნეულის რაიონი	მარნეულის რაიონის	69600	25	პროპორციული
22,01		მარნეულის ქალაქის	8923	17	პროპორციული
22,02		შაუმიანის დაბის	3765	13	პროპორციული
22,03		ალგეთის თემის	8941	17	პროპორციული
22,04		ახკერპის თემის	825	7	მაჟორიტარული
22,05		დამია-გეურარხის თემის	2237	13	პროპორციული
22,06		თამარისის თემის	1266	9	მაჟორიტარული
22,07		კასუმლოს თემის	4259	13	პროპორციული
22,08		წერეთლის თემის	2829	13	პროპორციული
22,09		ოფრეთის თემის	400	5	მაჟორიტარული
22.10		სადახლოს თემის	6065	17	პროპორციული
22,11		ქაჩაგანის თემის	5517	17	პროპორციული
22,12		ქურთლარის თემის	3377	13	პროპორციული
22,13		ყაჩაღანის თემის	4556	13	პროპორციული
22,14		ყიზილ-აჯლოს სოფლის	5318	17	პროპორციული
22,15		ქულარი თემის	4025	13	პროპორციული
22.16		შულავერის თემის	5670	17	პროპორციული
22,17		წერაქვის თემის	401	5	მაჟორიტარული
22.18		ხოჯორნის თემის	1226	9	მაჟორიტარული

№	რაიონი, ქალაქი	საკრებულო		ამომრჩეველთა რაოდენობა	მანდატების რაოდენობა	საარჩევნო სისტემა
23,	ბოლნისის რაიონი	ბოლნისის	რაიონის	44602	21	პროპორციული
23,01		ბოლნისის	ქალაქის	7316	17	პროპორციული
23,02		თამარისის	დაბის	2007	13	პროპორციული
23,03		კაზრეთის	დაბის	5020	17	პროპორციული
23,04		აკაურთის	თემის	3076	13	პროპორციული
23,05		ბოლნისის	თემის	2253	13	პროპორციული
23,06		დარბაზის	თემის	2615	13	პროპორციული
23,07		მამხუტის	თემის	2761	13	პროპორციული
23,08		ნახიდურის	თემის	4836	13	პროპორციული
23,09		რატევანის	თემის	1441	9	მაჟორიტარული
23,10		რაჭისუბნის	თემის	1516	9	მაჟორიტარული
23,11		ტალავერის	თემის	4993	13	პროპორციული
23,12		ტანძიის	სოფლის	378	5	მაჟორიტარული
23,13		ქვემო ბოლნისის	სოფლის	4542	13	პროპორციული
23,14		ქვეშის	თემის	1848	9	მაჟორიტარული
24,	დმანისის რაიონი	დმანისის	რაიონის	19319	19	პროპორციული
24,01		დმანისის	ქალაქის	2766	13	პროპორციული
24,02		ამამლოს	თემის	2869	13	პროპორციული
24,03		განთიადის	თემის	1329	9	მაჟორიტარული
24,04		გომარეთის	თემის	815	7	მაჟორიტარული
24,05		ბუჭუთის	თემის	375	5	მაჟორიტარული
24,06		დიდი დმანისის	თემის	1390	9	მაჟორიტარული
24,07		დმანისის	თემის	1070	9	მაჟორიტარული
24,08		ირგანჩაის	სოფლის	1221	9	მაჟორიტარული
24,09		კამარლოს	თემის	980	7	მაჟორიტარული
24,10		კიროვისის	თემის	1341	9	მაჟორიტარული
24,11		მაშავერას	თემის	760	7	მაჟორიტარული
24,12		საკირის	სოფლის	72	5	მაჟორიტარული
24,13		სარკინეთის	თემის	135	5	მაჟორიტარული
24,14		ქვემო ოროზმანის	თემის	1798	9	მაჟორიტარული
24,15		ყარაბულახის	თემის	1347	9	მაჟორიტარული
24,16		ყიზილქილისის	თემის	1051	9	მაჟორიტარული
25,	წალკის რაიონი	წალკის	რაიონის	17649	19	პროპორციული
25,01		წალკის	ქალაქის	1547	9	მაჟორიტარული
25,02		ბედიანის	დაბის	232	5	მაჟორიტარული
25,03		თრიალეთის	დაბის	605	7	მაჟორიტარული
25,04		ავრანლოს	თემის	1174	9	მაჟორიტარული
25,05		არჯევან-სარვანის	თემის	1054	9	მაჟორიტარული
25,06		აშკალის	სოფლის	1250	9	მაჟორიტარული
25,07		ახალიკის	თემის	294	5	მაჟორიტარული
25,08		ბაშკოის	თემის	992	7	მაჟორიტარული
25,09		ბეშთაშენის	თემის	1474	9	მაჟორიტარული
25,10		ედიქილისის	თემის	3140	13	პროპორციული
25,11		კუშჩის	თემის	3780	13	პროპორციული
25,12		რეხის	თემის	422	5	მაჟორიტარული
25,13		წინწყაროს	თემის	830	7	მაჟორიტარული
25,14		ხაჩკოის	თემის	855	7	მაჟორიტარული
26,	თეთრიწყაროს რაიონი	თეთრიწყაროს	რაიონის	17570	19	პროპორციული
26,01		თეთრიწყაროს	ქალაქის	2759	13	პროპორციული
26,02		მანგლისის	დაბის	2301	13	პროპორციული
26,03		ასურეთის	თემის	1434	9	მაჟორიტარული
26,04		ხაიშის	სოფლის	280	5	მაჟორიტარული
26,05		ახალსოფლის	თემის	447	5	მაჟორიტარული
26,06		ბორბალოს	თემის	1279	9	მაჟორიტარული
26,07		გოლთეთის	სოფლის	330	5	მაჟორიტარული
26,08		დაღეთის	თემის	580	7	მაჟორიტარული
26,09		დურნუკის	თემის	128	5	მაჟორიტარული
26,10		თონეთის	თემის	687	7	მაჟორიტარული
26,11		ირაგის	თემის	680	7	მაჟორიტარული
26,12		კლდეისის	თემის	92	5	მაჟორიტარული
26,13		კოდის	თემის	1670	9	მაჟორიტარული
26,14		მარაბდის	თემის	230	5	მაჟორიტარული
26,15		ორბეთის	თემის	620	7	მაჟორიტარული
26,16		შეხვეტილას	თემის	199	5	მაჟორიტარული
26,17		ჩხიკვთის	თემის	518	7	მაჟორიტარული
26,18		წინწყაროს	თემის	1424	9	მაჟორიტარული
26,19		ჯიგჯაგის	თემის	557	7	მაჟორიტარული
26,20		ჯორჯიაშვილის	თემის	1355	9	მაჟორიტარული
27,	მცხეთის რაიონი	მცხეთის	რაიონის	45074	21	პროპორციული
27,01		მცხეთის	ქალაქის	6400	17	პროპორციული
27,02		ზაჰესის	დაბის	3500	13	პროპორციული
27,03		გალავნის	თემის	2210	13	პროპორციული
27,04		გლდანის	თემის	1400	9	მაჟორიტარული
27,05		დიღმის	თემის	6260	17	პროპორციული
27,06		ლისის	თემის	1150	9	მაჟორიტარული
27,07		მისაქციელის	თემის	3698	13	პროპორციული
27,08		მუხრანის	თემის	5590	17	პროპორციული
27,09		ნიჩბისის	თემის	1323	9	მაჟორიტარული
27,10		საგურამოს	თემის	1415	9	მაჟორიტარული
27,11		ქსნის	თემის	1825	9	მაჟორიტარული
27,12		ქსოვრისის	თემის	1670	9	მაჟორიტარული
27,13		ცხვარიჭამიის	თემის	270	5	მაჟორიტარული
27,14		ძეგვის	თემის	1910	9	მაჟორიტარული
27,15		წეროვნის	თემის	2200	13	პროპორციული
27,16		წილკნის	თემის	4253	13	პროპორციული
28,	დუშეთის რაიონი	დუშეთის	რაიონის	25659	19	პროპორციული
28,01		დუშეთის	ქალაქის	5700	17	პროპორციული
28,02		ჟინვალის	დაბის	2683	13	პროპორციული
28,03		ფასანაურის	დაბის	1742	9	მაჟორიტარული
28,04		ანანურის	თემის	1245	9	მაჟორიტარული
28,05		ბაზალეთის	თემის	2031	13	პროპორციული
28,06		გრემისხევის	თემის	400	5	მაჟორიტარული
28,07		გუდამაყრის	თემის	300	5	მაჟორიტარული
28,08		ლაფანაანთკარის	თემის	835	7	მაჟორიტარული
28,09		მაღაროსკარის	თემის	711	7	მაჟორიტარული
28,10		მჭადიჯვრის	თემის	3632	13	პროპორციული
28,11		უკანაფშავის	თემის	133	5	მაჟორიტარული
28,12		ქვეშეთის	თემის	1100	9	მაჟორიტარული
28,13		შატილის	თემის	100	5	მაჟორიტარული
28,14		ჭართლის	თემის	696	7	მაჟორიტარული
28,15		ჭონქაძის	თემის	1688	9	მაჟორიტარული
28,16		ჭოპორტის	თემის	2030	13	პროპორციული
28,17		ხევსურეთის	თემის	468	5	მაჟორიტარული
28,18		ხეობის	თემის	165	5	მაჟორიტარული
29,	ყაზბეგის რაიონი	ყაზბეგის	რაიონის	4300	13	პროპორციული
29,01		ყაზბეგის	დაბის	1782	9	მაჟორიტარული
29,02		გორისციხის	თემის	778	7	მაჟორიტარული
29,03		გუდაურის	თემის	32	5	მაჟორიტარული
29,04		კობის	თემის	48	5	მაჟორიტარული
29,05		სიონის	თემის	970	7	მაჟორიტარული
29,06		სნოს	თემის	690	7	მაჟორიტარული
30,	კასპის რაიონი	კასპის	რაიონის	37096	21	პროპორციული
30,01		კასპის	ქალაქის	9600	17	პროპორციული
30,02		ალაიანის	თემის	2372	13	პროპორციული
30,03		ახალქალაქის	თემის	2559	13	პროპორციული
30,04		ახალციხის	თემის	771	7	მაჟორიტარული
30,05		გომის	თემის	945	7	მაჟორიტარული
30,06		დოესის	თემის	2129	13	პროპორციული
30,07		ზემო ხანდაკის	თემის	1582	9	მაჟორიტარული
30,08		თელიანის	თემის	1224	9	მაჟორიტარული
30,09		კავთისხევის	თემის	2368	13	პროპორციული
30,10		კოდისწყაროს	თემის	1282	9	მაჟორიტარული
30,11		ლამისყანის	თემის	1627	9	მაჟორიტარული
30,12		მეტეხის	თემის	2511	13	პროპორციული
30,13		ოკამის	თემის	3302	13	პროპორციული
30,14		სამთავისის	თემის	821	7	მაჟორიტარული
30,15		ქვემო ჭალის	თემის	1652	9	მაჟორიტარული
30,16		წინარეხის	თემის	751	7	მაჟორიტარული
30,17		ხოვლეს	სოფლის	1600	9	მაჟორიტარული
31,	ახალგორის რაიონი	ახალგორის	რაიონის	8294	17	პროპორციული
31,01		ახალგორის	დაბის	2120	13	პროპორციული
31,02		ბოლის	თემის	2062	13	პროპორციული
31,03		გდუს	თემის	35	5	მაჟორიტარული
31,04		ზაყორის	თემის	307	5	მაჟორიტარული
31,05		კორინთის	თემის	775	7	მაჟორიტარული
31,06		ლარგვისის	თემის	359	5	მაჟორიტარული
31,07		სალბიურის	თემის	373	5	მაჟორიტარული
31,08		ქარჩოხის	თემის	480	5	მაჟორიტარული
31,09		ცხრაძმის	თემის	436	5	მაჟორიტარული
31,10		წინაგარის	თემის	1347	9	მაჟორიტარული
32,	გორის რაიონი	გორის	რაიონის	104753	25	პროპორციული
32,01		გორის	ქალაქის	34929	21	პროპორციული
32,02		ატენის	თემის	3028	13	პროპორციული
32,03		ახალუბნის	თემის	3084	13	პროპორციული
32,04		ბერბუკის	თემის	4987	13	პროპორციული
32,05		ბოშურის	თემის	739	7	მაჟორიტარული
32,06		დიცის	თემის	1487	9	მაჟორიტარული
32,07		ვარიანის	თემის	3649	13	პროპორციული
32,08		ზეღდულეთის	თემის	3384	13	პროპორციული
32,09		კარალეთის	თემის	4789	13	პროპორციული
32,10		მერეთის	თემის	2342	13	პროპორციული
32,11		მეჯვრისხევის	თემის	5540	17	პროპორციული
32,12		მღებრიანის	თემის	0	5	მაჟორიტარული
32,13		ნიქოზის	თემის	1963	9	მაჟორიტარული
32,14		საყავრის	თემის	0	5	მაჟორიტარული
32,15		სკრის	თემის	1682	9	მაჟორიტარული
32,16		ტინისხიდის	თემის	1709	9	მაჟორიტარული
32,17		ტირძნისის	თემის	2190	13	პროპორციული
32,18		ტყვიავის	თემის	4018	13	პროპორციული
32,19		ქვახვრელის	თემის	2170	13	პროპორციული
32,20		შავშვების	თემის	1763	9	მაჟორიტარული
32,21		შინდისის	თემის	4215	13	პროპორციული
32,22		ძევერის	თემის	2822	13	პროპორციული
32,23		ხიდისთავის	სოფლის	2858	13	პროპორციული
32,24	ერედვის თემი	ერედვის	თემის	4125	13	პროპორციული
32,25	ერედვის თემი	ბელოთის	თემის	275	5	მაჟორიტარული
32,26	ერედვის თემი	ბერულის	თემის	2510	13	პროპორციული
32,27	ერედვის თემი	განათის	თემის	620	7	მაჟორიტარული
32,28	ერედვის თემი	ქსუისის	თემის	720	7	მაჟორიტარული
32,29	ქურთის თემი	ქურთის	თემის	7280	17	პროპორციული
32,30	ქურთის თემი	ქემერტის	თემის	2860	13	პროპორციული
32,31	ქურთის თემი	ქურთის	თემის	4420	13	პროპორციული
33,	ქარელის რაიონი	ქარელის	რაიონის	35035	21	პროპორციული
33,01		ქარელის	ქალაქის	5011	17	პროპორციული
33,02		აგარის	დაბის	5165	17	პროპორციული
33,03		აბისის	თემის	964	7	მაჟორიტარული
33,04		აგლევის	თემის	1098	9	მაჟორიტარული
33,05		ახალსოფლის	თემის	485	5	მაჟორიტარული
33,06		ბებნისის	თემის	1149	9	მაჟორიტარული
33,07		ბრეთის	თემის	3435	13	პროპორციული
33,08		ბრეძის	თემის	1794	9	მაჟორიტარული
33,09		დვანის	თემის	1108	9	მაჟორიტარული
33,10		დირბის	სოფლის	1798	9	მაჟორიტარული
33,11		ზემო ხვედურეთის	თემის	2513	13	პროპორციული
33,12		ზღუდრის	თემის	609	7	მაჟორიტარული
33,13		კეხიჯვრის	თემის	1414	9	მაჟორიტარული
33,14		მოხისის	თემის	1024	9	მაჟორიტარული
33,15		რუისის	სოფლის	3967	13	პროპორციული
33,16		ურბნისის	სოფლის	858	7	მაჟორიტარული
33,17		ფცის	თემის	1420	9	მაჟორიტარული
33,18	თიღვის თემი	თიღვის	თემის	1223	9	მაჟორიტარული
33,19	თიღვის თემი	აგნევის	თემის	1223	9	მაჟორიტარული
35,	ხაშურის რაიონი	ხაშურის	რაიონის	44841	21	პროპორციული
35,01		ხაშურის	ქალაქის	20968	19	პროპორციული
35,02		სურამის	დაბის	7856	17	პროპორციული
35,03		ალის	თემის	2524	13	პროპორციული
35,04		გომის	თემის	2397	13	პროპორციული
35,05		ოსიაურის	თემის	1585	9	მაჟორიტარული
35,06		ფლევის	თემის	1205	9	მაჟორიტარული
35,07		ქვიშხეთის	თემის	3665	13	პროპორციული
35,08		ცოცხნარის	თემის	850	7	მაჟორიტარული
35,09		ცხრამუხას	თემის	1356	9	მაჟორიტარული
35,10		წაღვლის	თემის	1103	9	მაჟორიტარული
35,11		წრომის	თემის	515	7	მაჟორიტარული
35,12		ხაღების	თემის	78	5	მაჟორიტარული
35,13		ხცისის	თემის	739	7	მაჟორიტარული
36,	ბორჯომის რაიონი	ბორჯომის	რაიონის	22021	19	პროპორციული
36,01		ბორჯომის	ქალაქის	9367	17	პროპორციული
36,02		ახალდაბის	დაბის	1481	9	მაჟორიტარული
36,03		ბაკურიანის	დაბის	1990	9	მაჟორიტარული
36,04		წაღვერის	დაბის	1298	9	მაჟორიტარული
36,05		ბალანთის	თემის	352	5	მაჟორიტარული
36,06		გვერდისუბნის	თემის	0	5	მაჟორიტარული
36,07		გუჯარეთის	თემის	0	5	მაჟორიტარული
36,08		დვირის	თემის	1768	9	მაჟორიტარული
36,09		ტაბაწყურის	თემის	798	7	მაჟორიტარული
36,10		ტაძრისის	თემის	1270	9	მაჟორიტარული
36,11		ტბის	თემის	813	7	მაჟორიტარული
36,12		ყვიბისის	თემის	2366	13	პროპორციული
36,13		ციხისჯვრის	სოფლის	518	7	მაჟორიტარული
37,	ახალციხის რაიონი	ახალციხის	რაიონის	34199	21	პროპორციული
37,01		ახალციხის	ქალაქის	13229	19	პროპორციული
37,02		ვალეს	ქალაქის	4500	13	პროპორციული
37,03		აგარის	თემის	1270	9	მაჟორიტარული
37,04		ანდრიაწმინდის	თემის	284	5	მაჟორიტარული
37,05		აწყურის	თემის	1776	9	მაჟორიტარული
37,06		ვლიაწმინდის	თემის	627	7	მაჟორიტარული
37,07		კლდის	თემის	1136	9	მაჟორიტარული
37,08		მინაძის	თემის	924	7	მაჟორიტარული
37,09		პამაჯის	თემის	1343	9	მაჟორიტარული
37,10		[illegible]	თემის	531	7	მაჟორიტარული

№	რაიონი, ქალაქი	საკრებულო		ამომრჩეველთა რაოდენობა	მანდატების რაოდენობა	საარჩევნო სისტემა
37,11		სვირის	თემის	571	7	მაჟორიტარული
37,12		სხვიტორის	თემის	1623	9	მაჟორიტარული
37,13		ჭრაგლის	თემის	1370	9	მაჟორიტარული
37,14		ცურსის	თემის	830	7	მაჟორიტარული
37,15		წყალთბილას	თემის	2980	13	პროპორციული
37,16		ჯრუჭის	თემის	1205	9	მაჟორიტარული
38,	ადიგენის რაიონი	ადიგენის	რაიონის	14974	19	პროპორციული
38,01		ადიგენის	დაბის	946	7	მაჟორიტარული
38,02		აბასთუმნის	დაბის	1285	9	მაჟორიტარული
38,03		არალის	თემის	1493	9	მაჟორიტარული
38,04		ბენარის	თემის	802	7	მაჟორიტარული
38,05		ბოლაჯურის	თემის	968	7	მაჟორიტარული
38,06		გორგულის	თემის	729	7	მაჟორიტარული
38,07		ვარხანის	თემის	1295	9	მაჟორიტარული
38,08		ზანავის	თემის	645	7	მაჟორიტარული
38,09		ღრობნის	თემის	746	7	მაჟორიტარული
38,10		ლაშის	თემის	695	7	მაჟორიტარული
38,11		მოხის	თემის	617	7	მაჟორიტარული
38,12		უდის	თემის	2970	13	პროპორციული
38,13		ფხერის	თემის	350	5	მაჟორიტარული
38,14		ჩორჩანის	თემის	768	7	მაჟორიტარული
38,15		ჭეჭლის	თემის	665	7	მაჟორიტარული
39,	ასპინძის რაიონი	ასპინძის	რაიონის	9157	17	პროპორციული
39,01		ასპინძის	დაბის	2572	13	პროპორციული
39,02		აწყვიტის	სოფლის	393	5	მაჟორიტარული
39,03		დამალის	სოფლის	1419	9	მაჟორიტარული
39,04		ვარგავის	თემის	161	5	მაჟორიტარული
39,05		იდუმალას	თემის	691	7	მაჟორიტარული
39,06		ნაქალაქევის	თემის	787	7	მაჟორიტარული
39,07		ოთის	სოფლის	264	5	მაჟორიტარული
39,08		ორგორის	თემის	282	5	მაჟორიტარული
39,09		რუსთავის	სოფლის	279	5	მაჟორიტარული
39,10		ტოლოშის	თემის	551	7	მაჟორიტარული
39,11		ძველის	თემის	660	7	მაჟორიტარული
39,12		ხიზაბავრის	თემის	1098	9	მაჟორიტარული
40,	ახალქალაქის რაიონი	ახალქალაქი	რაიონის	40622	21	პროპორციული
40,01		ახალქალაქი	ქალაქის	7773	17	პროპორციული
40,02		აზავრეთის	თემის	2190	13	პროპორციული
40,03		ალასტანის	თემის	1607	9	მაჟორიტარული
40,04		არაგვის	თემის	3434	13	პროპორციული
40,05		ბარალეთის	თემის	2643	13	პროპორციული
40,06		გოგაშენის	თემის	299	5	მაჟორიტარული
40,07		დილისკის	სოფლის	1863	9	მაჟორიტარული
40,08		ვაჩიანის	თემის	1960	9	მაჟორიტარული
40,09		ზაკის	თემის	3045	13	პროპორციული
40,10		კარტიკამის	თემის	3713	13	პროპორციული
40,11		კარწახის	თემის	720	7	მაჟორიტარული
40,12		კოთელიის	სოფლის	315	5	მაჟორიტარული
40,13		კოჩიოს	თემის	2077	13	პროპორციული
40,14		კუმურდოს	თემის	1931	9	მაჟორიტარული
40,15		ოკამის	თემის	443	5	მაჟორიტარული
40,16		პტენის	სოფლის	216	5	მაჟორიტარული
40,17		სულდის	თემის	1640	9	მაჟორიტარული
40,18		ტურცხის	სოფლის	876	7	მაჟორიტარული
40,19		ჩუნჩხის	სოფლის	233	5	მაჟორიტარული
40,20		ხავეთის	თემის	354	5	მაჟორიტარული
40,21		ხანდოს	სოფლის	1580	9	მაჟორიტარული
40,22		ხოსპიოს	თემის	1710	9	მაჟორიტარული
41,	ნინოწმინდის რაიონი	ნინოწმინდის	რაიონის	22044	19	პროპორციული
41,01		ნინოწმინდის	ქალაქის	3970	13	პროპორციული
41,02		განძის	თემის	2379	13	პროპორციული
41,03		დიდი კონდურის	თემის	3230	13	პროპორციული
41,04		გორელოვკის	თემის	1482	9	მაჟორიტარული
41,05		დიდი ხანჩალის	თემის	1970	9	მაჟორიტარული
41,06		ეშტიის	თემის	2967	13	პროპორციული
41,07		სათხის	თემის	3365	13	პროპორციული
41,08		ტამბოვკის	თემის	447	5	მაჟორიტარული
41,09		თოკის	თემის	1409	9	მაჟორიტარული
41,10		ჯიგრაშენის	სოფლის	825	7	მაჟორიტარული
43,	ონის რაიონი	ონის	რაიონის	9022	17	პროპორციული
43,01		ონის	ქალაქის	3376	13	პროპორციული
43,02		ბარის	თემის	167	5	მაჟორიტარული
43,03		გლოლის	სოფლის	456	5	მაჟორიტარული
43,04		გომის	თემის	247	5	მაჟორიტარული
43,05		კვაშხიეთის	თემის	195	5	მაჟორიტარული
43,06		მრავალძალის	სოფლის	52	5	მაჟორიტარული
43,07		პიპილეთის	თემის	252	5	მაჟორიტარული
43,08		საკაოს	თემის	427	5	მაჟორიტარული
43,09		სორის	თემის	295	5	მაჟორიტარული
43,10		უწერის	თემის	577	7	მაჟორიტარული
43,11		ფარახეთის	თემის	295	5	მაჟორიტარული
43,12		ღარის	თემის	532	7	მაჟორიტარული
43,13		ღების	თემის	512	7	მაჟორიტარული
43,14		შეუბნის	თემის	558	7	მაჟორიტარული
43,15		შქმერის	თემის	139	5	მაჟორიტარული
43,16		ცხმორის	თემის	224	5	მაჟორიტარული
43,17		წედისის	თემის	479	5	მაჟორიტარული
43,18		ჭიორის	სოფლის	239	5	მაჟორიტარული
44,	ამბროლაურის რაიონი	ამბროლაურის	რაიონის	13800	19	პროპორციული
44,01		ამბროლაურის	ქალაქის	2000	9	მაჟორიტარული
44,02		ბუგეულის	თემის	911	7	მაჟორიტარული
44,03		ველევის	თემის	287	5	მაჟორიტარული
44,04		ზნაკვის	თემის	483	5	მაჟორიტარული
44,05		იწის	თემის	367	5	მაჟორიტარული
44,06		ლიხეთის	თემის	1008	9	მაჟორიტარული
44,07		ნამანევის	თემის	353	5	მაჟორიტარული
44,08		ნიკორწმინდის	თემის	765	7	მაჟორიტარული
44,09		სადმელის	თემის	1933	9	მაჟორიტარული
44,10		სხვავას	თემის	214	5	მაჟორიტარული
44,11		ლადიშის	თემის	459	5	მაჟორიტარული
44,12		ცახის	თემის	214	5	მაჟორიტარული
44,13		წესის	თემის	565	7	მაჟორიტარული
44,14		ჭელიაყელის	თემის	633	7	მაჟორიტარული
44,15		ჭრებალოს	თემის	706	7	მაჟორიტარული
44,16		ჭყვიშის	თემის	581	7	მაჟორიტარული
44,17		ხვანჭკარას	თემის	1492	9	მაჟორიტარული
44,18		ხიდიკრის	თემის	564	7	მაჟორიტარული
44,19		ხოტევის	თემის	265	5	მაჟორიტარული
45,	ცაგერის რაიონი	ცაგერის	რაიონის	13821	19	პროპორციული
45,01		ცაგერის	ქალაქის	1428	9	მაჟორიტარული
45,02		ალპანის	თემის	945	7	მაჟორიტარული
45,03		ალვის	თემის	382	5	მაჟორიტარული
45,04		ზუბის	თემის	749	7	მაჟორიტარული
45,05		ლაილაშის	თემის	788	7	მაჟორიტარული
45,06		ლასურიაშის	თემის	919	7	მაჟორიტარული

№	რაიონი, ქალაქი	საკრებულო		ამომრჩეველთა რაოდენობა	მანდატების რაოდენობა	საარჩევნო სისტემა
45,06		ლასურიაშის	თემის	919	7	მაჟორიტარული

№	რაიონი, ქალაქი	საკრებულო		ამომრჩეველთა რაოდენობა	მანდატების რაოდენობა	საარჩევნო სისტემა
45,07		ლუხვანოს	თემის	371	5	მაჟორიტარული
45,08		ნაკურალეშის	თემის	209	5	მაჟორიტარული
45,09		ორბელის	თემის	2083	13	პროპორციული
45,10		ოყურეშის	თემის	595	7	მაჟორიტარული
45,11		ტვიშის	თემის	774	7	მაჟორიტარული
45,12		უსახელოს	თემის	485	5	მაჟორიტარული
45,13		ქვედა ცაგერის	თემის	2458	13	პროპორციული
45,14		ღვირიშის	თემის	752	7	მაჟორიტარული
45,15		წიფერჩის	თემის	883	7	მაჟორიტარული
46,	ლენტეხის რაიონი	ლენტეხის	რაიონის	5892	17	პროპორციული
46,01		ლენტეხის	დაბის	1421	9	მაჟორიტარული
46,02		ჟახუნდერის	თემის	1055	9	მაჟორიტარული
46,03		რცხმელურის	თემის	530	7	მაჟორიტარული
46,04		ჩიხარეშის	თემის	863	7	მაჟორიტარული
46,05		ჩოლურის	თემის	767	7	მაჟორიტარული
46,06		ცანის	თემის	78	5	მაჟორიტარული
46,07		ხელედის	თემის	800	7	მაჟორიტარული
46,08		ხოფურის	თემის	378	5	მაჟორიტარული
47,	მესტიის რაიონი	მესტიის	რაიონის	8691	17	პროპორციული
47,01		მესტიის	დაბის	1551	9	მაჟორიტარული
47,02		ბეჩოს	თემის	982	7	მაჟორიტარული
47,03		ეცერის	თემის	637	7	მაჟორიტარული
47,04		იფარის	თემის	313	5	მაჟორიტარული
47,05		კალის	თემის	152	5	მაჟორიტარული

№	რაიონი, ქალაქი	საკრებულო		ამომრჩეველთა რაოდენობა	მანდატების რაოდენობა	საარჩევნო სისტემა
41,08		ტამბოვკის	თემის	447	5	მაჟორიტარული
41,09		თოკის	თემის	1409	9	მაჟორიტარული
41,10		ჯიგრაშენის	სოფლის	825	7	მაჟორიტარული
43,	ონის რაიონი	ონის	რაიონის	9022	17	პროპორციული
43,01		ონის	ქალაქის	3376	13	პროპორციული
43,02		ბარის	თემის	167	5	მაჟორიტარული
43,03		გლოლის	სოფლის	456	5	მაჟორიტარული
43,04		გომის	თემის	247	5	მაჟორიტარული
43,05		კვაშხიეთის	თემის	195	5	მაჟორიტარული
43,06		მრავალძალის	სოფლის	52	5	მაჟორიტარული
43,07		პიპილეთის	თემის	252	5	მაჟორიტარული
43,08		საკაოს	თემის	427	5	მაჟორიტარული
43,09		სორის	თემის	295	5	მაჟორიტარული
43,10		უწერის	თემის	577	7	მაჟორიტარული
43,11		ფარახეთის	თემის	295	5	მაჟორიტარული
43,12		ღარის	თემის	532	7	მაჟორიტარული
43,13		ღების	თემის	512	7	მაჟორიტარული
43,14		შეუბნის	თემის	558	7	მაჟორიტარული
43,15		შქმერის	თემის	139	5	მაჟორიტარული
43,16		ცხმორის	თემის	224	5	მაჟორიტარული
43,17		წედისის	თემის	479	5	მაჟორიტარული
43,18		ჭიორის	სოფლის	239	5	მაჟორიტარული
44,	ამბროლაურის რაიონი	ამბროლაურის	რაიონის	13800	19	პროპორციული
44,01		ამბროლაურის	ქალაქის	2000	9	მაჟორიტარული
44,02		ბუგეულის	თემის	911	7	მაჟორიტარული
44,03		ველევის	თემის	287	5	მაჟორიტარული
44,04		ზნაკვის	თემის	483	5	მაჟორიტარული
44,05		იწის	თემის	367	5	მაჟორიტარული
44,06		ლიხეთის	თემის	1008	9	მაჟორიტარული
44,07		ნამანევის	თემის	353	5	მაჟორიტარული
44,08		ნიკორწმინდის	თემის	765	7	მაჟორიტარული
44,09		სადმელის	თემის	1933	9	მაჟორიტარული
44,10		სხვავას	თემის	214	5	მაჟორიტარული
44,11		ლადიშის	თემის	459	5	მაჟორიტარული
44,12		ცახის	თემის	214	5	მაჟორიტარული
44,13		წესის	თემის	565	7	მაჟორიტარული
44,14		ჭელიაყელის	თემის	633	7	მაჟორიტარული
44,15		ჭრებალოს	თემის	706	7	მაჟორიტარული
44,16		ჭყვიშის	თემის	581	7	მაჟორიტარული
44,17		ხვანჭკარას	თემის	1492	9	მაჟორიტარული
44,18		ხიდიკრის	თემის	564	7	მაჟორიტარული
44,19		ხოტევის	თემის	265	5	მაჟორიტარული
45,	ცაგერის რაიონი	ცაგერის	რაიონის	13821	19	პროპორციული
45,01		ცაგერის	ქალაქის	1428	9	მაჟორიტარული
45,02		ალპანის	თემის	945	7	მაჟორიტარული
45,03		ალვის	თემის	382	5	მაჟორიტარული
45,04		ზუბის	თემის	749	7	მაჟორიტარული
45,05		ლაილაშის	თემის	788	7	მაჟორიტარული
45,06		ლასურიაშის	თემის	919	7	მაჟორიტარული
45,07		ლუხვანოს	თემის	371	5	მაჟორიტარული
45,08		ნაკურალეშის	თემის	209	5	მაჟორიტარული
45,09		ორბელის	თემის	2083	13	პროპორციული
45,10		ოყურეშის	თემის	595	7	მაჟორიტარული
45,11		ტვიშის	თემის	774	7	მაჟორიტარული
45,12		უსახელოს	თემის	485	5	მაჟორიტარული
45,13		ქვედა ცაგერის	თემის	2458	13	პროპორციული
45,14		ღვირიშის	თემის	752	7	მაჟორიტარული
45,15		წიფერჩის	თემის	883	7	მაჟორიტარული
46,	ლენტეხის რაიონი	ლენტეხის	რაიონის	5892	17	პროპორციული
46,01		ლენტეხის	დაბის	1421	9	მაჟორიტარული
46,02		ჟახუნდერის	თემის	1055	9	მაჟორიტარული
46,03		რცხმელურის	თემის	530	7	მაჟორიტარული
46,04		ჩიხარეშის	თემის	863	7	მაჟორიტარული
46,05		ჩოლურის	თემის	767	7	მაჟორიტარული
46,06		ცანის	თემის	78	5	მაჟორიტარული
46,07		ხელედის	თემის	800	7	მაჟორიტარული
46,08		ხოფურის	თემის	378	5	მაჟორიტარული
47,	მესტიის რაიონი	მესტიის	რაიონის	8691	17	პროპორციული
47,01		მესტიის	დაბის	1551	9	მაჟორიტარული
47,02		ბეჩოს	თემის	982	7	მაჟორიტარული
47,03		ეცერის	თემის	637	7	მაჟორიტარული
47,04		იფარის	თემის	313	5	მაჟორიტარული
47,05		კალის	თემის	152	5	მაჟორიტარული

№	რაიონი, ქალაქი	საკრებულო		ამომრჩეველთა რაოდენობა	მანდატების რაოდენობა	საარჩევნო სისტემა
47.06		ლატალის	თემის	754	7	მაჟორიტარული
47.07		ლახამულის	თემის	257	5	მაჟორიტარული
47,08		ლენჯერის	თემის	630	7	მაჟორიტარული
47,09		მულახის	თემის	678	7	მაჟორიტარული
47,10		ნაკის	თემის	276	5	მაჟორიტარული
47,11		უშგულის	თემის	220	5	მაჟორიტარული
47,12		ფარის	თემის	233	5	მაჟორიტარული
47,13		ცხუმარის	თემის	310	5	მაჟორიტარული
47,14		წვირმის	თემის	336	5	მაჟორიტარული
47,15		ჭუბერის	თემის	680	7	მაჟორიტარული
47.16		ხაიშის	თემის	682	7	მაჟორიტარული
48,	ხარაგაულის რაიონი	ხარაგაულის	რაიონის	20560	19	პროპორციული
48,01		ხარაგაულის	დაბის	2358	13	პროპორციული
48,02		ბაზალეთის	თემის	591	7	მაჟორიტარული
48,03		ბორითის	თემის	1905	9	მაჟორიტარული
48,04		ვარძიის	სოფლის	1014	9	მაჟორიტარული
48,05		ვახანის	თემის	700	7	მაჟორიტარული

№	რაიონი, ქალაქი	საკრებულო		ამომრჩეველთა რაოდენობა	მანდატების რაოდენობა	საარჩევნო სისტემა
48,05		ვახანის	თემის	700	7	მაჟორიტარული
48,06		ზვარის	თემის	712	7	მაჟორიტარული
48,07		კიცხი	თემის	1724	9	მაჟორიტარული
48,08		ლაშის	თემის	846	7	მაჟორიტარული
48,09		ლეღვანის	თემის	1243	9	მაჟორიტარული
48,10		მოლითის	თემის	1283	9	მაჟორიტარული
48,11		ნადაბურის	თემის	335	5	მაჟორიტარული
48,12		სარგვეშის	თემის	552	7	მაჟორიტარული
48,13		საღანძილის	თემის	1405	9	მაჟორიტარული
48,14		ფარცხნალის	თემის	741	7	მაჟორიტარული
48,15		ღორეშის	სოფლის	744	7	მაჟორიტარული
48,16		წიფის	თემის	655	7	მაჟორიტარული
48,17		წყალაფორეთის	თემის	827	7	მაჟორიტარული
48,18		ხევის	თემის	900	7	მაჟორიტარული
48,19		ხიდარის	სოფლის	690	7	მაჟორიტარული
48,20		ხუნევის	თემის	1335	9	მაჟორიტარული
49,	თერჯოლის რაიონი	თერჯოლის	რაიონის	31765	21	პროპორციული
49,01		თერჯოლის	ქალაქის	4000	13	პროპორციული
49,02		ალისუბნის	თემის	2009	13	პროპორციული
49,03		ახალი თერჯოლის	თემის	1300	9	მაჟორიტარული
49,04		ბარდუბნის	თემის	1419	9	მაჟორიტარული
49,05		გოგნის	სოფლის	383	5	მაჟორიტარული
49,06		გოდოგანის	თემის	1969	9	მაჟორიტარული
49,07		ეწრის	თემის	1364	9	მაჟორიტარული
49,08		თუზის	თემის	2130	13	პროპორციული
49,09		კვახჭირის	თემის	1400	9	მაჟორიტარული
49,10		ნახშირღელის	თემის	1407	9	მაჟორიტარული
49,11		რუფოთის	თემის	1760	9	მაჟორიტარული
49,12		ზედა საზანოს	თემის	2500	13	პროპორციული
49,13		ზედა სიმონეთის	სოფლის	1300	9	მაჟორიტარული
49,14		სიქთარვას	თემის	1504	9	მაჟორიტარული
49,15		ქვედა სიმონეთის	სოფლის	1726	9	მაჟორიტარული
49,16		ღვანკითის	სოფლის	1600	9	მაჟორიტარული
49,17		ჩხარის	თემის	1415	9	მაჟორიტარული
49,18		ძევრის	თემის	1379	9	მაჟორიტარული
49,19		ჭოგნარის	სოფლის	1200	9	მაჟორიტარული
50,	საჩხერის რაიონი	საჩხერის	რაიონის	31894	21	პროპორციული
50,01		საჩხერის	ქალაქის	5200	17	პროპორციული
50,02		არგვეთის	თემის	4338	13	პროპორციული
50,03		გორისის	თემის	1462	9	მაჟორიტარული
50,04		კორბოულის	თემის	3882	13	პროპორციული
50,05		მერჯევის	თემის	1702	9	მაჟორიტარული
50,06		საირხის	თემის	2754	13	პროპორციული
50,07		სარეკის	თემის	1944	9	მაჟორიტარული
50,08		ქორეთის	სოფლის	1100	9	მაჟორიტარული
50,09		ჩიხის	თემის	3321	13	პროპორციული
50,10		ცხომარეთის	თემის	473	5	მაჟორიტარული
50,11		ჭალის	თემის	3129	13	პროპორციული
50,12		ჭალოვანის	თემის	1079	9	მაჟორიტარული
50,13		ჯალაურთის	თემის	1510	9	მაჟორიტარული
51,	ზესტაფონის რაიონი	ზესტაფონის	რაიონის	53711	25	პროპორციული
51,01		ზესტაფონის	ქალაქის	18340	19	პროპორციული
51,02		შორაპანის	დაბის	-1240	9	მაჟორიტარული
51,03		ბოსლევის	თემის	1470	9	მაჟორიტარული
51,04		დილიკაურის	თემის	1924	9	მაჟორიტარული
51,05		ზედა საქარის	თემის	2061	13	პროპორციული
51,06		ზოვრეთის	სოფლის	1335	9	მაჟორიტარული
51,07		ილემის	თემის	880	7	მაჟორიტარული
51,08		კვალითის	თემის	2400	13	პროპორციული
51,09		კლდეეთის	თემის	3610	13	პროპორციული
51,10		მეორე სვირის	თემის	3250	13	პროპორციული
51,11		პირველი სვირის	სოფლის	2350	13	პროპორციული
51,12		როდინაულის	თემის	1915	9	მაჟორიტარული
51,13		სანახშირის	თემის	1450	9	მაჟორიტარული
51,14		ფუთის	თემის	1445	9	მაჟორიტარული
51,15		ქვედა საზანოს	თემის	3015	13	პროპორციული
51,16		ქვედა საქარის	თემის	3300	13	პროპორციული
51,17		შროშის	თემის	764	7	მაჟორიტარული
51,18		ცხრაწყაროს	თემის	1847	9	მაჟორიტარული
51,19		ძირულას	თემის	1115	9	მაჟორიტარული
52,	ბაღდათის რაიონი	ბაღდათის	რაიონის	22375	19	პროპორციული
52,01		ბაღდათის	ქალაქის	3500	13	პროპორციული
52,02		დიმის	თემის	3425	13	პროპორციული
52,03		ვარციხის	სოფლის	1387	9	მაჟორიტარული
52,04		ზეგანის	თემის	660	7	მაჟორიტარული
52,05		მეორე ობჩის	სოფლის	1223	9	მაჟორიტარული
52,06		ნერგეთის	თემის	1738	9	მაჟორიტარული
52,07		პირველი ობჩის	სოფლის	1510	9	მაჟორიტარული
52,08		როკითის	თემის	770	7	მაჟორიტარული
52,09		როხის	სოფლის	1870	9	მაჟორიტარული
52,10		საკრაულის	სოფლის	352	5	მაჟორიტარული
52,11		ფერსათის	თემის	2955	13	პროპორციული
52,12		წითელხევის	სოფლის	2341	13	პროპორციული
52,13		ხანის	თემის	644	7	მაჟორიტარული
53,	ვანის რაიონი	ვანის	რაიონის	27723	19	პროპორციული
53,01		ვანის	ქალაქის	4688	13	პროპორციული
53,02		ამაღლების	თემის	1510	9	მაჟორიტარული
53,03		ბზვანის	თემის	1389	9	მაჟორიტარული
53,04		გადიდის	თემის	540	7	მაჟორიტარული
53,05		გორას	თემის	1803	9	მაჟორიტარული
53,06		დიხაშხოს	თემის	1900	9	მაჟორიტარული
53,07		ზედა ვანის	თემის	1221	9	მაჟორიტარული
53,08		ზეინდრის	თემის	1885	9	მაჟორიტარული
53,09		მუქედის	თემის	721	7	მაჟორიტარული
53,10		სალომინაოს	თემის	882	7	მაჟორიტარული
53,11		სალხინოს	თემის	1573	9	მაჟორიტარული
53,12		საპრასის	თემის	868	7	მაჟორიტარული
53,13		სულორის	სოფლის	923	7	მაჟორიტარული
53,14		ტობანიერის	თემის	1760	9	მაჟორიტარული
53,15		უხუთის	თემის	744	7	მაჟორიტარული
53,16		ფერეთის	თემის	669	7	მაჟორიტარული
53,17		ყუმურის	თემის	1006	9	მაჟორიტარული
53,18		შუამთის	თემის	2520	13	პროპორციული
53,19		ციხესულორის	სოფლის	595	7	მაჟორიტარული
53,20		ძულუხის	სოფლის	526	7	მაჟორიტარული
54,	სამტრედიის რაიონი	სამტრედიის	რაიონის	45062	21	პროპორციული
54,01		სამტრედიის	ქალაქის	22725	19	პროპორციული
54,02		კულაშის	დაბის	1601	9	მაჟორიტარული
54,03		ბაშის	თემის	900	7	მაჟორიტარული
54,04		გამოჩინებულის	თემის	247	5	მაჟორიტარული
54,05		გომის	თემის	3630	13	პროპორციული
54,06		გორმაღალის	თემის	381	5	მაჟორიტარული
54,07		დიდი ჯიხაიშის	სოფლის	3221	13	პროპორციული
54,08		ეწრის	თემის	1610	9	მაჟორიტარული
54,09		იანეთის	თემის	1700	9	მაჟორიტარული
54,10		მელაურის	თემის	1600	9	მაჟორიტარული
54,11		ნაბაკევის	თემის	2200	13	პროპორციული
54,12		ოფეთის	თემის	724	7	მაჟორიტარული
54,13		საჯავახოს	თემის	1345	9	მაჟორიტარული
54,14		ტოლების	თემის	1535	9	მაჟორიტარული
54,15		ლანირის	თემის	1643	9	მაჟორიტარული
55,	ხონის რაიონი	ხონის	რაიონის	23553	19	პროპორციული
55,01		ხონის	ქალაქის	8374	17	პროპორციული
55,02		გორდის	თემის	1089	9	მაჟორიტარული
55,03		გოჩაჯიხაიშის	სოფლის	705	7	მაჟორიტარული
55,04		გუბის	თემის	910	7	მაჟორიტარული
55,05		დედალაურის	თემის	1418	9	მაჟორიტარული
55,06		ივანდიდის	სოფლის	1720	9	მაჟორიტარული
55,07		კინჩხის	თემის	395	5	მაჟორიტარული
55,08		კუხის	თემის	2080	13	პროპორციული
55,09		მათხოჯის	თემის	1700	9	მაჟორიტარული
55,10		ნახახულევის	თემის	2878	13	პროპორციული
55,11		ქუტირის	თემის	1717	9	მაჟორიტარული
55,12		ბებილეთის	თემის	567	7	მაჟორიტარული
56,	ჭიათურის რაიონი	ჭიათურა	რაიონის	45436	21	პროპორციული
56,01		ჭიათურა	ქალაქის	14887	19	პროპორციული
56,02		გეზრული	თემის	435	5	მაჟორიტარული
56,03		ვაჭევი	თემის	1161	9	მაჟორიტარული
56,04		ზოდი	თემის	2953	13	პროპორციული
56,05		ითხვისი	თემის	2606	13	პროპორციული
56,06		კაცხი	თემის	3389	13	პროპორციული
56,07		მანდაეთი	თემის	1921	9	მაჟორიტარული
56,08		ნიგოზეთი	თემის	3814	13	პროპორციული
56,09		პერევისი	თემის	3005	13	პროპორციული
56,10		რგანი	სოფლის	1452	9	მაჟორიტარული
56,11		სარქველეთუბანი	თემის	1025	9	მაჟორიტარული
56,12		სვერი	თემის	1582	9	მაჟორიტარული
56,13		ქვაციხე	თემის	1992	9	მაჟორიტარული
56,14		წირქვალი	თემის	2380	13	პროპორციული
56,15		ხვაშითი	თემის	534	7	მაჟორიტარული
56,16		ხრეითი	სოფლის	2300	13	პროპორციული
57,	ტყიბულის რაიონი	ტყიბული	რაიონის	25043	19	პროპორციული
57,01		ტყიბული	ქალაქის	13470	19	პროპორციული
57,02		გურნა	თემის	855	7	მაჟორიტარული
57,03		ქურსები	თემის	2020	13	პროპორციული
57,04		მუხური	სოფლის	1469	9	მაჟორიტარული
57,05		ორპირი	თემის	2008	13	პროპორციული
57,06		საწირე	თემის	2025	13	პროპორციული
57,07		სოჩხეთი	თემის	850	7	მაჟორიტარული
57,08		ცუცხვათი	სოფლის	720	7	მაჟორიტარული
57,09		ხრესილი	თემის	851	7	მაჟორიტარული
57,10		ჯვარისა	თემის	775	7	მაჟორიტარული
58,	წყალტუბოს რაიონი	წყალტუბო	რაიონის	47246	21	პროპორციული
58,01		წყალტუბო	ქალაქის	10034	19	პროპორციული
58,02		გეგუთი	სოფლის	2733	13	პროპორციული
58,03		გვიშტიბი	თემის	2521	13	პროპორციული
58,04		გუმბრი	თემის	4045	13	პროპორციული
58,05		დღნორისა	თემის	912	7	მაჟორიტარული
58,06		მაღლაკი	თემის	4031	13	პროპორციული
58,07		მექვენი	თემის	636	7	მაჟორიტარული
58,08		მუხიანი	თემის	1930	9	მაჟორიტარული
58,09		ოფურჩხეთი	თემის	1953	9	მაჟორიტარული
58,10		ოფშკვითი	სოფლის	1561	9	მაჟორიტარული
58,11		პატრიკეთი	თემის	2356	13	პროპორციული
58,12		რიონი	თემის	1850	9	მაჟორიტარული
58,13		საყულე	სოფლის	1421	9	მაჟორიტარული
58,14		ფარცხანაყანევი	სოფლის	3340	13	პროპორციული
58,15		ქვიტირი	თემის	2608	13	პროპორციული
58,16		ცხუნკური	თემის	1799	9	მაჟორიტარული
58,17		წყალტუბო	თემის	3516	13	პროპორციული
59,	ქუთაისი**	ქუთაისი	ქალაქის**	145000	30	პროპორციული
60,	ოზურგეთის რაიონი	ოზურგეთის	რაიონის	64002	25	პროპორციული
60,01		ოზურგეთის	ქალაქის	17000	19	პროპორციული
60,02		ლაითურის	დაბის	2300	13	პროპორციული
60,03		ნარუჯის	დაბის	1112	9	მაჟორიტარული
60,04		ურეკის	დაბის	877	7	მაჟორიტარული
60,05		ნასაკირალის	დაბის	1700	9	მაჟორიტარული
60,06		ასკანას	თემის	1184	9	მაჟორიტარული
60,07		ბაილეთის	თემის	1001	9	მაჟორიტარული
60,08		ბახვის	თემის	2155	13	პროპორციული
60,09		ბოხვაურის	თემის	1534	9	მაჟორიტარული
60,10		გურიანთის	თემის	1850	9	მაჟორიტარული
60,11		დვაბზუს	თემის	2145	13	პროპორციული
60,12		ვაკიჯვარის	თემის	1100	9	მაჟორიტარული
60,13		თხინვალის	სოფლის	769	7	მაჟორიტარული
60,14		კონჭკათის	თემის	1310	9	მაჟორიტარული
60,15		ლიხაური	თემის	2176	13	პროპორციული
60,16		მაკვანეთი	თემის	1728	9	მაჟორიტარული
60,17		მელექედური	სოფლის	1259	9	მაჟორიტარული
60,18		მერია	თემის	2870	13	პროპორციული
60,19		მთისპირი	თემის	637	7	მაჟორიტარული
60,20		ნაგომარი	თემის	947	7	მაჟორიტარული
60,21		ნატანები	თემის	4549	13	პროპორციული
60,22		ოზურგეთი	სოფლის	1430	9	მაჟორიტარული
60,23		სილაური	სოფლის	860	7	მაჟორიტარული
60,24		შემოქმედი	თემის	2661	13	პროპორციული
60,25		შრომა	თემის	3570	13	პროპორციული
60,26		ცხემლისხიდი	თემის	1758	9	მაჟორიტარული
60,27		ძიმითი	თემის	1480	9	მაჟორიტარული
60,28		ჭანიეთი	თემის	924	7	მაჟორიტარული
60,29		ჯუმათი	თემის	1116	9	მაჟორიტარული
61,	ლანჩხუთის რაიონი	ლანჩხუთის	რაიონის	30182	21	პროპორციული
61,01		ლანჩხუთის	ქალაქის	6426	17	პროპორციული
61,02		აკეთის	თემის	1554	9	მაჟორიტარული
61,03		აცანის	თემის	1047	9	მაჟორიტარული
61,04		გვიმრალაურის	თემის	1079	9	მაჟორიტარული
61,05		ლესა-ჭინათის	თემის	1412	9	მაჟორიტარული
61,06		მამათის	თემის	1002	9	მაჟორიტარული
61,07		მაჩხვარეთის	თემის	697	7	მაჟორიტარული
61,08		ნიგვზიანის	თემის	2028	13	პროპორციული
61,09		ნიგოითის	თემის	2434	13	პროპორციული
61,10		ნინოშვილის	თემის	524	7	მაჟორიტარული
61,11		სუფსის	თემის	2845	13	პროპორციული
61,12		ღრმაღელის	თემის	2532	13	პროპორციული
61,13		შუხუთის	თემის	1441	9	მაჟორიტარული
61,14		ჩიბათის	თემის	1474	9	მაჟორიტარული
61,15		ჩოჩხათის	თემის	2290	13	პროპორციული
61,16		ჯურუყვეთის	თემის	1397	9	მაჟორიტარული
62,	ჩოხატაურის რაიონი	ჩოხატაური	რაიონის	19625	19	პროპორციული
62,01		ჩოხატაური	დაბის	1656	9	მაჟორიტარული

№	რაიონი, ქალაქი	საკრებულო		ამომრჩეველთა რაოდენობა	მანდატების რაოდენობა	საარჩევნო სისტემა
62,02		ბუკისციხე	თემის	880	7	მაჟორიტარული
62,03		განახლება	თემის	972	7	მაჟორიტარული
62,04		გოგოლესუბანი	სოფლის	866	7	მაჟორიტარული
62,05		გორაბერეჟოული	სოფლის	630	7	მაჟორიტარული
62,06		გუთური	სოფლის	950	7	მაჟორიტარული
62,07		დაბლაციხე	თემის	790	7	მაჟორიტარული
62,08		დიდივანი	თემის	174	5	მაჟორიტარული
62,09		ერკეთი	თემის	927	7	მაჟორიტარული
62,10		ზემო სურები	თემის	283	5	მაჟორიტარული
62,11		ზემო ხეთი	თემის	305	5	მაჟორიტარული
62,12		ზომლეთი	თემის	678	7	მაჟორიტარული
62,13		ზოტი	სოფლის	778	7	მაჟორიტარული
62,14		კოხნარი	თემის	1436	9	მაჟორიტარული
62,15		ნაბეღლავი	თემის	810	7	მაჟორიტარული
62,16		საჯამია სური	თემის	888	7	მაჟორიტარული
62,17		ფარცხმა	თემის	1210	9	მაჟორიტარული
62,18		ქვენობნი	თემის	1377	9	მაჟორიტარული
62,19		შუა განახლება	სოფლის	836	7	მაჟორიტარული
62,20		შუა სურები	სოფლის	200	5	მაჟორიტარული
62,21		ჩაისუბანი	თემის	1069	9	მაჟორიტარული
62,22		ხევი	თემის	516	7	მაჟორიტარული
62,23		ხიდისთავი	თემის	1394	9	მაჟორიტარული
63,	აბაშის რაიონი	აბაშის	რაიონის	21025	19	პროპორციული
63,01		აბაშის	ქალაქის	5117	17	პროპორციული
63,02		გეზათის	თემის	624	7	მაჟორიტარული
63,03		ზანათის	თემის	1058	9	მაჟორიტარული
63,04		კეთილარის	თემის	868	7	მაჟორიტარული
63,05		მარნის	თემის	1811	9	მაჟორიტარული
63,06		ნაესაკოვის	თემის	658	7	მაჟორიტარული
63,07		ნორიოს	თემის	1841	9	მაჟორიტარული
63,08		ონტოფოს	თემის	603	7	მაჟორიტარული
63,09		პირველი მაისის	თემის	1476	9	მაჟორიტარული
63,10		სამიქაოს	თემის	1320	9	მაჟორიტარული
63,11		სეფიეთის	სოფლის	756	7	მაჟორიტარული
63,12		სუჯუნის	თემის	1559	9	მაჟორიტარული
63,13		ტყვირის	თემის	845	7	მაჟორიტარული
63,14		ქოლობნის	თემის	1074	9	მაჟორიტარული
63,15		ძველი აბაშის	სოფლის	845	7	მაჟორიტარული
63,16		წყემის	თემის	570	7	მაჟორიტარული
64,	სენაკის რაიონი	სენაკის	რაიონის	37834	21	პროპორციული
64,01		სენაკის	ქალაქის	21630	19	პროპორციული
64,02		ახალი სოფლის	თემის	1067	9	მაჟორიტარული
64,03		გეჯეთის	სოფლის	810	7	მაჟორიტარული
64,04		ეკის	თემის	605	7	მაჟორიტარული
64,05		ზანის	თემის	1100	9	მაჟორიტარული
64,06		ზემო ჭალადიდის	თემის	446	5	მაჟორიტარული
64,07		თეკლათის	თემის	1618	9	მაჟორიტარული
64,08		ლეძაძამეს	თემის	720	7	მაჟორიტარული
64,09		მენჯის	თემის	1100	9	მაჟორიტარული
64,10		ნოსირის	თემის	2397	13	პროპორციული
64,11		ნოქალაქევის	თემის	900	7	მაჟორიტარული
64,12		უშაფათის	თემის	750	7	მაჟორიტარული
64,13		ფოცხოს	თემის	1348	9	მაჟორიტარული
64,14		ძველი სენაკის	თემის	2506	13	პროპორციული
64,15		ხორშის	თემის	837	7	მაჟორიტარული
65,	მარტვილის რაიონი	მარტვილის	რაიონის	35070	21	პროპორციული
65,01		მარტვილის	ქალაქის	5175	17	პროპორციული
65,02		აბედათის	თემის	2025	13	პროპორციული
65,03		ბანძის	თემის	1387	9	მაჟორიტარული
65,04		გაჭედილის	თემის	1621	9	მაჟორიტარული
65,05		გურძემის	თემის	885	7	მაჟორიტარული
65,06		დიდი ჭყონის	თემის	3796	13	პროპორციული
65,07		დოშაყის	თემის	430	5	მაჟორიტარული
65,08		ვედიდკარის	თემის	1750	9	მაჟორიტარული
65,09		თამაკონის	თემის	776	7	მაჟორიტარული
65,10		ინჩხურის	თემის	1486	9	მაჟორიტარული
65,11		კიწიის	თემის	1173	9	მაჟორიტარული
65,12		კურზუს	თემის	1362	9	მაჟორიტარული
65,13		ლეხაინდრავოს	თემის	1456	9	მაჟორიტარული
65,14		ნაგვაზაოს	თემის	2037	13	პროპორციული
65,15		ნახუნაოს	თემის	834	7	მაჟორიტარული
65,16		ნაჯახაოს	თემის	1220	9	მაჟორიტარული
65,17		ონოღიის	სოფლის	624	7	მაჟორიტარული
65,18		სალხინოს	თემის	2839	13	პროპორციული
65,19		სერგიეთის	თემის	983	7	მაჟორიტარული
65,20		ტალერის	თემის	1725	9	მაჟორიტარული
65,21		ხუნწის	თემის	1506	9	მაჟორიტარული
66,	ხობის რაიონი	ხობის	რაიონის	26564	19	პროპორციული
66,01		ხობის	ქალაქის	3658	13	პროპორციული
66,02		ახალი სოფლის	თემის	1077	9	მაჟორიტარული
66,03		ახალი ხიბულის	თემის	1510	9	მაჟორიტარული
66,04		ბიის	თემის	569	7	მაჟორიტარული
66,05		ბულიწყუს	თემის	1785	9	მაჟორიტარული
66,06		გურიფულის	თემის	822	7	მაჟორიტარული
66,07		ზემო ქვალონის	თემის	537	7	მაჟორიტარული
66,08		თორსა-დღვაბი	თემის	704	7	მაჟორიტარული
66,09		ნოჯიხევის	თემის	1856	9	მაჟორიტარული
66,10		პატარა ფოთის	სოფლის	1093	9	მაჟორიტარული
66,11		პირველი ხორგის	სოფლის	654	7	მაჟორიტარული
66,12		საგვიჩიოს	სოფლის	432	5	მაჟორიტარული
66,13		საჯიჯაოს	თემის	2290	13	პროპორციული
66,14		ქარიატის	თემის	639	7	მაჟორიტარული
66,15		ქვემო ქვალონის	თემის	2100	13	პროპორციული
66,16		ქვემო ჭალადიდის	თემის	1647	9	მაჟორიტარული
66,17		ყულევის	სოფლის	212	5	მაჟორიტარული
66,18		შუა ხორგის	თემის	862	7	მაჟორიტარული
66,19		ძველი ხიბულის	სოფლის	608	7	მაჟორიტარული
66,20		ხამისკურის	თემის	1134	9	მაჟორიტარული
66,21		ხეთის	თემის	2375	13	პროპორციული
67,	ზუგდიდის რაიონი	ზუგდიდის	რაიონის	86316	25	პროპორციული
67,01		ზუგდიდის	ქალაქის	35279	21	პროპორციული
67,02		აბასთუმნის	თემის	1228	9	მაჟორიტარული
67,03		ანაკლიის	თემის	1082	9	მაჟორიტარული
67,04		ახალი აბასთუმნის	სოფლის	1685	9	მაჟორიტარული
67,05		ახალკახათის	სოფლის	993	7	მაჟორიტარული
67,06		ახალსოფლის	თემის	2731	13	პროპორციული
67,07		განარჯიის მუხურის	სოფლის	1023	9	მაჟორიტარული
67,08		გრიგოლიშის	სოფლის	561	7	მაჟორიტარული
67,09		დარჩელის	სოფლის	3115	13	პროპორციული
67,10		დიდი ნეძის	თემის	884	7	მაჟორიტარული
67,11		ერგეტის	თემის	857	7	მაჟორიტარული
67,12		ინგირის	თემის	3424	13	პროპორციული
67,13		კახათის	სოფლის	3070	13	პროპორციული
67,14		კოკის	თემის	1303	9	მაჟორიტარული
67,15		კორცხელის	თემის	1678	9	მაჟორიტარული
67,16		ნარაზენის	თემის	2712	13	პროპორციული
67,17		ოდიშის	თემის	2099	13	პროპორციული
67,18		ორსანტიის	სოფლის	1725	9	მაჟორიტარული
67,19		ორულუს	თემის	989	7	მაჟორიტარული
67,20		ოქტომბრის	თემის	1360	9	მაჟორიტარული
67,21		რიყის	სოფლის	1481	9	მაჟორიტარული
67,22		რუხის	თემის	2683	13	პროპორციული
67,23		ურთის	სოფლის	712	7	მაჟორიტარული
67,24		ყულიშკარის	სოფლის	1211	9	მაჟორიტარული
67,25		შამგონის	სოფლის	1241	9	მაჟორიტარული
67,26		ჩხორიის	თემის	2876	13	პროპორციული
67,27		ცაიშის	თემის	2282	13	პროპორციული
67,28		ჭაქვინჯის	თემის	1141	9	მაჟორიტარული
67,29		ჭითაწყარის	სოფლის	2153	13	პროპორციული
67,30		ჭკადუაშის	სოფლის	1195	9	მაჟორიტარული
67,31		ჯიხასკარის	თემის	1543	9	მაჟორიტარული
68,	წალენჯიხის რაიონი	წალენჯიხის	რაიონის	23702	19	პროპორციული
68,01		წალენჯიხის	ქალაქის	6010	17	პროპორციული
68,02		ჯვარის	ქალაქის	3400	13	პროპორციული
68,03		ეწერის	სოფლის	733	7	მაჟორიტარული
68,04		ლიის	თემის	2380	13	პროპორციული
68,05		მედანის	თემის	643	7	მაჟორიტარული
68,06		მიქავას	თემის	771	7	მაჟორიტარული
68,07		მუჟავის	თემის	710	7	მაჟორიტარული
68,08		ნაკიფუს	თემის	1323	9	მაჟორიტარული
68,09		ობუჯის	თემის	1173	9	მაჟორიტარული
68,10		საჩინოს	თემის	1620	9	მაჟორიტარული
68,11		ფახულანის	თემის	1130	9	მაჟორიტარული
68,12		ჩქვალერის	თემის	680	7	მაჟორიტარული
68,13		ჭალეს	თემის	1229	9	მაჟორიტარული
68,14		ჯგალის	თემის	1900	9	მაჟორიტარული
69,	ჩხოროწყუს რაიონი	ჩხოროწყუს	რაიონის	21344	19	პროპორციული
69,01		ჩხოროწყუს	დაბის	3280	13	პროპორციული
69,02		ახუთის	თემის	1460	9	მაჟორიტარული
69,03		ზუმის	სოფლის	987	7	მაჟორიტარული
69,04		თაიის	სოფლის	490	5	მაჟორიტარული
69,05		კირცხის	თემის	1535	9	მაჟორიტარული
69,06		ლესიჭინეს	თემის	3115	13	პროპორციული
69,07		ლეწურწუმეს	თემის	1050	9	მაჟორიტარული
69,08		მუხურის	თემის	1722	9	მაჟორიტარული
69,09		ნაკიანის	თემის	342	5	მაჟორიტარული
69,10		ნაფიჩხოვოს	თემის	1742	9	მაჟორიტარული
69,11		ქვედა ჩხოროწყუს	თემის	1340	9	მაჟორიტარული
69,12		ჭოღის	თემის	1310	9	მაჟორიტარული
69,13		ხაბუმის	თემის	2971	13	პროპორციული
70,	ფოთი**	ფოთის	ქალაქის**	27939	30	პროპორციული
75,03	გულრიფშის რაიონი	აჟარის	თემის	1967	9	მაჟორიტარული
79,	ბათუმი**	ბათუმის	ქალაქის**	66278	30	პროპორციული
80,	ქედის რაიონი	ქედის	რაიონის	12316	19	პროპორციული
80,01		ქედის	დაბის	2721	13	პროპორციული
80,02		დანდალოს	თემის	1602	9	მაჟორიტარული
80,03		ზვარის	თემის	965	7	მაჟორიტარული
80,04		მახუნცეთის	თემის	2000	9	მაჟორიტარული
80,05		მერისის	თემის	870	7	მაჟორიტარული
80,06		ოქტომბრის	თემის	565	7	მაჟორიტარული
80,07		პირველი მაისის	თემის	921	7	მაჟორიტარული
80,08		ცხმორისის	თემის	1762	9	მაჟორიტარული
80,09		წონიარისის	თემის	910	7	მაჟორიტარული
81,	ქობულეთის რაიონის	ქობულეთის	რაიონის	55256	25	პროპორციული
81,01		ქობულეთის	ქალაქის	12811	19	პროპორციული
81,02		ოჩხამურის	დაბის	2560	13	პროპორციული
81,03		ჩაქვის	დაბის	6290	17	პროპორციული
81,04		ალამბარის	სოფლის	1278	9	მაჟორიტარული
81,05		აჭყვისთავის	სოფლის	999	7	მაჟორიტარული
81,06		ბობოყვათის	თემის	2220	13	პროპორციული
81,07		გვარას	სოფლის	820	7	მაჟორიტარული
81,08		დაგვას	სოფლის	2232	13	პროპორციული
81,09		ზენითის	სოფლის	526	7	მაჟორიტარული
81,10		კვირიკეს	თემის	3186	13	პროპორციული
81,11		ლეღვას	თემის	2165	13	პროპორციული
81,12		მუხაესტატეს	თემის	2286	13	პროპორციული
81,13		საჩინოს	თემის	2076	13	პროპორციული
81,14		ქაქუთის	თემის	1225	9	მაჟორიტარული
81,15		ქობულეთის	თემის	2089	13	პროპორციული
81,16		ჩაისუბნის	სოფლის	2020	13	პროპორციული
81,17		ციხისძირის	თემის	3270	13	პროპორციული
81,18		ჭახათის	თემის	785	7	მაჟორიტარული
81,19		ხალის	თემის	2221	13	პროპორციული
81,20		ხუცუბნის	თემის	4197	13	პროპორციული
82,	შუახევის რაიონის	შუახევის	რაიონის	12477	19	პროპორციული
82,01		შუახევის	დაბის	1632	9	მაჟორიტარული
82,02		ბარათაულის	თემის	1002	9	მაჟორიტარული
82,03		დღვანის	თემის	1098	9	მაჟორიტარული
82,04		ზამლეთის	თემის	2323	13	პროპორციული
82,05		ოლადაურის	თემის	1067	9	მაჟორიტარული
82,06		უჩამბის	თემის	1532	9	მაჟორიტარული
82,07		შუბანის	თემის	862	7	მაჟორიტარული
82,08		წყალსაყრის	თემის	1014	9	მაჟორიტარული
82,09		ჭვანის	თემის	1947	9	მაჟორიტარული
83,	ხელვაჩაურის რაიონი	ხელვაჩაურის	რაიონის	52345	25	პროპორციული
83,01		ხელვაჩაურის	დაბის	3692	13	პროპორციული
83,02		მახინჯაურის	დაბის	5010	17	პროპორციული
83,03		აჭარისწყლის	თემის	824	7	მაჟორიტარული
83,04		ახალშენის	თემის	5132	17	პროპორციული
83,05		გონიოს	თემის	3811	13	პროპორციული
83,06		თხილნარის	თემის	4921	13	პროპორციული
83,07		კახაბერის	თემის	7196	17	პროპორციული
83,08		კირნათის	თემის	994	7	მაჟორიტარული
83,09		მაჭახელას	თემის	1534	9	მაჟორიტარული
83,10		ორთაბათუმის	თემის	6847	17	პროპორციული
83,11		სარფის	თემის	488	5	მაჟორიტარული
83,12		ურეხის	თემის	5424	17	პროპორციული
83,13		შარაბიძეების	თემის	6472	17	პროპორციული
84,	ხულოს რაიონი	ხულოს	რაიონის	21579	19	პროპორციული
84,01		ხულოს	დაბის	710	7	მაჟორიტარული
84,02		აგარის	სოფლის	557	7	მაჟორიტარული
84,03		დეკანაშვილების	თემის	3286	13	პროპორციული
84,04		დიდაჭარის	თემის	1500	9	მაჟორიტარული
84,05		დიოკნისის	თემის	2967	13	პროპორციული
84,06		ვაშლოვანის	თემის	2087	13	პროპორციული
84,07		თხილვანას	თემის	983	7	მაჟორიტარული
84,08		რიყეთის	თემის	1520	9	მაჟორიტარული
84,09		საციხურის	თემის	1044	9	მაჟორიტარული
84,10		სხალთის	თემის	2096	13	პროპორციული
84,11		ფუშრუკაულის	თემის	776	7	მაჟორიტარული
84,12		ღორჯომის	თემის	3077	13	პროპორციული
84,13		ხიხაძირის	თემის	976	7	მაჟორიტარული

სახელმწიფო კანცელარიასთან შეიქმნა არასამთავრობო ორგანიზაციათა საკონსულტაციო საბჭო

ხელისუფლებასა და არასამთავრობო სექტორს შორის მუდმივი დიალოგი, სახელმწიფო ორგანოების საქმიანობის გამჭვირვალეობა და საჯაროობა დემოკრატიული საზოგადოების აუცილებელი ნორმაა. საქართველოში ამ მიმართულებით მხოლოდ ეხლა იდგმება პირველი ნაბიჯები.

ქვეყნის პარლამენტმა ამ მხრივ პირველმა გამოიჩინა ინიციატივა. პარლამენტის სხდომების პირდაპირმა ტრანსლაციამ ეთერში, ღია საკომიტეტო მოსმენებმა, პარლამენტის თავმჯდომარისა და ცალკეული პარლამენტარების რეგულარულმა შეხვედრებმა და დისკუსიებმა არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან, ამ უკანასკნელთა მონაწილეობამ კანონშემოქმედებით საქმიანობაში ღიაობის იმიჯი შეუქმნა საკანონმდებლო ორგანოს.

სამწუხაროდ, ბოლო დრომდე, ვერც ცენტრალურმა აღმასრულებელმა ხელისუფლებამ და ვერც მისმა ადგილობრივმა ორგანოებმა ვერ დანერგეს სამოქალაქო საზოგადოებასთან ურთიერთობის დემოკრატიული ფორმები. იშვიათი გამონაკლისის გარდა, ამ სტრუქტურათა საქმიანობა დახურული სტილით გამოირჩევა.

ამ მდგომარეობის გამოსწორებას მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს არასამთავრობო ორგანიზაციათა საკონსულტაციო საბჭო, რომელიც სახელმწიფო კანცელარიასთან შეიქმნა საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 9 ივლისის №409 ბრძანებულებით. ასეთი საბჭოს შექმნის იდეა პარალელურად მომწიფდა როგორც არასამთავრობო ორგანიზაციებში, ისე თვით სახელმწიფო კანცელარიაში. ამ იდეას მხარი დაუჭირა აშშ საერთაშორისო საქმეთა ეროვნული დემოკრატიული ინსტიტუტის თბილისის წარმომადგენლობამ. საბჭოს შექმნის საინიციატივო ჯგუფში შევიდნენ:

I. სახელმწიფო კანცელარიის პოლიტიკურ პარტიებთან და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან ურთიერთობის განყოფილება:
1. რევაზ სადუნიშვილი – განყოფილების უფროსი,
2. მანანა ტლაშაძე – განყოფილების უფროსის მოადგილე,
3. მამუკა შენგელია – რეფერენტი,

II. აშშ ეროვნული დემოკრატიული ინსტიტუტის თბილისის წარმომადგენლობა:
1. მარკ მალენი – დირექტორი,
2. გიორგი მარგველაშვილი – დირექტორის თანაშემწე,

III. არასამთავრობო ორგანიზაციათა წარმომადგენლები:
1. ნუგზარ ივანიძე – სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოება,
2. გია ნოდია – მშვიდობის, დემოკრატიის და განვითარების კავკასიური ინსტიტუტი,
3. ნათელა სახოკია – სტრატეგიული კვლევების ცენტრი,
4. ლევან ბერძენიშვილი – სამოქალაქო განვითარების საერთაშორისო ცენტრი, ფონდი "ჰორიზონტი",
5. მარიკა დარჩია – საზოგადოებრივ ურთიერთობათა ცენტრი,
6. დავით დარჩიაშვილი – სამხედროსამოქალაქო ურთიერთობის და უსაფრთხოების კვლევების ცენტრი,
7. ნინო გვენეტაძე – ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია,
8. ვანო მაჭავარიანი – "პარტნიორებისაქართველო".

საინიციატივო ჯგუფმა შეიმუშავა საკონსულტაციო საბჭოს დებულების პროექტი, რომელიც პრეზიდენტის ზემოაღნიშნული ბრძანებულებითვე დამტკიცდა. მასში ჩამოყალიბებულია საკონსულტაციო საბჭოს ძირითადი სტრუქტურა და მიზნები. გარდა საინიციატივო ჯგუფისა, საბჭოს შემადგენლობაშია არასამთავრობო სექტორის სხვადასხვა სფეროს 10 წარმომადგენელი, ხოლო საბჭოს მთლიანი შემადგენლობა პერიოდულად განახლდება როტაციის წესით. საბჭოს საქმიანობის პრინციპებია ნებაყოფლობა, კანონიერება, საჯაროობა, საბჭოს წევრთა თანასწორუფლებიანობა, თვითმმართველობა. საბჭო იკრიბება თვეში ერთხელ. რიგგარეშე სხდომა მოიწვევა საბჭოს თავმჯდომარის ან წევრთა უმრავლესობის ინიციატივით.

დებულების შესაბამისად, საბჭოს თავმჯდომარედ პრეზიდენტის განკარგულებით 2 წლის ვადით დაინიშნა საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის პირველი მოადგილე – სახელმწიფო კანცელარიის უფროსი პეტრე მამრაძე. კოორდინატორებად საბჭომ დაამტკიცა მანანა ტლაშაძე (სახელმწიფო მხარე) და ნუგზარ ივანიძე (არასამთავრობო მხარე).

საკონსულტაციო საბჭოს ძირითადი მიზანია სამოქალაქო საზოგადოების ფორმირე-ბისთვის სახელმწიფო და არასამთავრობო სტრუქტურების თანამშრომლობის განვითა-რება და მმართველობის დემოკრატიული მეთოდების დამკვიდრების ხელშეწყობა. ამ მიზნების მისაღწევად საბჭო ხელს შეუწყობს აღმასრულებელ ხელისუფლებასა და სამოქალაქო საზოგადოებას შორის ურთიერთობის დემოკრატიული ფორმების განვითა-რებას და დამკვიდრებას, დიალოგს, ინფორმაციის გაცვლას, სამოქალაქო საზოგადოების პრობლემატიკის წარმოჩენას, რეგულარულად მოამზადებს კონკრეტულ სარეკომენდაციო წინადადებებს აღმასრულებელი ხელისუფლების სტრუქტურებისთვის. საბჭოს წევრები რეგულარულად მიაწვდიან ინფორმაციას არასამთავრობო ორგანიზაციებს საბჭოს საქმიანობის შესახებ, მათთან ერთად განიხილავენ პარლამენტისთვის წარსადგენ კანონპროექტების ძირითად პრინციპებს და სხვა მნიშვნელოვანი სახელმწიფოებრივი გადაწყვეტილებების პროექტებს, ხელს შეუწყობენ აღმასრულებელი სტრუქტურებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენელთა შეხვედრებს. საბჭო უკვე შეუდგა საქმიანობას.

მიმდინარე წლის 8 სექტემბერს გამართულ სხდომაზე საკონსულტაციო საბჭომ განიხილა რამდენიმე მნიშვნელოვანი საკითხი. ადგილობრივი არჩევნებისათვის მზადების საკითხს შეეხო სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოების აღმასრულებელი დირექტორი ნუგზარ ივანიძე. აღინიშნა ის მძიმე სიტუაცია, რომელიც არჩევნების მწირი დაფინანსების გამო შეიქმნა. მდგომარეობა იმდენად სერიოზულია, რომ საერთაშორისო ორგანიზაციები შეშფოთებას გამოთქვამენ არჩევნებისთვის საქართველოს პთავრობის მზადყოფნის გამო. არადა, იმაზე, თუ როგორ ჩატარდება არჩევნები, დიდადაა დამოკიდებული ქვეყნის მომავალი პერსპექტივები, მათ შორის ჩვენთვის ასე აუცილებელი შიდაპოლიტიკური სტაბილურობა. არანაკლებ მნიშვნელოვანია ჩვენი საერთაშორისო იმიჯი. ხელისუფლებამ ეფექტურად უნდა გამოიყენოს მის ხელთ არსებული ყველა რესურსი არჩევნების დასაფინანსებლად. ასევე, უფრო გონივრულად უნდა გამოიყენებოდეს ამ მიზნით ჩვენი ქვეყნისთვის გაწეული დასავლური დახმარება. დაუშვებელია წინა არჩევნებზე, განსაკუთრებით კი ლაგოდეხის ამასწინანდელ არჩევნებზე მომხდარი დარღვევების გამეორება. ხაზი გაესვა საარჩევნო კომისიების პროფესიონალიზმის, პრინციპულობის, საქმიანობის საჯაროობისა და გამჭვირვალეობის აუცილებლობას. სასურველია ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ ამ მხრივ მაგალითი უჩვენოს საოლქო და საუბნო კომისიებს. ნუგზარ ივანიძემ ისაუბრა "სამართლიანი არჩევნების" გეგმებზე ამომრჩეველთა განათლებასა და არჩევნების ფართომასშტაბიან მონიტორინგთან დაკავშირებით, სხვა არასამთავრობო ორგანიზაციების საქმიანობაზე მომავალ არჩევნებთან მიმართებაში.

საბჭოს თავმჯდომარემ პეტრე მამრაძემ აღნიშნა სამთავრობო სტრუქტურების საქმია-ნობაზე, მათ შორის ინვესტიციებზე არასამთავრობო ორგანიზაციების მონიტორინგის დიდი მნიშვნელობა. ამასთან დაკავშირებით კვლავ პრინციპულად დადგა სახელმწიფო ორგანოებისა და უწყებების საქმიანობის გამჭვირვალეობისა და საჯაროობის საკითხი. სამწუხაროდ, რიგითი მოქალაქეებისთვის სახელმწიფო დაწესებულებებში არსებული ინფორმაცია ძნელად მისაწვდომია. ხშირად არაეინაა პასუხისმგებელი მოქალაქეებთან ურთიერთობაზე. ირღვევა მათი კონსტიტუციური უფლება ოფიციალური ინფორმაციის მიღებაზე. ამ საკითხთან დაკავშირებით საბჭომ მიიღო გადაწყვეტილება მოამზადოს პრეზიდენტის ბრძანებულების პროექტი ყველა დონის სახელისუფლო ორგანოებში (არსებული საშტატო ერთეულების ფარგლებში) საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის სავალდებულო წესით შექმნის შესახებ და რეკომენდაციის სახით წარუდგინოს იგი პრეზიდენტს. ბრძანებულების პროექტში გათვალისწინებული იქნება სახელმწიფო უწყებათა პირველი პირებისა ან მათი პირველი მოადგილეების პასუხისმგებლობა ასეთი სამსახურის ფუნქციონირებაზე.

სამოქალაქო განვითარების საერთაშორისო ცენტრის ხელმძღვანელმა ლევან ბერძენიშვილმა საბჭოს წარუდგინა სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ფონდის პროექტი. ამასთან დაკავშირებით განხილულ იქნა, აგრეთვე, საქართველოს კონსტიტუციის დაცვის ლიგის, დასის(დემოკრატიული არჩევანი საქართველოსთვის) და ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის მიერ შემუშავებული რეკომენდაციები ადგილობრივ თვითმმართველობასა და სახელმწიფო მართვაში მოქალაქეთა მონაწილეობის სახელმწიფო პროგრამის ძირითადი პრინციპების შესახებ. წარმოდგენილი პროექტი და რეკომენდაციები ითვალისწინებენ სახელმწიფოს მონაწილეობით სპეციალური ფონდის დაარსებას, რომლის მთავარი მიზანი იქნება სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა, არასამთავრობო სექტორის საქმიანობის წახალისება, სამოქალაქო ინიციატივების მხარდაჭერა. ფონდში, რომლის საქმიანობასაც წარმართავს დამოუკიდებელი ორგანო, უნდა მოხდეს საბიუჯეტო და სხვა სახსრების აკუმულირება, რომელთა ხარჯვა უნდა განხორციელდეს მიზნობრივ პროექტებზე კონკურსით გრანტების გაცემის გზით. ფონდმა უნდა იზრუნოს მუდმივი შემოსავლების წყაროების (გარდა საბიუჯეტო თანხებისა) გამოსაძებნად. საბჭოს წევრებმა ერთსულოვნად დაუჭირეს მხარი წარმოდგენილ პროექტს. სახელმწიფო, რომელიც თავის პრიორიტეტად აცხადებს სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებას, ვალდებულია ფინანსურად შეუწყოს ხელი ამ პროცესს.

პრეზიდენტმა მხარი დაუჭირა საბჭოს მიერ წარმოდგენილ პროექტს და ფინანსთა სამინისტროს დაავალა გაითვალისწინოს სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ფონდის დაფინანსება მომავალი წლის ბიუჯეტის პროექტში.

საკონსულტაციო საბჭოს საქმიანობის ეფექტურობა არსებითადაა დამოკიდებული ქვეყანაში მომქმედ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან მჭიდრო კავშირზე. ამიტომ, საბჭო თხოვნით მიმართავს ყველა არასამთავრობო ორგანიზაციას და დაინტერესებულ პირს, მოგვაწოდონ წინადადებანი საბჭოს საქმიანობის, განსახილველი საკითხებისა და მათთვის საინტერესო ინფორმაციის თაობაზე.

დაინტერესებულ ორგანიზაციებსა და პირებს შეუძლიათ დაუკავშირდნენ საბჭოს კოორდინატორებს შემდეგ მისამართებსა და ტელეფონებზე:

მანანა ტლაშაძე კოორდინატორი, სახელმწიფო კანცელარია, ტელ. 93 52 88, ფაქსი: 93 15 99;

ნუგზარ ივანიძე კოორდინატორი, სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგა–დოება, თბილისი, წინამძღვრიშვილის ქ. 77, ტელ.: 96 72 89, ფაქსი: 95 00 89, ელექტრონული ფოსტა: isfed@access.sanet.ge

მარკ მალენი, გიორგი მარგველაშვილი საკონსულტაციო საბჭოს წევრები, აშშ ეროვნული დემოკრატიული ინსტიტუტი, ტელ.: 93 58 30, ფაქსი: 23 28 34.

მოდით, ერთად ვიზრუნოთ არჩევნების სამართლიანად ჩატარებაზე, შემოუერთდით "სამართლიანი არჩევნების" არაპარტიულ დამკვირვებელთა რიგებს!.

NDI -ის პრეზიდენტი - საზოგადოების სტუმარი

ივნისში საქართველოში ვიზიტით იმყოფებოდა ამერიკის საერთაშორისო საქმეთა ეროვნული დემოკრატიული ინსტიტუტის (NDI) პრეზიდენტი ქენეთ უოლეკი, რომელიც შეხვდა საქართველოს პრეზიდენტს და პარლამენტის თავმჯდომარეს.

19 ივნისს სტუმარი სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოებას ეწვია. მას შეხვედრა ჰქონდა გამგეობის წევრებთან, აღმასრულებელ დირექტორთან და საზოგადოების სხვა თანამშრომლებთან. სტუმარს მიესალმა საზოგადოების

აღმასრულებელი დირექტორი ნუგზარ ივანიძე. მან ქენეთ უოლეკს მოუთხრო საზოგადოების საქმიანობაზე, მის მიზნებსა და ამოცანებზე. ითქვა, რომ "სამართლიანი არჩევნები" მრავალრიცხოვანი არასამთავრობო ორგანიზაციაა, რომელშიც გაერთიანებული არიან სამოქალაქო ინიციატივის მქონე უპარტიო ადამიანები. საზოგადოებას ჰყავს 1000-ზე მეტი ნამდვილი და 900-მდე ასოცირებული წევრი. თბილისსა და საქართველოს ხუთ რეგიონში გახსნილია რეგიონული ცენტრები. სტუმარი გაეცნო საზოგადოების სამუშაო პროგრამებს, რომლებიც მიზნად ისახავენ არჩევნებისა და ხელისუფლების ორგანოების საქმიანობის სამოქალაქო მონიტორინგს, მოსახლეობის სამოქალაქო განათლებას, კანონმდებლობის დემოკრატიზაციის მიზნით საკანონმდებლო რეკომენდაციების შემუშავებას, სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების ჩამოყალიბებასა და მოქალაქეთა ჩაბმას მართვისა და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში. სტუმრის განსაკუთრებული ინტერესი გამოიწვია მოქალაქეებისა და ხელისუფლების წარმომადგენელთა საჯარო შეხვედრა-დიალოგებმა, სამოქალაქო მრჩეველთა კომიტეტების საქმიანობამ, ადგილობრივი ბიუჯეტის პროექტების საჯარო მოსმენებმა. ითქვა, რომ ზოგიერთი ადგილობრივი ხელისუფალი ამ სიახლეს ჯერ კიდევ ეჭვის თვალით და უნდობლობით ეკიდება, საკუთარ საქმეებში "ცხვირის ჩაყოფად" აღიქვამს მას. მიუხედავად ამისა, ეს ფრიად საჭირო საქმე ნაბიჯ-ნაბიჯ, მაგრამ მაინც წინ მიიწევს. საზოგადოება გამოსცემს ყოველთვიურ გაზეთს "სამოქალაქო საზოგადოება", რომლის 5000 ეგზემპლარი უფასოდ რიგდება მთელ საქართველოში ბროშურებს ციკლით "სამოქალაქო განათლების ბიბლიოთეკა", სხვადასხვა საინფორმაციო ბუკლეტებს.

ამავე დღეს NDI -ის პრეზიდენტმა მონაწილეობა მიიღო სამგორის რაიონის სამოქალაქო მრჩეველთა კომიტეტისა და რაიონის გამგეობის ხელმძღვანელობის ერთობლივ სამუშაო

სხდომაში, რომელსაც ასევე დაესწრო საქართველოში USAID -ის დირექტორის მოადგილე უილიამ უაიგერი. სამოქალაქო მრჩეველთა კომიტეტის თავმჯდომარე ქეთევან მიქელაძე და რაიონის გამგეობის თავმჯდომარე დავით მეკრელიძე სტუმრებს ესაუბრნენ მათ მიერ ერთობლივად გაწეულ საქმიანობაზე, ილაპარაკეს მომავალ პროექტებზე და პასუხი გასცეს სტუმრების მრავალ შეკითხვას. NDI -ის პრეზიდენტმა ქენეთ უოლეკმა მადლობა გადაუხადა "სამართლიან არჩევნებს" საინტერესო შეხვედრისათვის, კმაყოფილება გამოთქვა საზოგადოების მუშაობის გამო და წარმატებები უსურვა ქვეყანაში დემოკრატიისა და სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების ფორმირებაში.

ამჟამად საზოგადოება ემზადება 15 ნოემბრისათვის დანიშნული ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების - საკრებულოების არჩევნებისათვის. მომდევნო ორი წელიც არჩევნების წლებია. 1999 წელს საქართველოში ჩატარდება საპარლამენტო, ხოლო 2000 წელს საპრეზიდენტო არჩევნები.

ქენეთ უოლეკმა მაღალი შეფასება მისცა "სამართლიანი არჩევნების" საქმიანობას. მან აღნიშნა, რომ საქართველოში დემოკრატიის მშენებლობასა და სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებას ალტერნატივა არ გააჩნია და ამ საქმეში საქართველოს მისი ქვეყანა ყოველგვარ დახმარებას გაუწევს. ბატონმა უოლეკმა განაცხადა, რომ NDI განაგრძობს თანამშრომლობას "სამართლიან არჩევნებთან" და მხარს დაუჭერს მის ნებისმიერ ინიციატივას საქართველოში დემოკრატიული პროცესების განვითარების ხელშესაწყობად.

ნუგზარ კუპრეიშვილი

საკრებულოების არჩევნების მონიტორინგის ჩატარების მიზნით სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოებას ესაჭიროება ათასობით უპარტიო მოხალისე დამკვირვებელი!

შემოგვიერთდით!

სამოქალაქო საზოგადოება
CIVIL SOCIETY

ყოველთვიური გაზეთი — Monthly magazine
გამომცემელი: — PUBLISHER:
სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოება — International Society for Fair Elections and Democracy
სარედაქციო კოლეგია: — EDITORIAL BOARD:
ნუგზარ ივანიძე (თავმჯდომარე) — Nugzar Ivanidze (Chairman)
ემზარ ჯგერენაია — Emzar Jgerenaia
ნუგზარ კუპრეიშვილი — Nugzar Kupreishvili
რედაქტორი: — EDITOR:
გივი ხორბალაძე — Givi Khorbaladze
იბეჭდება აშშ-ის საერთაშორისო საქმეთა ეროვნული დემოკრატიული ინსტიტუტის ფინანსური დახმარებით — Published by financial support of the National Democratic Institute for International Affairs (NDIIA) of the United States

რიგდება უფასოდ

380002 საქართველო. თბილისი. მიხეილ წინამძღვრიშვილის ქ., 77.
ტელ.: 96 72 89, 95 00 89
E-mail: isfcd@acccss.sanctgc

77 M. TSINAMDZGVRISHVILI STREET, TBILISI, GEORGIA 380002
TEL.: 96 72 89, 95 00 89.
E-mail: isfcd@acccss.sanctgc

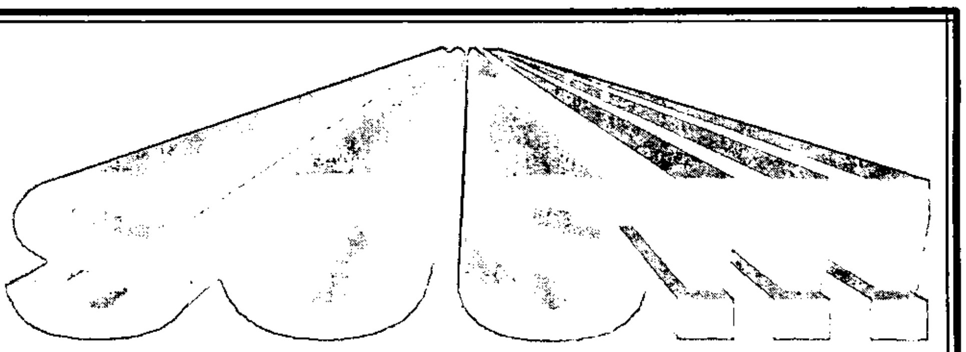

საკრებულოების არჩევნებამდე სულ უფრო ნაკლები დრო რჩება. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ანგარიშზე ფინანსთა სამინისტროს არჩევნების ჩატარებისთვის გამოყოფილი 1 533 000 ლარიდან დღეისთვის ჩარიცხული აქვს მხოლოდ 100 000 ლარი, რაც უმძიმეს მდგომარეობაში აყენებს საარჩევნო კამპანიას.